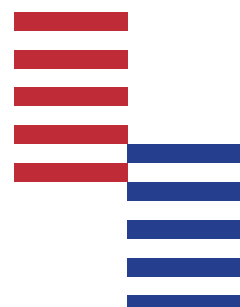

Jaarstukken 2020

Voorwoord

De jaarstukken 2020 zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen op Zoom. Hiermee legt het college verantwoording af over het boekjaar 2020.

Het college verklaart dat de jaarstukken een getrouw beeld geven en dat de transacties rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de paragraaf rechtmatigheid staan hierover nog aanvullende opmerkingen.

De gemeenteraad van Bergen op Zoom behandelt de jaarstukken 2020 op 24 juni 2021.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

Secretaris,
Dhr. J.L.A.M. Rutten

Burgemeester,
Dhr. dr. F.A. Petter

Inhoudsopgave

1. Inleiding op de Jaarstukken 2020	6
2. De Programma's	17
2.1 Programma 1 Besturen, samenwerken en veiligheid	17
2.2 Programma 2 Samen leven, samen doen	26
2.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	38
2.4 Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)	52
2.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	63
2.6 Programma 6 Duurzaamheid	75
3. De Paragrafen	80
Paragraaf 3.1 Lokale heffingen	80
Paragraaf 3.2 Weerstandsvermogen en risicovermogen	91
Paragraaf 3.3 Financiering	98
Paragraaf 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen	102
Paragraaf 3.5 Verbonden partijen	106
Paragraaf 3.6 Grondbeleid	128
Paragraaf 3.7 Bedrijfsvoering	131
Paragraaf 3.8 Rechtmatigheid	138
Paragraaf 3.9 Kredietrapportage 2020	140
Paragraaf 3.10 Corona	143
4. Jaarrekening	146
4.1 Overzicht van baten en lasten	146
4.2 Waarderingsgrondslagen	149
4.3 Balans	154
4.4 Toelichting op de balans	156
4.5 Staat van reserves en voorzieningen	165
4.6 Toelichting reserves en voorzieningen	166
4.7 Overzicht overheidssubsidies	170
4.8 Overzicht van incidentele baten en lasten	172
4.9 Sisa	174
4.10 Overzicht gewaarborgde geldlening	178
4.11 Wet normering topinkomens	179
Colofon	192

1. Inleiding op de Jaarstukken 2020

Een terugblik op 2020

Jaarstukken geven vooral het financiële reilen en zeilen van de gemeente aan in het afgelopen jaar. Zo werd aan het begin van 2020 nog een nadelig saldo verwacht van € 9,2 miljoen. Na de raadsvergadering van december gingen we uit van € 7,5 miljoen nadelig. Het saldo van de jaarrekening komt uiteindelijk op € 209.000 nadelig. Ondanks dat dat een tekort is, is het een veel beter resultaat dan verwacht. Dit veel betere resultaat is het gevolg van de acties, interventies en maatregelen die raad, (voormalig) college en organisatie namen.

Om die resultaten te bereiken, is er keihard gewerkt – zeker in het coronajaar 2020. We beginnen daarom deze jaarstukken met een terugblik op enkele high lights. We realiseren ons dat we daarmee niet volledig zijn, maar het geeft wel een goede indruk van het verzette werk in 2020.

Het lijkt soms dat 2020 alleen bestaat uit Covid-19 en de bestrijding daarvan. Maar ook voor en naast de pandemie is er in 2020 natuurlijk veel en belangrijk werk verzet.

Het vorige college was volop bezig met het uitwerken van het coalitieakkoord Brug naar de Toekomst en had, om te voorkomen dat Bergen op Zoom steeds meer in zwaar weer raakte, een uitgavenstop ingesteld. Begin 2020 trad de gemeenteraad doortastend op. Ze stelden het Focusakkoord op en installeerden een nieuw college. In mei 2020 trad ons college aan en startten we met de uitvoering van het Focusakkoord. In de praktijk betekende dat uitvoering geven aan de drie bestuursopdrachten uit het Focusakkoord: Cultuurverandering over de volle breedte, Verbeteren kwaliteit organisatiebreed en Financiën op orde. Veel van de onderstaande voorbeelden hebben een directe link met het Focusakkoord en/of deze bestuursopdrachten.

Op naar de toekomst

In 2020 legden we de basis voor de toekomst van onze gemeente. In een interactief proces met inwoners en gemeenteraad stelden we de concept-toekomstvisie op en bereidden we de omgevingsvisie voor. Binnenkort stellen we deze beide visies vast. Natuurlijk laat de toekomst zich nooit vatten in een visie, maar deze twee visies geven goede handvatten.

Covid-19

In 2020 kun je natuurlijk niet om Covid-19 heen. Vanaf maart stond ons leven in het teken van de pandemie en de bestrijding van het coronavirus. Snel daarna moesten we onze manier van werken aanpassen door het verplichte thuiswerken. Vanaf de uitbraak van het virus in Nederland is er in onze organisatie een crisisteam ingericht met vertegenwoordigers uit de hele organisatie. Het crisisteam onderneemt zelf actie en adviseert de organisatie en het bestuur over de aanpak van de crisis. Het team informeert de organisatie en het bestuur en coördineert de voorlichting naar inwoners en bedrijven. Het crisisteam (inmiddels: projectteam Covid-19) is nog steeds operationeel, net zoals de regionale crisisstructuur.

Rond de coronamaatregelen zetten we stevig in op handhaving en toezicht. De roep om handhaving liet zich voelen bij het bestuur en de politie, maar zeker ook bij onze boa's en handhavingsjuristen. Ook communicatie en de buitendienst draaiden op volle toeren. Ondanks enkele dreigende situaties en grote drukte op sommige plaatsen, vonden er geen grote excessen in onze gemeente plaats. Dat maakt ons trots op onze inwoners en de samenwerking tussen de diverse instanties.

In de coronacrisis ondersteunden we veel gedupeerden, van ondernemers (TOZO-regeling) tot kwetsbare doelgroep. We deden dat vanuit onze eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid, en als uitvoerder van nationale steunmaatregelen.

Hoewel we, net als veel bedrijven en organisaties in de gemeente, gehoor gaven aan de oproep om – zoveel mogelijk – thuis te werken, liep de dienstverlening via het KlantenContactCentrum (KCC) en aan de balies door. We moesten fysieke maatregelen nemen zoals het plaatsen van spatschermen op de balies, en pasten de openingstijden aan. Wat digitaal kon, deden we digitaal. Nu – zo op papier – is het snel opgeschreven. In de praktijk vroeg en vraagt het veel van onze medewerkers en afdelingen. In no time ging een groot deel van de organisatie digitaal en werkten we binnen de geldende maatregelen. Een belangrijk deel van onze dienstverlening draaide gewoon fysiek door. Bij het KCC en aan de balies werden fysieke maatregelen genomen om de dienstverlening zoveel mogelijk op peil te houden.

Hoewel niemand dit leuk vond, is het ons met elkaar wel gelukt onze dienstverlening zoveel mogelijk op peil te houden en de werkzaamheden onder lastige omstandigheden door te laten gaan. Het college heeft dan ook veel waardering voor de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen van onze medewerkers tijdens dit in meerdere opzichten bijzondere jaar 2020.

Sociaal Domein

Ook de dienstverlening van de ISD en USD liep grotendeels gewoon door. Ook hier gingen we digitaal. En met succes, want we realiseerden een flinke uitstroom.

We maakten afspraken met zorgaanbieders Jeugd en WMO zodat – met in achtneming van de maatregelen – de zorg zo goed als mogelijk doorliep.

Met de scholen en kinderdagverblijven hadden we intensief contact over de coronamaatregelen en over de mogelijkheden om opvang te blijven regelen.

Samen met o.a. WijZijn Traverse pasten we de dienstverlening aan om onze inwoners zo goed mogelijk bij te staan in deze bijzondere periode en de maatschappelijke opvang binnen de maatregelen in te richten.

De transformatie van het sociaal domein draait om minder meerkosten en om de aanpak van een *efficiëntere en effectievere Wmo*. We werken daar onder andere aan met business cases en projecten. Zo werkten we de beweging van (duur) maatwerk naar het voorliggend veld verder uit. Zo zorgen we voor minder meerkosten. Bij de ISD realiseerden we een uitstroom en steeg het klantenbestand slechts beperkt. Voor het project ‘juiste zorg op de juiste plek’ haalden we subsidie binnen en we bereiden ons voor op de komende decentralisatie van Beschermd Wonen.

Economie

Door het Focusakkoord sloten we het binnenstadslab en stopten we met Citymarketing. Tenminste met het bureau Citymarketing. De citymarketingfunctie en het -gedachtengoed is nu verweven in verschillende clusters. We ondersteunden bedrijven in de strijd tegen de gevolgen van Covid-19 en voerden steunmaatregelen van het Rijk (o.a. TOZO) uit. Steeds vaker zetten we vol in op verdere uitbouw van Triple Helix-samenwerkingen. Zo leggen we verbindingen tussen de economische pijlers als het Delta Agrofood Business (DAB), de Green Chemistry Campus (GCC) en Cultuur.

Sport

We werkten aan de instandhouding van onze sportfaciliteiten. We zetten de reguliere activiteiten vanuit de Fitfabriek voort. Veel sportaccommodaties moesten (herhaaldelijk) tijdelijk hun deuren sluiten door de Covid-19-maatregelen.

Sportverenigingen zijn financieel getroffen, maar we compenseerden hen voor hun huurverplichtingen. De verwachting is dat dit tot in 2021 duurt, net als de tijdelijke sluiting van onze zwembaden. Met de uitwerking van de business cases op sport blijft aandacht bestaan voor de toekomstbestendigheid van sport & beweging in onze gemeente. In de business cases werken we verschillende scenario's om dit te realiseren uit. De besluitvorming hierover vond plaats in december 2020. De verdere uitwerking, detailbesluiten en afronding volgt in 2021.

Cultuur

Door corona kwam veel in het culturele veld tot stilstand. We steunden de verenigingen en clubs door de basissubsidie niet terug te vorderen maar spraken af dat de clubs deze mochten houden zonder tegenprestaties. Eind 2020 gaf de raad richting aan de businesscases Cultuur. In de **business case Podium** infrastructuur ontvlechten we Theater de Maagd uit het cultuurbedrijf en laten het fuseren met Gebouw-T. De nieuwe organisatie die dan ontstaat, wordt een broedplaats in een Triple Helix omgeving waar Techniek/Theatertechniek en de programmering is ingericht volgens het ‘business-consumer’ principe. In de **business case Museum** wordt een belangrijke keuze het stoppen met de ontwikkeling van het eigen museale concept. Daarnaast versoberen we de museale functie en laten het gebouw als bezoekobject centraal staan. In de **business case Kunsteducatie** werken we aan het in stand houden van het kunsteducatief aanbod en aan het op afstand zetten van de dienstverlening.

Vastgoed

Verkoop vastgoed

Het Focusakkoord riep ons op om versneld vastgoed en gronden te verkopen of af te stoten. In 2020 deden we een screening in de vastgoedportefeuille en maakten we een eerste selectie van verhandelbare objecten.

IHP-PO

In 2020 bereidden we het eerste Integraal HuisvestingsPlan voor het Primair Onderwijs voor wat de raad in december vaststelde. In dit plan staat de toekomstige uitvoering van (ver)nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. Dit plan leidt tot nauwere samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen en partners (zoals kinderopvangorganisaties). Begin 2021 is een Plan van Aanpak goedgekeurd, hiermee geven we de verdere uitvoering vorm.

Realisatie woningbouwprogrammering

In de woningbouwprogrammering vordert de woningbouw gestaag. In de grote projecten ScheldeVesting en De Markiezaten zijn forse stappen zijn gezet. Deze en andere projecten lopen ook in 2021 door.

IBOR-dashboards

Binnen het integraal beheer van de openbare ruimte werkten we in het afgelopen jaar aan de verdere professionalisering van de IBOR-monitor. Naast de inrichting van een geautomatiseerd financieel dashboard (IBOR-Finance) begonnen we aan het inrichten van een dashboard rond de beeldkwaliteit. Hierbij leggen we – naast de IBOR-beeldkwaliteit – de koppeling met technische inspectiegegevens en de resultaten van het Lemon-onderzoek waarbij leefbaarheid en de beleving van bewoners centraal staat. De informatie die dat oplevert past in de plan-do-check-act-cyclus waardoor we nog beter kunnen sturen op optimale inzet van de beschikbare middelen.

2020 begon zeer groeizaam, maar door adequaat ingrijpen van de Buitendienst is het onkruid in het openbaar groen onder controle gehouden.

Door coronamaatregelen en de uitgavenstop en vacature/inhuurstop liepen sommige onderdelen iets terug in kwaliteit. We zijn trots op de inzet en kwaliteit van onze medewerkers en de resultaten die ze ondanks alles leverden.

Verbeterde beheersbaarheid financiën

In 2020 werkten we aan de route naar een verbeterde beheersbaarheid van de gemeentefinanciën. We stuurden fors bij op het resultaat. Daarnaast besteedden we aandacht aan het opstellen van een realistische begroting waarbij we ontwikkelingen tijdig zien aankomen. Zo kunnen we zoveel mogelijk ontwikkelingen direct al meenemen. Dat blijft ook een uitdaging voor komend jaar. Zoals ook in het plan van aanpak vernieuwen en verbeteren van de organisatie staat, willen we daarin stappen blijven zetten. In april 2021 deelden we de contouren van dit plan van aanpak met de gemeenteraad.

Binnen het traject verbeterde beheersbaarheid financiën komen 3 zaken samen:

- verbetering van managementinformatie in relatie tot bestaande rapportages zoals BVR en de monitor grote projecten
- verbetering en professionalisering van projectmanagement met portfoliomanagement en
- risicomanagement.

Deze trajecten zijn in 2020 in gang gezet en vinden hun borging in 2021.

Verbetering informatievoorziening en dienstverlening

Op het gebied van informatievoorziening, beveiliging en dienstverlening startten we met verschillende ontwikkelingen. In april ging de nieuwe website live waarmee de gebruiksvriendelijkheid toenam. Ook voerden we Multifactor Authenticatie (MFA) in waardoor het gebruik van Office365 veiliger werd. We leverden dashboards op die de organisatie ondersteunen met management- en sturingsinformatie. En we optimaliseerden ruim twintig processen met de Lean Six Sigma methode. We optimaliseerden het inkoop- en contractmanagement door onder andere een aanbestedingskalender en formuleren van aanbestedingsbeleid.

Omdat de Raad besloot om uit te treden uit de GR ICTWBW per 1 januari 2022 moet er een ontvlechting plaats vinden tussen de gemeente Bergen op Zoom en ICTWBW en moeten we een aanbestedingstraject doorlopen om te komen tot een nieuwe leverancier. De voorbereidingen hiervoor deden we deels in het afgelopen jaar.

Duurzaamheid RES

We boden de gezamenlijk door de regio opgestelde concept Regionale EnergieStrategie (RES) aan aan de gemeenteraad en we werkten mee aan de verdere uitwerking van de definitieve versie RES 1.0 Hiermee geven we aan het Rijk aan hoeveel duurzame energie wij in onze regio kunnen opwekken tot 2030, met een doorkijk naar 2050. Dit draagt bij aan de doelstelling uit het Klimaatakkoord. Dit bod wordt onderbouwd door landschappelijk, technisch en financieel onderzoek naar de beste plaatsen voor installaties. Daarnaast geeft de RES 1.0 een eerste inzicht in de regionale strategie voor de warmtetransitie van de gebouwde omgeving. De inbreng van inwoners en stakeholders is belangrijk voor het draagvlak voor de plannen en besluiten. Veel van hun inbreng is daarom verwerkt in de RES.

Jaarstukken 2020

Met de jaarstukken 2020 legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het boekjaar 2020. 2020 was een turbulent jaar. De corona-crisis heeft in korte tijd ons hele leven veranderd en dat heeft ook zijn impact op onze gemeente en onze financiën gehad.

In februari heeft de raad besloten tot een politieke reset. Tien partijen uit de gemeenteraad hebben in mei het Focusakkoord gepresenteerd, dat 3 opdrachten bevat:

1. Cultuurverandering over de volle breedte
2. Verbetering kwaliteit organisatie breed
3. Financiën op orde, waaraan een bezuinigingsopdracht van structureel € 15 miljoen was gekoppeld.

In mei werd het nieuwe college geïnstalleerd en werd er een directeur Financiën en Bedrijfsvoering toegevoegd aan de ambtelijke top. Eind 2020 zijn verdere wijzigingen aan-gebracht in de invulling van de topstructuur. We hebben afscheid genomen van de gemeentesecretaris en de ad interim-directeur Financiën en Bedrijfsvoering is begin 2021 benoemd tot interim gemeentesecretaris/algemeen directeur.

Tijdens het opstellen van het 1^e Concernbericht 2020 werd duidelijk dat bij ongewijzigd beleid het forse negatieve resultaat van de Jaarrekening 2019 zich zou voortzetten in 2020. Het vorige college kondigde een uitgavenstop af en in juli besloot de raad over de bijsturing van het exploitatietekort 2020.

Het nieuwe college is samen met de fracties uit de raad aan de slag gegaan met de uitwerking van het Focusakkoord. In december vond in de raad de eerste besluitvorming plaats over de wijziging van de begroting 2021 e.v.

Jaarresultaat 2020

In 2020 zijn voor het eerst de resultaten van het 1^e en 2^e Concernbericht maar ook andere begrotingswijzigingen zoals bijsturing exploitatietekort 2020 (juli 2020) niet ten gunste of ten laste van de algemene reserve gebracht, maar als een wijziging van het begrotingssaldo 2020 opgenomen. Het saldo van de jaarrekening is nu voor het eerst een zuiver jaarresultaat.

Bij het 1^e Concernbericht werd nog een nadelig saldo verwacht van € 9,2 miljoen. Na de raadsvergadering van december gingen we uit van € 7,5 miljoen nadelig. Het saldo van de jaarrekening komt uiteindelijk op € 209.000 nadelig. Ondanks dat dat een tekort is, is het een veel beter resultaat dan verwacht. Dit veel betere resultaat is het gevolg van de acties en maatregelen die raad, (voormalig) college en organisatie namen.

Er zijn in 2020 incidentele middelen (€ 2,4 miljoen) ontvangen voor bepaalde werkzaamheden of een bepaald doel die in 2020 niet meer zijn uitgegeven. Bij de resultaatbestemming stellen we voor om deze middelen over te hevelen naar 2021. Dit betreft o.a. middelen die zijn ontvangen vanwege corona (€ 1,7 miljoen). Hieronder is een nadere toelichting opgenomen over deze over te hevelen middelen.

Vanuit de grondexploitaties is er, als gevolg van het afsluiten van plannen, tussentijdse winstneming en het vrij kunnen laten vallen van een deel van de verliesvoorziening, in totaal een voordelig resultaat van € 4,6 miljoen.

Door deze resultaten neemt de Algemene reserve toe met € 1.638.000.

Algemene reserve

Resultaat jaarrekening 2020	€ 209.000 N
Over te hevelen posten	€ 2.435.000 N
Resultaat Grondbedrijf	€ 4.600.000 V
Resultaat op algemene reserve	€ 1.956.000 V

Het jaarrekeningresultaat 2020 bedraagt € 209.000 negatief. In deze jaarstukken geven we per programma een nadere toelichting op de afwijkingen die ontstonden ten opzichte van de bijgestelde begroting. Aan het einde van 2020 was het verwachte jaarrekeningresultaat € 7,5 miljoen nadelig.

Als we nu kijken naar de het jaarrekeningresultaat kan dat onderverdeeld worden in enkele grote brokken.

- Het sociaal domein komt € 5,1 miljoen gunstiger uit dan na het 2^e concernbericht was verwacht. Het resultaat op Wmo is € 1,3 miljoen gunstiger, op jeugd € 1,1 miljoen en op werk en inkomen € 2,7 miljoen.
- Vanwege verkopen van gronden en hogere huurinkomsten vanwege een herziene huurovereenkomst voor de containerterminal is er een voordeel behaald van € 891.000.
- Er zijn gelden ontvangen voor met name coronamaatregelen die dit jaar niet zijn uitgegeven, maar in 2021 worden besteed
- Er zijn budgetten beschikbaar gesteld bijvoorbeeld voor de begeleiding bij de overgang naar een marktpartij ICT. Deze budgetten zijn niet uitgegeven in 2020. We stellen voor om deze over te hevelen naar 2021. De uitgaven vinden dan in 2021 alsnog plaats.

In de financiële samenvatting verderop in deze inleiding, wordt nader ingegaan op de ontstane verschillen in de jaarrekening 2020.

Over te hevelen middelen

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt voorgesteld om een bedrag van € 2.435.300 over te hevelen. Hieronder een specificatie van deze post:

Pr.	Omschrijving	Bedrag
div	Corona middelen	€ 1.673.173
	In 2020 zijn voor verschillende doeleinden middelen ontvangen om de gevolgen van de coronacrisis op te kunnen vangen. Een deel van deze uitgaven valt in 2021. Zie voor een nadere toelichting hierop de paragraaf corona en de specificatie van de coronamiddelen in het bijlageboek.	
2	Wet inburgering	€ 133.000
	Via de algemene uitkering is € 133.000 ontvangen voor de implementatie van de Wet Inburgering. De invoering van de wet is uitgesteld tot 1-1-2022. De werkzaamheden voor de implementatie vallen dan ook in 2021. Het beschikbare budget is in 2020 niet aangewend.	
2	Innovatiebudget sociaal domein	€ 90.000
	Bij het 1 ^e Concernbericht is bijna € 800.000 overgeheveld van 2019 naar 2020 voor de innovatie binnen het sociaal domein. De projecten Zorgfraude (€ 50.000) en demografisch onderzoek (€ 40.000) worden in 2021 uitgevoerd.	
3	Business case sport	€ 120.000
	Bij het 1 ^e Concernbericht 2020 is aangegeven dat nog € 120.000 benodigd was voor het opstellen en uitwerken van de business case sport. Deze werkzaamheden vallen grotendeels in 2021.	
3	Kerkenvisie	€ 25.000
	Via de algemene uitkering is € 25.000 ontvangen om deze visie op te stellen. In 2020 is hier niet aan toegekomen. De werkzaamheden staan gepland voor 2021	
5	Implementatie overgang marktpartij na uittreding ICT WBW	€ 82.915
	In 2020 is voor € 100.000 beschikbaar gesteld voor inhuur om de overgang naar de marktpartij te begeleiden. Eind 2020 was er definitieve duidelijkheid over de uittreding uit de GR ICT WBW. De geplande werkzaamheden voor de begeleiding naar de marktpartij zijn hierdoor ook grotendeels verschoven naar 2021.	
6	Wet WOZ/digitaliseren bouwvergunningen	€ 70.000
	Bij de Begroting 2019 is éénmalig geld beschikbaar gesteld (€ 1,6 miljoen) om het waarderen in het kader van de Wet WOZ om te zetten van inhoud (m ³) naar oppervlakte (m ²). Het project is inmiddels afgerond en de laatste facturen moeten in 2021 betaald worden. De inschatting dat dit nog € 70.000 is.	
6	Visie warmtetransitie	€ 241.200
	Voor de Visie warmtetransitie is van het Rijk geld ontvangen en bij het 2 ^e Concernbericht besloten om uit deze middelen € 250.000 beschikbaar te stellen. In 2020 is hiervan € 8.800 aangewend voor de proeftuin aardgasvrije wijk. De resterende middelen zijn benodigd om na 2020 het opstellen van de warmtetransitie plannen te kunnen bekostigen.	
	Totaal over te hevelen middelen	€ 2.435.288

Sociaal Domein

Met de decentralisatie van taken van het sociaal domein zijn er veel taken vanuit de rijksoverheid bij gemeenten komen te liggen. De overgehevelde budgetten zijn echter gekort.

Op basis van de jaarrekening 2019 en de gegevens die tot 1 april 2020 bekend waren, is er bij het 1^e Concernbericht 2020 een bijstelling van € 4,5 miljoen opgenomen. Dit vanwege een toename van het aantal cliënten en prijsstijgingen bij met name de WMO.

In het 2^e Concernbericht was er vooral een bijstelling op de budgetten omdat de gemeente vanwege corona extra middelen ontving. Daarnaast was een inschatting gemaakt van de stijging van het aantal cliënten in de bijstand.

Op de totale budgetten zijn de afwijkingen in de jaarrekening bij het sociaal domein gering (4,8%). Bij WMO en Jeugd

tekent zich voorzichtig het effect van de maatregelen af om de WMO en Jeugd efficiënter en effectiever uit te voeren. In de Begroting 2021 zijn we ervan uitgegaan dat we geen stijging van cliënten hebben vanwege de maatregelen die we hebben genomen. De in- en uitstroom in de bijstand is in 2020 gunstiger uitgekomen dan verwacht op basis van het Berenschot-scenario 'matig herstel'. Daarnaast is een deel van het positieve resultaat op Werk en Inkomen te relateren aan corona. Er zijn minder uitgaven gedaan in het kader van de Bbz en er zijn coronamiddelen ontvangen die nog niet in 2020 tot uitgaven hebben geleid.

Hieronder is het overzicht gegeven van het verloop van de verschillende posten binnen het sociaal domein. Voor een nadere toelichting op de verschillen op basis van de jaarrekening verwijzen wij u naar programma 2 van deze Jaarrekening.

Sociaal domein	WMO		Jeugd		Werk en inkomen		Totaal bijstelling	
Initiële Begroting 2020	45.473.000		17.072.000		23.177.000			
1 ^e Concernbericht	2.859.000		2.550.000		-837.000		4.572.000	N
2 ^e Concernbericht	2.456.000		235.000		1.926.000		4.617.000	N
Begroting 2020 (bijgesteld)	50.788.000		19.857.000		24.266.000			
Jaarrekening 2020	49.475.000		18.767.000		21.524.000			
Saldo jaarrekening 2020	1.313.000	V	1.090.000	V	2.742.000	V	5.145.000	V
Saldo tov Begroting 2020	-4.002.000	N	-1.695.000	N	1.653.000	V	-4.044.000	N

Grondexploitaties

De jaarafsluiting van het Grondbedrijf is opgesteld en wordt met een separaat raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Behandeling van de jaarstukken is voorzien op 24 juni aanstaande. Bij de jaarafsluiting zijn de afzonderlijke grondexploitaties en het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) herzien en waar noodzakelijk bijgesteld. Ook is het verslag bouwgrondexploitaties 2020 opgesteld. Voor de herzieningen van de grondexploitaties zijn algemene uitgangspunten opgesteld en gedeeld met de auditcommissie plus.

Conform wet- en regelgeving heeft tussentijdse winstneming plaatsgevonden op diverse grondexploitaties voor een totaalbedrag van afgerond € 1,2 miljoen. Daarnaast zijn in 2020 4 grondexploitaties afgesloten (Nieuwe Vesting Noord, Kijk in de Pot Zuid, Meander 1 en Klaverwei & Brug). Binnen die grondexploitaties is er voor afrondende werkzaamheden een dotatie gedaan van totaal € 1,0 miljoen aan de voorziening afgeronde exploitaties. De grondexploitaties Kijk in de Pot Zuid en Klaverwei & Brug sluiten af met een positief resultaat en dit leidt tot een positief resultaat van € 1,1 miljoen.

De grondexploitaties Nieuwe Vesting Noord en Meander 1 sluiten af met een voorzien negatief resultaat waarvoor een verliesvoorziening was gevormd. Het resultaat van deze 2 grondexploitaties wordt ten laste van de verliesvoorziening gebracht.

De verliesvoorziening is daarnaast verlaagd met € 2,3 miljoen. Een nadere toelichting op de jaarafsluiting van het grondbedrijf treft u aan in het raadsvoorstel 'jaarafsluiting grondexploitaties 2020' en het verslag bouwgrondexploitaties 2020. In voorliggende jaarstukken is de paragraaf grondbeleid opgenomen. Hierin is op hoofdlijnen aangegeven wat de behaalde resultaten 2020 zijn en is een doorkijk van het risicoprofiel opgenomen.

Schuldpositie

De schuld is in 2020 gedaald van € 262 miljoen naar € 249 miljoen. Dit is fors lager dan voorzien bij de Begroting 2020 (€ 274 miljoen). De daling van de schuld in 2020 kent diverse oorzaken:

- De grondexploitaties: de ontvangsten bedroegen € 11 miljoen meer dan de gemaakte kosten.
- Investerings: er is voor € 17 miljoen geïnvesteerd in 2020. Daarnaast ontvingen we € 4,7 miljoen door de verkoop van grond aan de Provincie. Rekening houdend met € 10 miljoen aan afschrijvingen nam de schuld vanuit de investeringen met € 2 miljoen toe (-/- 17 miljoen investeringen, + 5 miljoen verkoop, + 10 miljoen afschrijven).
- Mutaties op balansposten. Door mutaties op vlottende activa en passiva (bijvoorbeeld vooruit ontvangen bedragen) en toename van de voorzieningen nam de schuld met € 5 miljoen af. Dit zijn in principe éénmalige zaken die in een volgende periode weer anders uit kunnen vallen met een negatief effect voor de schuld.

De lagere schuld leidt ook tot een lagere schuldquote. Deze daalde in 2020 van 104% naar 94%. Naast eerdergenoemde factoren draagt het meevallende jaarrekeningresultaat bij aan de afname van de geraamde schuldquote. Naast de

omvang van de schuld is de quote ook afhankelijk van de omvang van de totale baten/lasten van begroting/jaarrekening. Omdat die hoger uitvielen reduceert ook deze factor de geraamde schuldquote.

Kredietrapportage

Voor het eerst is er in de jaarrekening een paragraaf Kredietrapportage opgenomen (paragraaf 3.9). In deze paragraaf is het verloop aangegeven van de moederkredieten uit 2020 (bedrijfsvoering, vastgoed en openbare ruimte). Daarnaast is het verloop op de kredieten voor riolering weergegeven (in 2020 nog niet onder de moederkredieten) en het verloop van de kredieten van voor 2019, dus voor invoering van de moederkredieten.

In het bijlagenboek van de jaarstukken is de kredietrapportage 2020 opgenomen. Hierin zijn de lopende en in 2020 af te sluiten kredieten gepresenteerd. In de kredietrapportage is per krediet inzicht gegeven in het verloop. Ook is een korte toelichting op het krediet opgenomen.

Hieronder is het totaaloverzicht opgenomen van de kredieten in 2020:

	Krediet*	Uitgaven <2020*	Uitgaven 2020*	Restant krediet*
Moederkredieten	8.290.779	2.399.915	4.126.766	1.764.098
Kredieten voor 2019	37.649.716	22.990.884	7.639.062	7.019.770
Rioleringskredieten	15.601.796	3.781.510	5.461.102	6.359.184
Totaal	61.542.292	29.172.309	17.226.930	15.143.052

*) De bedragen die in dit overzicht zijn opgenomen zijn gesaldeerd met de inkomsten (indien van toepassing).

Voor 2020 was de omvang van de moederkredieten € 8.500.000. Bij de jaarrekening 2019 is besloten om de niet benutte ruimte van 2019 ad € 2.649.425 over te hevelen naar 2020. De door te schuiven ruimte vanuit de moederkredieten voor 2020 bedraagt:

Totale ruimte moederkredieten 2020	€	11.149.425
Beschikbaar gestelde kredieten 2020	€	- 3.140.862
Aanvulling op kredieten van voor 2019	€	- 3.741.280
Door te schuiven ruimte naar 2021	€	4.267.283

In het 1^e Concernbericht 2021 is het uitvoeringsplan 2021-2024 geactualiseerd. Op basis van dit geactualiseerde uitvoeringsplan is de nog niet benutte investeringsruimte benodigd voor met name de geplande investeringen in 2022 t/m 2024 te kunnen realiseren.

In de paragraaf Rechtmatigheid zijn 2 kredieten opgenomen waarvan voorgesteld wordt om de termijn met één jaar te verlengen. In de nota Investeren en Afschrijven zijn regels opgenomen hoe omgegaan wordt met waardering, investering en afschrijving van vaste activa. Eén van deze regels schrijft voor dat het krediet binnen twee jaar na de aanvraag in uitvoering moet zijn genomen. Indien dit niet het geval is, vervalt het krediet, tenzij het college aan de gemeenteraad een verlenging van de termijn voorstelt.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar paragraaf 3.8 Rechtmatigheid.

Leeswijzer

De jaarstukken kennen de indeling van de Begroting 2020. Dit houdt in dat de programma's gelijk zijn aan die van de Begroting 2020. In de jaarstukken zijn ook de 7 verplichte paragrafen opgetekend. Deze stonden in de Begroting 2020. Daarnaast is, zoals elk, jaar de paragraaf Rechtmatigheid opgenomen in de jaarstukken (paragraaf 3.8). In de Begroting was een hoofdstuk meerjareninvesteringsplan beschreven. In de jaarstukken hebben we hiervoor de paragraaf Kredietrapportage 2020 opgenomen. In de jaarstukken is ook een extra paragraaf Corona te vinden (paragraaf 3.10). Dit vanwege het grote effect dat corona op onze bedrijfsvoering heeft gehad in 2020.

De jaarstukken zijn opgedeeld in twee stukken, het Jaarverslag en de Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de programma's en paragrafen opgenomen. Ieder programma start met de w-vragen 'Wat hebben we bereikt in 2022 (hoofd- en subdoelstellingen per programma)' en 'Wat wilden we bereiken in 2020' (de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2020). Daarnaast

is een toelichting op de verbonden partijen opgenomen en de wettelijk verplichte indicatoren. Dit is een vast onderdeel in zowel de begroting als in de jaarstukken. Vervolgens is een toelichting op de financiële verschillen tussen de bijgestelde begroting en de Jaarrekening gegeven.

Na de programma's zijn de paragrafen opgenomen.

Na het Jaarverslag volgt de Jaarrekening. Hierin wordt vooral financieel verantwoording afgelegd. In de Jaarrekening is onder meer een overzicht van baten en lasten, de balans met toelichting en de staat van reserves en voorzieningen met toelichting opgenomen.

Naast dit boekwerk is ook een bijlagenboek opgesteld. Hierin zijn nadere financiële gegevens opgenomen, zoals de kredietrapportage en de staat van activa.

In de jaarstukken kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

Financiële samenvatting

Het jaarrekeningresultaat van 2020 bedraagt € 209.000 nadelig. In 2020 zijn de wijzigingen gedurende het jaar, zoals het 1^e en 2^e Concernbericht en het besluit Bijsturing exploitatiekort 2020, voor het eerst niet ten laste of ten gunste van de Algemene Reserve gebracht. Het is daarmee een zuiver jaarresultaat.

Na de raadsvergadering van december was het verwachte jaarrekeningresultaat € 7.478.000 nadelig. De belangrijkste financiële afwijkingen staan in de onderstaande tabel. Hierin

staat ook een korte toelichting. In de programma's is een nadere specificatie te vinden van de resultaten per programma en productgroep en een uitgebreidere financiële analyse.

We stellen bij het raadsvoorstel over de resultaatbestemming van de jaarrekening voor om een bedrag van € 2.435.000 over te hevelen. Dit zijn ontvangen middelen of toegekende budgetten die we in 2020 niet inzetten en waarvan de activiteit in 2021 plaatsvindt.

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Verschil	V/N
2	WMO <i>Maatwerkvoorzieningen</i> € 621.000 V De maatregelen om de WMO efficiënter en effectiever uit te voeren, lijken dus een voorzichtig effect te hebben. <i>Beschermd wonen</i> € 242.000 V De extra middelen die bij het 1 ^e Concernbericht beschikbaar zijn gesteld voor Bergen op Zoom zijn niet nodig gebleken. Beschermd Wonen is dit jaar budgettair neutraal uitgevoerd. <i>Niet benutte middelen WMO</i> € 267.000 V Er wordt voorgesteld om € 223.000 aan gelden die niet besteed zijn door te schuiven naar 2021. Dit zijn gelden voor de invoering van de Wet inburgering en het opstellen van business cases.	50.788	49.475	1.313	V
2	Werk en inkomen <i>Algemene bijstandsuitgaven</i> € 2.463.000 V Door een hogere BUIG-uitkering, minder uitgaven aan bijstandsverstrekkingen, minder Bbz verstrekkingen en efficiënter werken bij de ISD is een voordeel ontstaan. <i>Participatie en sociale werkvoorziening</i> € 279.000 V Met name vanwege corona is het participatiebudget in 2020 niet volledig besteed.	24.266	21.524	2.742	V
2	Jeugd Op het onderdeel veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijke zorg is € 843.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit is mede het gevolg van de inzet van business cases en voorliggend veld. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten voor jeugd € 319.000 lager dan begroot.	19.587	18.767	1.090	V
3	Economie en werkgelegenheid Het geld voor het opstellen van de business case sport (€ 120.000) is in 2020 niet ingezet en wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2021. Daarnaast zijn vanwege de uitgavenstop de uitgaven beperkt.	419	93	326	V

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Verschil	V/N
3	Cultuurstimulering Op het onderdeel cultuurstimulering ontstond een voordeel van € 519.000, omdat de subsidie niet is uitbetaald (€ 371.000) en er rijksmiddelen voor compensatie corona zijn ontvangen die in 2020 nog niet zijn uitgegeven. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2021.	538	19	519	V
3	Cultuurbedrijf De opbrengsten van het cultuurbedrijf zijn ruim € 1 miljoen lager dan begroot, ondanks dat bij het 2 ^e Concernbericht de opbrengst van het Cultuurbedrijf vanwege corona met € 280.000 is verlaagd. Er is nadrukkelijk gestuurd is op de lasten. Deze zijn ook ongeveer € 1 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Het Cultuurbedrijf heeft nu na de bijstelling uit het 2 ^e Concernbericht een voordeel gerealiseerd van € 277.000, hetgeen overeenkomt met het bedrag van de bijstelling.	5.181	4.904	277	V
4	Beheer openbare ruimte Vanwege de uitgavenstop pleegden we minder onderhoud aan het openbaar groen, civieltechnische kunstwerken en recreatieve voorzieningen. In totaal € 347.000.	13.234	12.893	341	V
4	Grondbedrijf Naast het voordeel op de grondexploitatie is er op het algemene product van het grondbedrijf een voordeel gerealiseerd van € 891.000. Dit voordeel valt uiteen in twee onderdelen: hogere huurinkomsten van € 526.000 door een herziening van de huur van een perceel en éénmalige boekwinsten op verkoop van gronden.	1.081	190	891	V
5	Deelnemingen (inkomsten) Saver keerde eind 2020 een extra dividend over 2018 uit van € 439.000. Dit was niet begroot. Daarnaast is de dividenduitkering van de BNG hoger dan begroot.	-93	-555	462	V
5	Algemene uitkering (inkomst) Het nadeel op de algemene uitkering is voor € 577.000 te verklaren door de definitieve vaststelling van maatstaven over voorgaande jaren. De decembercirculaire is niet in de begroting verwerkt. De decembercirculaire kent een voordeel van € 85.000. Bij het 2 ^e Concernbericht deden we een aanname voor te ontvangen compensatie voor gedeelde toeristenbelasting (€ 224.000) en parkeergelden (€ 735.000). Deze compensatie mag pas verwerkt worden in 2021 wanneer de compensatie definitief is. Daar tegenover staan in de decembercirculaire compensatiemiddelen die we wel hebben ontvangen in 2020 en waar nog niet mee gerekend was in het 2 ^e Concernbericht.	-146.421	-145.965	-456	N
5	Overhead Met name door corona zijn de facilitaire kosten lager (€ 279.000). De ICT kosten zijn € 126.000 lager dan begroot door een teruggaaf van de GR ICT WBW over 2019.	8.339	7.772	567	V

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Verschil	V/N
5	Overhead (reserves) (inkomst) Er was een onttrekking uit de reserves begroot van € 672.000 voor de werkzaamheden door de belastingsamenwerking voor het waarderen Wet WOZ. Deze onttrekking vond niet plaats omdat volgens het 1 ^e Con- cernbericht zoveel mogelijk uitgaven in het saldo van de jaarrekening terecht moesten komen.	-672	0	-672	N
5	Resultaat van de jaarrekening Het begrote rekeningresultaat was afgerond € 7,5 miljoen negatief. Deze post wordt alleen bij de begroting gebruikt en levert dus bij de jaarreke- ning altijd een saldo.	-7.478	0	-7.478	N
	Overige kleinere verschillen			-131	N
	Saldo jaarrekening 2020			-209	N
	Over te hevelen posten			-2.435	N
	Saldo 2020			-2.644	N

Tot slot

Wij danken eenieder uit de gemeentelijke organisatie die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de jaarstukken 2020.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom

Besturen, samenwerken en veiligheid

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Bestuur en samenwerking

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Uitzetten en volgen van een heldere koers en strategie	1.1 Integraal benaderen van vraagstukken (control, proces). Dit gaat om inhoudelijke ondersteuning aan college en ambtelijke organisatie bij het integraal en koersvast (en toch wendbaar/flexibel) werken. 1.2 Bewaken van prioriteiten en focus (control, PA en communicatie) aan de hand van vastgesteld kader (toekomstvisie en coalitieakkoord). 1.3 Anticiperen op ontwikkelingen en lange termijn oriëntatie (permanente actualisatie, monitoren van trends en ontwikkelingen). 1.4 Actualiseren Regionale visie.
2. Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden	2.1 Strategisch samenwerken en relatiemanagement. Om de (economische) positie in onze stad, regio en provincie te versterken, onderhouden en investeren we in samenwerkingsverbanden en netwerken met verschillende partners, op verschillende schalen. 2.2 Positionering van Bergen op Zoom. We zetten in op communicatie, public affairs, externe betrekkingen en representatie. 2.3 Actualiseren regionale visie.
3. Democratische vernieuwing	3.1 De manier waarop we als overheid (samen)werken vraagt om een lenige en adaptieve overheid die samen met inwoners en partners werkt aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Dit vraagt goed samenspel tussen samenleving, raad, college en ambtelijke organisatie. 3.2 Vormgeven van participatieve democratie, benutten van nieuwe manieren om participatie te stimuleren.

Veiligheid

Hoofddoelen	Subdoelen
4. Weerbaar Bestuur	4.1 Stevige aanpak ondermijning - Daling van de georganiseerde criminaliteit en de drugscriminaliteit. 4.2 Informatiepositie actueel houden en verder uitbouwen voor een effectieve aanpak georganiseerde criminaliteit. 4.3 Minder (drugs)dumpingen. 4.4 Stop zorgfraude. - Gemeenschapsmiddelen voor zorg bereiken de juiste mensen op de juiste manier. 4.5 Veilige Publieke Taak (VPT) - Onze mensen – ambtelijk en bestuurlijk – kunnen hun werk veilig verrichten in het kader van Veilige Publieke Taak.
5. Voorkomen van het (eerste) delict We werken slim en integraal samen rondom kwetsbare personen en groepen	5.1 Blijvende inzet Zorg- en Veiligheidshuis op de combinatie van preventie en repressie. 5.2 Sluitende aanpak verward gedrag conform de landelijke opdracht. 5.3 Veiligheid ingebed in de integrale uitvoeringorganisatie.
6. Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid	6.1 Streven naar optimale nucleaire veiligheid. 6.2 Zorgen voor competente en goed opgeleide mensen bij de rampenbestrijding. 6.3 Positieve houding tegenover noodopvang voor vluchtelingen, als er een nieuwe vluchtelingencrisis ontstaat - geen permanente groepshuisvesting.
7. Veilige en leefbare omgeving	7.1 Bevorderen van naleving van wet- en regelgeving. Voorkomen of beëindigen van: - Onveilige en ongezonde situaties; - Aantasting van landschappelijke-, cultuurhistorische-, en/of natuurwaarden en milieukwaliteit; - Aantasting van de kwaliteit van woon- en leefomgeving en verstoringen van de openbare orde; - Onrechtmatig gebruik van sociale- en maatschappelijke voorzieningen en inschrijvingen BRP en daarmee misbruik en/of oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgelden. 7.2 Bevorderen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel - De objectieve veiligheidscijfers en subjectieve veiligheidsgevoelens laten in deze bestuursperiode een positieve tendens zien in vergelijking met de vorige bestuursperiode voor zover we daar invloed op hebben. 7.3 Blijvend terugdringen van drugsoverlast. 7.4 Veiligheidsfunctionaris nieuwe stijl.
8. Positioneren en profileren van Bergen op Zoom als veiligheidscentrum in West-Brabant en Zeeland	8.1 We zijn een serieuze gesprekspartner voor externe partijen op het gebied van veiligheid en hebben daarvoor een stevig netwerk en positie binnen dit domein. 8.2 De mogelijkheden onderzoeken om het Zorg- en Veiligheidshuis te huisvesten binnen de spoorzone.

Dit waren onze doelstellingen en activiteiten voor 2020

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Bestuur en samenwerking

1 Heldere koers en strategie.

In 2020 is hard gewerkt aan een (bijstelling) van de toekomstvisie. Op 9 maart 2020 is een houtskoolschets gepresenteerd aan de gemeenteraad. Aanvankelijk was het de bedoeling een bijgestelde toekomstvisie in mei 2020 aan de raad voor te leggen. Door de bestuurswisseling en het toen nog vast te stellen focusakkoord, is dit verplaatst naar 2021. In het eerste kwartaal 2021 is een profiel van Bergen op Zoom met handelingsperspectieven en infographic als een nieuwe vorm van toekomstvisie aan de gemeenteraad voorgelegd. De handelingsperspectieven moeten voldoende houvast bieden om beleidsmatige en financiële keuzes voor de nabije en verre toekomst te maken. In april 2021 vindt 'De Zaterdag Van De Toekomst' plaats waar gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie en genodigden inhoudelijk met elkaar in gesprek gaan over de thema's van de concept Toekomstvisie 2035. Met de uitkomsten van die gesprekken vindt al dan niet aanpassing plaats. De besluitvorming van de Toekomstvisie 2035 door de gemeenteraad is gepland in juli 2021.

De strategische sessies zijn vooral ingevuld door gesprekken over de toekomstvisie van Bergen op Zoom, de samenwerking met en de positionering van de 5 grote steden in West-Brabant, het coronaherstelpakket waarmee de provincie, de B5 en de M7 gemeenten versneld investeren in de crisis door willen en trends en ontwikkelingen voor middelgrote gemeenten als Bergen op Zoom.

Scenariodenken heeft in de praktijk plaats gevonden waar het om coronamaatregelen ging. In de toekomst zal dit op meerdere terreinen uitgerold worden.

2 Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden

In 2020 werd meer dan eens duidelijk dat we 'alleen samen' verdere stappen kunnen zetten. Met de door de interne en externe ontwikkelingen gedreven herschikking van prio-

riteiten, zijn ook in dit opzicht de bakens verzet. Door het wegvallen van fysieke bestuurlijke netwerkevenementen is de analyse hiervan uitgesteld, evenals de verfijning van het relatiemanagementsysteem. Andere activiteiten hebben, door oproepen hiertoe in het Focusakkoord, een nieuwe samenhang met elkaar gekregen. De actualisatie van de regionale visie hangt samen met de toekomstvisie. Het onderzoek naar Europese subsidievererving hangt samen met de algehele oproep voor meer inzet op het binnenhalen van subsidies uit o.a. Den Bosch, Den Haag en Brussel Deze samenhang komt dan ook in 2021 terug.

Tegelijkertijd was er door de bovenstaande verschuivingen in activiteiten in 2020 ruimte om in de samenwerking met Roosendaal en met de Provincie Noord-Brabant te investeren. Bijvoorbeeld vanuit de 'Sterke Steden' samenwerking in West-Brabant. Ook de regio als geheel haalde de banden met de provincie aan via een regionale samenwerkingsagenda. Op beide zaken borduren we in 2021 voort.

3 Democratische vernieuwing

In het kader van bestuurlijke vernieuwing zijn de volgende initiatieven genomen: het voornemen om het BOB (beeldvormend, oordeelvormend, besluitvormend) vergaderen in 2021 te evalueren en aan te passen waar nodig. Het verwerken van de aanbevelingen van het rapport 'Besturen met uitgestoken hand' in de vergaderstructuur en het invoeren van op regelmatige basis organiseren van reflectiemomenten voor de gemeenteraad.

Bergen op Zoom was begonnen met het ontwikkelen van beleid rond het uitdaagrecht (of Right to Challenge/R2C). In 2020 zijn er enkele gesprekken geweest met initiatiefnemers van mogelijke challenges. Dit leidde niet tot het uitdagen van de gemeente.

In het focusakkoord ging er vervolgens een streep door R2C en werd er dus ook niet meer in geïnvesteerd.

4 Hoofddoel: weerbaar bestuur

In 2019 hebben we samen met Roosendaal een drugsmonitor uitgevoerd. De uitkomst van de drugsmonitor hebben wij verwerkt in het projectplan Radix. Dit project is in 2020 gestart en omvat de volgende onderdelen:

Op preventie:

- Uitvoering werkwijze Safe & Sound.
- In samenwerking met de scholen en de zorg- en veiligheidspartners hebben we scenariokaarten ontwikkeld. Daarnaast hebben we een groot deel van de scholen bezocht om op te halen waar zij specifiek tegenaanlopen tav de veiligheid op de scholen. De uitkomst hiervan hebben we gebruikt als input voor ons plan van aanpak en gebruikt om onze focus te bepalen voor 2021.
- Er is een workshop ontwikkeld in samenwerking met het RIEC met als doel de bestuurlijke weerbaarheid te vergroten. Deze workshop is door COVID nog niet gegeven. De wens was namelijk om deze niet digitaal te laten plaatsvinden.
- Opstellen van een wijkanalyse tbv een wijkgerichte aanpak.

Op het gebied van de aanpak van ondermijning:

- Introductie van het Bergrs Interventie Team (BIT).
- Verschillende disciplines van de gemeente trekken hierbij samen op om een casus aan te pakken.
- Doorontwikkeling van het Lokaal Informatie Plein (LIP)
- Met de woningbouwcorporatie kwamen we binnen de wettelijke kaders tot verdere samenwerking en informatiedeling tbv de aanpak ondermijning en om de overlast effectief aan te pakken.
- Een start gemaakt met het herijken van het BIBOB-beleid.

5 Voorkomen van (eerste) delicten

In 2020 gingen we verder met het verbinden van Zorg en Veiligheid. Het de-escalatiemodel is verder verankerd binnen de gemeente en de ketensamenwerking. Zo vinden de partners elkaar snel en werken ze samen met als doel om te komen tot passende en duurzame oplossingen.

Dit heeft ook een positief effect op de kwaliteit in de casus overleggen.

In 2020 richtten wij ons op de implementatie van de Wet Verplichte GGZ en de taken hierin van de gemeente. De implementatie verliep goed mede door de zorgvuldige voorbereiding. Ook de uitvoering van de wet en de geboden zorg aan een kwetsbare groep mensen verloopt goed.

6 Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid

Behalve dat onze crisisorganisatie door de Coronacrisis daadwerkelijk operationeel was, vonden er ook bijeenkomsten plaats voor de crisisorganisatie. Dit waren onlinebijeenkomsten en daarnaast verstuurden we regelmatig nieuwsbrieven. Ook was de adviseur Fysieke Veiligheid beschikbaar voor vragen e.d.

De bestuurders namen deel aan activiteiten via de provinciale bestuurlijke menukaart.

De veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zet continue in op risico- en crisiscommunicatie, zo ook afgelopen jaar.

We monitoren de nog in te zetten MER-procedure van de kerncentrale Doel. Die procedure zorgt ervoor dat we invloed kunnen uitoefenen op activiteiten rondom veiligheid.

De faciliteiten voor de crisisorganisatie controleerden en testten we elk kwartaal.

Voor de cruciale sleutelfuncties binnen de crisisorganisatie hebben we piket. Daardoor garanderen we kwaliteit bij het bestrijden van incidenten.

7 Veilige en leefbare omgeving

Voor een goede kwaliteitsborging VTH implementeerden we in 2020 een intern kwaliteitsborgingssysteem. Onderdeel hiervan is het jaarlijks uitvoeren van een interne audit op de proces-criteria. Deze audit is in het najaar van 2020 voor het eerst uitgevoerd. We toetsten daarbij alle wettelijke bepalingen ten aanzien van de proces-criteria. Het overall beeld is dat we grotendeels voldoen aan de wettelijke proces-criteria. Op enkele subonderdelen is verbetering of aanvulling noodzakelijk. Hiervoor stelden we verbeteracties op die we in 2021 oppakken. De uitkomsten van de audit komen terug in het evaluatieverslag Toezicht en handhaving 2020.

De veiligheidsfunctionaris nieuwe stijl is geborgd. Door het Focusakkoord is de vacature, die in augustus 2020 ontstond, tijdelijk en gedeeltelijk (24 uur per week) ingevuld.

De veiligheidsfunctionaris heeft de regierol voor de aanpak in de wijken en de sociale aspecten op het gebied van veiligheid. Dit in samenwerking met de externe partners zoals politie, WijZijn, Stadlander en het Zorg- en Veiligheidshuis.

De adviseur zorg- en veiligheid opereert (net als de veiligheidsfunctionaris) op het snijvlak tussen de domeinen sociaal en veiligheid. Deze adviseur is in 2020 op verschillende cases ingezet. Mede door extra inzet vanwege Covid-19, de vacaturestop en de bestuurlijke reset moeten we nog starten met concrete wijkgerichte aanpakken waar beide aspecten samenkomen. In 2021 geven we dit verder vorm, mede op basis van de wijkanalyses.

In 2020 is een groot deel van de handhavingscapaciteit besteed aan handhaving van Covid-19 maatregelen. In verband hiermee is in het verslagjaar een bijstelling van het Uitvoeringsprogramma Handhaving (HUP) vastgesteld. De situatie rondom het coronavirus heeft van de organisatie een grote flexibiliteit in het optreden gevraagd. Daartoe zijn dwarsverbanden in en buiten de organisatie tot stand gebracht. Zo bleek de gemeente in staat om, in samenwerking met de politie, adequaat te reageren op pogingen tot het initiëren van vuurwerkrellen. Berichten hierover zagen we op social media.

8

Positioneren en profileren van Bergen op Zoom als veiligheidscentrum in West-Brabant en Zeeland

Mede door het Focusakkoord gaven we aan deze doelstelling geen uitvoering.

Indicatoren

Omschrijving indicator (Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven)	Gemeenten landelijk*	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron*
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	132 (2019)	226	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Stichting Halt)
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2,2 (2018)	2,9	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	4,6 (2020)	6,7	5,7}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	2,5 (2018)	1,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	6,3 (2020)	7,4	6,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)

* De cijfers bij het onderdeel 'Gemeenten landelijk' kunnen afwijken van de cijfers op de website Waarstaatjegemeente.nl.

Deze cijfers worden namelijk aangepast op het moment er – gedurende het jaar – meer cijfers beschikbaar komen.

** De vermelding achter Waarstaatjegemeente.nl is de bron van waaruit WSJG (Waarstaatjegemeente.nl) de indicator vond.
Deze extra informatie is waar mogelijk bij alle indicatoren zo weergegeven.

Bovenstaande opmerkingen gelden voor alle tabellen waarin indicatoren zijn opgenomen.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

	Vastgesteld
Toekomstvisie Bergen op Zoom	2017
Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 District De Markiezaten	2019
Regionaal Beleidsplan ZWB 2019-2021 (hele politie-eenheid)	2018
Integrale handhavingsnota 2019-2022	2019
Beleidsplan Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 2019-2023	2019
Aanpak dreiging en agressie en geweld tegen openbaar bestuurders en overige (gemeente)ambtenaren	2015
Oplegnotitie organisatieplan Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten 2015-2017	2015
Regionaal Kompas 2015-2020, uitwerking van het vangnet voor kwetsbare mensen	2015
Sociaal Domein 'Samen leven Samen doen'	2013
Het RIEC-convenant	2020
APV gerelateerde beleidsdocumenten en uitvoeringsrichtlijnen	Divers
Aanpak Verward gedrag	2018
Wet verplichte GGZ 2020 West Brabant Overlastgevend dak- en thuislozen	2019
Toekomstvisie Bergen op Zoom	2017

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Door afstemming tussen hulpdiensten bereiken we grotere slagkracht en betere dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 4.474.184
Belgisch-Nederlands grensoverleg (BENEGO)	Verbinden van lokale initiatieven bij Belgische en Nederlandse grensgemeenten om substantiële subsidiebijdragen te verwerven en informatie te delen over grensoverschrijdende thema's.

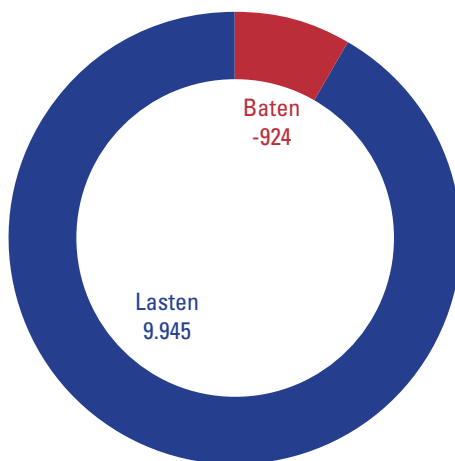
Wat heeft het gekost?

Programma 1 Besturen, samenwerken en veiligheid

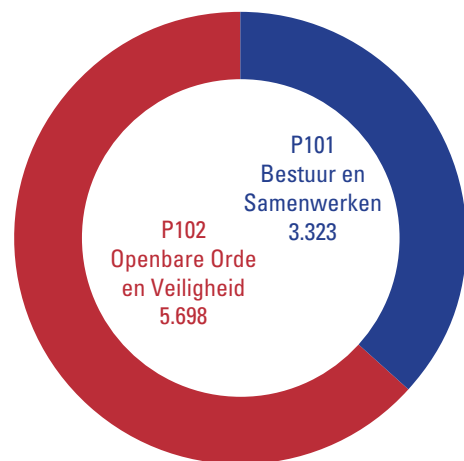
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020	V/N
Baten	-645	-360	-550	-924	374	V
Lasten	10.644	8.985	10.048	9.945	103	V
Totaalsaldo baten en lasten	9.999	8.625	9.498	9.021	477	V
Onttrekking	-10	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-10	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	9.989	8.625	9.498	9.021	477	V

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P101						
Bestuur en samenwerken						
Baten	-46	-3	-3	-238	234	V
Lasten	4.305	2.895	3.330	3.561	-230	N
Totaalsaldo baten en lasten	4.259	2.892	3.327	3.323	4	V
Onttrekkingen reserves	-10	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-10	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	4.249	2.892	3.327	3.323	4	V

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P102						
Openbare Orde en Veiligheid						
Baten	-599	-357	-547	-686	139	V
Lasten	6.339	6.090	6.718	6.385	333	V
Totaalsaldo baten en lasten	5.740	5.733	6.171	5.698	473	V
Gerealiseerde resultaat	5.740	5.733	6.171	5.698	473	V

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	Resultaat baten 2020	V / N	Resultaat lasten 2020	V / N	Waarvan structurele baten	V / N	Waarvan structurele lasten	V / N
Omschrijving								
P101 Bestuur en samenwerken	234	V	-230	N				
P102 Openbare Orde en Veiligheid	139	V	333	V				
	374	V	103	V				

Toelichting

P102 Openbare orde en Veiligheid

473 V

Salaris- en inhuurkosten

310 V

Veiligheidsregio

59 V

Door openstaande vacatures in 2020 ontstond er een voordeel op de salariskosten van € 310.000.

De bijdrage van derden in de BOA-pool zijn € 64.000 hoger dan begroot.

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio besloot bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 om over te gaan tot teruggave van € 70.000 van de gemeentelijke bijdrage. Dit betreft een incidentele mutatie, maar een structurele verlaging van de inwonersbijdrage wordt niet uitgesloten. Hierover moet het Algemeen Bestuur dan in 2021 een besluit over nemen.

Reserves

P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid Soort

Nr

Omschrijving

Begroting
2020

Realisatie
2020

Verschil
2020

Onttrekking

R98000

Res Algemeen (risico)

0

0

0

Totaal Onttrekking

0

0

0

Samen leven, samen doen

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Samen leven, samen doen

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen	1.1 Inwoners ontvangen de ondersteuning die ze nodig hebben. 1.2 Inwoners hebben zorg voor elkaar (eigen kracht, netwerk). 1.3 We streven naar het bieden van ondersteuning binnen de bestaande budgetten.
2. Een gezonde samenleving	2.1 Bevorderen van een gezonde leefstijl. 2.2 Bevorderen van een gezonde leefomgeving. 2.3 Bevorderen van de gezondheid van jeugdigen 0-18 (jeugdgezondheidszorg). 2.4 Preventie en bestrijding van infectieziekten. 2.5 Toezicht houden op kinderopvang en onderhouden relaties met kinderopvang. 2.6 Het bieden van informatie en advies op het gebied van gezondheid zoals informatie over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren. 2.7 Bevorderen van een dementievriendelijke gemeente. 2.8 Bestrijden van eenzaamheid.
3. Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatie-systeem	3.1 Eind 2018 startten we met de werkorganisatie Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein. In 2019 werkten we als lerende organisatie vanuit één proces en registreerden we in één systeem. De dienstverlening aan inwoners loopt door, we sturen bij waar nodig. 3.2 Vanaf 2020 formaliseren we de afspraken voor de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein.
4. Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder	4.1 Inzicht in het uitkeringsbestand (ken je klant) als basis voor de aanpak van werkloosheid. 4.2 Uitvoeren van de werkplicht. Iedereen die kan werken, werkt. 4.3 Mensen die nog niet kunnen werken, hebben een leerplicht. 4.4 Voor mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschermde werkomgeving realiseren we beschutte werkplekken. 4.5 Terugdringen aantal uitkeringsgerechtigden door mensen volledig te laten uitstromen. 4.6 Handhaving op naleving van opgelegde verplichtingen. 4.7 Jongeren zonder startkwalificatie naar werk/studie begeleiden in samenwerking met het onderwijs (sluitende regionale aanpak). 4.8 Regionale harmonisatie Social Return on Investmentbeleid. 4.9 Nieuwkomers helpen met taal en werk in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.

5. Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren om iets terug te doen	5.1 Uitvoeren van de meedoenplicht.
5.2 Ontwikkelen van een missie, visie voor het Vrijwilligers Informatie Punt in samenwerking met WijZijn Traverse.
6. Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek	6.1 Blijven inzetten op armoedebestrijding en werken aan volledige uitstroom.
7. Terugdringen van zorgvragen voor schuldhulpverlening	7.1 Preventie en vroegsignalering van schulden.
7.2 Geen huisuitzettingen meer door huurschulden.
7.3 Bevordering van uitstroom uit het bestuursrechtelijk premieregime Zorgverzekeringswet van bijstandsgerechtigden (wanbetalersregeling).

Doelstellingen en activiteiten 2020

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

1 Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor het bieden van zorg en ondersteuning. Het beoogd maatschappelijke effect is dat alle inwoners participeren naar vermogen en behoefte: iedereen doet zoveel mogelijk mee in de maatschappij. Het is aan de gemeente om de zorg en ondersteuning voor haar inwoners zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren. De gemeente zet hiervoor zowel preventieve voorzieningen als maatwerkwerkvoorzieningen in. Een belangrijk speerpunt is 'de beweging naar voren': Een grotere inzet van het voorliggend veld om (duurdere) maatwerk indicaties te voorkomen of sneller af te kunnen schalen naar het voorliggend veld.

Voor deze transformatie stelden we in 2020 de Bestuursopdracht Transformatie Voorliggend Veld vast. Deze opdracht is onderdeel van het transformatieplan en bevat de volgende deelopdrachten die momenteel in uitvoering zijn:

1. Creëer een passend en toereikend vrij toegankelijk voorliggend veld (indicatieloos).
2. Professionals in het voorliggend veld zijn verantwoordelijk voor het vroegtijdig signaleren van een ondersteuningsbehoefte en het zorgvuldig toeleiden naar de meest passende ondersteuning.
3. Inzet van nieuw aanbod op basis van aantoonbaar financieel rendement (aan de hand van een business case).

In 2020 stelden we de rapportage Tellen en Vertellen op over de periode juli 2019- juni 2020. De rapportage geeft inzicht in wat WijZijn doet en hoe WijZijn werkt aan de beleidsdoelen van de gemeente. Het is een combinatie van cijfers (tellen) en verhalen (vertellen). Door deze combinatie krijg je een completer beeld van de (maatschappelijke) doelstellingen die behaald worden of waar nog (extra) inzet voor nodig is.

Er zijn 4 beleidsdoelen met de volgende aandachtspunten:

1. Inwoners zijn gelukkig en gezond.
2. Inwoners wonen in een vitale straat/ buurt.
Aandachtspunten ten aanzien van dit beleidsdoel zijn:
 - De toenemende complexiteit bij inwoners. Dit vraagt om een andere manier van coaching en begeleiding van de vrijwilligers van WZTG;
 - Het verbreden van bestaande initiatieven met vragen uit andere wijken.
3. Inwoners krijgen passende zorg en ondersteuning op tijd en dichtbij.
4. Professionals werken samen, integraal en innovatief.
Aandachtspunten:
 - de begeleiding van en regels voor kwetsbare inwoners bij Stadlander;
 - de behoefte aan vaste contactpersonen bij de gemeente (met name bij de ISD, Jeugd en Wmo);
 - de samenwerking met de FitFabriek;
 - de overgang van klanten van Jeugd naar Wmo;
 - de overlap in het aanbod van beweegactiviteiten voor ouderen (BAS en WijZijn).

In februari 2020 verscheen het conceptwetsvoorstel resultaatgericht beschikken. Het college reageerde via de internetconsultatie positief op het voorstel. Er kwam geen reactie vanuit het Ministerie over de internetconsultatie en het verdere proces van het wetsvoorstel. We zetten deze vraag uit bij het ministerie, maar kregen tot op heden nog geen reactie op. De aanpassing van de Wmo-verordening valt in 2021.

De toegangen van de regiogemeenten gaan in februari 2021 van start. We troffen voorbereidingen voor een leerjaar hier omtrent. Daarnaast is er een werkgroep om de nieuwe samenwerkingsafspraken verder uit te werken. Ook formuleerden we de uitgangspunten voor de inkoop van beschermd wonen per 2022.

Met een korte intensieve lobby stelden we de compensatie vanuit het Rijk voor beschermd wonen voor 2021 veilig.

De organisatie Jutz is ontmanteld. Diverse zorgaanbieders binnen ons zorglandschap namen al de zorgvormen van Jutz (inclusief personeel) over. De zorgcontinuïteit van de jeugdigen waarborgden we deels door het overplaatsen van jeugdigen naar andere aanbieders, deels door het mee laten 'verhuizen' van jeugdigen naar de overnamepartij. Er zijn geen verplichtingen meer tussen de gemeenten en Jutz. Conform het raadsbesluit in oktober 2019 droeg Bergen op Zoom financieel bij om de gecontroleerde zorgoverdracht en de continuïteit van zorg te kunnen realiseren. In december 2019 is de eerste tranche uitbetaald en in maart 2020 de tweede tranche.

De transformatie van het Sociaal Domein is in volle gang. Er lopen meerdere businesscases om dit te bewerkstelligen namelijk:

Wmo:

We werkten aan diverse business cases en projecten om de Wmo effectiever en efficiënter uit te voeren:

- *Dagbesteding naar voorliggend veld*
Op 1 oktober 2020 startte in Residentie Meilust de pilot Café Entree. Café Entree is een dagbesteding waar ouderen uit de wijken Meilust en Noordgeest naar toe kunnen, zonder dat zij hiervoor een indicatie hebben. Doel is om meer mensen met dezelfde middelen te kunnen ondersteunen, dichterbij inwoners met zorgvragen te zijn en eerder te kunnen signaleren of zwaardere zorg nodig is. De pilot wordt tussentijds meerdere keren geëvalueerd en na een jaar bekijken we of dit aanbod structureel kan worden. Daarnaast is in het project Matchmaking met alle zorgaanbieders van dagbesteding gesproken om meer inzicht te krijgen in het aanbod en de doelgroep. Aan hen vroegen we zich te oriënteren op het organiseren van indicatieloze dagbesteding.

- *Algemeen gebruikelijke voorzieningen*

Het college besloot dat de voorzieningen douchestoelen, wandbeugels en drempelhulpen (<10 cm) voortaan algemeen gebruikelijk zijn en niet meer door de gemeente worden verstrekt.

- *Nieuwe producten*

In 2020 startten de voorbereidingen voor de ontwikkeling van nieuwe producten, namelijk Huishoudelijke Ondersteuning Light en Individuele Begeleiding Waakvlam. Dit zijn lichtere zorgvormen die leiden tot lagere kosten en eerdere uitstroom uit duurdere voorzieningen.

- *Cliëntopvolging*

Er werd onvoldoende gestuurd op het behalen van resultaten door zorgaanbieders, de inzet van de juiste ondersteuning en de uitstroom van cliënten. Daarom ontwikkelden we in 2020 een nieuwe werkwijze voor cliëntopvolging. De Wmo-adviseurs volgen hierdoor actiever of zorgaanbieders met cliënten aan de juiste doelen werken, of cliënten de juiste ondersteuning ontvangen en of cliënten kunnen uitstromen. Deze werkwijze voeren we vanaf het 1^e kwartaal 2021 in.

- *Juiste ondersteuning op de juiste plek*

In de eerste fase van het project 'de juiste ondersteuning op de juiste plek' brachten we in kaart wat de huidige en (in de nabije toekomst) benodigde capaciteit is op het gebied van voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Hierdoor kunnen we nu gerichter doorontwikkelen.

In fase twee van het project brachten we, samen met zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en woningcorporaties, de benodigde elementen in kaart voor het duurzaam huisvesten en begeleiden van mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of het beschermd wonen. In 2021 werken we dit verder uit in een convenant, werkafspraken en prestatieafspraken.

Jeugd:

- *Effectievere en efficiëntere werkwijze in de toegang*

Op basis van data sturen we op verbetering van de inzet van zorg en het op de juiste wijze hanteren van het stelsel. Dit houdt in dat we resultaatgestuurd werken versterken, uitstroom bevorderen, zorgen voor verkorten van trajecten en de inzet van ambulante zorg door jeugdprofessionals en voorliggend veld verhogen.

- *Samenwerking met de huisartsen*

Jeugdprofessionals ondersteunen huisartsen om te komen tot de juiste verwijzingen en om onnodige inzet en mismatches te voorkomen.

- *Ziekenhuis-CJG*

Jeugdverpleegkundigen ondersteunen regionaal kinderartsen om te komen tot juiste verwijzingen en om onnodige inzet en mismatches te voorkomen.

- **Zorg en onderwijs**
Jeugdprofessionals sluiten aan bij de schoolondersteuningsteams gericht op de combinatie van onderwijs en zorgondersteuning.
- **Strategie Veiligheid**
Regionale inzet op het verbeteren en verkorten van de Veiligheidsketen voor jeugdigen met extra middelen van het Rijk. De gemeentelijke toegang, medewerkers van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen werken samen d.m.v. een integrale aanpak, zodat kwetsbare jeugdigen tijdige en passende bescherming krijgen. De resultaten vanuit de eerste fase van de ontwikkeling van de Veiligheidsteams zijn positief. De ketensamenwerking is verbeterd; professionals weten elkaar sneller te vinden en er wordt meer eenduidig gewerkt met één plan.
- **Ondersteuning nieuwkomers bij internationale schakelklas en Entree**
In samenwerking met het onderwijs regelen we voor 2 jaar ondersteuning om te zorgen dat deze jongeren de juiste ondersteuning ontvangen bij hun problematiek. Zo voorkomen we dat deze jongeren afhaken in het onderwijs en afglijden waardoor zij onvoldoende kunnen participeren in de maatschappij (werkloosheid, criminaliteit, verslaving).

2 Een gezonde samenleving

Vooraf door het uitvoeren van de Wet Publieke gezondheid bevorderden we het werken aan een gezonde leefstijl en daarmee een gezonde leefstijl. Verder is bevordering van een gezonde leefstijl een belangrijk onderwerp bij de uitvoering van de activiteiten van de FITfabriek en het project JOGG (Jongeren op gezond gewicht). Door deze activiteiten maken we de jeugd op laagdrempelige wijze bewust van de noodzaak van bewegen en gezonde voeding. Uit gegevens blijkt dat het aantal kinderen met overgewicht zich, na jaren van groei, nu stabiliseert. De uitvoering loopt, weliswaar aangepast op de RIVM maatregelen, volgens planning. Vanaf dit schooljaar startten we met 16 basisscholen die de gecombineerde leefstijlinterventie B-Fit volgen. Dit is een combinatie tussen voeding en bewegen. Voor volwassenen zijn we nu samen met een leefstijlcoach bezig om ook de 18+ doelgroep met overgewicht te bereiken en ondersteunen.

Op het gebied van jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar voerden wij het basistakenpakket van de TWB/GGD uit waarbij de gezondheid van jongeren wordt bewaakt, beschermd en bevorderd.

We werkten (preventief) aan de bestrijding van infectieziekten en hielden toezicht op kinderopvang en onderhielden relaties met kinderopvangorganisaties. De inspecties van de kinderopvang voerden we ondanks Covid-19 zo volledig als mogelijk uit. Bestrijding van infectieziekten is actueler dan ooit en waar maar mogelijk schonk de GGD aandacht aan maatregelen ter voorkoming en bescherming van infectieziekten in het algemeen en Covid-19 in het bijzonder.

Ook gaven we informatie en advies op het gebied van gezondheid. We deden dit in samenwerking met Novadic Kentron en WijZijn. Voor zover mogelijk gaven we voorlichting op scholen. Na de zomer pakten we de activiteiten in het kader van het tegengaan van roken, alcohol en overgewicht weer op.

In 2020 stelden we het uitvoeringsplan volksgezondheid (inclusief jeugdgezondheid) op.

Door corona liep 2020 anders dan verwacht. Met de partners pleegden we een grote inzet om de nodige contacten met de ouderen en de mensen met dementie en hun mantelzorgers te onderhouden. De Alzheimercafés konden fysiek niet plaatsvinden, vandaar dat er verschillende digitale bijeenkomsten plaatsvonden. In september zond ZuidWest TV een drieluik over dementie uit. Verder vonden er diverse tuin-gesprekken plaats. De 'Coronalijn' was actief. Hier konden mensen hun hulpvraag kwijt en was er de mogelijkheid tot chatten. Verschillende organisaties namen het initiatief om telefonisch contact op te nemen met ouderen. Het beeldbellen is versneld opgepakt. Vele mensen maakten hiervan gebruik en willen dit blijven gebruiken.

Tot slot startte in 2020 het Odensehuis in ontmoetingscentrum Korenaere in 2020. Dit is een onderdeel van de doorontwikkeling van de wijkcentra als voorliggende voorziening waar ook kwetsbare inwoners terecht kunnen.

2.8 We bestrijden eenzaamheid

Dit is een van de uitgangspunten voor het werk dat we doen samen met onze partners. Onder andere bij de activiteiten van WijZijn, Ontmoeten in de wijk en wijkgesprekken. In 2020 vonden er vanwege Covid-19 geen wijkgesprekken plaats. Als gevolg van de Coronamaatregelen zien we een groei van eenzaamheid onder jongeren. In samenwerking met de GGZ en WijZijn wordt hierop actie ondernomen.

3 Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatiesysteem

In 2019 en de 1e helft van 2020 werkten binnen de gemeente Bergen op Zoom medewerkers van de teams Wmo en Jeugd en de ISD Brabantse Wal in de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein. Dit gebeurde in 2019 in de vorm van een werkorganisatie. Hierbij werkten we op een nieuwe manier, maar bleef de bestaande organisatiestructuur behouden. Er is gestart met een leerjaar, zodat we gedurende het leerjaar konden toetsen of dat, wat in het organisatieplan en het proces is opgenomen, goed werkt en bijdraagt aan de volgende doelen:

- Inwoners hebben een eenduidig aanspreekpunt bij hulpvragen
- De vragen van inwoners staan centraal
- Er wordt gezocht naar samenhangende oplossingen
- De eigen kracht van inwoners en hun sociaal netwerk wordt meegenomen in de oplossing
- Het versterken van de eigen kracht van inwoners en van het sociaal netwerk, waardoor de vraag naar professionele zorg- en dienstverlening afneemt
- Meer samenhang in de zorg- en dienstverlening waardoor interventies effectiever en efficiënter worden.

Tijdens het leerjaar voerden we evaluaties uit en monitorden we of de doelen werden behaald. Eind 2019 besloten we om het leerjaar te verlengen tot 1 augustus 2020.

In januari 2020 is een eerste evaluatie opgesteld. In 2019 was al het nodige bereikt. Echter om de doelen van het leerjaar te behalen, was het nodig de huidige manier van werken nog een half jaar voort te zetten. Daarom stemde het college in februari in met de afronding van het leerjaar van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein op 1 augustus 2020. Door te blijven werken in de huidige structuur van het leerjaar kon dit nog een half jaar worden ondersteund door de projectleiders, twee kwaliteitsadviseurs en een adviseur. In de zomer van 2020 is een eindevaluatie opgesteld. Helaas is door de coronacrisis niet alles uitgevoerd wat we in februari 2020 van plan waren. Toch realiseerden we in het leerjaar al veel en was de conclusie dat de Uitvoeringsorganisatie bijdraagt aan het behalen van de doelen. Maar een verandertraject kost tijd en daarom zijn er ook aanbevelingen opgenomen in de evaluatie. De managers van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein voeren de aanbevelingen uit de evaluatie in de komende jaren uit. Aandacht is er vooral voor het steeds beter integraal werken.

Bij de start van de Uitvoeringsorganisatie was afgesproken dat op basis van de evaluatie van het leerjaar aan het college een voorstel zou worden gedaan om de definitieve organisatievorm te organiseren en te formaliseren. Echter, dit onderdeel is versneld om aan te kunnen sluiten bij de gemeentebrede organisatieontwikkeling. Hierop hoefde dus in 2020 geen actie meer plaats te vinden.

4 Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder

De kwantitatieve resultaten staan in de jaarrekening 2020 ISD Brabantse Wal die in april naar de gemeenteraad wordt gestuurd.

‘Kennis van de klant’ was een van de acties die de ISD uitvoerde als onderdeel van de uitvoeringsagenda ISD. Daarbij ging het om het sturen op verminderen van de instroom en verbeteren van de door- en uitstroom en toeleiding naar passende trajecten door meer kennis van de cliënten. In 2020 implementeerden we een nieuwe diagnose- en matchingstool. In 2020 zetten we deze tool in – waar dat mogelijk was door de beperkingen van Covid-19 – bij mensen die in dit jaar in aanmerking kwamen voor een uitkering.

Werkplicht

Om vraag en aanbod met elkaar te matchen, zetten we in 2020 het Werkcentrum Brabantse Wal in voor alle werkzoekenden en werkgevers. We deden dit om mensen vanuit de uitkering aan het werk te helpen, maar ook om te voorkomen dat mensen gebruik moesten maken van een uitkering. Als we kijken naar de het totaal aantal plaatsingen van 175 mensen, zien we dat het Werkcentrum positief bijdroeg aan de hoeveelheid mensen die uitstroonden naar werk of waarbij werd voorkomen dat ze gebruik moesten maken van een uitkering. We werkten aan de leerplicht en de meedoenplicht (participeren) via (re-integratie)trajecten vanuit de WVS, of sociale activering van Stichting Samenwerken, de stichting Vrouwen Integreren Vandaag of vrijwilligerswerk. Er is ingezet op re-integratietrajecten en sociale activering, maar met inachtneming van de geldende RIVM maatregelen. Dit betekent dat er wel trajecten voor re-integratie en sociale activering zijn uitgevoerd, maar dat niet alles heeft kunnen plaatsvinden vanwege de coronamaatregelen. De regeling Tozo had een ingrijpende impact op de ISD omdat deze regeling zorgde voor veel extra werkzaamheden die – zoveel mogelijk – opgevangen zijn door eigen personeel.

In 2020 heeft het bestuur van Stichting Samenwerken (SSW) besloten om de stichting in 2021 te ontbinden. Enerzijds vanwege de wens om de trajecten voor de cliënten door te ontwikkelen naar meer passende activiteiten in samenwerking met lokale partijen en de ISD Brabantse Wal. Anderzijds omdat dat het in stand houden van SSW in de huidige vorm financieel gezien geen reële optie meer was.

Omdat gesprekken en trajecten door corona niet of nauwelijks door konden gaan, vond handhaving door de klantmanagers beperkt plaats.

Jongeren

De genoemde wettelijke taken voerden we uit. Hierdoor kregen we meer zicht op jongeren die voortijdig uitvallen tijdens hun school/opleiding (tot 23 jaar). Er is een nauwe samenwerking tussen het RMC en de ISD, zodat we deze jongeren gezamenlijk oppakken.

Daarbij begeleidde we jongeren zonder startkwalificatie naar werk/studie in samenwerking met het onderwijs. Ook hier geldt dat begeleiding door corona onder druk stond.

We ronden het project Bleckmann succesvol af. Tijdens dit project heeft de gemeente Bergen op Zoom, samen met werkgever Bleckmann en Taleninstituut EBC zich gezamenlijk ingezet om statushouders duurzaam aan het werk te krijgen en op de werkvloer te laten inburgeren. Het doel was een effectieve en duurzame re-integratie en inburgering voor de statushouders. Inzet was dat zij betaald werk verrichtten en voldeden aan de eisen die door de Wet Inburgering zijn gesteld. Dit draagt bij aan hun integratie, doordat zij meedoen in de samenleving. In totaal hebben 9 statushouders met verschillende achtergronden een proefplaatsing gekregen bij het logistieke bedrijf met daarbij 3 keer in de week 3 uur inburgeringslessen van Taleninstituut EBC.

Bij beëindiging van het traject hadden 6 kandidaten een contract bij Bleckmann gekregen, 2 kandidaten zijn eerst een opleiding gaan volgen en 1 deelnemer moest wegens ziekte stoppen met de werkzaamheden.

Het project 'Bergse Toolz' was een goed voorbeeld van hoe kandidaten kunnen groeien als zij voldoende aandacht krijgen. In dit project werden 30 laaggeletterde uitkeringsgerechtigden (C-clianten) intensief ondergedompeld in taal, talig vrijwilligerswerk en talige kennismakingsactiviteiten met de Bergse samenleving via een 4/5 daags weekprogramma van minimaal 1 jaar. Autochtone laaggeletterde deelnemers werden ook ingezet om allochtone deelnemers met hun

spreekvaardigheid te helpen. Dit gaf hen zelfvertrouwen dat zij voor een ander van betekenis konden zijn op het gebied van taal, terwijl ze zelf ook taallessen volgen. 70% van de kandidaten realiseerden een substantiële stijging op de participatieladder (een instrument om de mate van participatie van de kandidaten te meten). Het taalniveau en zelfvertrouwen nam toe. Dit project is inmiddels afgerond.

Wij blijven Social Return On Investment (SROI) toepassen bij onze aanbestedingen en zijn nog steeds in overleg in de regio om de harmonisatie te bewaken.

5 Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren we om iets terug te doen

We zetten in op sociale activering, maar wel met inachtneming van de geldende RIVM maatregelen. Dit betekent dat niet alles voor sociale activering kon plaatsvinden. Tot maart 2020 waren er 50 uitkeringsgerechtigden actief als vrijwilligers via het Vrijwilligersinformatiepunt. Door de beperkingen die de overheid vanaf maart 2020 had opgelegd hebben alle vrijwilligersorganisaties hun deuren gesloten en konden mensen niet meer als vrijwilliger geactiveerd worden. Rond juni 2020 zijn er juist vanwege de corona-situatie bij bewoners nieuwe behoeften ontstaan. Aan de hand daarvan zijn in verschillende buurten initiatieven ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn het Soepproject (een soepmaaltijd bestemd voor ouderen die niet meer zelf naar buiten konden om boodschappen te doen) en de boodschappenhulp. Ook de voedselbank kreeg behoefte aan nieuwe vrijwilligers. Aan deze projecten hebben 10 uitkeringsgerechtigden meegedaan. De verdere kwantitatieve resultaten staan in de jaarrekening 2020 ISD Brabantse Wal die in april naar de gemeenteraad wordt gestuurd.

6 Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek

We pasten de beleidsregels bijzondere bijstand aan in 2020. Dit kwam door nieuwe gemeentelijke zorgtrajecten, de opname van parkeerkosten naast reiskosten bij ziekenhuisbezoek en de ophoging van bedragen aan het huidige prijsniveau, zijn. Door de aanpassingen boden we een bredere ondersteuning aan mensen die een beroep moeten doen op maatschappelijke opvang, beschermd wonen of begeleid wonen.

7 Terugdringen van zorgvragen voor schuldhulpverlening

In 2020 gingen we, vooruitlopend op de nieuwe wetswijziging van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, aan de slag met het uitvoeren van het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening 2020-2024 en met het opstellen van het uitvoeringsplan

schuldhulpverlening. Dit deden we omdat we problematische schulden willen voorkomen en schuldsituaties willen oplossen.

Er is besloten om dat niet te doen via de Regeling Uitstroom Bronheffing, maar juist in de vorm van integrale schuldhulpverlening. De reden hiervoor is dat dan alle schulden worden meegenomen in plaats van alleen de zorgverzekering.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Banen aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	794,1 (2019)	712,5	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Rapport werkgelegenheidsregister, LISA)
Jongeren met een delict voor de rechter percentage 12 t/m 21-jarigen	1% (2019)	1%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Kinderen in een uitkeringsgezin percentage kinderen tot 18 jaar	6% (2019)	9%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Netto arbeidsparticipatie percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	68,8 (2019)	66,6	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Arbeidsdeelname)
Werkloze jongeren percentage 16 t/m 22-jarigen	2% (2019)	2%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Personen met een bijstandsuitkering aantal per 1.000 inwoners	459,7	440,3	542,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatie wet)
Lopende re-integratievoorzieningen aantal per 1.000 inwoners van 15 – 65 jaar	202	131,5	102,8	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatie wet)
Jongeren met jeugdhulp percentage van alle jongeren tot 18 jaar	12,3 (2019)	14,2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Jongeren met jeugdbescherming percentage van alle jongeren tot 18 jaar	1,2 (2019)	1,2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Jongeren met jeugdreclassering percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4 (2019)	0,5	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO, aantal per 1.000 inwoners	640	{-}	1.010	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Monitor Sociaal Domein WMO)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Beleidsplan sociaal domein Brabantse Wal 2018-2021	2018
Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018 – 2021	2018
De Script Aanpak: de Bergse aanpak van de transformatie in het Sociaal Domein	2015

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
GROGZ West-Brabant	De uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare en de preventieve gezondheidszorg. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 1.447.654.
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	• Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied Midden en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Midden- en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 0
Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	Integrale uitvoering van de Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, en activiteiten ten behoeve van arbeidsintegratie en aangepaste arbeid voor personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan. Bijdrage gemeente 2020: € 1.294.204.
Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)	De gezamenlijke uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van een gemeente en het afstemmen van beleid ter zake van de uitvoering van de in de regeling benoemde wet- en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 7.295.915.

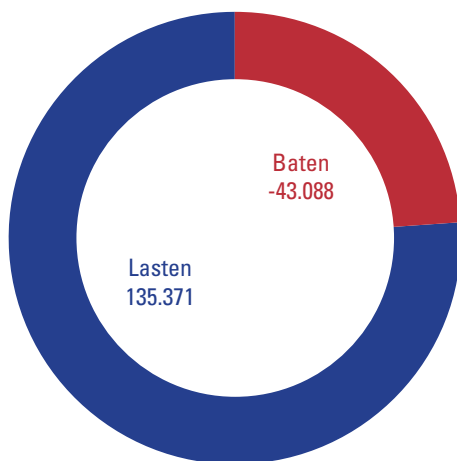
Wat heeft het gekost?

Programma 2 Samen leven, samen doen

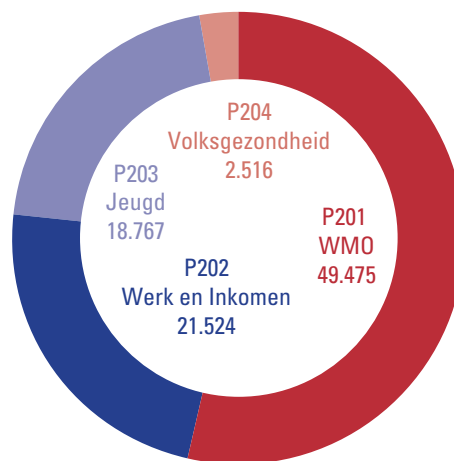
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020	V/N
Baten	-33.197	-32.305	-39.153	-43.088	3.935	V
Lasten	126.571	120.530	136.578	135.371	1.208	V
Totaalsaldo baten en lasten	93.373	88.226	97.426	92.283	5.143	V
Onttrekking	-700	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-700	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	92.673	88.226	97.426	92.283	5.143	V

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P201						
WMO						
Baten	-3.156	-2.468	-2.440	-2.637	196	V
Lasten	50.980	47.942	53.229	52.112	1.117	V
Totaalsaldo baten en lasten	47.825	45.473	50.788	49.475	1.313	V
Onttrekkingen reserves	-700	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-700	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	47.124	45.473	50.788	49.475	1.313	V

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P202						
Werk en Inkomen						
Baten	-30.032	-29.824	-36.429	-40.175	3.746	V
Lasten	52.727	53.001	60.695	61.699	-1.004	N
Totaalsaldo baten en lasten	22.696	23.177	24.266	21.524	2.742	V
Gerealiseerde resultaat	22.696	23.177	24.266	21.524	2.742	V

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P203						
Jeugd						
Baten	0	-12	-283	-276	-7	N
Lasten	20.394	17.084	20.140	19.043	1.097	V
Totaalsaldo baten en lasten	20.394	17.072	19.857	18.767	1.090	V
Gerealiseerde resultaat	20.394	17.072	19.857	18.767	1.090	V

x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Productgroep P204						
Volksgezondheid						
Baten	-10	0	0	0	0	-
Lasten	2.469	2.504	2.514	2.516	-2	N
Totaalsaldo baten en lasten	2.459	2.504	2.514	2.516	-2	N
Gerealiseerde resultaat	2.459	2.504	2.514	2.516	-2	N

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	Resultaat	V / N	Resultaat	V / N	Waarvan	V / N	Waarvan	V / N
Omschrijving	baten 2020		lasten 2020		structurele baten		structurele lasten	
P201 Wmo	196	V	1.117	V				
P202 Werk en inkomen	3.746	V	-1.004	N				
P203 Jeugd	-7	N	1.097	V				
P204 Volksgezondheid	0	-	-2	N				
	3.935	V	1.208	V				

Toelichting

P201 WMO	1.313 V	houdelijke ondersteuning en de persoonsgebonden budgetten. Voor begeleiding is meer uitgegeven dan verwacht. Dit samen leidt tot het voordeel van € 621.000. Dit is een afwijking van 3% ten opzichte van wat begroot was. Hoewel dit een zeer kleine afwijking is, lijken de maatregelen die we nemen om de Wmo efficiënter en effectiever uit te voeren dus een voorzichtig effect te hebben.
<i>Salaris- en inhuurkosten</i>	94 V	
De salaris- en inhuurkosten zijn € 94.000 lager dan begroot. Dit door vacaturevoordeel en doordat de inhuurkosten lager zijn dan begroot.		
<i>Wet inburgering</i>	133 V	<i>Beschermd wonen</i> 242 V
De invoering van de nieuwe Wet inburgering was voorzien in 2021. Voor de implementatie van deze wet stelde het Rijk € 133.000 beschikbaar. De invoering van de wet is uitgesteld naar 2022. Het implementatiebudget is in 2020 niet uitgegeven, maar wordt in 2021 besteed.		Beschermd wonen is een taak die Bergen op Zoom als centrumgemeente uitvoert voor de regio West-Brabant West. De voor- en nadelen worden via de voorziening verrekend en leidt normaal gesproken niet tot een exploitatiesaldo.
<i>Gehandicaptenvervoer</i>	34 V	Het voordeel op dit product van € 242.000 wordt veroorzaakt doordat er in het 1 ^e Concernbericht € 282.000 extra beschikbaar is gesteld. Deze extra middelen zijn in 2020 niet nodig geweest en vallen vrij bij de jaarrekening. Er wordt momenteel nog een gat ervaren in de beschermd wonen voorzieningen in onze regio voor cliënten met complexe multi-problematiek. Hierover wordt momenteel gesproken.
Door de Coronacrisis vond er minder deeltaxivervoer plaats. Gedeeltelijk betaalden we de kosten door aan de vervoerder. Er is € 140.000 minder betaald voor de deeltaxi. Daarnaast zijn de eigen bijdragen € 106.000 lager.		
<i>Maatwerkvoorzieningen</i>	621 V	<i>Eénmalige ruimtevrager 2019</i> 134 V
Op de maatwerkvoorzieningen Wmo (huishoudelijke ondersteuning, begeleiding, hulpmiddelen, de persoonsgebonden budgetten gesaldeerd met de inkomsten van de eigen bijdragen) is een voordeel van € 621.000 ontstaan. Met het 1 ^e Concernbericht 2020 stelden we de budgetten voor de Wmo voor het jaar 2020 bij. Deze budgetten waren gebaseerd op de jaarrekening 2019, waarbij er rekening is gehouden met een stijging van de tarieven voor de dienstverlening in 2020. De uitgaven voor de Wmo maatwerkvoorzieningen zijn in 2020 dus binnen de uitgaven gebleven die we op basis van de jaarrekening 2019 op de maatwerkvoorzieningen Wmo verwachtten. Bij de rolstoel-, woon- en vervoersvoorzieningen is sprake van een overschot. Hetzelfde geldt voor de huis-		Met de eenmalige ruimtevrager van € 1,5 miljoen voor innovatie in het sociaal domein voerden we in 2019 en 2020 een groot aantal projecten uit. De projecten Zorgfraude (€ 50.000) en demografisch onderzoek (€ 40.000) voeren we in 2021 uit. Het restant, € 44.000, is niet benut.
		P202 Werk en inkomen 2.742 V
		<i>Bijstand levensonderhoud</i> 1.262 V
		De uitkeringen kwamen in 2020 € 359.000 lager uit dan begroot. Ondanks Covid-19 bleek de ISD in staat om ten opzichte van het Berenschot-scenario 'matig herstel' een

positief resultaat te laten zien voor wat betreft de instroom en uitstroom in 2020. Daarnaast was de BUIG-uitkering € 263.000 hoger dan begroot. De correctie op debiteuren sociale zaken levert een voordeel op van € 636.000.

Bijdrage ISD 442 V

De organisatiekosten van de ISD waren lager dan begroot en dit leidde ertoe dat de bijdrage van Bergen op Zoom aan de ISD € 442.000 lager was dan begroot. Het voordeel bij de ISD ontstond door een ontvangen subsidie voor het Grensinformatie Punt en een voordeel op de personeelskosten ten opzichte van de begrote personeelskosten.

Bijzondere bijstand 246 N

Niet alle onverschuldigd verstrekte voorschotten Tozo zijn terugontvangen ultimo 2020. Hierdoor zijn de kosten € 246.000 hoger.

Bijstandsbesluit Zelfstandigen 568 V

Veel ondernemers deden een beroep op de Tozo en niet op de Bbz. Tozo functioneerde in die gevallen als een voorliggende voorziening. De uitgaven waren hierdoor € 1.762.000 hoger dan begroot. De inkomsten zijn € 2.329.000 hoger dan begroot doordat er na het samenstellen van het 2^e Concernbericht nieuwe Tozo-middelen zijn ontvangen.

Schuldhelpverlening 151 V

De kosten van schuldhelp zijn € 151.000 lager dan begroot. Er zijn door corona minder aanvragen ingediend en ook het intensieve overleg met Stadlander leidde tot minder aanvragen. De aanvragen worden vanaf 2020 afgehandeld door Kredietbank Nederland. Zij factureren een lager bedrag dan voorheen Kredietbank West-Brabant en daarnaast zijn er wel aanvragen in behandeling genomen maar nog niet gefactureerd.

Participatiebudget/projecten 279 V

Het voordeel is met name ontstaan doordat door corona de start van de proeftuinen is uitgesteld en nieuwe leerwerktrajecten niet zijn opgestart.

P203 Jeugd 1.090 V

Salaris- en inhuurkosten 66 V

Vanwege openstaande vacatures zijn de salariskosten in 2020 lager dan begroot.

Uitvoeringskosten Jeugd 319 V

Het overschot op de uitvoeringskosten Jeugd wordt voor € 27.000 veroorzaakt doordat er coronamiddelen beschikbaar zijn gesteld die (nog) niet volledig zijn benut. Het deel dat is benut, is besteed aan meerkosten (de directe kosten om de gewenste zorg volgens de RIVM-richtlijnen te continueren) en inhaalzorg (de extra uitgaven vanwege de uitstel van noodzakelijke zorg). Het resterende uitvoeringsbudget is in 2020 niet gebruikt. Vanaf 2021 is besloten deze middelen te benutten voor de inzet van extra jeugdprofessionals.

Veiligheid jeugd en Niet vrij toegankelijke zorg 843 V

De uitgaven voor Veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijk zorg zijn lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat er na het laatste concernbericht incidenteel € 170.000 van centrumgemeente Breda is ontvangen vanwege een overschot op Veilig Thuis. Van deze middelen is slechts € 10.000 uitgegeven in oktober 2020.

In 2020 bleek dat er door een fout in het registratiesysteem € 306.000 teveel in de jaarrekening 2019 is opgenomen. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2020.

Van de door het Rijk beschikbaar gestelde coronamiddelen is € 36.000 (nog) niet gebruikt.

Het resterende voordeel op de zorgkosten (NVTZ en Veiligheid) is € 341.000. De prognoses voor jeugd zijn als gevolg van de financieringssysteem uitermate lastig te maken. De huidige afwijking is ten opzichte van de totale raming 2,5%. Meer ervaringscijfers en continue verbetering van de monitoring maken de prognoses steeds betrouwbaarder. Het voordeel van € 606.000 is mede het gevolg van de inzet van businesscases en voorliggend veld. Dit kunnen we als structureel voordeel beschouwen.

Reserves

P2 Samen leven, samen doen Soort	Nr	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil 2020
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	0	0	0
Totaal Onttrekking			0	0	0

Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Economie

Hoofddoelen

1. De economische structuurversterking een verdere impuls geven door te zorgen voor een duurzaam gezonde werkgelegenheids-(infra)structuur

Daarmee dragen we bij aan:

- een goed leef-, werk-, en vestigingsklimaat,
- economische weerbaarheid,
- een lager werkloosheidspercentage,
- meer arbeidsparticipatie en
- succesvolle regionale samenwerkingen op dit gebied.

Subdoelen

- 1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid.
- 1.2 Zorgen voor een levendige en aantrekkelijke Binnenstad.
- 1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden.
- 1.4 Marketing inzetten op de domeinen Bewoners, Bezoekers en Bedrijven.
- 1.5 Arbeidsmarkt in control met goed werkend WerkgeversServicePunt en GrensinformatiePunt.
- 1.6 Versterken regionale economie.

Vrijetijdseconomie

Hoofddoelen

2. Hoogwaardige toeristische en recreatieve voorzieningen en een samenhangend cultuur en sport- en beweegaanbod

Dit doen wij voor bewoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven en bezoekers. Daarmee dragen we bij aan:

- een goed leef-, werk-, en vestigingsklimaat,
- sociale veerkracht, cohesie en duurzaamheid.

Subdoelen

- 2.1 Cultuur is één van de dragers van moderne economie (samen met erfgoed, toerisme en recreatie) en draagt daar nationaal en internationaal actief aan bij.
- 2.2 Bergen op Zoom heeft goede recreatieve voorzieningen en is verbonden met sportrecreatie.
- 2.3 Er is een breed aanbod aan sportsoorten en passende faciliteiten.
- 2.4 Er is een volwaardig cultuuraanbod met kunst en cultuur.
- 2.5 Diverse vormen van burgerparticipatie betrekken inwoners, er is aandacht voor vrijwilligers, vroegsignalisering en preventie (gemeenschapszin).
 - Sociaal domein programma 2.
- 2.6 Bergen op Zoom is aantrekkelijk. Historische binnenstad en de ligging aan het water kent prima voorzieningen.
 - Fysiek domein programma 4

Hoofddoelen

3. Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad
4. Goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken
5. Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten
6. Een leven lang leren

Subdoelen

- 3.1 Zeer ruim aanbod van verschillend onderwijs.
- 3.2 Sterke verbinding van het onderwijs met economische ontwikkelingen.
- 3.3 Samenwerking met onderwijspartners en partnersteden.
- 4.1 Bereikbaar onderwijs.
- 4.2 Een goede bezetting van de lokalen en andere ruimtes in de scholen.
- 4.3 Scholen worden een ontmoetingsplek in de wijk.
- 4.4 Scholen zijn schoon, heel, veilig en duurzaam.
- 5.1 Eren van toppers op onderwijsgebied.
- 5.2 Voorkomen ongeoorloofd schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten.
- 5.3 Bestrijden leerachterstanden.
- 6.1 Voorkomen en terugdringen laaggeletterdheid.

Doelstellingen en activiteiten 2020

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Economie

1

De economische structuurversterking een verdere impuls geven door te zorgen voor een duurzaam gezonde werkgelegenheids-(infra)structuur

Daarmee dragen we bij aan:

- een goed leef-, werk-, en vestigingsklimaat,
- economische weerbaarheid,
- een lager werkloosheidspercentage,
- meer arbeidsparticipatie en succesvolle regionale samenwerkingen op dit gebied.

1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid

Door Covid-19 trof het college op 31 maart 2020 diverse maatregelen om de negatieve gevolgen van de coronacrisis voor ondernemers te verzachten (BW20-00171). Die maatregelen waren gericht op het terugbrengen van vaste lasten van ondernemers om zoveel mogelijk werkgelegenheid in de gemeente en de continuïteit van bedrijvigheid te behouden. Er was vanuit accountmanagement specifieke aandacht om ondernemers te informeren en adviseren over alle gevolgen rondom Covid-19.

Als gevolg van de algemene uitgavenstop is er geen opdracht verstrekt om de Economische Barometer 2020 uit te voeren.

Bedrijfsbelangenvereniging Lage Meren Meilust (LMM) organiseerde eind 2020 een draagvlakmeting om te komen tot een Bedrijveninvesteringszone (Wet BIZ). De vereniging deed dit naar aanleiding van een in 2020 door het college genomen besluit dit traject in gang te zetten. Het besluit werd later geaccordeerd door de raad. Uit deze meting werd duidelijk dat er onvoldoende animo onder ondernemers/eigenaren was om een BIZ per 1-1-2021 te starten.

NV Aangenaam voert haar taken conform het meerjarenplan en de uitvoeringsopdracht vanuit het college uit.

In 2020 zijn er diverse bedrijfsgroonden in Bergen op Zoom en Halsteren verkocht aan verschillende MKB-bedrijven. In relatie tot het Focusakkoord is in 2020 een pas op de plaats gemaakt. Het college heeft een voorstel met betrekking tot de toekomst voorbereid.

In 2020 organiseerden we samen met MKB-Nederland en VNO-NCW online de 'dag van de ondernemer'.

Accountmanagement richt zich op het proactief en reactief bezoeken van bedrijven, ondernemers/bedrijventerverenigingen. In deze rol stimuleren we onder andere crossovers op bestaande campussen/ broedplaatsen, zoals de Green Chemistry Campus en Delta Agrifood Business. Daarnaast heeft accountmanagement ook een rol in de ontwikkeling van het verduurzamen van bedrijventerreinen: vanuit het Rewin-programma 'Symbiosis-4Growth' ondertekenden we een Letter of intent voor de haalbaarheidsstudie naar het inzetten van restwarmte vanuit de industrie in de bebouwde (woon)omgeving. Hierbij krijgen opgaven zoals circulaire economie en de regionale energiestrategie concreet handen en voeten.

Voor startende ondernemers faciliteren we kennisbijeenkomsten, leergangen en dienstverlening. Ook in 2020 ging Start2Grow hiermee door en is net als bij accountmanagement de focus verlegd naar de gevolgen van Covid-19 in advisering en ondersteuning van ondernemers.

Momenteel wordt een onderhoudsbeheersplan voor de diverse kunstwerken in de Theodorus haven opgesteld, zodat de beoogde levensduur op de gedane investeringen behouden kan blijven. We verwachten na de afronding van de nog lopende projecten (vernieuwing c.q. renovatie brug) het onderhoudsbeheerplan gereed te hebben.

1.2 Zorgen voor een levendige en aantrekkelijke Binnenstad

In 2020 kwam de economie in de binnenstad door de coronacrisis extra onder druk te staan. We hebben aandacht voor de impact van deze crisis voor diverse partijen. We gingen vooral met hen in gesprek en faciliteerden in verschillende aanpassingen (zoals uitbreiding terrassen) om hen zo goed mogelijk te (onder)steunen in deze economisch onzekere tijd.

De winkelleegstand in het kernwinkelgebied (publieksgerichte gebied) was op 1 januari 2020 gestegen naar 20%. Het effect van de coronacrisis op de leegstand wordt in 2021 duidelijker.

Per 1 januari 2021 is het Binnenstadslab gesloten.

In samenwerking met de provincie stelden we een plan van aanpak op voor de transformatie en revitalisatie van de binnenstad. In november 2020 ondertekenden we de intentieovereenkomst. De uitvoering is gepland voor

2021. Het retailgebied compacter maken werken we hierbij nader uit.

Om meer ruimte te bieden aan ondernemerschap op het gebied van horeca in het publieksgerichte gebied, stellen we in 2021 nieuwe beleidsregels op.

We faciliteerden ondernemersvereniging Sterck in het opstellen van de BIZ (binnenstad). Het college ging akkoord met de nieuwe BIZ-periode. Vervolgens keurde de raad dit in december goed.

1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden

- Volgens afspraak oefent de NV Aangenaam het mede-aandeelhouderschap in de Green Chemistry Campus uit. De eind 2019 door de gemeente verworven 100%-subsidie van de provincie Noord-Brabant ter stimulering van biobased bedrijvigheid is in 2020 vertaald in de gemeentelijke Stimuleringsregeling Biobased Economy-Green Chemistry Campus. Bedrijven kunnen een aanvraag stimuleringsbijdrage bij de gemeente indienen.
- De 2^e ronde van het Biovoice-programma resulteerde in 8 innovatiecontracten voor het MKB.
- De uitbreiding van de GCC-demoruimte (fase 3) is door de GCC in voorbereiding.
- De BioBest Trofee is in 2020 voor de tweede maal uitgereikt tijdens de Vastenavendoptocht 2020 waarmee bouwclubs worden gestimuleerd duurzame en biobased materialen in hun creaties te gebruiken en kennis te delen.
- We ondertekenden op 3 februari 2020 het landelijke Manifest MVI. Dit was de aanzet voor het opstellen van het gemeentelijk Actieplan MVI dat in het eerste kwartaal van 2021 aan het college wordt aangeboden ter vaststelling.

GCC en DAB overlegden intensief met elkaar en werkten onder anderen samen op het gebied van acquisitie en lobby. Deze samenwerking formaliseren we in de loop van 2021 door het ondertekenen van een LOI.

1.4 Marketing inzetten op de domeinen Bewoners, Bezoekers en Bedrijven

Vanaf eind maart 2020 pasten we door Covid-19 de activiteiten van Citymarketing aan omdat het werven van bezoekers niet gepast was. We pasten ook onze contentstrategie en communicatie-uitingen hierop aan. In april 2020 is het resterende citymarketingbudget voor 2020 vanwege de uitgavenstop stopgezet.

Contentstrategie: 25.680 volgers op Facebook en 5380 volgers op Instagram.

In januari 2020 is het wervende magazine Best of BoZ uitgebracht met een oplage van 25.000. Het magazine laat het beste zien van de drie domeinen: wonen, werken en recreëren.

In met name Vlaanderen en Zeeland adverteerden we in diverse bladen.

Op de A58-mast bij Heinkenszand stond promotie voor Bergen op Zoom.

We brachten diverse redactionele specials uit in Vlaanderen (de Zondag, Steps).

In februari 2020 bezochten influencers en journalisten Bergen op Zoom en omgeving in samenwerking met Visit Brabant.

We faciliteerden het gitaarevenement SEGA.

Met ingang van 1-1-2021 zijn de activiteiten van citymarketing afgebouwd / gestopt.

1.5 Arbeidsmarkt in control met goed werkend Werkgevers-ServicePunt en GrensinformatiePunt

Er vond door Covid-19 een verschuiving plaats in taken. De focus lag, naast het matchen van vraag en aanbod in werk, ook op het (financieel) ondersteunen van ondernemers in nood (Tijdelijke ondersteuningsregeling zelfstandig ondernemers).

De verbinding tussen het Werkcentrum en het GrensinformatiePunt kreeg verder vorm. Er wordt meer en beter samengewerkt. Door deze verbinding biedt het Werkcentrum een bredere dienstverlening.

Het regionale onderzoek voor grensoverschrijdende samenwerking is wat later dan gepland in 2020 afgerond. De implementatie volgt in 2021 op de elementen die meerwaarde hebben.

We zetten in op regionale samenwerking, onder andere door de Covid-19 crisis. Samen gaven we vorm aan een regionaal mobiliteitscentrum. Daarnaast werkten we aan het regionale project Perspectief op Werk. Juist door de Covid-19 crisis zochten we samenwerking met Werkcentrum Brabantse Wal, Samen in de Regio en VNO-NCW. De manier was anders dan vooraf voor bedacht, maar paste bij de ontwikkelingen.

De Human Capital Agenda sec is nog niet vastgesteld. Door het Focusakkoord en de bestuurlijke vertaling krijgt de samenwerking economie, onderwijs en arbeidsmarkt in 2021 verder vorm.

1.6 Versterken regionale economie

Met de Brabantse Walgemeenten formuleerden we in het regionale proces van programmeringsafspraken over bedrijventerreinen en in het kader van Veerkrachtig Bestuur een visie om samen te komen tot een regionale bedrijventerreinontwikkeling. Samen met Woensdrecht en Steenbergen stelden we een Notitie strategische uitgangspunten bedrijventerreinen Brabantse Wal (*Buck Consultants International, 23 april 2020*) op over de behoefte aan bedrijventerreinontwikkeling in deze gemeenten voor de komende 10 jaar. Samen brachten we een sub-regionaal bod uit aan de RWB en provincie Noord-Brabant. De verwachting is dat de provincie in het eerste kwartaal 2021 dit vaststelt.

Vanuit de regio West-Brabant (RWB), in samenwerking met Rewin, waren er verschillende overleggen om de huidige dienstverlening voor start ups en scale ups in deze regio vanaf later in 2021 verder vorm te geven, te continueren en mogelijk uit te breiden. Besluitvorming hierover vindt in 2021 plaats.

Vrijetijdseconomie

2 Hoogwaardige toeristische en recreatieve voorzieningen en een samenhangend cultuur en sport- en beweegaanbod

Algemeen

De vrijetijds-, sport- en cultuursector hebben een zwaar jaar achter de rug. Covid-19 en de financiële situatie van de gemeente Bergen op Zoom hebben zijn effect gehad op verenigingen, stichtingen en ondernemers.

Voorzieningen moesten noodgedwongen sluiten en verenigingen, stichtingen en ondernemers mochten hun activiteiten niet langer (volwaardig) uitoefenen. In 2020 moesten we ons, samen met partners en de rijksoverheid, focussen op het in standhouden van het aanbod in plaats van het ontwikkelen van nieuw aanbod en daarmee het effect van de inzet te vergroten.

Sport

Het beleidsveld sport is altijd in beweging. Een ontwikkeling is dat sport meer als middel wordt ingezet voor het bereiken van allerlei andere maatschappelijke doelen: aanpak overgewicht, motorische ontwikkeling en bestrijding eenzaamheid. Om in te zetten op lokale problematieken trachtten we een nieuwe sport- en beweegvisie op te stellen. De interactieve sessies met inwoners en verenigingen leverden een veelvoud aan waardevolle gesprekken/ ideeën en initiatieven op.

Het focusakkoord gaf echter een nieuwe blik op sporten in Bergen op Zoom. We gaan terug naar de basis en de verbinding met sportrecreatie verval. Dit betekent dat in het lopende jaar 2020 parallel aan de uitwerking van het focusakkoord is gewerkt aan de instandhouding van sportfaciliteiten. In de basis is voorzien, maar bijvoorbeeld project- en evenementensubsidies zijn vanaf medio mei niet meer uitgekeerd. Wel zijn de reguliere activiteiten vanuit de Fitfabriek voortgezet.

Een ander belangrijk thema was uiteraard de bestrijding van Covid-19. Dit zorgde ervoor dat veel sportaccommodaties (herhaaldelijk) tijdelijk sloten. Sportverenigingen zijn financieel getroffen, maar we compenseerden wel voor huurverplichtingen. De verwachting is dat dit tot in 2021 duurt, net als de sluiting van onze zwembaden.

Met de uitwerking van de business cases op sport blijft aandacht bestaan voor de toekomstbestendigheid van sport & beweging in onze gemeente. In de business cases werken we verschillende scenario's om dit te realiseren uit. De afronding is echter pas in 2021.

Erfgoed

Het materieel erfgoed is in 2015 voorzien van een uitvoeringsprogramma dat tot in 2021 wordt uitgevoerd.

Onderdelen uit het programma zijn de Erfgoedlocaties en Toerismepoort. Deze trajecten hebben ook raakvlakken met het project Zuiderwaterlinie en de Vestingvisie.

Inclusief het Markiezenhof telt de gemeente 10 erfgoedlocaties waar toeristen kunnen worden ontvangen, maar de koppelingen onderling zijn beperkt of ontbreken grotendeels. Het businesscase-onderzoek van ZKA bevestigt dit ook. Als reactie hierop stemden wij – onder voorwaarden – in met het document Toeristenpoort.

Het betreft hier de Gertrudiskerk, het, Ravelijn, de Verborgene Vesting en het Markiezenhof. Door de financiële situatie van de gemeente en de daarmee gepaarde bezuinigingsopgave, is dit traject maar deels uitgevoerd en wordt dit voor onbepaalde tijd stopgezet.

Het Markiezenhof is wel deels afgewerkt. Fort de Roovere wordt nu, dankzij de steun en enthousiasme van vrijwilligers, deels ontsloten.

Het uitvoeringsprogramma van de Vestingvisie kreeg vorm in de openbare ruimte in de nieuwbouwwijk ScheldeVesting, Fort de Roovere, Linie van de Eendracht en de Verborgene Vesting. Dit programma heeft als insteek 'werk met werk maken' en sluit goed aan bij het kennis- en belevingsaspect binnen de Zuiderwaterlinie. Het aantal bezoekers wat in deze tijd van Corona gebruik maakte van de routes en bezienswaardigheden van de Zuiderwaterlinie, bleek overweldigend.

In 2020 is de Verborgene Vesting opgeleverd. Door middel van animatie wordt het vestingverhaal verteld waarbij onder andere de inname van 1747 wordt herbeleefd te midden van het vestingrelict. Dit project in de vestingkelder onder het wooncomplex Hof van Asselbergs voegt kennis en beleving toe. Het kennis&beleving aspect – en dan met name de basis van het verhaal – kwam tot stand met expertise binnen de gemeente, maar ook van betrokken vrijwilligers en Stichting Bezichtiging Monumenten. De financiering is afgedekt vanuit de provincie en moederkrediet.

We zetten de samenwerking met de stichting Groene Grachten voort waarbij de pagina van Bergen op Zoom een update kreeg. Groene Grachten zet zich in voor het verduurzamen van monumenten. Dankzij deze stichting kunnen sinds 2020 monumenteneigenaren gratis een online duurzaamheidsscan doen.

De gemeente hielp monumenteneigenaren ook via subsidies om samen het erfgoed in stand te houden. In 2020 werden er 9 subsidieaanvragen gehonoreerd.

Tot slot verdwijnen de slechte gemeentelijke monumenten (die de stad zeer beperkt rijk was) steeds meer uit het straatbeeld. Voorbeelden zijn Bosstraat 18, 20 en 25, Wattweg 3 en Rembrandtstraat 71.

Toerisme/recreatie

In 2020 zijn de samenwerkingsverbanden versterkt. Met de Regio West-Brabant (RWB) startten we in 2020 een verkenning naar de kansen en ambities voor Vrijtijdseconomie in West-Brabant (Opgave VTE). Er is een notitie opgesteld met de focus voor de komende tijd. We zijn verbonden met Geopark, ondernemersvereniging Brabantse Wal, samenwerking Waterpoort, de Riviercruisemarkt en de Zuiderwaterlinie.

Een aantal activiteiten (programma herdenken) kreeg door Covid-19 een aangepaste invulling.

In 2020 is op bestuurlijk niveau afgesproken de samenwerkingsovereenkomst en het toeristisch beleid Brabantse Wal te actualiseren en in 2021 uit te werken. VVV Brabantse Wal was verantwoordelijk voor de uitvoering van het toeristisch beleid. Door corona en de uitgavenstop zijn een aantal activiteiten aangepast. In december 2020 lanceerde de VVV voor de Brabantse Wal een nieuwe wervende en informatieve website.

Cultuur

De gemeente Bergen op Zoom kent van oudsher een breed culturaanbod. Vanuit diverse invalshoeken kan dit (nog) breder worden getrokken om de te realiseren effecten te bereiken. Helaas zorgen de Coronacrisis, de financiële situatie van onze gemeente, de daarmee gemoeide uitgavenstop en het focusakkoord ervoor dat we daar geen (directe) inzet op pleegden. De focus was gedurende driekwart van het jaar gericht op het in stand houden van de culturele voorzieningen. Dit deden we door actieve inzet en communicatie over de (steun)maatregelen en de bezuinigingen.

Vaststellen van het evenementenbeleid paste niet in de tijd waar we als organisatie in zaten. De raad stemde daarom in 2020 niet in met dit beleidsstuk. De opdracht in het Focusakkoord om (commerciële) evenementen kostendekkend te maken en de kosten voor de uitvoering van het beleid te beperken, vraagt om aanpassing van de conceptstukken. In 2021 voeren we deze exercitie uit en leggen we het beleid ter vaststelling voor aan de Raad.

Toekomstbestendige bibliotheek

Het in 2019 in gang gezette fusieproces tussen de bibliotheken Het Markiezaat en Bibliotheek VANnu is eind 2019 afgerond en resulteerde in een nieuwe organisatie Bibliotheek West-Brabant. Per januari 2020 is deze nieuwe organisatie gestart en was het bijbehorende convenant van kracht.

- In 2020 resulteerden de fusie en het convenant in een proces voor een nieuwe invulling voor de 5 kernfuncties (Wet Stelsel openbare bibliotheken). Voor de nieuwe invulling was en is de insteek een innovatie van collectie naar connectie en van uitleenbibliotheek naar maatschappelijke bibliotheek.
- Er is in 2020 een slag gemaakt voor focus op jeugd, een leven lang leren en op de aanpak laaggeletterdheid en samenwerking in netwerken.
- Er is in 2020 een methodiek ontwikkeld voor het meten van maatschappelijke effecten. Dit levert inzicht in inspanningen en zorgt voor een basis om dienstverlening te verbeteren, zodat de impact maximaal is. Deze methodiek biedt de komende jaren stapsgewijs een doeltreffende en doelmatige manier van subsidieaanvragen, verlenen en verantwoorden voor de komende jaren.

Passende faciliteiten

Na het faillissement van het Facilitair Bedrijf was een nieuwe beheersituatie voor de beschikbare voorzieningen noodzakelijk waarbij we ook keken naar de mate van dienstverlening door de gemeente en/of marktpartijen. Deze werkzaamheden zijn door het focusakkoord en de takendiscussie onthoud gezet. Daarbij komt dat medio oktober is beslist om de blokstallen 3 te verkopen. Dit gaf een nieuw kader voor een toekomstige beheersituatie.

Door de grote bezuinigingsopgave van de gemeente en het structurele exploitatietekort van het poppodium onderzoeken we, op basis van de uitgangspunten van het Focusakkoord, vanaf het 3e kwartaal 2020 of Gebouw-T en Theater de Maagd kunnen fuseren in één nieuw op te zetten zelfstandige, financieel gezonde en op haar taak toegeruste organisatie.

Stichting Regionaal Podium voor Popcultuur Bergen op Zoom geeft constructief en volledige medewerking aan het onderzoek. De resultaten van dit onderzoek zijn het eerste kwartaal 2021 beschikbaar, waarna verdere besluitvorming plaatsvindt.

Gebouw-T voerde, door Covid-19, alleen in het eerste kwartaal 2020 haar activiteitenprogramma uit. Daar waar mogelijk maakt Gebouw-T gebruik van de steunmaatregelen die er zijn. De gemeente stelde € 35.064 uit de compensatiemiddelen beschikbaar als gemeentelijk matchgeld voor het fonds podiumkunsten.

Opzetten nieuw subsidiebeleid

De vele ambities die we hadden op het gebied van vrijetijdseconomie stelden we naar beneden bij. Dit vraagt om een herijking van het subsidiebeleid. Ondanks dat leveren cultuur, sport, recreatie en toerisme belangrijke bijdragen aan de te realiseren maatschappelijke effecten. Het cluster werken en recreëren haakte aan bij de bestuursopdracht 'herijking subsidies voorliggend veld'. We richten ons hierbij op de doelmatigheid van subsidiering en de crossovers tussen de verschillende beleidsafdelingen.

De culturele infrastructuurpartners en het cultuurbedrijf hebben een eigen aanbod aan culturele activiteiten die passen binnen de kaders van de cultuurvisie. Ondanks de (beperkte) mogelijkheden door Covid-19 organiseerden onze partners diverse activiteiten of brachten ze het aanbod bij de mensen thuis bijvoorbeeld met digitale voorstelling en cursussen.

1 Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad

Ons beroepsonderwijs is gericht op de topsectoren en past bij de personeelsbehoeften van bedrijven in West-Brabant. Dit komt ook terug in de toekomstvisie. Over dit onderwerp voert de gemeente overleg met Curio en de middelbare scholen, onder andere tijdens bijeenkomsten van de Regionale Educatieve Agenda (REA).

De dialoogtafels zijn in het kader van de bezuinigingsoperaties geschrapt. Daarnaast konden we de geplande fysieke dialoogtafels in 2020 door Covid-19 niet organiseren.

De uitvoering van de Onderwijsagenda kreeg door Covid-19 minder prioriteit dan voorzien. Dit onderwerp stellen we in 2021 tijdens de bijeenkomsten van de REA opnieuw aan de orde.

4 Een goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken

Eind 2020 stelde de raad het beleidsrijke Integrale huisvestingsplan vast. Dit betekent een doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting over de scholen die in de komende tien jaar aan vervanging of verbouwing toe zijn. Er zijn geen signalen die wijzen op het verdwijnen van scholen uit dorpen en wijken. Het aanbod aan primair onderwijs is uitgebreid met de vestiging van Vrije School de Zeeridder.

Met de afspraken op basis van het IHP over de verhuur van schoollokalen aan de kinderopvang komt er voor kinderopvanginstellingen meer zekerheid over de vestiging in de scholen en borgen we de realisatie en de instandhouding van Integrale kindcentra's.

De Veilige school kreeg een opvolging in het project Safe and Sound.

In 2021 gaat Het Juvenaat over van het SKVOB naar OMO. Hiermee kan het onderwijsaanbod van zowel het Mollerlyceum als het Juvenaat in stand blijven.

5 Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten

De SOT's (SchoolOndersteuningsTeam) zijn op elke school opgestart en inmiddels geëvalueerd. Met de verbeterpunten uit de evaluatie wordt de aansluiting tussen onderwijs jeugdzorg versterkt.

Het project Dynamo is voortgezet onder een nieuwe naam: 'On My Way; begeleiding van jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie naar werken of leren of een combinatie hiervan. Door Covid-19 kon de aanpak niet op dezelfde wijze plaatsvinden als in voorgaande jaren. De groepsaanpak wordt voor de komende jaren vanuit rijksmiddelen gewaarborgd.

De samenwerkingsverbanden en de gemeenten maakten nadere afspraken over de aanpak van thuiszitters. Het verzuim daalde in het schooljaar 2019-2020.

Voor het project onderwijsambassadeurs ontvingen we in het kader van de Gelijke Kansen Alliantie voor 2020 en 2021 rijkssubsidie. Door Covid-19 zijn de onderwijsambassadeurs minder ingezet en begeleid dan in 2019. De begeleiding van de onderwijsambassadeurs zetten we in om kinderen met onderwijsachterstanden in wijkhuis De Kastanje extra ondersteuning te bieden bij het thuisonderwijs.

De nieuwkomersvoorziening bereidden we voor in 2020 en en deze voorziening startte op 25 januari 2021.

De doorgaande leerlijn is onderdeel van de Onderwijsagenda. In dit kader maakten we met name afspraken over de doorgaande leerlijn van voorschool (peuteropvang) naar vroegschool (kleutergroepen). We zetten in 2020 de subsidiëring van schakelklassen/ onderwijstijdverlenging voort, waarmee kinderen een betere start maken naar voortgezet onderwijs.

6 Een leven lang leren

De activiteiten zijn uitgevoerd volgens plan. We subsidieerden de Bibliotheek en WijZijn om respectievelijk de bibliotheek op school en de Voorleesexpress te kunnen blijven ondersteunen. In 2019 en 2020 zetten we, naast de ingezette rijksmiddelen voor de volwasseneneducatie, extra gemeentelijke middelen in om autochtone laaggeletterden de weg naar de taalaanbieders te laten vinden. Deze middelen vervallen per 2021 door het focusakkoord. De Stichting Samen in de Regio bracht in de contacten met werkgevers het taalaanbod aan medewerkers onder de aandacht.

Indicatoren

Omschrijving indicator Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Het aantal niet sporters uitgedrukt in een percentage	48,7 (2016)	50,9 (2016)	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM)
Economie: functiemenging (verhouding tussen banen en woningen) als percentage	53,2 (2019)	50,0	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research)
Economie: Vestigingen (van bedrijven) aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	152	131,3	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Rapport werkgelegenheids-register, LISA)
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	2,4 (2019)	4,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	26 (2019)	19	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (percentage)	2,0 (2019)	2,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)

Kijk voor een uitgebreide toelichting en opmerkingen bij de indicatoren in het indicatorenoverzicht in programma 1.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Detailhandelstructuurvisie	2016
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Meerjarenplan 2014-2017 NV Aangenaam in Bergen op Zoom	2014
Actieplan economische structuurversterking	2015
Startfoto lokale economie	2016
Kadernota 'Sport (is) in beweging' 2011-2016	2011 en verlengd in 2016
Sport is (in) Beweging – 'Uitvoeringsnota Sport en Bewegen'	2013 en verlengd in 2016
Cultuurvisie Bergen op Zoom	2013
Doorontwikkeling Binnenschelde 'Boulevard in Beweging'	2014
Visie Materieel erfgoed	2013
Uitvoeringsprogramma Materieel Erfgoed	2015
Verordening leerlingenvervoer	2014
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	2015
Onderwijskansenbeleid	2019
Onderwijsagenda Brabantse Wal 2019-2022	2019

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Zwembad de Schelp en De Melanen BV	De exploitatie van twee zwembaden.
Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	Regionale centrale leerling-administratie; centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) ten behoeve van betere controle op voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg en Veiligheidpartners. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 35.759.
Regio West-Brabant (RWB)	De Regio West-Brabant (RWB) is een alliantie van zestien gemeenten met als doel de regio te versterken en te stimuleren op het gebied van onder andere economie en arbeidsmarkt, mobiliteit, duurzaamheid, zorg, welzijn, onderwijs en ruimtelijke ontwikkelingen en wonen. Daarnaast is de RWB een strategische gesprekspartner voor onder andere provincie, de nationale overheid en Europa, waar het gaat om de toekomst van de regio en beschikbare fondsen. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 1.530.225.
Rewin NV	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.

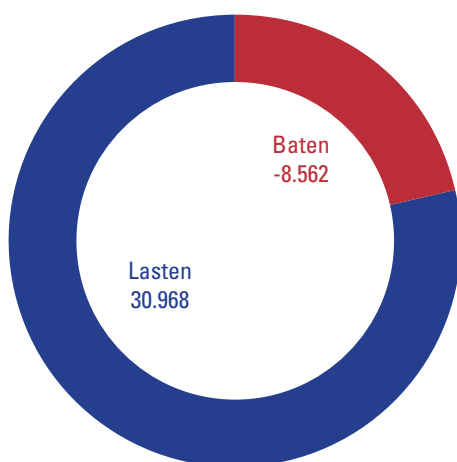
Wat heeft het gekost?

Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

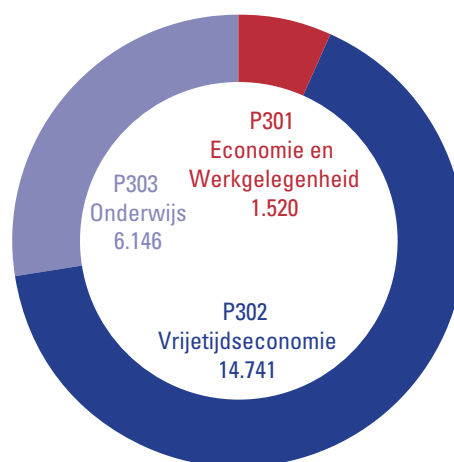
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Baten	-9.404	-9.377	-10.784	-8.502	-2.282	N
Lasten	36.940	33.500	34.251	30.968	3.283	V
Totaalsaldo baten en lasten	27.536	24.122	23.467	22.466	1.001	V
Onttrekking	-624	-60	-60	-60	0	-
Totaalsaldo reserves	-624	-60	-60	-60	0	-
Gerealiseerde resultaat	26.912	24.062	23.407	22.406	1.001	V

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Vershil	V/N
Productgroep P301	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Economie en werkgelegenheid		wijziging	wijziging			
Baten	-1.198	-835	-1.884	-922	-962	N
Lasten	3.610	3.546	3.393	2.442	951	V
Totaalsaldo baten en lasten	2.412	2.711	1.509	1.520	-11	N
Onttrekkingen reserves	-59	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-59	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	2.354	2.711	1.509	1.520	-11	N

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Vershil	V/N
Productgroep P302	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Vrijetijdseconomie		wijziging	wijziging			
Baten	-5.174	-6.177	-5.656	-4.361	-1.295	N
Lasten	23.875	21.919	21.606	19.162	2.444	V
Totaalsaldo baten en lasten	18.701	15.742	15.950	14.801	1.149	V
Onttrekkingen reserves	-565	-60	-60	-60	0	-
Totaalsaldo reserves	-565	-60	-60	-60	0	-
Gerealiseerde resultaat	18.136	15.682	15.890	14.741	1.149	V

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Vershil	V/N
Productgroep P303	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Onderwijs		wijziging	wijziging			
Baten	-3.033	-2.365	-3.244	-3.219	-25	N
Lasten	9.455	8.034	9.252	9.364	-112	N
Totaalsaldo baten en lasten	6.423	5.670	6.008	6.146	-137	N
Gerealiseerde resultaat	6.423	5.670	6.008	6.146	-137	N

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	Resultaat	V / N	Resultaat	V / N	Waarvan	V / N	Waarvan	V / N
Omschrijving	baten 2020		lasten 2020		structurele baten		structurele lasten	
P301 Economie en werkgelegenheid	-962	N	951	V				
P302 Vrijetijdseconomie	-1.295	N	2.444	V				
P303 Onderwijs	-25	N	-112	N				
	-2.282	N	3.283	V				

Toelichting

P301 Economie en werkgelegenheid

-11 N

Binnensport

-199 N

Salaris- en inhuurkosten

- 326 N

Op dit onderdeel was in de Begroting 2020 nog een taakstelling opgenomen van € 237.000. Deze taakstelling is, net als in voorgaande jaren, ook in 2020 niet gerealiseerd. Vanaf de Begroting 2021 is deze taakstelling niet meer opgenomen. Daarnaast zijn de inhuurkosten op dit onderdeel hoger dan begroot.

Economische ontwikkeling

326 V

In het kader van de Stimuleringsregeling Biobased Economy, die per 1 september 2020 in werking trad, verstrekt de gemeente stimuleringsbijdragen aan bedrijven die biobased innovaties onderzoeken of opschalen. We voeren deze regeling uit met een 100%-subsidie van de provincie Noord-Brabant. In 2020 begrootten we daar een bedrag van € 750.000 aan lasten om stimuleringsbijdragen aan bedrijven te verstrekken. Ook begrootten we een ontvangst van de Provincie voor hetzelfde bedrag. In 2020 bereidden verschillende bedrijven een aanvraag voor, wat in 2020 leidde tot een aanvraag. Deze is in 2021 toegekend. Feitelijk verstrekten we in 2020 geen stimuleringsbijdragen. Deze € 750.000 verklaart voor het belangrijkste deel de mindere opbrengsten. Aan de lastenkant is dezelfde € 750.000 een verklaring.

We deden geen uitgaven voor de business cases Erfgoed en Sport (zoals eerder wel in het Concernbericht opgenomen € 120.000) en door de uitgavenstop waren de uitgaven lager dan begroot. Met name de business case Sport vraagt in 2021 de nodige inzet.

P302 Vrijtijdseconomie

1.149 V

Salaris- en inhuurkosten

161 V

Bij het onderdeel sport zijn de inhuurkosten ruim € 100.000 lager dan de beschikbare vacatureruimte. Dit is mede een gevolg van corona waardoor de sporthallen minder open waren. Bij de VVV ontstond een voordeel van € 90.000, omdat de vacatureruimte in 2020 niet is ingevuld en er minder is ingehuurd.

Buitensport

235 V

Door Covid-19 pleegden we minder onderhoud aan de sportparken. Daarnaast waren we door de uitgavenstop in 2020 terughoudend met uitgaven. Per saldo zijn de kosten € 210.000 lager dan begroot.

De huuropbrengsten zijn € 154.000 lager dan begroot. Dit is volledig aan Covid-19 toe te schrijven:

- De opbrengst voor schoolgebruik is € 56.000 lager. Hiervoor ontvangen we geen compensatie van het rijk
- De opbrengsten vanuit verenigingen is per saldo € 79.000 lager. Hierin is al verwerkt de corona compensatie tot en met het derde kwartaal. De compensatie over het vierde kwartaal ontvangen we in 2021.
- Daarnaast zijn de overige huuropbrengsten van de sportlokalen en sporthallen lager door de sluiting door Covid-19.

Door diverse oorzaken zijn de onderhoudskosten aan de sporthallen en gymnastieklokalen iets hoger dan begroot.

Cultuurstimulering

519 V

Door het faillissement van het Facilitair Bedrijf zijn de kosten aan het FB € 371.000 lager dan geraamd, omdat er geen subsidie meer verstrekt wordt aan het FB.

Vanuit het Rijk zijn compensatiegelden voor Covid-19 ontvangen van € 185.000 als compensatie voor lokale culturele voorzieningen. Hiervoor zijn in 2020 nog geen uitgaven gedaan. Momenteel is een voorstel in voorbereiding om spelregels op te stellen voor het aanvragen van compensatie.

Cultuurbedrijf

277 V

Het Cultuurbedrijf bestaat uit de onderdelen CKB, theater de Maagd en het Markiezenhof.

Het CKB heeft een nadeel op de baten van € 171.000 en een voordeel op de lasten van € 337.000. Er waren minder lessen en activiteiten, maar de flexibele schil van docenten hoefde hierdoor ook niet ingezet te worden.

Theater de Maagd, inclusief horeca & verhuur, heeft een nadeel op de baten van € 760.000 en een voordeel op de lasten van € 850.000. Vanaf begin maart lagen de voorstellingen stil en vonden er geen verhuringen plaats. De lasten zijn beduidend minder dan begroot omdat we voorstellingen konden verzetten, we de flexibele schil van horecamedewerkers niet inzetten en er minder inkoop was.

Het Markiezenhof komt € 72.000 tekort op de baten en laat een voordeel op de lasten zien van € 92.000.

Door sluiting van het museum zijn er minder inkomsten. Door minder inzet van de flexibele schil service-medewerkers zijn er minder lasten.

In totaal heeft het Cultuurbedrijf een batig saldo van € 277.000. Hierin zit de aframing van opbrengsten van € 280.000 uit het 2^e Concernbericht. Deze aframing bleek niet nodig, omdat we bijstuurden op de lasten. Het Cultuurbedrijf (exclusief het resultaat op vastgoed van € 25.000) komt dan aan een nadelig resultaat van € 30.000. Hierbij merken we nog op dat in 2021 de provincie een tegemoetkoming toekende voor theater de Maagd van € 51.500 ter compensatie voor de geleden tekorten in 2020-2021 door de coronacrisis.

Toeristenbelasting 56 V

Door Covid-19 besloten we om in 2020 nog geen aanslagen toeristenbelasting te versturen, maar dit in 2021 te doen op basis van een aangifte van de ondernemers. We schatten in dat de opbrengst toeristenbelasting 2020 50% zal bedragen van de opbrengst in 2019. De opbrengst komt dan € 275.000 lager uit dan begroot.

Van het Rijk hebben we over de periode t/m mei € 107.000 compensatie ontvangen. Bij het 2^e Concernbericht schatten we in dat we over de resterende periode € 224.000 zouden ontvangen. Inmiddels gaf de commissie BBV aan dat de Rijkscompensatie over de periode juni t/m december niet in de jaarrekening 2020 mag worden verwerkt. Bij het 2^e Concernbericht verlaagden we de raming van de opbrengst toeristenbelasting met € 331.000. Nu is er bij de jaarrekening een positief saldo op deze post van € 56.000. Het niet mogen opnemen van de compensatie voor de periode juni t/m december leidt tot een nadeel van € 224.000 bij de algemene uitkering op programma 5.

P303 Onderwijs - 137 N

Salaris- en inhuurkosten -125 N

In 2020 huurden we in voor het opstellen van het beleids-rijk IHP. Hierdoor zijn de inhuurkosten € 154.000 hoger dan begroot. Daarnaast was er een klein voordeel door het niet gelijk invullen van een vacature.

Basis- en voortgezet onderwijs -96 N

De gemeente moet de OZB voor de basisscholen voldoen. Het nadeel op dit product ontstond doordat de raming hiervoor te laag is opgenomen.

Leerlingenvervoer -72 N

Het leerlingenvervoer is € 72.000 duurder dan geraamd. Vanaf het schooljaar 2020/2021 geldt een nieuwe aanbesteding. Deze aanbesteding is hoger, voornamelijk omdat vanaf 2022 al het vervoer duurzaam is. Bovendien moeten de taxibedrijven vanaf 2020 BPM betalen. Dit werkt kostenverhogend.

Onderwijskansenbeleid 142 V

Zoals ook in de 1^e Begrotingswijziging 2021 stond, kunnen we de salariskosten van een beleidsadviseur ten laste van de subsidie onderwijskansenbeleid brengen. Dit levert per saldo een voordeel op van € 103.000.

Bij het 2^e Concernbericht zijn de kosten voor het onderwijskansenbeleid met € 60.000 verhoogd (wegvallen van de eigen bijdrage, noodopvang en extra huurlasten). Uiteindelijk zijn deze kosten slechts met € 21.000 toegenomen. Van het rijk hebben we een vergoeding voor deze extra kosten ontvangen.

Reserves

P3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	Nr	Omschrijving	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020
Soort					
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	60	60	0
Totaal Onttrekking			60	60	0

Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat	1.1 Opzetten stedelijke programmering. 1.2 Op peil brengen en houden van voorzieningen in wijken en kernen. 1.3 Een vitaal buitengebied. 1.4 Werken aan Leefbaarheid en stedelijke vernieuwing. 1.5 Aanpakken leegstand en transformatie. 1.6 Verbeteren omgevingskwaliteit. 1.7 Toegankelijk maken en verbinden van groene en blauwe omgeving.
2. Realiseren goed werkende woningmarkt	2.1 Weten wat er speelt op de woningmarkt. 2.2 Voldoende woningen voor alle doelgroepen in gemeente en regio Bergen op Zoom. (vraag en aanbod sluiten op elkaar aan, ook gelet op de langere termijn). 2.3 Een gevarieerd en onderscheidend woningaanbod. 2.4 Een flexibel woningbouwprogramma.
3. Duurzame economische ontwikkeling	3.1 Leegstand naar frictieniveau 4-6%. 3.2 Behouden en vergroten werkgelegenheid bedrijventerreinen -zie programma 3.
4. Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig	4.1 Stimuleren fiets en OV als alternatieven voor de auto. 4.2 Voldoende en goede parkeerplaatsen voor auto's. 4.3 Verdere digitalisering parkeren en vervoer • Voorbereid op MaaS (Mobility as a Service). 4.4 Snelle regionale busverbindingen met fietsparkeervoorzieningen bij de haltes. 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen • Voorbereid op MaaS (Mobility as a Service). 4.6 Goede fietspaden in asfalt en verlicht en voldoende fietsparkeerplaatsen. 4.7 Kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte bij groot onderhoud (bijvoorbeeld riolering). 4.8 Doorstroming van autoverkeer rond de stad verbeteren. In de stad meer ruimte voor fietser en voetganger. 4.9 Afwikkeling verkeer op knooppunten Zoomland (incl. afrit 28) en De Markiezaten. 4.10 Verkeersveiligheid verbeteren door aanpak van knelpunten. 4.11 Meer elektrische laadpalen in garages en op straat en meer ruimte voor deelauto's.
5. Vitale binnenstad	Zie programma 3

6. Omgevingswet
- We omarmen de omgevingswet, omdat de geest van de wet zo goed aansluit bij de ambities van Bergen op Zoom. We bereiden de invoering goed voor. Hierdoor dragen we bij aan:
- Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
 - Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen;
 - Een integrale benadering, waarbij sociale en fysieke vraagstukken optimaal worden verbonden;
 - Het aanscherpen van een duidelijk profiel voor de gemeente/regio (omgevingsvisie).
- 6.1 Antwoord geven op complexe vraagstukken op het gebied van omgevingskwaliteit. De leefomgeving benaderen we samenhangend (integraal en gebiedsgericht). We geven antwoord op de complexe maatschappelijk vraagstukken energietransitie, duurzaamheid, klimaatadaptatie, gezondheid, veiligheid.
- 6.2 Bergen op Zoom is volop in beweging. Grote betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke partners, bedrijven.
- Grotere en nieuwe betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving;
 - Meer ruimte voor initiatieven (Ja, mits);
 - Betere vertrouwensrelatie en samenspel samenleving en overheid;
 - Overheid als aantrekkelijke partner, tevreden inwoners, ketenpartner, bedrijven kiezen Bergen op Zoom;
 - Goed samenspel in de regio, met provincie en regiogemeenten;
 - Duidelijke verwachtingen en spelregels;
 - Vormgeven aan participatie
 - beginspraak, participatiebesluit, adviesraden sociaal domein.
- 6.3 Voorbereid op complexe stelselherziening
- Digitalisering op orde;
 - Juridisch/instrumenteel op orde;
 - Grote inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
 - Verbeteren en versnellen besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving;
 - Verminderen regeldruk (o.a. welstandsregels);
 - In nauwe verbinding met de organisatieontwikkelingsopgave en de opgave dienstverlening.
7. Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig
- 7.1 Onderhouden van openbare ruimte tegen vooraf vastgestelde kwaliteit passend binnen financiële kaders.
- 7.2 Uitvoeren van vervangingsprojecten op basis van reconstructie.
- 7.3 Bij 'vervangingsprojecten' in de openbare ruimte reconstructie en/of herinrichting. Bij herinrichting werken we aan doelen coalitieprogramma zoals duurzame en verkeersveilige stad, creëren / in stand houden van een aantrekkelijke kernwinkelgebied met een hoge belevingswaarde.
- 7.4 Realiseren van een surplus met inzet van derden bij gelijkblijvende kosten.
- 7.5 Actieve participatie in de totstandkoming Omgevingswet in Bergen op Zoom.
- 7.6 Bevorderen integraliteit bij vervangingsprojecten binnen Realisatie & Beheer (Beheer & Advies, Projecten en Regie).
- 7.7 Bevorderen integraliteit bij vervangings- en nieuwe projecten tussen Realisatie & Beheer/Stedelijke Ontwikkeling.
- 7.8 Klant/burger centraal stellen en zo verdiepen van co-creatie.
- 7.9 Activiteiten Beheer en Realisatie toespitsen op hoofddoelen.
- 7.10 Invulling geven aan ambitie duurzame en verkeersveilige stad.

Doelstellingen en activiteiten 2020

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

1 Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat

In 2020 zijn 131 woningen gerealiseerd. In 2017, 2018 en 2019 waren de aantallen gerealiseerde woningen ruim boven het streefaantal van 275. Voor 2021 is de verwachting dat het bouwtempo weer hoog ligt. Gemiddeld genomen ligt de afgelopen jaren het bouwtempo goed. De meeste nieuwe woningen willen we in 2021 opnieuw realiseren binnen de uitleggebieden ScheldeVesting en De Markiezen.

In 2021 lopen de stedelijke vernieuwings-opgaven door in Gageldonk-West, 't Fort-Zeekant en Vogelenzang (Halsteren). Voor Gageldonk West sloten we in 2020 aanvullende contracten met Stadlander voor het wijkcentrum en Vijverberg Zuid. Contractvorming loopt voor herontwikkeling van de kerk en de Action. In de openbare ruimte is de Platanenbuurt verder uitgevoerd en ook de omgeving Zilverschoonplein. Voor 2021 starten de bouwwerkzaamheden rondom het wijkcentrum en Vijverberg Zuid na het doorlopen van de bestemmingsplan-procedures. Vervolgens volgt de verdere herstructurering van de openbare ruimte. Uitvoering loopt door tot circa 2024.

In Fort Zeekant startten we in 2020 met de aanleg van het eerste deel van Park Belvédère en met de voorbereidingen voor het bouwrijp maken van de eerste fase. In 2021 ronden we het eerste deel van Park Belvédère af en starten we met het bouwrijp maken van de tweede fase. Dit betreft 125 woningen en de bijbehorende openbare ruimte.

In Vogelenzang ronden we in 2020 de aanleg van het dorpsplein verder af. In 2021/22 ronden we de laatste fase rondom het gebouw Leeuwerik af.

Het vervolg stedelijke vernieuwing kwam stil te liggen na het vertrek van de behandelend ambtenaar en het besluit in het Focusakkoord.

Door Covid-19 zijn er geen wijkgesprekken gevoerd in 2020.

2 Realiseren goed werkende woningmarkt

Op 30 april 2020 stelde de raad de Woonvisie 2020 – 2024 'Aangenaam wonen in Bergen op Zoom' vast. Implementatie vindt plaats door de uitvoeringsagenda van de woonvisie. Nieuwbouwplannen zoals De Markiezen en ScheldeVesting ontwikkelen we gefaseerd met kleine deelplannen. Als dat nodig is, kunnen we bijsturen en nog beter aansluiten op de behoefte en de ambitie.

De woonbarometer is sinds begin 2021 operationeel. Met de woonbarometer kunnen we de woningmarkt nog beter monitoren. Dit doen we per kwartaal. Ook deed de subregio West-Brabant-West in het kader van de Regionale Investerings-Agenda (RIA) het aanbod om tot 2040 15.000 extra woningen te bouwen. Dit om naast Breda-Tilburg als overloophoofdstad te dienen voor de woningbouwopgave in de zuidelijke randstad.

3 Duurzame economische ontwikkeling

De ontwikkelingen op dit onderdeel staan in programma 3.

4 Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig

We zouden drie kruisingen in het centrum van Bergen op Zoom aanpakken, echter door de uitgavenstop is dit project doorgeschoven naar 2021. Uitvoering staat voor dit jaar op de planning. We werkten het juridische kader voor een nieuw verkeersregime in de binnenstad verder uit (inclusief advies politie), maar ook dit project schuift door de uitgavenstop door naar 2021. Het nieuwe verkeersregime is met name gericht op verdere stimulering van de fiets en is hiermee een duurzaamheidsmaatregel.

In 2020 implementeerden we de concepten voor kleinschalig openbaar vervoer in wijken en kernen. De belangrijkste aanleiding hiervoor was de OV-concessie 2020 en de verande-

rende behoefte. Als onderdeel van de OV-concessie zijn op 9 locaties deelfietsen geplaatst.

In kader van fietsstimulering contracteerden we voor de snel-fietsroute F58 een ingenieursbureau dat ons verder begeleidt om in 2021 over te gaan tot realisatie.

Om betere doorstroming en verkeersveiligheid op de knooppunten Zoomland en Markiezaat te krijgen, onderzoeken we in samenwerking met de regio en provincie, hoe we een Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport verkenning A4 op de agenda krijgen. Dit is extra nodig door de mogelijke categoriewijziging van de Heinenoordtunnel. Hierbij willen wij aansluiting zoeken bij de MIRT-verkenning Noord-Zuid corridor ten behoeve van goederenvervoer. Binnen het project Parkeergarage Grote Markt is de nieuwe in-/uitgang in gebruik genomen. Hiermee verbeterde de relatie naar het centrum. Het regionale project Vrachtwagen parkeren Brabantse Wal leverde een rapportage op met mogelijke ontwikkellocaties. Op TNP hebben wij gezamenlijk met de bedrijvenvereniging het vrachtwagen parkeren gereguleerd. In het kader van MaaS vond verdere digitalisering rond verkeersveiligheidsdata plaats. Hiermee kwam een nieuwe verkeersveiligheidstool tot stand met uniforme output. We maakten een start met de actualisatie van het laadpalenbeleid. Er zijn deelautoprojecten en -initiatieven binnen ScheldeVesting en in Halsteren dorp.

5 Vitale binnenstad

De ontwikkelingen op dit onderdeel staan in programma 3 (zorgen voor een aantrekkelijke binnenstad).

6 Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2022. Het invoeringstraject van de Omgevingswet binnen de gemeente Bergen op Zoom verloopt via drie werkstromen: 1) Juridisch instrumentarium Omgevingswet, 2) Werkprocessen en digitaliseringstoepassingen en 3) Ontwikkeling van vaardigheden en werkwijzen. Binnen deze werkstromen zijn diverse deelprojecten ondergebracht. In 2020 is het volgende gedaan:

Omgevingsvisie

Co-creatieve aanpak opgesteld en in uitvoering gebracht,

opbouw van het netwerk (o.m. Gideons Bende en Design Team Raad), organisatie ontwerpateliers en oplevering van Omgevingsvisie Canvas (fundament voor Omgevingsvisie).

Regelgeving & Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Vorbereidende werkzaamheden en activiteiten voor de regelgeving en digitalisering Omgevingswet op basis van minimale actielijst VNG (o.m. keuzenotitie en basisopzet Omgevingsplan, procesbeschrijvingen vergunningverlening, data op orde, update/aanschaf en implementatie softwareapplicaties RO + VTH, implementatie van nieuwe bevoegdheden en taken).

Werkprocessen (Initiatieven Mogelijk Maken)

Herinrichting en implementatie van het proces van de ontvangst en afhandeling van een initiatief in de fysieke leefomgeving in de geest van de Omgevingswet (o.m. procesontwerp, rolbeschrijvingen en toolbox opstellen, proefjaar ingericht en implementatieplan opgesteld).

Academie & Proeftuinen

Kennisverwerving, vaardigheidstrainingen en de begeleiding van proeftuinen, o.m. vakinhoudelijke cursussen voor vakgroepen en diverse participatieprojecten in samenwerking met Studio Stadslab.

Raadstraject

Opzet en uitvoering van raadsprogramma Omgevingswet in samenwerking met Design Team Raad.

Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)

Tegelijkertijd met de Omgevingswet treedt de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) in werking. Beide hebben consequenties voor de legesopbrengsten. Met de Wkb verschuift de bouwtechnische toetsing voor enkele gebouwtypologieën naar de markt. Hierdoor vervallen de legesopbrengsten voor deze specifieke taken. Wat exact de consequenties zijn, moet nog verder inzichtelijk worden gemaakt. Wel is zeker dat we vanaf 1 januari 2022 met aangepaste legestarieven moeten rekenen. De consequentie hiervan is een teruggang van de legesopbrengsten.

7 Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

Met het integraal beheer van de openbare ruimte geven we invulling aan de hoofddoelstellingen 'Realiseren van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat' en 'Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig'. Dit geven we vorm door enerzijds een goed dagelijks beheer en onderhoud

van de openbare ruimte, maar ook door een juiste programmering van groot onderhoud (GO) waarbij zoveel als mogelijk integraal geprogrammeerd wordt. Daarnaast is sprake van een integrale aanpak van multidisciplinaire (vervangings-) projecten, zowel integraal qua discipline als qua clusters. Dit gebeurt mede op basis van een conceptprogrammering met een horizon van tien jaar voor de multidisciplinaire (vervanging)projecten en een horizon van drie jaar voor groot onderhoud opgaven. We werken aan een optimale afstemming met andere partners in de openbare ruimte. Op die manier kunnen we projecten zo veel als mogelijk in gezamenlijkheid met onze partners, zoals nutsbedrijven en de woningcorporatie, uitvoeren. Voor een juiste lange termijn afstemming met de nutsbedrijven gebruiken we het platform SynergieNL. Een volgende stap is dat mogelijk op termijn gekozen kan worden voor één gezamenlijke aannemer voor alle uit te voeren werkzaamheden (nutsbedrijven en gemeente) met daarbij één uitvoeringsperiode waardoor ook de maatschappelijke overlast tot een minimum kan worden beperkt. Binnen het project Scheldebalkon doen we de eerste ervaringen op met een pilot voor een gezamenlijke opdracht van nutsbedrijven en de gemeente Bergen op Zoom. Maar ook groot onderhoudsplanningen van onze beheerders zetten wij in SynergieNL om intern de juiste afstemming te bewerkstelligen.

Bij een integrale aanpak van projecten kijken we niet alleen naar de vervanging van wat aanwezig was, maar spelen we ook in op veranderende eisen vanuit de maatschappij, duurzaamheid, sociaal domein, klimaat, economie en wet- en regelgeving. Met name de nieuwe omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie met de omgeving over de te maken keuzes.

Het integraal gedachtegoed intern en extern komt het verminderen van maatschappelijke overlast en financiële efficiency ten goede maar levert ook een onderhoudsniveau en inrichting van de openbare ruimte op die gedragen worden door alle partijen.

Voor wat betreft het dagelijks beheer en onderhoud werkten we in 2020 hard aan de hoofddoelstellingen 'Realiseren van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat' en 'Bergen op Zoom is goed bereikbaar', toegankelijk en verkeersveilig'. En dat ondanks Covid-19, de uitgaven- en inhuurstop en het Focusakkoord. We volgden daarbij de afspraken over beeldkwaliteit die zijn vastgelegd in het IBOR-plan 2018-2022. Behalve op de thema's groen en reiniging in het functionele gebied 'Bijzondere gebieden' behaalden we de ambitie ruimschoots. Als we inzoomen op de resultaten per beeldmeetlat valt op dat er ook een aantal onder de ambitie scoren. Dit gaat met name om de 'onkruid in groen' gerelateerde beeldmeetlatten, natuurlijk afval in groen en op verharding, vervuiling van meubilair, snoeibeeld van hagen en beplakking en graffiti.

Deels ligt de oorzaak van deze negatieve scores in de verminderde inzet door de uitgaven- en inhuurstop, maar een deel is ook toe te wijzen aan de gevolgen van Covid-19. Dit komt door de toename van het gebruik van de openbare ruimte en de toename van zwerfval in specifieke gebieden (bijvoorbeeld de Heide en de Boulevard), maar ook door dat er minder aanwezig personeel beschikbaar was door bijvoorbeeld afwezigheid door ziekte of de quarantaine verplichting.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Gemiddelde WOZ-waarde per € 1.000,-	270	218	231	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken)
Aantal nieuwgebouwde woningen aantal per 1.000 woningen	8,9 (2019)	15	3,6	Waarstaatjegemeente.nl (ABF - Systeem Woningvoorraad)
Demografische druk in percentage	70 (2019)	72,9	73,4	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - bevolkingsstatistiek)
Volksgezondheid en Milieu: omvang huishoudelijk restafval, kg per inwoner	163 (2019)	173	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Huishoudelijk afval)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Visie Verkeer en Parkeren	2012
Verkeersplan	2014
Strategische visie Theodorus haven	2009
Ruimtelijke Visie West-Brabant	2009
Gebiedsvisie Brabantse Wal – Bergen op Zoom Oost	2010
Structuurvisie Bergen op Zoom 2030	2011
Beleidsvisie Materieel erfgoed	2013
Meerjaren ontwikkeling Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014	2010
Beleidsplan Wonen 2014-2018	2014
Detailhandelsvisie	2016
Integrale aanpak leegstand	2016
Visie en actieplan Brede aanpak binnenstad	2016
Startfoto lokale economie	2016
Notitie Woonwagenbeleid Bergen op Zoom	2015
Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	2017
Nota gemeentelijk Vastgoed	2012

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant werkt in opdracht van de deelnemende gemeenten en de provincie aan een leefbare en duurzame regio. Ze maakt omgevingsvergunningen voor de deelactiviteit milieu en controleert of bedrijven zich aan de regels houden. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 1.236.814
SAVER NV	De uitvoering van afvalinzameling- en reinigingsdiensten.
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De werkzaamheden betreffen onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke.
NV Aangenaam Bergen op Zoom	• Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; • Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds, van bedrijfsgebouwen; • De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats.

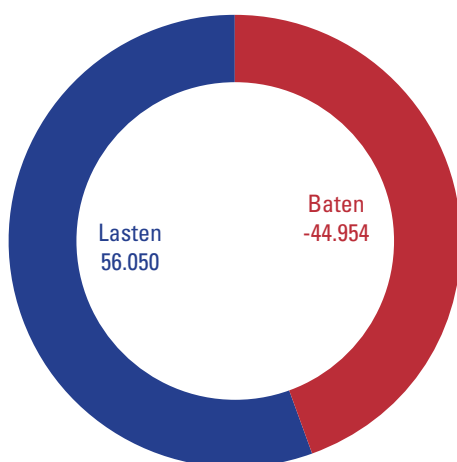
Wat heeft het gekost?

Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

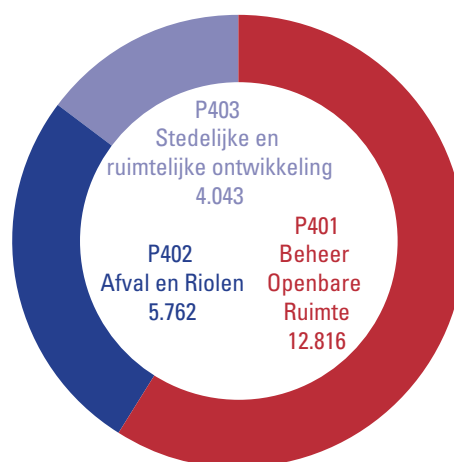
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020	V/N
Baten	-51.061	-47.744	-49.212	-43.640	-5.572	N
Lasten	61.344	58.011	63.971	51.453	12.518	V
Totaalsaldo baten en lasten	10.283	10.267	14.759	7.813	6.946	V
Onttrekking	-4.977	-659	-2.636	-1.314	-1.323	N
Storting	3.813	1.976	45	4.597	-4.552	N
Totaalsaldo reserves	-1.163	1.317	-2.591	3.283	-5.874	N
Gerealiseerde resultaat	9.120	11.585	12.168	11.097	1.071	V

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P401	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Beheer openbare ruimte		wijziging	wijziging			
Baten	-645	-403	-454	-923	468	V
Lasten	13.144	13.400	13.688	13.816	-128	N
Totaalsaldo baten en lasten	12.500	12.997	13.234	12.893	341	V
Onttrekkingen reserves	-349	-77	-77	-77	0	N
Totaalsaldo reserves	-349	-77	-77	-77	0	N
Gerealiseerde resultaat	12.151	12.920	13.157	12.816	341	V

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P402	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Afval en riolen		wijziging	wijziging			
Baten	-20.767	-20.721	-20.844	-21.462	618	V
Lasten	14.583	14.940	15.057	15.699	-642	N
Totaalsaldo baten en lasten	-6.184	-5.781	-5.787	-5.762	-24	N
Gerealiseerde resultaat	-6.184	-5.781	-5.787	-5.762	-24	N

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P403	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling		wijziging	wijziging			
Baten	-29.650	-26.620	-27.913	-21.255	-6.658	N
Lasten	33.617	29.672	35.225	21.938	13.287	V
Totaalsaldo baten en lasten	3.967	3.051	7.312	683	6.629	V
Onttrekkingen reserves	-4.628	-582	-2.559	-1.237	-1.323	N
Stortingen reserves	3.813	1.976	45	4.597	-4.552	N
Totaalsaldo reserves	-814	1.394	-2.514	3.360	-5.874	N
Gerealiseerde resultaat	3.153	4.445	4.798	4.043	755	V

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P4 Woon- en leefomgeving	Resultaat	V / N	Resultaat	V / N	Waarvan	V / N	Waarvan	V / N
(fysiek domein)	baten 2020		lasten 2020		structurele		structurele	
Omschrijving					baten		lasten	
P401 Beheer openbare ruimte	468	V	-128	N				
P402 Afval en riolen	618	V	-642	N				
P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	-6.658	N	13.287	V				
	-5.572	N	12.518	V				

Toelichting

P401 Beheer openbare ruimte

341 V

Salaris- en inhuurkosten

84 V

Voor het openbaar groen huurden we meer in dan begroot (€ 280.000), maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de niet ingevulde vacatures die voor het onderdeel wegen openstonden. Per saldo zijn de salaris- en inhuurkosten € 84.000 lager dan begroot.

Civieltechnische kunstwerken

86 V

Door de uitgavenstop voerden we minder intensief onderhoud uit, wat tot een voordeel leidde van € 86.000.

Kabels en leidingen

178 V

Door de aanleg van glasvezel binnen onze gemeente ontvingen we er een hogere degeneratievergoeding dan begroot.

Openbare verlichting

- 287 N

De belangrijkste oorzaak van deze overschrijding is dat door de langdurige uitval van de beheerder OV, uitgevoerde maar niet afgeronde werkzaamheden in 2019 pas in 2020 zijn gefactureerd. Daarnaast zijn de energiekosten € 81.000 hoger dan begroot.

Door de schades aan de openbare verlichting zijn voor het herstel hiervan extra kosten gemaakt. Hier staan echter ook hogere baten van de gedeclareerde schades tegenover.

Recreatieve voorzieningen

46 V

Door de uitgavenstop pleegden we minder onderhoud aan de recreatieve voorzieningen.

Openbaar groen

215 V

Door de uitgavenstop behandelde de buitendienst minder MOR-meldingen, werkten we minder aan het vuil in het groen en kwamen de kosten van onderhoud van gras lager uit. Dit laatste werd ook veroorzaakt door het minder groeizame weer waardoor de maai-intensiteit omlaag kon.

P402 Afval en riool

-24 N

De producten afval en riool zijn gesloten producten en het resultaat op deze producten wordt verrekend met de voorziening. Er is toch een klein saldo, omdat er vanuit het product riolen een bijdrage is in de rentekosten. Deze bijdrage was lager (€ 70.000) dan begroot omdat de boekwaarde van de investeringen per 1 januari 2020 lager waren dan begroot. Daar stond tegenover dat de kosten van kwijschelding hoger waren dan begroot.

Hieronder volgt nog een toelichting op de hogere/lagere storting in de voorziening voor afval en riool.

Afval

162 N (onttrekking aan de voorziening)

Per 1 april 2020 is er een nieuwe overeenkomst met Nedvang in verband met PlasticBlikDrankenkartons. Daarmee worden overslagkosten niet meer in rekening gebracht bij gemeenten en zijn de kosten € 113.000 lager uitgekomen.

Er waren aanzienlijk meer illegale stortingen en bijplaatsingen. De extra kosten hiervan bedroegen € 81.000.

De verwerkingskosten voor afvalstromen op de milieustraat stegen aanzienlijk. Dit leidde in combinatie met veel meer aanbod door het vele thuisklussen (Corona) tot een kostenstijging van € 356.000.

Door het meer thuiszijn en thuiswerken door Corona is er thuis ook meer afvalaanbod. Dat vertaalt zich in een hoger aanbod en hogere opbrengst reststromen (€ 24.000) en ook meer belastingopbrengsten (€ 201.000) voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing (bedrag per lediging).

De kosten van kwijschelding kwamen € 39.000 hoger uit.

Per saldo is er € 162.000 onttrokken aan de voorziening afval. De voorziening bedraagt per 31 december 2020 nog € 1.174.000.

Riolen

1.360 V (minder onttrokken aan de voorziening)

De kapitaallasten zijn in 2020 € 327.000 lager dan begroot door een lagere boekwaarde per 1 januari 2020. Door de uitgavenstop voerden we alleen het strikt noodzakelijke dagelijks en groot onderhoud uit. Hierdoor zijn de kosten van onderhoud € 679.000 lager dan begroot. Het uitgestelde (groot) onderhoud moet later ingehaald worden.

De opbrengst rioolheffing is € 489.000 hoger dan begroot. Met name vanuit bedrijven is er meer ontvangen. Het afhandelen van bezwaren en het verbruik van water (waarop voor bedrijven de aanslag wordt gebaseerd) is moeilijk in te schatten.

P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	755 V	Milieuzorg/OMWB	74 V
<i>Salaris- en inhuurkosten</i>	309 N	Het voordeel op de baten (€ 62.000) betreft de positieve afrekening van het OMWB resultaat 2019 en een ontvangen subsidie voor energiecontrole kantoorpanden. De lasten (€ 12.000) zijn gering lager, een aantal controles hoefde in verband met Corona niet uitgevoerd te worden.	
Voor het onderdeel volkshuisvesting en ruimtelijke plannen huurden we voor € 80.000 meer in dan het beschikbare budget. Dekking komt deels uit de meeropbrengst op deze producten. We huurden voor € 40.000 meer in dan het beschikbare budget in verband met het controleren van omgevingsvergunningen. De doorbelasting van personele kosten naar het grondbedrijf was op basis van de werkelijke inzet € 80.000 lager dan begroot. Op het onderdeel vastgoed waren de inhuurkosten € 100.000 hoger dan begroot.		<i>Woonwagens</i>	92 V
<i>Parkeren</i>	-85 N	In 2020 verkochten we 5 woonwagenstandplaatsen. In het 2^e Concernbericht maakten we al melding van de verkoop van 3 woonwagenstandplaatsen en dat er nog gesprekken gaande waren voor verkoop van meer standplaatsen. De extra opbrengst bedraagt € 72.000. Daarnaast waren er door de verkoop van standplaatsen lagere onderhoudskosten.	
<i>Parkeerbelasting</i>	363 V	<i>Omgevingsvergunning/leges</i>	168 V
In 2020 is het resultaat op de exploitatie van parkeren € 85.000 nadelig. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de noodzakelijke aanpassingen van de parkeermeters voor de overgang van het 3G naar het 4G netwerk (€ 40.000). Daarnaast waren er wat kosten als gevolg van schades en waren de lasten van de gebouwen € 36.000 hoger door hogere belastingen/OZB.		Mede door Corona zijn er in 2020 meer vergunningen aangevraagd en verleend. Incidenteel leidt dit tot een meeropbrengst.	
De parkeeropbrengsten waren door Covid-19 in totaal € 937.000 lager dan begroot. Het straatparkeren was € 525.000 lager en de opbrengst bij de parkeergarages € 312.000 lager. Van het Rijk ontvingen we over de periode tot en met mei € 565.000 compensatie. Bij het 2^e Concernbericht schatten we in dat we over de resterende periode een compensatie van € 735.000 zouden ontvangen. Inmiddels gaf de commissie BBV aan dat de Rijkscompensatie over de periode juni tot en met december niet in de jaarrekening 2020 mag worden verwerkt. Bij het 2^e Concernbericht verlaagden we de raming van de opbrengst parkeerbelasting met € 1.300.000. Nu is er bij de jaarrekening een positief saldo op deze post van € 363.000. Het niet mogen opnemen van de compensatie voor de periode juni t/m december leidt tot een nadeel van € 735.000 bij de algemene uitkering op programma 5.		<i>Grondbedrijf</i>	891 V
		Het verschil op zowel baten als lasten houdt verband met de herzieningen van de grondexploitaties, inclusief de wijzigingen op de verliesvoorzieningen en de tussentijdse winstnemingen op diverse projecten. Dit veroorzaakt met name de grote afwijkingen op P403. Deze voor- en nadelen gaan over onderhanden werk mutaties die in de exploitatie worden opgenomen. Per saldo leidt het tot een storting in de Algemene Reserve van € 4,6 miljoen vanuit de grondexploitaties. Naast de resultaten bij de grondexploitaties is er ook een resultaat op het algemene product van het grondbedrijf van € 891.000. Dit valt uiteen in een tweetal voordelen: hogere huurinkomsten van € 526.000 doordat er een herziening plaatsvond van de huur van de containerterminal vanaf 1 juli 2019 en onder andere per saldo door eenmalige boekwinsten op verkoop van gronden. Voor een toelichting op het grondbedrijf verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid en het separaat toegezonden raadsvoorstel over de jaarafsluiting 2020 van het grondbedrijf.	

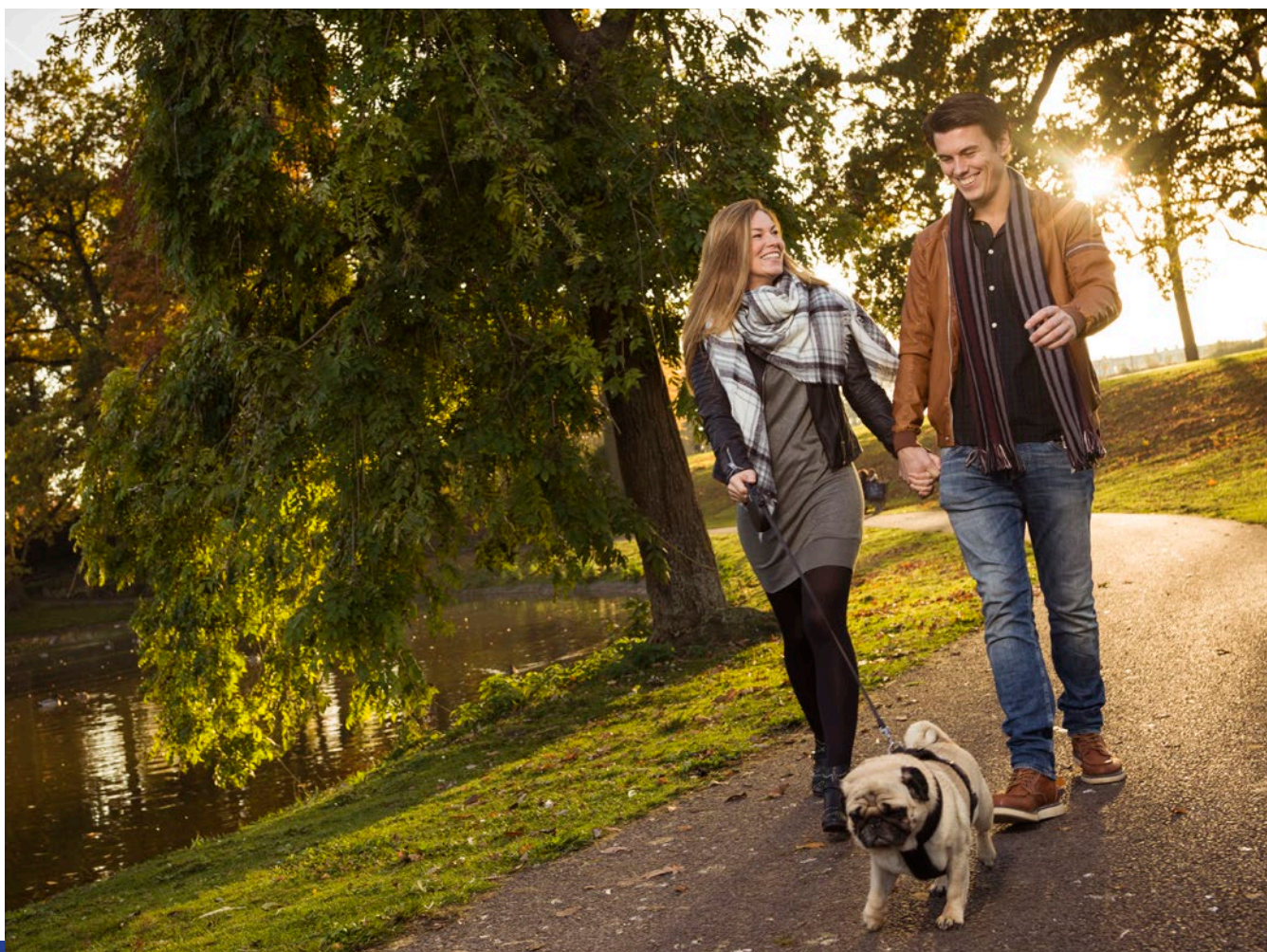
Er is een nadeel op de huuropbrengsten van € 334.000. Door het faillissement van het Facilitair Bedrijf is er geen huur ontvangen voor het Eventum (€ 280.000). Tegenover de lagere huuropbrengsten FB staat een niet uitgegeven subsidie aan het FB over 2020 (zie hiervoor programma 3).

Daarnaast namen we bij het voorstel voor de uitgavenstop in juli een stelpost op van € 50.000 voor verkoop van een pand. Dit is niet gerealiseerd.

Aan de uitgavenkant is er op dit product een overschrijding van € 82.000. Dit ontstond onder andere door hogere lasten belastingen/OZB (€ 36.000) en een lagere doorverdeling naar projecten van de salariskosten dan was begroot (€ 32.000).

Reserves

P4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)	Nr	Omschrijving	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020
Soort					
Onttrekking	R21017	Res kapitaallasten OBR 2017	28	28	0
Onttrekking	R21018	Res kapitaallasten OBR 2018	45	45	0
Onttrekking	R21019	Res kapitaallasten OBR 2019	4	4	0
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	2.559	1.237	-1.323
Totaal Onttrekking			2.636	1.314	1.323
Storting	R98000	Res Algemeen (risico)	45	4.597	-4.552
Totaal Storting			45	4.597	-4.552

Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Bedrijfsvoering

Hoofddoelen

1. Een moderne servicegerichte organisatie:
Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt.

Subdoelen

- 1.1 De organisatieontwikkeling staat ten dienste van de organisatiedoelen en wordt gefaciliteerd.
- 1.2 Duurzame inzetbaarheid van alle medewerkers.
- 1.3 Aantrekkelijk werkgeverschap met marktconforme arbeidsvoorwaarden en eigen-tijds HR-beleid en organisatieontwikkeling.
- 1.4 Een huisvestingconcept en (verduurzaamde) gebouwen die passen bij een moderne werkgever.
- 1.5 Moderne facilitaire ondersteuning van de organisatie.
- 1.6 Aansluiten op technologische ontwikkelingen uit de Digitale Agenda 2020.
- 1.7 Actief social mediagebruik en actuele eigentijdse website.
- 1.8 Onderhouden en verbeteren van ingerichte processen.
- 1.9 De informatiehuishouding op orde en grip op informatie- en applicatie architec-tuur.
- 1.10 Informatie is toegankelijk, betrouwbaar, volledig en beveiligd conform Europese privacywetgeving (AVG), de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), de verplichte onderdelen van het Forum Standaardisatie.
- 1.11 Goed werkende Planning & Controlcyclus.
- 1.12 Een excellente inkoop- en contractmanagementorganisatie.

Financiën

Hoofddoelen

2. Verlagen van schuldenlast naar 90% van onze inkomsten de komende 8 jaar

Subdoelen

- 2.1 Monitoren schuldenlast.
- 2.2 Over de gehele collegeperiode is niet meer investeren dan afschrijving.
- 2.3 Netto schuldquote van 90% in 2026. Dit betekent een terughoudend beleid in zake investeringen en grondbeleid.

Dienstverlening

Hoofddoelen

3. Verhogen van de klanttevredenheid met minimaal 5% in de komende 4 jaar

Subdoelen

- 3.1 Meten van klanttevredenheid in 2019.
- 3.2 Verslag geven van de acties welke gericht zijn op het verhogen van de klant-gerichtheid.
- 3.3 Klantgerichtheid als thema opnemen in de jaargesprekken/functionerings-gesprekken.

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Bedrijfsvoering

Corona

2020 was een heel uitzonderlijk jaar voor het functioneren van de organisatie als geheel en bedrijfsvoering in het bijzonder. Covid-19 zorgde dat vanaf medio maart zoveel mogelijk medewerkers zoveel mogelijk thuis moesten werken om besmetting te voorkomen. Het vergde in een heel korte tijd een omslag van met elkaar samenwerken in een fysieke omgeving naar volledig digitaal vergaderen, verwerken van gegevens, samenwerken in thema's en projecten etc. Dit vereist veel van medewerkers en we intensiveerden de digitale ondersteuning van de organisatie fors. Dankzij de digitalisering in voorgaande periode, het Bring Your Own Device beleid en zo voort verliep de 'technische' transformatie van een fysieke omgeving naar een digitale omgeving succesvol en konden veel werkzaamheden doorgang vinden.

Het digitaal werken kent echter ook een menselijke kant. Gesprekken 'op afstand' gaan vooral over inhoud. Het samenspel tussen groepen medewerkers in cross-overs is minder gemakkelijk te organiseren en onderstroom en bovenstroom zijn moeilijker te beïnvloeden. Digitaal werken vraagt om anders organiseren en sturen van management en college. De zichtbaarheid in de organisatie is beperkter. De forse opgaven vanuit het focusakkoord, met dito bezuinigingen op personeel leiden tot onrust en onzekerheid binnen de organisatie. Het onvoldoende met elkaar in contact en gesprek kunnen zijn vanwege coronamaatregelen doen hier geen goed aan en versterken dit effect zelfs.

Naast deze ontwikkeling bleef het van belang om onze fysieke taken zoals de baliefuncties, handhaving, het KCC etc. te blijven uitvoeren om onze inwoners, partners en ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en van dienst te kunnen zijn. Dit vroeg om bijzondere beveiligingsmaatregelen zodat we ook hier besmettingsgevaar zoveel mogelijk konden voorkomen. Hiervan kunnen we nu stellen dat dit zorgvuldig en voldoende plaatsvond.

Ondanks Corona bereikten we veel doelen, voerden we veel werkzaamheden (toch) uit en realiseerden we veel plannen zoals voorgenomen in de begroting van 2020.

1 Een moderne servicegerichte organisatie: Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt

1.1 Organisatieontwikkeling

In 2019 stelden we de organisatievisie vast:

De gemeente Bergen op Zoom is een actieve, betrouwbare en dienstverlenende organisatie. We zetten de vraag van de burger centraal, doen wat we beloven en realiseren met focus de bestuurlijke opdrachten. Samen zetten we resultaten neer waar de Bergenaren trots op zijn.

Om de organisatie ook werkelijke deze ontwikkeling te laten doormaken, maakten we per aandachtsgebied transformatieplannen (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering). Met de komst van het Focusakkoord zijn de transformatieplannen in lijn gebracht met de doelen en resultaten zoals vermeld in het Focusakkoord. We vertaalden bestuursopdracht 2: 'Verbeteren kwaliteit organisatie-breed' voor de ambtelijke organisatie en namen dit in de transformatieplannen op.

We namen de volgende thema's voor de kwaliteitsontwikkeling hierin op:

- Politiek/bestuurlijke besluitvorming
- Dienstverlening aan de burger en bedrijven
- BoZ als netwerkpartner
- Participatie in beleidsvorming
- Sturing/beheersing en interne dienstverlening

De organisatievisie

Volgend op de organisatievisie wijzigden we de organisatiestructuur begin 2020 van teams naar clusters die beter aansluiten bij de integrale benadering van producten en programma's. Ook is het management op de nieuwe rollen geplaatst en is de nieuwe structuur in mandaat- en administratieve systemen verwerkt.

1.2 en 1.3

Duurzame inzetbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap

Strategische Personeelsplanning

We zetten de eerste stappen op het gebied van Strategische PersoneelsPlanning (SPP). Met dit project willen we komen tot een gestuurde en meerjarige ontwikkeling van de personele inzet. Voor dit project analyseerden we eerst de personele organisatie kwantitatief en kwalitatief en vergeleken onze organisatie met andere gemeentelijke organisaties in diverse benchmarks ('Vensters voor Bedrijfsvoering' en A&O-fonds). Deze informatie is ook van waarde voor de taakstellende bezuiniging op personeel die de raad eind 2020 in het amendement bij de eerste uitwerking Focusakkoord vaststelde. Het is input voor het plan van Aanpak Personele Ombuiging en Verbetering en Vernieuwing van de organisatie in 2021.

Sturing, ontwikkeling en mobiliteit

We stelden het strategisch opleidingsplan op en voerden het uit. Waar wenselijk werkten we met talentprofielen, assessments en loopbaantrajecten. In 2020 zijn 32 medewerkers intern naar een andere functie begeleid. Waar deze salariskosten voorheen zwaar drukten op personele budgetten en in voorgaande jaren tot overschrijding leidden in de salarispot, stuurden we in 2020 fors bij. Samen met de ontwikkeling van de P-lastenmonitor leidde dit tot een voordeel van € 921.000 op salariskosten en inhuur van personeel (zie onderstaand).

In 2020 kwamen 55 medewerkers in dienst en gingen 45 medewerkers uit dienst. We constateren een groeiende krapte op de arbeidsmarkt in veel beleids- en uitvoeringssectoren van de gemeentelijke organisatie. In de laatste maanden van 2020 en de eerste maanden van 2021 ontstond een verhoogde uitstroom en we constateren dat we functies steeds moeilijker (of niet) (intern) kunnen invullen. Het werving- en selectiebeleid zoals geïmplementeerd begin 2020 vraagt om herziening en ontwikkeling van aantrekkelijk werkgeverschap met marktconforme arbeidsvoorwaarden en beter imago.

We dringen actief het ziekteverzuim terug

In het verslagjaar leverden we voor het vierde jaar een HR-trendrapportage op en een verbeterde verzuimmonitor. We werkten aan een Personeelsmonitor. Het ziekteverzuim binnen de gemeente Bergen op Zoom ontwikkelt zich in de afgelopen jaren als volgt:

	Bergen op Zoom	Gemeente 50.000- 100.000
2017	6,5	5,2
2018	6,4	5,8
2019	5,8	5,8
2020	5,4	nbn

Het Arbobeleid is op orde, rollen zijn belegd en uitvoering is geborgd.

De Personeels- en Salarisadministratie (PSA)

Deze is voor 95% op orde, maar verbetering is mogelijk. Met de methode van Lean six sigma worden deelprocessen verbeterd, zoals het in-, door- en uitstroomproces (IDU) in 2019 en de personeelsbegroting in 2020. Verdergaande digitalisering en beperking van de administratieve last vraagt in 2021 nadere aandacht. Veertien gemeenten in de regio werken met ADP-workforce 2.0. Onderlinge vervanging is daardoor eenvoudiger.

1.4 en 1.5

Facilitaire dienstverlening

Een efficiënte bedrijfsvoering vraagt om herkenbare, professionele en servicegerichte facilitaire dienstverlening. Deze dienstverlening is flexibel, toegankelijk en op maat, waarbij goede kwaliteit en realistische kosten met elkaar in evenwicht zijn. Facilitaire dienstverlening zorgt ervoor dat gemeentelijke gebouwen en faciliteiten op orde zijn. Naast het zorgdragen voor de 'dagelijkse' facilitaire dienstverlening richtte Facilitair zich in 2020 specifiek op:

• **Het huisvestingsplan**

Dit plan was in maart 2020 gereed, inclusief plattegronden voor de nieuwe indeling en offertes voor aanschaf van het meubilair. Dit huisvestingsplan zetten we als gevolg van het Focusakkoord on hold. Er is een nieuwe opdracht gegeven voor het uitwerken van een aantal scenario's gericht op beperking van kosten en meer passend bij fluide vorm van online en op locatie werken. Deze uitwerking komt in het 2^e kwartaal van 2021.

- **Coronaproof**

De prioriteiten lagen in 2020 volledig op het Coronaproof maken en houden van de organisatie.

- **Facilitaire ondersteuning**

We maakten een start met het verbeteren van de facilitaire ondersteuning. Dit geven we o.a. vorm door het sluiten van Service Level Agreements met onze dislocaties, denk hierbij o.a. aan het Zorg en Veiligheidshuis en het Werkcentrum. Daarnaast maken we Topdesk (ons interne reserveringssysteem) gebruiksvriendelijker en toegankelijker voor onze collega's.

1.6 en 1.7

Digitale agenda en website

Als gemeente volgen we de landelijke (technologische) ontwikkelingen die onder andere vanuit de rijksoverheid en de VNG (programma VNG-realisatie) komen. Als deze ontwikkelingen een verplicht karakter hebben of bijdragen aan onze gemeentelijke doelstellingen, voeren we ze uit.

In 2020 ging dit onder andere over:

- Het bijhouden ontwikkelingen rondom de Wet Open Overheid (verwachte invoering per 2022).
- Het traject voor de invoering van de omgevingswet. Applicaties zijn of worden dit jaar aangepast aan de eisen van de wet en de nieuwe wijze van werken.
- We voerden de aanpassing in de applicaties voor de omzetting van de Wet kenbaarheid publieke beperkingen door.
- In het kader van het programma voor de opbouw van de gemeenschappelijke gemeentelijke infrastructuur (GGI) door de VNG ondernamen we de volgende acties:
 - De uitvoering van de gezamenlijke inkoop voor vaste verbindingsslijnen (GT vast);
 - De voorbereiding van de gezamenlijke inkoop voor telefonie diensten (GT connect).
- In april 2020 ging de nieuwe website live.
- Eerste inzicht in alle applicaties.
- Ontwikkeling van sturingsdashboards en onderzoeksprojecten waaronder de personeelslastenmonitor.

1.8, 1.9 en 1.10

Documentaire Informatievoorziening

Toegankelijke, volledige en betrouwbare informatie is essentieel voor de hele organisatie. De informatie gebruiken we als geheugen of als bewijs en verantwoording van ons handelen. Daarnaast is de informatie de basis voor communicatie met inwoners, bedrijven en raad en het is een randvoorwaarde voor de uitvoering van onze taken en het invulling geven aan actieve openbaarheid en transparant bestuur.

- De inrichting van de informatiehuishouding op basis van processen en standaarden realiseerden we eind 2019. Vervolgens implementeerden we het procesgericht werken in de organisatie. In 2020 begonnen we met de benodigde optimalisering en doorontwikkeling van deze inrichting en de bewustwording voor de nieuwe manier van werken.
- In 2020 gebruikten we het metadataschema bij de optimalisatie en kwaliteitsverbetering van een aantal processen. Daarnaast zetten we in het kader van de aansluiting op het e-depot stappen om de inrichting van onze systemen af te stemmen op de eisen ten aanzien van metadata. Het deelproject 'digitalisering bouwvergunningen' loopt volgens planning en dat ronden we in het voorjaar van 2021 af.
- Door de technologische ontwikkelingen en de snelle wisselingen van social media is het een continu proces om de gemeentelijke social mediakanalen te borgen. Bij de overgang naar de nieuwe website regelden we de archivering van de geluids- en videopnamen van de raads- en commissievergaderingen.

1.11 Financiën

In 2020 overlegden we vaak met de raad over de wijze van aanbidding/opstelling van de P&C-producten en met name de begroting en hoe we de uitwerking van het Focusakkoord op zouden pakken. Daarbij leverden we veel meer informatie dan u van ons gewend was aan de raad. Zoals het raadsvoorstel 'Bijsturing exploitatietekort 2020' en de verantwoording van de Corona compensatie in het 2^e Concernbericht. We leverden daarmee een bijdrage aan het beter inzichtelijk maken van de financiële positie van onze gemeente. Het management, het college en de raad waren zo beter in positie om daarin te kunnen sturen.

Door het ontbreken van capaciteit voor de implementatie van het P&C-systeem is dit systeem niet aangeschaft in 2020. Voorlopig is de aanschaf uitgesteld.

1.12 Inkoop

Inkoop & Contractmanagement

De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement zette in 2020 stappen in de doorontwikkeling.

- **Contractbeheer en contractmanagement**

In 2020 ronden we de centrale registratie van overeenkomsten af. Er volgt een doorontwikkeling op contractmanagement en on-going contractregistratie. We gaven in 2020 trainingen en presentaties en gaan daarmee verder in 2021.

- **Aanbestedingskalender**

Aanbestedingen zijn conform kalender doorlopen. We verwerkten eventuele wijzigingen en aanvullingen.

- **Inkoop startmelding**

Inkoopstartmelding implementeren we stapsgewijs. Dit proces volgt verder in 2021.

- **Accountgerichte/ domeingerichte advisering**

In 2020 investeerden we verder op relatiebeheer / accountbeheer. We vullen dit aan met een spendanalyse per cluster.

- **Inkoopbeleid**

We leverden nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid op. Dit beleid ging in per 1 januari 2021. Het werd aangevuld met nieuwe Algemene Inkoopvoorwaarden en een klachtenregeling aanbesteden.

- **Samenwerking en synergie**

We doorliepen een gezamenlijke aanbestedingsprocedure in het sociaal domein met omliggende gemeenten.

Een toelichting op de deze elementen en meer resultaten van de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement staan in §3.7 bedrijfsvoering.

Financiën

2 Verlagen van schuldenlast naar 90% van onze inkomsten de komende 8 jaar

Ook in 2020 was het volgen van de ontwikkeling van de schuldenlast een belangrijk item binnen onze gemeente. Bij de aanbidding van de 1^e Begrotingswijziging 2021 rapporteerden we hier uitgebreid over.

Voor het verloop van de schuldenlast in 2020 verwijzen wij u naar paragraaf 3.3 financiering.

Dienstverlening

3 Verhogen van de klanttevredenheid met minimaal 5% in de komende 4 jaar

3.1 Meten van klanttevredenheid

In 2020 hadden bezoekers aan onze publieksbalies de gelegenheid om online onze dienstverlening te beoordelen. De resultaten, conclusies en aanbevelingen delen we in het 2^e kwartaal 2021 met de raad.

3.2 Verbeteren online dienstverlening onder andere door de gemeentelijke website te vernieuwen

Sinds 7 april 2020 hebben we een nieuwe website. Deze voldoet aan de wettelijke eisen op het gebied van toegankelijkheid. Ook werken we sindsdien met het hulpmiddel Siteimprove om de kwaliteit van de website te monitoren en verbeteren. Dit systeem geeft aan dat de kwaliteit van de inhoud, actualiteit, beveiliging, en gebruiksvriendelijkheid gemiddeld 98,7% is, uitgaande van de benchmark Overheid. Daarnaast kunnen inwoners op iedere pagina verbetersuggesties geven of vragen stellen. Van 7 april t/m 31 december gebeurde dat 160 keer met verbeteringen of vraagbeantwoording als gevolg. Tenslotte vond in oktober overleg plaats met Stichting Toegankelijk Bergen op Zoom. Dit leidde tot verbeteringen aan de website voor mensen met een beperking.

3.3 Klantgerichtheid als thema opnemen in jaargesprekken/ functioneringsgesprekken van medewerkers

Het thema klantgerichtheid namen we mee in de organisatieontwikkeling, in de transformatieplannen en in de gesprekkencyclus.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden, in €	700	797	823	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden, in €	772	830	859	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)

Wettelijke indicatoren

Omschrijving indicator	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Formatie* fte per 1.000 inwoners	7,8	7,7	8,1
Bezetting* fte per 1.000 inwoners	7,5	7,4	7,4
Apparaatskosten per inwoner	646	696	667
Externe inhuur kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	18,55%	7,37%	15,45%
Overhead % van totale lasten	8,19%	8,96%	9,9%
Verzuim percentage	5,8%		5,4%

Zoals we hiervoor, maar ook in de paragraaf bedrijfsvoering toelichten, besteedden we in 2020 meer aandacht aan de sturing op de personele lasten. Dat is niet direct terug te zien in het aantal fte per 1.000 inwoners. Daarin is een lichte stijging te zien door bijvoorbeeld de uitzetting van de formatie op WMO.

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële

kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

In 2020 maakten we door de vacaturestop ook minder gebruik van inhuur ten opzichte van 2019. Maar bij het ontstaan van vacatures kozen we soms voor inhuur, waardoor het percentage ten opzichte van de begroting 2020 hoger is.

Het ziekteverzuimpercentage voor 2020 ligt op het landelijk gemiddelde. Ondanks Corona verbeterde het verzuimpercentage ten opzichte van 2019.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
Nota Reserves en Voorzieningen	2020

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Belastingsamenwerking West-Brabant	De uitvoering van de heffing en invordering waterschapsbelasting (zoals zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en diverse watersysteemheffingen) en van gemeentelijke belastingen (zoals de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, honden- en toeristenbelasting), de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en het verzorgen van de informatieverstrekking aan burgers en bedrijven die woonachtig of gevestigd zijn in het grond- of werkgebied van een van de deelnemende partijen. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 1.442.060 (excl. btw)
Brabant Water NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
PZEM nv	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
Enexis Holding NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
Publiek belang Elektriciteitsproductie BV en Claim Staat Vennootschap BV	Deze 2 nv's zijn opgericht voor het vertegenwoordigen van de 136 verkopende aandeelhouders (diverse gemeenten en provincies) bij het beheer en de uitoefening van rechten en verplichtingen als gevolg van het aandelenpakket Essent nv.
GR West-Brabants Archief (WBA)	Via de GR bereiken we dat de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden tegen beheersbare kosten worden uitgevoerd. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 825.855
ICT Samenwerking West-Brabant West	Via de GR beschikken we over een uitvoeringsorganisatie die voorziet in IT-dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2020: € 1.923.702

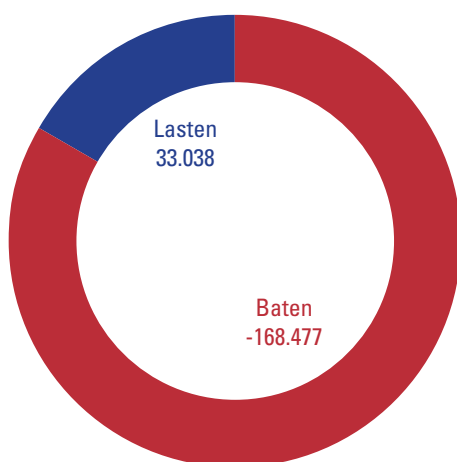
Wat heeft het gekost?

Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

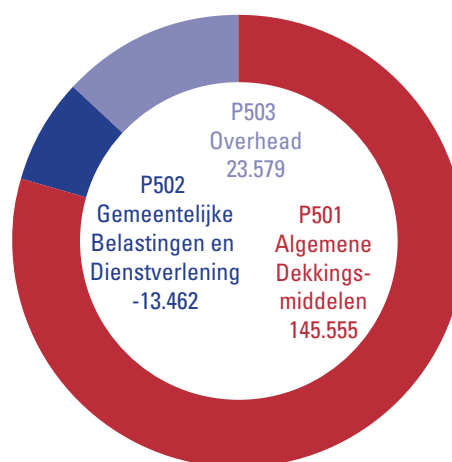
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Baten	-156.202	-160.519	-175.871	-168.477	-7.393	N
Lasten	31.083	29.837	31.948	32.068	-120	N
Totaalsaldo baten en lasten	-125.119	-130.682	-143.922	-136.409	-7.514	N
Onttrekking	-11.554	-2.767	-672	0	-672	N
Storting	276	0	970	970	0	-
Totaalsaldo reserves	-11.278	-2.767	298	970	-672	N
Gerealiseerde resultaat	-136.397	-133.449	-143.624	-135.439	-8.186	N

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P501	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Algemene Dekkingsmiddelen		wijziging	wijziging			
Baten	-136.388	-140.549	-156.312	-148.840	-7.471	N
Lasten	2.579	2.045	2.116	2.315	-199	N
Totaalsaldo baten en lasten	-133.809	-138.504	-154.196	-146.525	-7.670	N
Onttrekkingen reserves	-10.762	-2.095	0	0	0	-
Stortingen reserves	276	0	970	970	0	-
Totaalsaldo reserves	-10.486	-2.095	970	970	0	-
Gerealiseerde resultaat	-144.295	-140.599	-153.226	-145.555	-7.670	N

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P502	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Gemeentelijke Belastingen en dienstverlening		wijziging	wijziging			
Baten	-16.813	-17.022	-16.686	-16.397	-289	N
Lasten	3.567	2.970	3.007	2.935	71	V
Totaalsaldo baten en lasten	-13.246	-14.052	-13.680	-13.462	-217	N
Gerealiseerde resultaat	-13.246	-14.052	-13.680	-13.462	-217	N

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P503	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Overhead		wijziging	wijziging			
Baten	-3.000	-2.949	-2.873	-3.240	367	V
Lasten	24.937	24.822	26.826	26.818	8	V
Totaalsaldo baten en lasten	21.937	21.874	23.953	23.579	374	V
Onttrekkingen reserves	-792	-672	-672	0	-672	N
Totaalsaldo reserves	-792	-672	-672	0	-672	N
Gerealiseerde resultaat	21.144	21.202	23.281	23.579	-298	N

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	Resultaat	V / N	Resultaat	V / N	Waarvan	V / N	Waarvan	V / N
Omschrijving	baten 2020		lasten 2020		structurele baten		structurele lasten	
P0501 Algemene Dekkingsmiddelen	-7.471	N	-199	N				
P0502 Gemeentelijke Belastingen en dienstverl.	-289	N	71	V				
P0503 Overhead	367	V	8	V				
	-7.393	N	-120	N				

Toelichting

P501 Algemene dekkingsmiddelen

-7.670 N

Deelnemingen

462 V

Saver keerde eind 2020 een extra dividend over 2018 uit van € 439.000. Dit was niet begroot.

De Europese Centrale Bank bepaalde in 2020 dat financiële instellingen geen dividend mogen uitkeren. In het 2^e Concernbericht is op basis van dit bericht de dividenduitkering van de BNG over 2019 met € 50.000 verlaagd. De BNG besloot om 50% van de nettowinst over 2019 zijnde € 71 miljoen aan haar aandeelhouders uit te keren. Conform de aanbeveling van de Europese Centrale Bank vindt de uitbetaling van het dividend pas in 2021 plaats. Op basis van de BBV-voorschriften moet de dividenduitkering 2019 van € 52.000 wel in 2020 verantwoord te worden.

Eigen financieringsmiddelen

94 N

Het resultaat op de eigen financieringsmiddelen was € 94.000 negatief. Oorzaak van dit tekort was dat er minder rente aan grondexploitatie is toegerekend. De toe te rekenen rente op grondexploitatie is gebaseerd op de werkelijke rente die de gemeente over haar afgesloten financieringen betaald. Deze daalden waardoor er € 197.000 minder rente werd toegerekend aan grondexploitatie. Dit nadeel werd deels gecompenseerd door lagere te betalen rente van in totaal € 103.000.

Algemene uitkering

- 456 N

Het nadeel op de algemene uitkering is voor € 577.000 te verklaren door definitieve vaststelling van maatstaven over voorgaande jaren. We hebben geen invloed op de omvang (betreft voornamelijk medicijngebruik) of op het moment van vaststellen.

De decembercirculaire is niet in de begroting verwerkt. De decembercirculaire kent een voordeel van € 85.000, wat voor € 36.000 betrekking had op Beschermd Wonen. Bij het tweede concernbericht is een aanname gedaan voor te ontvangen compensatie voor gederfde toeristenbelasting (€ 224.000) en parkeergelden (€ 735.000). Deze compensatie ontvangen we (nog) niet. Daar tegenover staan compensatiemiddelen die we wel ontvangen en waar nog niet mee gerekend was in het 2^e Concernbericht. Het voordeel valt weg tegen het nadeel van de compensatie toeristenbelasting en parkeergelden.

In 2020 hebben we € 4,3 miljoen incidenteel extra algemene uitkering ontvangen als compensatie voor de kosten van Corona. Hier was voor het grootste gedeelte al rekening mee gehouden in het 2^e Concernbericht.

Incidentele baten en lasten

-112 N

De belastingdienst is bezig met een controle van de belastingaangiften vanaf 2015. Eind 2020 heeft de belastingdienst nog een naheffingsaanslag over 2015 gestuurd van € 206.000. Bij het voorstel van de uitgavenstop half 2020 was ook een post onvoorzien van € 150.000 opgenomen. Dit budget is niet meer toebedeeld en hierdoor is dus een voordeel ontstaan.

Resultaat van de jaarrekening

- 7.478 N

Bij de begroting wordt op deze post het saldo van de begroting geraamd. Na de raadsvergadering van december was het saldo van de Begroting +/- € 7.478.000 (nadelig). Deze post wordt alleen bij de begroting gebruikt en levert dus bij de jaarrekening altijd een saldo.

P502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening

-217 N

Salaris en inhuurkosten

84 V

De salaris- en inhuurkosten binnen deze productgroep zijn € 84.000 lager dan begroot. Dit voordeel is ontstaan doordat ontstane vacatures in 2020 niet gelijk zijn ingevuld.

Verkiezingen

103 V

In 2020 is een vergoeding van het rijk ontvangen van € 103.000 voor hogere kosten voor het organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 door Covid-19. Deze hogere kosten worden voornamelijk in 2021 gemaakt. Hierdoor is er op dit product een voordeel ontstaan.

Leges burgerzaken

79 V

Bij het 2^e Concernbericht is op netto opbrengst leges burgerzaken met € 356.000 verlaagd door de coronacrisis. Het aantal aanvragen voor reisdocumenten en overige documenten lag in 2020 veel lager dan begroot. Uiteindelijk is de netto opbrengst € 79.000 minder negatief dan we bij het 2^e Concernbericht inschatten.

De opbrengst OZB is € 265.000 lager dan het begrote bedrag van € 15,5 miljoen. Dit komt doordat de opbrengst gebruikers niet-woningen lager uitkomt dan begroot. Door een daling van het aantal niet-woningen (112 stuks) en een hogere leegstand is de opbrengst € 180.000 lager en door de afhandeling van bezwaarschriften is € 80.000 over voorgaande jaren terugbetaald.

De bijdrage aan BWB is € 128.000 hoger dan begroot. De 2^e begrotingswijziging van de BWB kon niet meer verwerkt worden in de begrotingscijfers. Wel is deze begrotingswijziging voor wensen en bedenkingen in december aan de raad voorgelegd. Daarnaast is het budget niet aangepast aan de afrekening 2019.

Precario

-92 N

De motie om geen precariobelasting te heffen over de periode dat de terrassen niet open zijn geweest in 2020, verwerken we al in deze jaarrekening. Hierdoor komt de opbrengst € 92.000 lager uit dan begroot. Wij verwachten hier nog compensatie van het rijk voor, omdat deze lagere opbrengst samenhangt met de coronacrisis (zie hiervoor de paragraaf corona).

P503 Overhead

374 V

Salaris- en inhuurkosten

-137 N

Op de salaris- en inhuurkosten binnen deze productgroep realiseerden we een nadeel van € 137.000. Dit voordeel ontstond door de volgende posten:

- Binnen de clusters van het aandachtgebied bedrijfsvoering is een nadeel op de salaris- en inhuurbudgetten van € 315.000. Enerzijds zijn er hogere kosten doordat er personeel is uitgestroomd. Anderzijds is er een voordeel geweest op de post salarissen doordat niet alle vacatures (direct) zijn herbezet in 2020.
- De salaris- en inhuurkosten in 2020 van het clustermanagement zijn € 561.000 hoger dan begroot. Op 1 januari 2020 startten we met de nieuwe organisatiestructuur. Niet alle 'oude' leidinggevendenden konden gelijk worden geplaatst. Totdat zij zijn herplaatst, zijn hun salariskosten wel op deze post geboekt. Daarnaast huurden we in voor de functies waarop op 1 januari 2020 nog geen definitieve bezetting was.
- De concernbrede HR-budgetten laten een voordeel zien van € 741.000. De concernbrede budgetten zijn budgetten die gelden voor alle medewerkers van de gemeente

Bergen op Zoom. Hier staan onder andere het mobiliteitsbudget, vervangingsbudget bij langdurige ziekte en de opleidingsbudgetten. Hier is bewust op gestuurd en de kosten zijn zo laag mogelijk gehouden, zeker naar aanleiding van de vacaturestop. Ook zijn er door corona minder opleidingen gegeven, waardoor die kosten lager zijn. Daarnaast zijn er nog wat kleinere afwijkingen in verband met ontvangen UWV-uitkeringen voor langdurig zieke medewerkers en lagere reiskosten van medewerkers voor dienstreizen.

Facilitaire services

279 V

Op de post facilitaire services behaalden we een voordeel van € 279.000. Dit komt omdat de vergoeding voor werkzaamheden voor de ISD (Service Level Agreement) in verband met de vergoeding beveiliging en werkcentrum niet was begroot waardoor een voordeel ontstond van € 110.000. Deze SLA heeft onder andere betrekking op locatiewaarde, schoonmaak, beveiliging, koffievoorziening en klein onderhoud.

Daarnaast waren er door Covid-19 in 2020 minder uitgaven op het vlak van papier, kantoorbenodigdheden, onderhoud, en dranken en is er minder gebruik gemaakt van de repro.

ICT

126 V

De ICT-kosten zijn € 126.000 lager dan begroot. Op basis van de jaarrekening ICT WBW ontvingen we een teruggaaf van € 240.000. Dit omdat ICT WBW minder diensten voor Bergen op Zoom leverde dan begroot. Per saldo zijn de software kosten € 90.000 hoger dan begroot. Dit komt mede, omdat wij al enkele contracten van ICT WBW hebben overgenomen vooruitlopend op de uittreding.

P503 Overhead Reserves

672 N

De Belastingssamenwerking voerde voor ons de werkzaamheden uit om het waarderen in het kader van de Wet WOZ om te zetten van inhoud (m³) naar oppervlakte (m²). Bij de Begroting 2020 was begroot dat deze kosten uit de algemene reserve zouden worden gedekt. Bij het 1^e Concernbericht gaven we aan gedurende het jaar zo min mogelijk onttrekkingen te doen uit de algemene reserve en zoveel mogelijk via de jaarrekening resultaat te laten lopen. Abusievelijk is dit administratief niet goed verwerkt. Bij de jaarrekening hebben we de kosten wel ten laste van het resultaat laten komen en geen onttrekking uit de algemene reserve gedaan.

P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening) Soort	Nr	Omschrijving	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	672	0	-672
Totaal Onttrekking			672	0	672
Storting	R98000	Res Algemeen (risico)	970	970	0
Totaal Storting			970	970	0

Duurzaamheid

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Duurzaamheid

Hoofddoelen

1. Duurzame gemeente

Subdoelen

- 1.1 **Economisch aantrekkelijke gemeente** voor bedrijven om zich te vestigen en te blijven en waar ze kunnen verduurzamen doordat we ze aan elkaar verbinden, de initiatieven mogelijk maken en we de koplopers waarderen. Door de biobased economy zijn we voorloper in de circulaire economie.
- 1.2 **Ecologische aantrekkelijke gemeente** waar het groen en natuurlijk is en prettig om te wonen, te werken en te leven. De biodiversiteit, dierenwelzijn en welzijn van de mens is merkbaar verbeterd.
- 1.3. **Educatie en voorlichting**
Met een leidende rol moet de gemeente invulling geven aan het klimaatakkoord van Parijs en de nieuwe Klimaatwet haar inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden overtuigen van de urgentie en van het gezamenlijke publieke belang.

2. Klimaatbestendige gemeente

Continue

- 2.1 Met een lokaal uitvoeringsprogramma **energietransitie** geven we aan hoe de gemeente veilig droog en gezond is en blijft door maatregelen.
- 2.2 **Energiebesparing**
- 2.3 **Energieopwekking**
- 2.4 **Efficiënt energiegebruik warmteplan**

Wat wilden we bereiken? Wat en hoe hebben we dat bereikt?

We boden de concept Regionale EnergieStrategie (RES) aan aan de gemeenteraad en we werkten mee aan de verdere uitwerking van de definitieve versie RES 1.0.

Hiermee geven we aan het Rijk aan hoeveel duurzame energie wij in onze regio kunnen opwekken tot 2030, met een doorkijk naar 2050. Dit draagt bij aan de doelstelling uit het Klimaatkkoord. Dit bod wordt onderbouwd door landschappelijk, technisch en financieel onderzoek naar de beste plaatsen voor installaties. Daarnaast geeft de RES 1.0 een eerste inzicht in de regionale strategie voor de warmtetransitie van de gebouwde omgeving. De inbreng van inwoners en stakeholders is belangrijk voor het draagvlak voor de plannen en besluiten. Veel van hun inbreng is daarom verwerkt in de RES.

In de RES staat de volgende ambitie aan duurzame energie voor Bergen op Zoom in 2030:

- 24 GWh aan windenergie. Deze doelstelling komt voor uit het 'Regionale bod windenergie' en gaat om de repowering van het bestaande windpark aan de Bandijk;
- 47 GWh aan zonnepanelen op grootschalige industriële daken;
- 48 GWh aan extra windenergie op de bestaande doelstelling.

Als zoekgebied voor het invullen van de wind doelstelling is de Auvergnepolder aangewezen.

Er zijn twee initiatieven van zonneparken als pilots voorbereid ter besluitvorming.

1 Duurzame gemeente

1.1 Economisch aantrekkelijke gemeente

Zie programma 3.

In het kader van stimulering koplopers duurzame bedrijven reikten we de Groene Pluim uitgereikt aan Verstedden Fiberglass Piping Systems. De Groene Pluim beoordeelt bedrijven aan de hand van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. De Groene Pluim heeft vier kerndoelen gekozen waar bedrijven aan worden getoetst: partnerschappen voor de doelen, duurzame

consumptie en productie, klimaatverandering aanpakken en fatsoenlijke banen en economische groei. Bedrijven die De Groene Pluim krijgen, worden elke drie jaar getoetst om te kijken of ze nog aan alle punten voldoen. Het heeft ons geïnspireerd voor de toekomstvisie en we willen op termijn SDG-gemeente worden. We beginnen bij de Groene Pluimdoelen.

Het Bergse bedrijf Verstedden maakt leidingsystemen die voornamelijk in de chemische industrie worden gebruikt. Die worden normaal gesproken van staal of beton gemaakt. Het eindproduct van Verstedden is duurzaam, want zij gebruiken composiet. Materialen hebben allemaal een bepaalde carbon footprint, ofwel de mate van belasting op het milieu. Composiet is qua belasting de helft van de typische materialen. Het heeft een enorm lange levensduur en kan makkelijk honderd jaar meegaan.

1.2 Ecologisch aantrekkelijke gemeente

Met de klimaatdialoog is een eerste opzet voorzien om hier in belangrijke mate aan bij te dragen. Door Covid-19 kwam de (start van de) klimaatdialoog echter pas later in 2020 op digitale wijze tot stand. Het vervolg, en daarmee klimaatbestendig en water robuust handelen, leggen we pas in 2021 in het beleid vast.

1.3 Educatie en voorlichting

Door Covid-19 stelde het Natuurpodium een aangepast aanbod samen voor scholen. We investeerden in het digitale platform 'duurzaam bergenopzoom' om voorlichting via sociale media te versterken. Door het toekennen door het Rijk van de Regeling Reductie Energieverbruik (REE regeling) konden we samen met het Regionaal Energieloket een programma met wijkacties energiebesparing, webinars, gezamenlijke inkoopacties zonnepanelen en isolatiemaatregelen voor woningeigenaren uitvoeren. Ook is de actie energiecadeaubonnen uitgevoerd. In 2020 voerden we 15 wijkacties met online-informatieavonden (webinars) uit waarbij 600 woningeigenaren aanwezig waren. We lieten 709 huisscans uitvoeren en voor de gezamenlijke inkoopactie zonnepanelen schreven 735 eigenaren zich in, voor de isolatieactie 255 woningeigenaren. Ruim 2000 cadeaubonnen ter waarde van 45 euro zijn verzilverd. Door Covid-19 verlengden we de termijn tot 31 december 2021.

2 Klimaatbestendige gemeente

De klimaatdialoog voerden we door Covid-19 in 2020 via online bijeenkomsten. De uitvoeringsagenda krijgt verder vorm (zie ook 1.2).

In 2020 troffen we verduurzamingsmaatregelen bij de werkplaats aan de Blankenweg, het Stadhuis en het Oude Raadhuis in Halsteren. Door het focusakkoord en de uitgavenstop zijn de verduurzamingsmaatregelen bij sporthal Tuinwijk on-hold gezet.

Op basis van het focusakkoord en de verdere uitwerking van businesscases (mogelijke bezuinigingen) kunnen we in 2021 een nieuwe inventarisatie met keuzes maken. Dit is in 2020 niet gebeurd.

2.2 Energiebesparing

Met het werkprogramma van de OMWB controleren we bedrijven en instellingen op de informatieplicht.

Voor inwoners organiseerden we via de RRE activiteiten om energie te besparen, zoals cadeaubonnen voor kleine energiebesparende maatregelen, gezamenlijke inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie, wijkacties voor energieadvies voor woningen en online informatieavonden.

2.3 Energieopwekking

Samen met Stichting Energietransitie Bergen op Zoom bereidden we de zonnecentrale Eventum verder voor volgens de principes van de postcoderoosregeling zoals op de gemeentewerf. Verder nam de raad een besluit over het zonnepark Dassenberg.

We werkten de nota Duurzame Energie en de beleidsregels zonneparken verder uit en stuurden ze ter besluitvorming naar de raad.

2.4 Efficiënt energiegebruik warmteplan

Samen met een coalitie van stakeholders deden we een aanvraag voor een proeftuin aardgasvrije wijk. Deze is niet toegekend door BZK maar het was een goede voorbereiding voor visievorming. De stakeholders blijven samen optrekken voor het warmteplan.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Volksgesondheid en Milieu, hernieuwbare elektriciteit, in percentage	17,6 (2018)	{-}	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2019
Visie Duurzame Ontwikkeling	2014
Afvalstoffenbeleidsplan	2016
IBOR-Plan	2017
Groenstructuurplan	2006
Actieplan Biobased Economy	2016

Verbonden partijen Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Geen

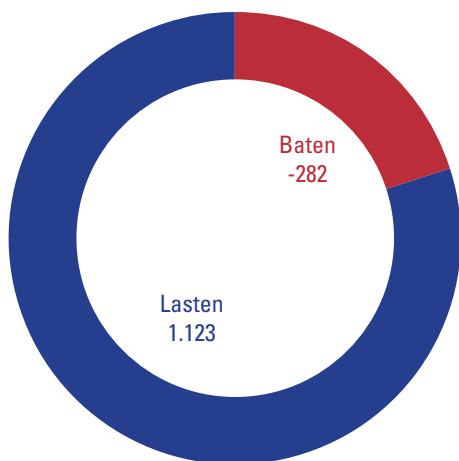
Wat heeft het gekost?

Programma 6 Duurzaamheid

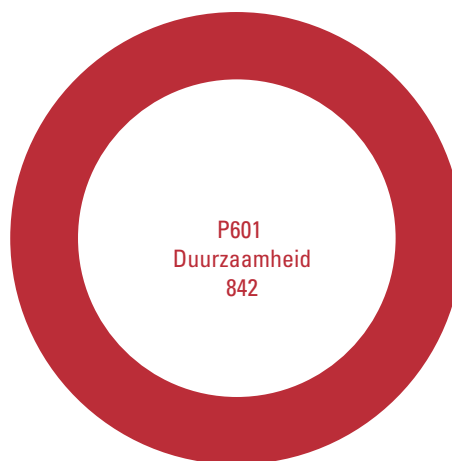
x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020	V/N
Baten	-4	0	-342	-282	-60	N
Lasten	925	951	1.468	1.123	345	V
Totaalsaldo baten en lasten	921	951	1.126	842	285	V
Onttrekking	-137	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-137	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	783	951	1.126	842	285	V

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Realisatie	Verschil	V/N
Productgroep P601	2019	2020 voor	2020 na	2020	2020	
Duurzaamheid		wijziging	wijziging			
Baten	-4	0	-342	-282	-60	N
Lasten	925	951	1.468	1.123	345	V
Totaalsaldo baten en lasten	921	951	1.126	842	285	V
Onttrekkingen reserves	-137	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	-137	0	0	0	0	-
Gerealiseerde resultaat	783	951	1.126	842	285	V

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P6 Duurzaamheid	Resultaat	V / N	Resultaat	V / N	Waarvan	V / N	Waarvan	V / N
Omschrijving	baten 2020		lasten 2020		structurele baten		structurele lasten	
P601 Algemene Dekkingsmiddelen	-60	N	345	V				
	-60	N	345	V				

Toelichting

P601 Duurzaamheid **285 V**

Milieuzorg/duurzaamheid **259 V**

In 1^e en 2^e Concernbericht zijn middelen toegevoegd voor wat betreft RRE subsidie (€ 342.000) en Warmteplannen (€ 250.000). De RRE -subsidie wendden we in belangrijke mate aan. Er resteert een bedrag van ruim € 60.000. Dit bedrag is nodig voor al aanbestede subsidiabele werkzaamheden in 2021. Het Ministerie BZK heeft in kader van RRE-subsidie besloten de regeling te verlengen tot eind 2021 waardoor dit subsidierestant ook in 2021 mag worden ingezet. Deze niet bestede subsidie is aan de baten kant dan ook als nadeel weergegeven. Per saldo zijn daarmee de lasten en baten van de subsidieregeling aan elkaar gelijk in de jaarrekening.

Voor de Visie warmtetransitie was € 259.000 via algemene middelen uitgekeerd aan de gemeente. In 2^e Concernbericht is besloten € 250.000 hiervoor te begroten. Voor de realisatie van Warmteplannen geldt een periode van 2020 tot 2030. Voor 2020 is hiervan € 8.800 aangewend voor de proeftuin aardgasvrije wijk en resteert dus een voordelig saldo van € 241.200. Deze ontvangen gelden vanuit het Rijk zijn nog niet volledig vertaald in concrete bedragen. Voor de diverse op te stellen plannen is uiteraard wel geld nodig. Bij de vaststelling van deze jaarrekening nemen we dan ook een voorstel op om deze gelden over te hevelen naar 2021 en daarmee beschikbaar te houden voor de bekostiging van de warmtetransitieplannen.

Reserves

P6 Duurzaamheid	Nr	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Soort			2020 na	2020	2020
			wijziging		
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	0	0	0
Totaal Onttrekking			0	0	0

Lokale heffingen

Volgens artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de paragraaf over de lokale heffingen tenminste de volgende aspecten:

- a. De geraamde inkomsten
- b. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- c. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd
- d. Een aanduiding van de lokale lastendruk
- e. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

1 Inleiding

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen. Bij de lokale lasten wordt een onderscheid gemaakt tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

- De zuivere belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting.
- Voorbeelden hiervan zijn in Bergen op Zoom de onroerendesaakbelasting (OZB), de hondenbelasting, de precario-belasting en de toeristenbelasting.
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst.
- Voorbeelden van heffingen zijn afvalstoffenheffing en de rioolheffing.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard.
- Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

2 Totale heffingsinkomsten

De begrote inkomsten van de bovengenoemde gemeentelijke heffingen in 2020 bedragen in totaal € 43,9 miljoen (exclusief BIZ-heffing). Aan het einde van deze paragraaf wordt dit overzichtelijk weergegeven in een tabel.

3 Ambities voor deze bestuursperiode

1. Beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gemeentelijke fiscale heffingen zijn vastgelegd in het Focusakkoord. In dit akkoord is vastgelegd, dat de lastendruk voor de burger met niet meer toeneemt dan met de trendmatige inflatiecorrectie.
2. Bij het bepalen van het inflatiepercentage voor 2020 is uitgegaan van een inflatie van 1,7%.
3. Voor de leges en andere gemeentelijke retributies geldt de inflatie van 1,7% voor zover de kostenontwikkeling daartoe aanleiding geeft. In het coalitieakkoord is daarover vastgelegd dat de leges en de riool- en afvalstoffenheffing worden geheven naar kostendekkende tarieven (rekening houdend met kostentoerekening binnen de wettelijke kaders en/of door het Rijk vastgestelde tarieven). Waar in het akkoord 'leges' staat, geldt dat uitgangspunt ook voor de andere retributies.
4. Het tarief van de hondenbelasting wordt conform de aangenomen motie RM016-0010 voor het laatst in 2020 opgelegd.
5. De reclamebelasting is met ingang van 2020 komen te vervallen.
6. Ook de komende jaren werken de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB) en de deelnemers daaraan gezamenlijk en nadrukkelijk aan het verkrijgen van meer inzicht in de opbouw en samenstelling van de diverse belastingen en belastingplichtigen, om zo tot nog betere ramingen van de opbrengsten te komen.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

RVB19-0104 Belastingmaatregelen 2020

Vastgesteld

2019

4 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

In 2020 legde de BWB in totaal 36.900 aanslagen met 140.800 aanslagregels op. Deze aanslagen en aanslagregels waren als volgt verdeeld:

heffingsjaar	aantal aanslagen	aantal aanslagregels
2020	35.884	109.766
2019	923	30.906
2018	52	108
2017	2	4
Totaal	36.861	140.784

De BWB maakte daarnaast in 2020 voor Bergen op Zoom 37.089 waardebeschikkingen waarvan 44% digitaal via Mijn Overheid is verzonden. Dit is een toename is ten opzichte van 2019 met 41,3%. 56% wordt nog als papieren versie via de post verzonden.

In 2020 is voor 65% van de vorderingen door de belastingplichtigen een automatische incasso afgegeven. Ook dit is een toename ten opzichte van 2019 (61,5%). De overige 35% wordt op een andere manier door de belastingplichtigen aan de BWB betaald.

5 Belastingsoort / Belastbaar feit

Grondslag

Afvalstoffenheffing / Het gebruik van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan	Perceel per jaar
Havengeld, kadegeld en liggeld / Gebruik van voorzieningen in of langs de Theodorushaven	Diversen
BIZ-heffing / Belasting gedurende 5 jaren over onroerend goed, niet zijnde woningen, binnen de bedrijven investeringszone	Vast bedrag afhankelijk van ligging
Hondenbelasting / Het houden van één of meer honden	Per hond (met toeslag voor extra hond)
Leges / Het in behandeling nemen van een aanvraag voor een administratieve dienst	Diversen
Grafrechten / Het gebruik van de algemene begraafplaats	Diversen
Marktgeld / Het hebben van een standplaats op de weekmarkt	Standplaats per jaar
OZB-eigenarenheffing / Het genot krachtens zakelijk recht van een woning / Het genot krachtens zakelijk recht van overige onroerende zaken	% van de WOZ-waarde
OZB-gebruikersheffing / Het gebruik van een 'niet-woning'	% van de WOZ-waarde
Parkeerbelastingen / Diverse (uitgezonderd opbrengsten slagboom parkeren op Pastoor Joorenplein en parkeergarages)	Diversen
Precariobelasting / Het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond	Per m² terrasoppervlakte
Rioolheffing / Het gebruik van een perceel van waaruit direct of indirect afvalwater op de gemeentelijke riolering wordt geloosd	Per perceel en per 100 m³ ingenomen drinkwater boven de eerste 1000 m³
Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting / Het bieden van gelegenheid tot overnachten respectievelijk verblijf aan niet-ingezetenen	Persoon / overnachting

6 Regionale samenwerking

De heffing en invordering van het merendeel van de fiscale heffingen van de gemeente Bergen op Zoom, inclusief het kwietschelden ervan, evenals het vaststellen van waardebeschikkingen in het kader van de Wet WOZ, voert de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking West-Brabant uit.

Het Waterschap Brabantse Delta en de gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert maken deel uit van dat samenwerkingsverband.

Het behoud van de gemeentelijke autonomie is daarbij het uitgangspunt. Daar staat tegenover dat juist harmonisatie van de uiteenlopende regelingen tot besparingen kan leiden. Daarbij moet vooral worden gedacht aan een gelijklopende redactie van bepalingen uit de verschillende belastingverordeningen, aan het gebruik van uniforme documenten en aan het opstellen van zoveel mogelijk overeenkomende beleidsuitgangspunten met betrekking tot de uiteenlopende situaties die zich bij de uitvoering van de geldende regelgeving kunnen voordoen. Mocht zich daarbij een situatie voordoen waarbij de positie van de belastingplichtige inwoner uit Bergen op Zoom mogelijk nadelig dreigt te worden aangetast, dan zal het college niet nalaten daarover de gevoelens van de raad in te winnen dan wel, afhankelijk van het onderwerp,

dat ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. In dat kader is in de loop van 2019 gestart met een werkgroep die de diverse verordeningen tegen het licht gaat houden, voor de belastingverordeningen 2021 zijn de 1^e geharmoniseerde verordeningen gereedgekomen.

In verband met een wijziging van de grondslag voor de waardetaxaties in het kader van de WOZ is er door de BWB een projectplan 'Transitie naar waarderen op gebruikso-pervlak' opgesteld. De gevolgen hiervan voor de gemeente Bergen op Zoom zijn vertaald in RVB18-0061. De financiële consequenties zijn meegenomen in de meerjarenbegroting 2019-2022. Het project bevindt zich op schema.

7 Kosten overhead

Bij wijziging van het BBV in 2017 is bepaald dat de overhead centraal moet worden verantwoord en niet meer mag worden doorverdeeld naar de diverse programma's c.q. producten. De kosten van overhead verantwoorden we in onze begroting op programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening.

Bij de berekening van de tarieven mogen de kosten van overhead wel worden meegenomen. In de Financiële verordening staat in artikel 212 dat we een vast bedrag aan overhead per FTE bepalen. Het bedrag voor de overhead is voor 2020 € 60.810,- per FTE (= 1.440 productieve uren).

De belastingen, heffingen en retributies van de gemeente

8 Onroerende-zaakbelastingen

De hoogte van de onroerende-zaakbelastingen is een combinatie van de waarde in het economische verkeer van een pand en het vastgestelde tarief. De waarde van alle onroerende zaken wordt jaarlijks vastgesteld. De onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een 'eigenarenbelasting' voor

woningen en een 'eigenarenbelasting' en 'gebruikersbelasting' voor niet-woningen.

In 2020 is de verordening onroerendezaakbelasting in BWB-verband geharmoniseerd.

Het percentage leegstand bedroeg per 31 december:

Woningen	Totaal aantal	Waarvan leeg	% van het totaal
2020	34.780	1.064	3,1%
2019	30.361	1.045	3,4%
2018	29.715	980	3,3%
2017	29.745	1.227	4,1%

Niet-woningen	Totaal aantal	Waarvan leeg	% van het totaal
2020	2.964	454	15,3%
2019	2.498	367	14,7%
2018	2.610	365	14,0%
2017	2.775	383	13,8%

In totaal zijn er 39.563 aanslagregels OZB opgelegd (39.535 over 2020, 27 over 2019 en 1 over 2018) met een opbrengst van € 15.249.000.

Dit betrof in totaal 37.089 waardebeschikkingen (37.070 over 2020, 18 over 2019 en 1 over 2018).

De grondslag van de OZB voor het jaar 2020 is de waarde van onroerende zaken op 1 januari van het peiljaar 2019. Op basis van het rapport van de Waarderingskamer met de waardeontwikkeling per medio juli 2019 per deelnemer van de BWB, bedraagt de waardeverandering in Bergen op Zoom voor woningen 5,7% en voor niet woningen een waardeverandering van -0,1%. Dit is meegenomen als uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2020.

Bij RVB19-0104, belastingvoorstellen 2020 waarbij de tarieven worden bepaald, was het waardeontwikkeling cijfer tot oktober 2019 bekend. Voor woningen was de stijging toen 6% en voor niet woningen was dit een waardeverandering van 0,4%, deze zijn als correctie in het OZB-tarief voor 2020 opgenomen. Bij de tariefbepaling voor eigenaren niet woningen is tevens een correctie van het tarief doorgevoerd van 6,5% in verband met het afschaffen van de reclamebelasting per 2020.

De uiteindelijke waardeontwikkelingscijfers op basis van de taxaties waren op 23 december 2019 bekend, voor woningen bedroeg de definitieve waardeverandering 6,5%, voor niet woningen bedroeg de definitieve waardeverandering 0,5%.

- OZB eigenarenheffing woningen
(Jaarrekening 2020 € 7.183.149 Begroting 2020 € 7.167.887)
Een meeropbrengst van € 15.000 wat een minimale afwijking van 0,2% is ten opzichte van de raming, dit komt met name door het verloop in de waardeontwikkelingscijfers. Bij het vaststellen van het tarief voor 2020 werd uitgegaan van een stijging met 6%. Uiteindelijk kwam de definitieve waardeverandering voor het taxatiejaar 2020 uit op 6,5%.
- OZB eigenarenheffing niet woningen
(Jaarrekening 2020 € 4.914.807 Begroting 2020 € 4.925.417)
Een minderopbrengst van € 10.000. Dit is een geringe afwijking van 0,2% ten opzichte van de raming. We merken hierbij wel op dat een aantal bezwaren nog niet is afgerond.
- OZB gebruikersheffing niet woningen
(Jaarrekening 2020 € 3.150.743 Begroting 2020 € 3.419.579)
Een minderopbrengst van € 269.000. Deze afwijking van 7,9% wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het aantal niet woningen van 1 januari 2019 tot 1 januari 2020 daalde met 112 objecten en daarnaast nam de leegstand ook nog toe van 14,0% naar 14,7%.

Een voorstel om de OZB-gebruikersheffing in de komende jaren op te nemen in het OZB-tarief voor eigenaren van niet woningen wordt pas gedaan nadat de maatregelen rond Covid-19 zijn ingetrokken. Dit is aangegeven in brief U20-005146 van 10 april 2020.

In totaliteit is de gerealiseerde opbrengst OZB € 264.000 lager (-1,7%) ten opzichte van de raming in de begroting.

9 Hondenbelasting

De hondenbelasting is één van de oudste belastingen die een gemeente mag heffen. Zij heeft onder andere tot doel het aantal honden in de gemeente te beperken, vandaar dat het tarief voor een tweede en volgende hond hoger is. De houder

van de hond moet de belasting betalen en de opbrengst wordt gestort in de algemene middelen van de gemeente. Een deel van de opbrengst wordt ook gebruikt voor het bekostigen van de aanschaf, plaatsen en ledigen van de ondergrondse poepcontainers, de inzet hondenpoepscooter van Saver, reiniging openbare ruimte, handhaving, het beschikbaar stellen en onderhouden van honden losloopterreinen. Regelmatig houdt de BWB in de gemeente controleacties om het hondenregistratiebestand up-to-date te houden.

Bij motie is bepaald dat de hondenbelasting in 5 jaar tijd wordt afgeschaft, daarom is 2020 het laatste jaar waarvoor aanslagen zijn opgelegd.

Aantallen honden/kennels per 31 december	Eerste honden	Tweede en volgende honden	Kennels	Totaal
2020	4454	419	18	4.891
2019	4474	445	18	4.937
2018	4541	450	19	5.010
2017	4320	481	16	4.817

Tarief	2016	2017	2018	2019	2020
1 ^e hond	81,80	65,50	48,80	32,40	33,76
2 ^e hond e.v.	128,70	103,00	78,40	52,65	54,82
kennel	248,73	199,00	151,35	101,50	105,67

In totaal zijn er 5.838 aanslagregels hondenbelasting opgelegd (5.766 over 2020 en 72 over 2019) met een totaalopbrengst van € 192.000 (begroot € 170.900)

De meeropbrengst van € 21.000 komt omdat het aantal honden in de loop van 2020 hoger uitkwam dan het aantal wat we gebruikten om de begroting 2020 op te stellen. In november 2020 waren er ruim 5.400 honden geregistreerd, daarna nam het aantal honden weer af. Ten opzichte van 31 december 2019 is het aantal honden per 31 december 2020 in totaal een kleine 200 honden kleiner.

10 Precariobelasting

De precariobelasting is een belasting op het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. In totaal zijn er 94 aanslagregels precariobelasting opgelegd, waarvan 87 voor 2020, 5 voor 2019 en 2 voor 2018.

In december 2020 zijn er aanslagen opgelegd voor een bedrag van € 154.000. Bij motie verzocht de raad om voor deze perioden een vrijstelling voor precariobelasting toe te passen. Met RVB21-0008 is dit in maart 2021 gerealiseerd waardoor er een vermindering is van € 65.000.

Het verschil ten opzichte van de raming in de begroting 2020 is € 92.000. Dit verschil is te dekken uit de specifieke dan wel algemene corona compensatiemiddelen van het Rijk.

Voor de periode tot en met 1 juni is door het Rijk al een bedrag van € 31.000 toegezegd als compensatie voor precario, terrassen en marktgelden. Medio 2021 verwachten we duidelijkheid over welk aanvullend compensatiebedrag er nog komt.

11 Toeristen- en watertoeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting voor het houden van verblijf met overnachting tegen een vergoeding door niet ingezetenen. De opbrengst van de toeristenbelasting is afhankelijk van het aantal overnachtingen in de gemeente, zodat de opbrengst kan fluctueren. Economische ontwikkelingen kunnen zorgen voor een lagere of hogere opbrengst.

In 2019 startte een traject om arbeidsmigranten meer te gaan betrekken in de heffing toeristenbelasting. Omdat in 2020 het proces om keuzes te maken waar de arbeidsmigranten te huisvesten is vertraagd, kan pas daarna echt blijken of dit tot een meeropbrengst leidt.

Door Covid-19 is in BWB-verband besloten om slechts 2/11^e van het voorschot te innen. Dit geldt overigens niet voor de huisvesters van arbeidsmigranten. Voor het resterende deel moeten de ondernemers in 2021 aangifte doen van het aantal overnachtingen in 2020. Op basis hiervan legt de BWB medio 2021 de aanslag toeristenbelasting 2020 op.

Voor de jaarrekening 2020 maakten we de inschatting dat de opbrengst toeristenbelasting over 2020 50% is van de opbrengst toeristenbelasting 2019. Het CBS verwacht dat het verblijfstoerisme in Nederland op 50% van 2019 uitkomt. De geraamde opbrengst voor 2020 komt uit op € 182.000. Dit is € 256.000 minder dan begroot.

Het Rijk heeft toegezegd het gemis van deze opbrengsten volledig te compenseren. Een eerste compensatie van € 107.000 is al ontvangen.

In totaal zijn er 330 aanslagregels toeristen- en watertoeristenbelasting opgelegd (107 over 2020 en 223 over 2019). De totale opbrengst toeristenbelasting (inclusief verminderingen) in de jaarrekening is € 165.000 (begroot € 438.000).

12 Bijdrage Bedrijven investeringszone (BIZ)

Het Centrum van Bergen op Zoom is een Bedrijven Investeringszone, waar een BIZ-bijdrage wordt geheven. De bijdrage heffen we van de gebruikers van in dit gebied gelegen belastingobjecten. De hoogte van de bijdrage is een bij verordening vastgesteld bedrag per belastingobject. De totale opbrengst, min de perceptiekosten en oninbaar en dergelijke, wordt door de gemeente uitgekeerd aan STERCK voor het ondernemersfonds, daarom wordt de BIZ verder niet in het overzicht opgenomen.

In totaal zijn er 347 aanslagregels BIZ opgelegd (343 over 2020, 2 over 2019 en 2 over 2018), daarbij gaat het om 257 aanslagen voor tariefzone 1 en 90 aanslagen tariefzone 2 met een bruto-opbrengst van € 134.000.

13 Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing om het beheer en het onderhoud van het gemeentelijk rioolstelsel te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kostendekkend zijn. De stijging van de rioolbelasting is dus afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Voor het beheer en onderhoud op de lange termijn is een gemeentelijk rioleringsplan opgesteld waarin onder andere de kosten zijn opgenomen die door de rioolbelasting moeten worden gedekt.

In 2019 actualiseerden we, samen met de andere gemeenten uit de Waterkring, het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). In

regionaal verband stemden we de kosten en uitgangspunten zoveel als mogelijk op elkaar af.

Het geactualiseerde GRP is in de tarieven voor 2020 verwerkt waardoor deze met 2,9% stegen ten opzichte van 2019.

In 2020 is de verordening rioolheffing in BWB verband geharmoniseerd.

Tarieven Rioolheffing

	2016	2017	2018	2019	2020
Tarief	€ 318,75	€ 308,75	€ 313,07	€ 320,58	€ 329,88

Aantal aansluitingen, exclusief vrijstelling/uitsluiting:

- huishoudens 31.217
- grootverbruik 116

In totaal zijn er 32.798 aanslagregels riool woningen opgelegd, (32.695 over 2020, 102 over 2019 en 1 over 2018 inclusief leegstand en tussentijdse verhuizingen), als ook 328 aanslagregels voor bedrijven (107 over 2020, 120 over 2019, 97 over 2018 en 4 over 2017).

De totale opbrengst is € 353.000 of 3% hoger dan begroot. Dit heeft te maken met bezwaar procedures en kwijtscheldingen. Met name de inkomsten vanuit bedrijven is en blijft een onstabiele factor. Het waterverbruik (m³) is zeer sterk afhankelijk van het productieproces.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 8.384.000
Extra comptabele kosten	€ 3.752.000
Totale kosten	€ 12.099.000
Opbrengst heffing	€ 12.137.000
Storting in de voorziening riolering	€ 38.000
Dekkingspercentage	100%

14 Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing om het ophalen en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kostendekkend zijn. De stijging of daling van de afvalstoffenheffing is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Bij deze heffing passen we voor het restafval een tariefdifferentiatie toe (per inworp in de ondergrondse container, per lediging van een grote of van een kleine mini-container).

De kostenstijging voor het verwerken van het afval is opgevangen door het vaste bedrag met de inflatiecorrectie te verhogen met 1,7%.

Tarief Afvalstoffenheffing	2016	2017	2018	2019	2020
Vast bedrag	€ 209,00	€ 209,00	€ 211,93	€ 217,02	€ 220,71
Per lediging 240 liter container	€ 3,75	€ 4,23	€ 4,23	€ 4,29	€ 5,30
Per lediging 140 liter container	€ 2,20	€ 2,47	€ 2,47	€ 2,50	€ 3,09
Per inworp	€ 0,55	€ 0,55	€ 0,55	€ 0,61	€ 0,76

Aantal aansluitingen:

-huishoudens 29.679

In totaal zijn er 61.170 aanslagregels afvalstoffenheffing/diftar opgelegd (31.126 over 2020 en 30.044 over 2019), dit is inclusief leegstand en tussentijdse verhuizingen. Zonder de component leegstand zijn er 28.305 huishoudens.

Aantal ledigingen gemiddeld:

- 4.649 huishoudens met een 140 liter container en gemiddeld 11,6 keer (2019: 10,6)
- 14.907 huishoudens met een 240 liter container en gemiddeld 15,7 keer (2019: 15,1)
- 9.010 huishoudens met inworp in een ondergrondse container en gemiddeld 59,8 inworpen (2019: 55,4)

Ten opzichte van 2019 nam bij alle categorieën huishoudens het gemiddeld aantal ledigingen/inworpen toe.

Ook werden er in 2020 253 extra containers uitgegeven.

De totale opbrengst afvalstoffenheffing is € 707.000 of 8,2% hoger dan begroot.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 7.459.000
Extra comptabele kosten	€ 2.010.000
Totale kosten	€ 9.469.000
Opbrengst heffing	€ 9.307.000
Onttrekking uit de voorziening afval	€ 162.000
Dekkingspercentage	100%

Havengeld, kadegeld en liggeld

Deze retributie heffen we van vaartuigen die gebruik maken van voorzieningen in of langs de Theodorushaven. In de regel heffen we het havengeld van de kapitein, de schipper, de reder of de eigenaar van het vaartuig.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 1.149.000
Overhead (3 fte)	€ 182.000
Totale kosten	€ 1.331.000
Opbrengst heffing	€ 418.000
Dekkingspercentage	31%

Marktgeld

Deze retributie heffen we voor het recht voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. Dit heffen we van de vergunninghouder.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 24.000
Overhead (0 fte)	€ 0
Totale kosten	€ 24.000
Opbrengst heffing	€ 15.000
Dekkingspercentage	63%

Lijkbezorgingsrechten

Deze retributie heffen we voor het gebruik van de begraafplaats en voor verleende diensten in verband met de begraafplaats.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 57.000
Overhead (0 fte)	€ 0
Totale kosten	€ 57.000
Opbrengst heffing	€ 41.000
Dekkingspercentage	72%

Parkeerbelastingen

Deze belasting heffen we voor het gedurende een aaneengesloten periode laten staan van een voertuig binnen de gemeente op een aangewezen plaats, wijze en tijdstip. De belasting heffen we van degene die het voertuig laat staan of de houder van het voertuig of degene die de vergunning heeft aangevraagd.

De parkeeropbrengsten kregen in de maanden april en mei de grootste klap. Vanaf juni noteerden we ongeveer € 100.000 minder opbrengsten dan begroot. De opbrengst kwam in 2020 uit op € 3.675.000. Ongeveer € 1 miljoen lager dan begroot.

Van het Rijk ontvingen we een eerste corona compensatie van € 566.000.

Opbrengsten € 3.675.000.

Leges Omgevingsvergunningen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. In de regel gaat het hierbij om het verstrekken van documenten of het verlenen van vergunningen. Leges behoren tot de retributies en worden geheven voor het in behandeling nemen van de aanvraag en worden geheven van de aanvrager. Ook als de aanvraag niet leidt tot een positief resultaat moeten leges worden betaald.

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 1.258.000
Overhead (9,2 fte)	€ 559.500
Totale kosten	€ 1.817.500
Opbrengst heffing	€ 1.394.900
Dekkingspercentage	77%

Leges Publiekszaken

Kosten:	2020
Kosten taakveld(en)	€ 1.189.900
Overhead (12 fte)	€ 729.700
Totale kosten	€ 1.919.600
Opbrengst heffing	€ 870.000
Dekkingspercentage	45%

Kruissubsidiëring leges

Net als bij alle andere retributies mogen de baten de lasten niet overstijgen, maar bij de leges gaat het om een groot aantal soorten van dienstverlening gebundeld in één belastingverordening. Omdat breed wordt gevoeld dat kruissubsidiëring tussen dienstverlening van volstrekt verschillende aard onwenselijk is, heeft de VNG de modelverordening onderverdeeld in drie titels. Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving en dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn. De legesverordening van Bergen op Zoom is naar dit model ingedeeld. Kruissubsidie tussen deze titels is ongewenst, maar niet verboden.

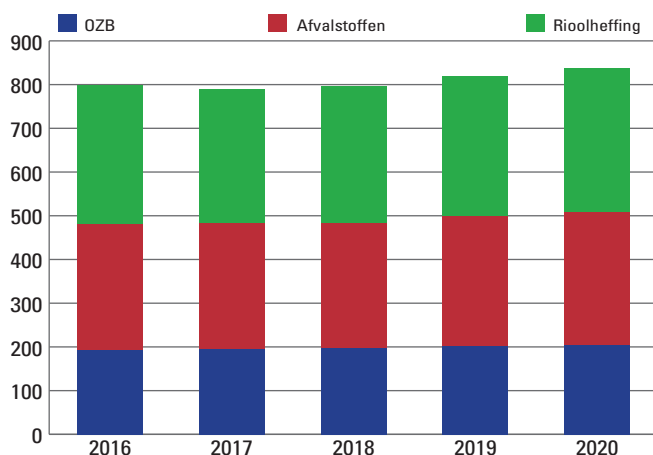
Kruissubsidie binnen een titel in de legesverordening is toegestaan

Zolang het kruissubsidiëring tussen hoofdstukken betreft, blijkt de mate van kruissubsidiëring al uit de kostenopstelling. Ook hier geldt dat de gemeente de reden van de kruissubsidie moet vermelden. Het impliceert niet dat er sprake moet zijn van een rechtvaardigingsgrond. Kruissubsidiëring is en blijft toegestaan.

Woonlasten / aanduiding lokale lastendruk

Onder de woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in Bergen op Zoom betaalt aan OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing. Uit het overzicht blijkt het verloop van de belastingdruk per (eigen) woning in de gemeente Bergen op Zoom over een reeks van jaren:

Woonlasten Bergen op Zoom	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde woningwaarde (incl. garageboxen)	172.388	174.639	183.819	193.470	205.078
OZB-tarief woningen %- WOZ-waarde	0,1103%	0,1094%	0,1073%	0,1041%	0,0999%
OZB per woning	€ 192,62	€ 194,67	€ 197,97	€ 201,40	€ 204,87
Afvalstoffenheffing	€ 287,50	€ 287,50	€ 291,50	€ 297,85	€ 302,99
Rioolheffing	€ 318,75	€ 308,75	€ 313,07	€ 320,58	€ 329,88
Woonlasten gemeentelijke heffingen	€ 798,87	€ 790,92	€ 795,90	€ 819,83	€ 837,74

15 Woonlasten (vergelijking met andere gemeenten en landelijk gemiddelde)

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) geeft sinds 1997 met de 'Atlas van de lokale lasten' inzicht in de woonlasten per gemeente en de posities die de gemeenten ten opzichte van elkaar innemen in Nederland. Hierbij geldt dat nummer 1 de goedkoopste gemeente is en nummer 377 de duurste. In de atlas 2020 neemt Bergen op Zoom de 280^e plaats in op basis van de woonlasten zoals die in de tabel hierboven zijn berekend. In 2019 nam Bergen op Zoom de 296^e plaats in. In 2020 zat Bergen op Zoom € 62 hoger dan de landelijk gemiddelde woonlasten.

Overigens liggen de woonlasten van 72% van alle gemeenten tussen € 700 en € 900, terwijl de landelijk gemiddelde woonlasten € 776 bedragen.

Wat betreft de omringende gemeenten bedragen de woonlasten (op basis van Coelo gegevens 2020):

Gemeente	Gemiddelde woonlasten	Rangnr. Coelo
Woensdrecht	€ 702	54
Tholen	€ 715	69
Moerdijk	€ 734	91
Breda	€ 764	132
Rucphen	€ 764	135
Oosterhout	€ 769	144
Halderberge	€ 769	145
Etten-Leur	€ 764	188
Steenbergen	€ 826	239
Roosendaal	€ 828	245
Bergen op Zoom	€ 838	280
Zundert	€ 880	306

De geraamde inkomsten (kerncijfers)

Deze tabel geeft inzicht in de begrote en de gerealiseerde opbrengsten van de fiscale heffingen, exclusief BIZ-heffing, die

over het belastingjaar 2020 in de gemeente Bergen op Zoom van toepassing zijn (bedragen x €1.000).

Belastingsoort	Raming begroting	Gerealiseerde Opbrengst
Onroerende-zaakbelastingen:		
• Gebruikersheffing niet woningen	3.420	3.151
• Eigenarenheffing niet woningen	4.925	4.915
• Eigenarenheffing woningen	7.168	7.183
	15.513	15.249
Toeristenbelastingen	438	165
Hondenbelasting	171	192
Precariorechten	180	87
Leges		
• Omgevingsvergunningen	1.249	1.395
• Publiekszaken	813	870
• Overig	46	14
	2.108	2.279
Parkeerbelastingen	4.612	3.675
(incl. leges en boetes excl. privaatrechtelijke vergoedingen)		
Haven- en kadegelden	434	418
Marktgelden	26	15
Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing	8.600	9.307
Rioolheffing	11.784	12.137
Grafrechten	31	41
Totaal	43.897	43.689

Omschrijving indicator

Landelijk	Gemiddeld	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
OZB-tarief woningen	0,1102%	0,1041%	0,0999%	Coelo
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	263,00	297,85	302,99	Coelo
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	196,00	320,58	329,88	Coelo
Woonlasten meerpersoonshuishouden	776,00	819,83	837,74	Coelo

16 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om armoede te bestrijden. Het beleid van het college is erop gericht om de laagste inkomens zoveel mogelijk te ontzien, waarbij wordt uitgegaan van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Kwijtschelding van betaling van gemeentelijke heffingen verlenen we op dit moment uitsluitend voor onroerendezaakbelastingen, de rioolheffing, een deel van de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting. In het kader van de harmonisatie van de regelingen binnen de BWB is ook kwijtschelding voor de gemeentelijke deelnemer voor 2015 zoveel mogelijk gelijkgetrokken. In 2015 vond er een uitgebreide evaluatie van het armoedebelaid, waar kwijtschelding onder valt, plaats. De resultaten van deze evaluatie maakten we aan de raad bekend (U15-010307).

Bij het berekenen van de betalingscapaciteit gaat de gemeente uit van de zogenaamde 100% norm. In de praktijk betekent dit, dat huishoudens zonder eigen vermogen en een inkomen niet hoger dan de bijstandsnorm, voor volledige kwijtschelding in aanmerking komen. De invorderingsambtenaar beslist op een kwijtscheldingsverzoek. In een aantal situaties wordt de kwijtschelding ambtshalve verleend of kan worden volstaan met een verkorte procedure. Omdat de uitvoering van de belastingwerkzaamheden is opgedragen aan de GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB), kan tegen de beslissing van de invorderingsambtenaar administratief beroep ingesteld worden bij het Dagelijks Bestuur van de BWB.

Het totaalbedrag aan verleende kwijtscheldingen in 2020 bedraagt € 1.701.494 terwijl hiervoor in de begroting 2020 een bedrag ad € 1.500.000 was geraamd. De toename komt vooral door de hogere vaste tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing, $2.820 \times \text{tariefstijging } € 14,44 = € 41.000$ afgerond. Het bedrag voor medische vrijstellingen komt neer op een bedrag van ongeveer € 6.500. Het restant zit met name in het aantal verleende kwijtscheldingen voor ledigingen/inworpen restafval.

Aantal kwijtscheldingen: 3.837 aanslagen, onderverdeeld in de volgende aanslagregels:

Heffing	Aantal
Afvalstoffenheffing	2.820
Diftar	2.727
Rioolheffing	2.821
Hondenbelasting	333
OZB	8

Daarnaast pasten we in 76 gevallen een korting toe voor medische vrijstelling afvalstoffenheffing voor in totaal 3.391 ledigingen/inworpen, een duidelijke toename ten opzichte van 2019 toen er nog sprake was van 74 gevallen en 3.016 ledigingen/inworpen.

In 2015 is de kostendelersnorm voor bijstandsgerechtigden voor meerpersoonshuishoudens ingevoerd. Vanaf 2018 heeft de kostendelersnorm effect op de kwijtschelding. In 2020 bracht de BWB het effect van deze wijziging in beeld. Deze evaluatie deelden we met de raad (brief U21-002766).

Covid-19

Sinds maart 2020 houdt de Covid-19-pandemie de hele wereld in zijn greep. Er zijn vele maatregelen getroffen om de pandemie waar dat kan beheersbaar te houden. Die maatregelen hebben ook de nodige effecten op belastingaanslagen, gemeentelijke heffingen voor ondernemers en op de gemeentelijke opbrengsten uit belastingen en heffingen.

In dat kader besloot de BWB in maart 2020 om de invordering van de diverse aanslagen tot 30 juni op te schorten. Vanaf 1 juli 2020 int de BWB weer waarbij belastingplichtigen als dat nodig is een maatwerkregeling met de BWB kunnen afspreken.

Ook is de invorderingsrente verlaagd tot het niveau wat het Rijk hiervoor hanteert.

Door het besluit tot tijdelijk opschorten van de invordering worden bedragen wel later ontvangen en loopt de ontvangst door in 2021. Ook is het niet uit te sluiten dat er bedragen,

door de effecten die de maatregelen op belastingplichtigen hebben, alsnog oninbaar worden, bijvoorbeeld in geval van een faillissement.

De verwachting is dat de Covid-19-pandemie leidt tot een toename van het aantal belastingplichtigen dat in aanmerking komen voor kwijtschelding of Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP).

Bij de voorschot aanslagen toeristenbelasting 2020 besloten we om deze met 9/11^e deel te verlagen zodat slechts 2/11^e deel betaald moest worden. Een uitzondering hierop zijn de huisvesters van arbeidsmigranten die wel het volledige bedrag moeten betalen.

In december 2020 zijn de aanslagen precario terrassen opgelegd waarbij in eerste instantie alleen het aantal vergunde m² in rekening is gebracht en niet de toegestane verruiming. Door het uitvoeren van een motie van de raad besloten we begin 2021 om voor 2020 en 2021 een vrijstelling van precario-belasting toe te passen voor de perioden waarin de terrassen door Covid-19 niet gebruikt mochten worden.

Vanuit het Rijk zijn er voor het jaar 2020 diverse compensatiemiddelen toegezegd en soms ook al toegekend voor het gemis aan opbrengsten door gemeenten. Denk hierbij aan toeristenbelasting, parkeerbelasting, precariobelasting en marktgelden.

Hoeveel compensatie er precies voor 2020 beschikbaar komt, wordt in de loop van 2021 bekend.

Overig

De totale deelnemersbijdrage voor Bergen op Zoom, wat in 2020 is betaald, komt uit op € 1.378.772,50 inclusief btw en exclusief het projectplan waarden op gebruiksoppervlakte.

In deze bijdrage zitten ook de extra bijdragen van de 1^e en 2^e begrotingswijziging 2020 aan de BWB.

Door de 1^e begrotingswijziging 2020 van de BWB was er een extra bijdrage van € 66.000 inclusief btw. Deze werd veroorzaakt door:

- een toename van bezwaren en proceskostenvergoeding door no cure no pay bureaus
- een hogere loonstijging vanuit de afgesloten CAO dan was geraamd
- een lagere opbrengst vervolgingskosten door corona

We lichtten dit al toe aan de raad (brief U20-056940).

Door de 2^e begrotingswijziging 2020 van de BWB was er een extra bijdrage van € 44.000 inclusief btw. Dit werd veroorzaakt door:

- lagere opbrengst invorderingsrente door corona
- later ontvangen opbrengst vervolgingskosten door corona, in de jaarrekening 2021 blijkt welk bedrag hiervan alsnog is ontvangen.

We lichtten dit al toe aan de raad (RVB20-0069).

Voor het projectplan waarden op gebruiksoppervlakte is in 2020 € 138.000 inclusief btw door de BWB in rekening gebracht.

Weerstandsvermogen en risicovermogen

In deze paragraaf brengen we de risico's in beeld en relateren ze aan de weerstandscapaciteit. Het berekenen van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op de methode van het bureau NAR (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement). Periodiek zijn de afgelopen jaren de risico's in kaart gebracht en ingevoerd in de database. Een aantal keren per jaar herhalen we deze exercitie waarbij al ingevoerde risico's opnieuw beoordeeld c.q. bijgesteld worden en nieuwe risico's eventueel toegevoegd worden.

Deze paragraaf is een dwarsdoorsnede van de begroting op het aspect risicobeheersing. Risicomanagement is echter niet alleen een rekenkundige exercitie. Dat is de reden waarom we in deze paragraaf ook een aantal niet-financiële risico's benoemen. Bij de actualisatie van de risico's namen we per afdeling de lijst nog eens indringend door met als doel de risico's, ook de niet-financiële, zo compleet mogelijk in beeld te krijgen. Covid-19 heeft hierbij ook tot aanvullende inzichten geleid.

Het resultaat van deze exercitie is dat het aantal opgenomen risico's toenam van 64 naar 165. Hoewel die toename van risico's vooral in de niet-financiële risico's gezocht moet worden, nam ook de totale omvang van de risico's toe tot € 20.5 miljoen (was € 19.2 miljoen).

Verder integreren we risicomanagement in het portfolio-management wat we op willen starten. Ook keken we in hoeverre Naris nog een gepaste tool is om mede invulling te geven aan het risicomanagement. Vooralsnog kiezen we ervoor het gebruik van Naris te continueren.

Voor het grondbedrijf volgen we een andere werkwijze omdat voor dit onderdeel een langetermijnvisie Grondbedrijf is vastgesteld waarin diverse scenario's aan de orde komen.

Belangrijke Risico's

In de database van Naris zijn zo'n 165 risico's benoemd. Hieronder geven wij toelichting op de elf grootste financiële risico's. Daarnaast geven we ook een opsomming van vier niet-financiële risico's.

Grootste financiële risico's

Algemene Uitkering

De omvang van de Algemene Uitkering (AU, gemeentefonds) is gekoppeld aan de rijksuitgaven (trap op, trap af). Daarmee lopen we het risico dat de Algemene Uitkering Gemeentefonds lager uitvalt dan geraamd. Daarbij speelt ook de onzekerheid van de herijking van het Gemeentefonds. Op 2 februari stuurde het ministerie van BZK het voorstel voor de nieuwe verdeelmodellen van het gemeentefonds ter consultatie aan de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB). Daarmee worden binnenkort ook de voorlopige uitkomsten per gemeente bekend. De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is uitgesteld naar 1 januari 2023. Het risico op schommelingen in het lopende jaar (2021) is verminderd omdat het Rijk besloot het accres in het gemeentefonds voor 2020 en 2021 te bevriezen als gevolg van de coronacrisis. We concluderen dat er op dit moment veel speelt rond het gemeentefonds en het is afwachten hoe dit uitpakt.

De extra rijksmiddelen voor jeugd zijn met een jaar verlengd tot en met 2022. Deze toekenning zorgt ervoor dat het risico zich voor kan doen dat deze extra middelen (voor Bergen op Zoom € 1,2 miljoen) lager kunnen zijn vanaf 2023.

Gecombineerd Risico Sociaal Domein (Jeugdwet, Participatie en WMO)

Dit risico is de optelsom van verschillende risico's binnen het Sociaal Domein. De uitvoering van Jeugdzorg en WMO brengt risico's met zich mee omdat het hier om openeindregelingen gaat. De budgetten voor de gedecentraliseerde WMO en Jeugdzorg zijn gekoppeld aan de ontvangen rijksbijdragen. De werkelijke kosten kunnen als gevolg van niet te beïnvloeden factoren hoger uitkomen. De structurele risico's die voortvloeien uit de taken in het sociaal domein blijven daardoor lastig te kwantificeren. Denk aan het ontoereikend budget voor uitvoering Jeugdwet als gevolg van openeinde-regeling en externe verwijzingen. Daarbij vormt de toenemende vraag naar jeugdhulp en Wmo een structureel budgettair risico. Voor de voorzieningen Wmo is een abonnementstarief ingevoerd. Door het invoeren van een abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen ontvangen we minder eigen bijdragen en maken we extra kosten door de mogelijke toenemende vraag naar Wmo- maatwerkvoorzieningen. Invoering van het abonnementstarief kan een aanzuigende werking hebben.

Over de transformatie die is ingezet binnen het sociaal domein vinden we het belangrijk om te melden dat wij afhankelijk zijn van onze samenwerkingspartners in de samenleving en van de ontwikkelingen binnen de samenleving.

Tegenvallers in deelname in gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel in diverse Gemeenschappelijke Regelingen waar financiële verplichtingen uit voortvloeien. Als deelnemende gemeente aan een Gemeenschappelijke Regeling (GR) zijn we verplicht om zorg te dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Wij als deelnemende gemeente kunnen aangesproken worden op het terugbetalen van deze verplichtingen (de balansrisico's van een GR). Een aantal gemeenschappelijke regelingen bouwen geen eigen vermogen op en vallen bij tegenvallers direct terug op het vermogen van de deelnemende gemeenten.

Ervaringen uit het verleden leren dat we hier soms met tegenvallers geconfronteerd worden. Om die reden is dit algemene risico opgenomen.

Rente

De gemeente Bergen op Zoom kent in vergelijking met gemeenten van dezelfde omvang een relatief hoge schuld. Jaarlijks moeten we een gedeelte van de financieringsportefeuille herfinancieren. Oude leningen worden dan vervangen door nieuwe. Dit zal, door de huidige lage rentestanden, bijna altijd tegen een lager percentage zijn dan de lopende financiering. Hiermee hebben we echter al rekening gehouden. Het risico is dat dit een hoger percentage wordt dan nu voorzien mocht de rente de komende jaren gaan stijgen. Dit zal dan leiden tot hogere rentelasten voor de gemeente dan nu begroot. Omdat het saldo op de rente binnen de begroting ingezet wordt als algemeen dekkingsmiddel betekenen hogere rentelasten minder begrotingsruimte. Tegelijkertijd is het zo dat een oplopende rente pas geleidelijk tot hogere lasten leidt omdat de rente over haar financieringen (=leningen) voor langere tijd vastliggen.

De renteontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd om tijdig te kunnen anticiperen op rentestijgingen.

Corona

Als gevolg van het coronavirus, de beperkende maatregelen en de economische neergang bestaat de kans dat op verschillende beleidsterreinen nog sprake kan blijven van hogere lasten en lagere baten zowel op korte(re) als op de langere termijn.

Momenteel zijn de financiële gevolgen van zoveel factoren afhankelijk dat geen zinvolle inschatting is te geven. Het Rijk heeft aangegeven dat de gemeenten een reële vergoeding voor de Coronakosten krijgen, maar wees in de Kamerbrief van 22 juni 2020 ook nadrukkelijk op de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten. De mogelijkheid bestaat dat niet alle kosten worden vergoed.

Uittreden ICT WBW

Door besluit om uit te treden bij de gemeenschappelijke regeling ICT-samenwerking West-Brabant-West, lopen we risico wat betreft de uittreding, de aanbesteding en de migratie. De volgende gebeurtenissen kunnen zich voordoen:

- de aanbestedingskosten en/of de kosten voor de migratie vallen hoger uit
- het lukt niet op tijd om geschikte mensen te vinden voor de functies in de regioorganisatie (de arbeidsmarkt is lastig voor ICT-personeel) waardoor we (duur) moeten inhuren wat leidt tot budgetoverschrijding
- de migratie loopt uit (het is een complex traject) waardoor er aanvullende maatregelen moeten worden genomen om de gemeentelijk dienstverlening door te laten lopen
- (gedeeltelijke) uitval gemeentelijke dienstverlening waardoor de betrouwbaarheid en doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening onder druk komt te staan omdat deze sterk afhankelijk is van de betrouwbaarheid en flexibiliteit van de gemeentelijke ICT-infrastructuur.

Nieuwe Containerterminal wordt niet gerealiseerd

Al geruime tijd is de gemeente druk bezig met de verplaatsing van de (tijdelijk) containerterminal aan de Vierlinghweg in Bergen op Zoom naar de 'buitendijkse' locatie bij het Zuider-sluispad in Bergen op Zoom. Door de ontstane vertraging in de afgelopen jaren (om verschillende redenen) verwachten wij dat de beoogde ontwikkeling van de buitencontainerterminal met MCT nog zeker vijf jaar in beslag neemt. Naast het nog niet kunnen behalen van economische doelstellingen en het verbeteren van de woonomgeving (onder andere in Nieuwe Vesting) moeten we ook rekening met inkomstendering door het nog niet kunnen verkopen van de toekomstige locatie aan het Zuider-sluispad en de huidige locatie aan de Vierlinghweg. De MCT is inmiddels overgenomen door een ander bedrijf.

Tekort Wet Langdurige Zorg

Vanaf 2021 kunnen cliënten die langdurig zorg ontvangen een beroep doen op de Wet Langdurige Zorg (Wlz). De rijksbijdrage is hiervoor gekort. Het is nog onbekend of het aantal cliënten dat daadwerkelijk een Wlz-indicatie krijgt, overeenkomt met de doorgevoerde korting.

Er zijn ontwikkelingen met betrekking tot beschermd wonen die een forse budgettaire impact kunnen hebben. In de meicirculaire 2020 is de uitname voor Wlz opgenomen. Deze is voor het volledige bedrag van 16,3 miljoen in mindering gebracht op het budget beschermd wonen. De uitname is gebaseerd op de aanname dat een fors percentage van de cliënten die nu gebruik maken van beschermd wonen, na de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor mensen met een psychische stoornis, een WLZ-indicatie krijgen en dus zorg ontvangen vanuit de Wlz en niet meer vanuit de gemeente. De uitname is echter substantieel hoger dan wij verwachtten. In de meicirculaire 2021 vindt nacalculatie plaats en vinden mogelijk bijstellingen plaats. De nacalculatie vindt plaats op basis van werkelijke kosten. Hiermee is er in principe geen budgettair risico voor de gemeente aangezien de uitname niet groter is dan de minderkosten voor de gemeente.

Het niet realiseren van bezuinigingen

De gemeente staat voor een forse bezuinigingsopgave. Door diverse oorzaken kan realisatie daarvan vertraging oplopen of niet helemaal worden gerealiseerd.

Aantasting vertrouwelijkheid, integriteit of beschikbaarheid informatiesystemen, de informatie daarin of de diensten die er afhankelijk van zijn – we weten niet wat we niet weten

Voor het functioneren en voor de dienstverlening aan hun inwoners gebruikt de gemeente steeds meer gegevens, wisselt ze die steeds meer uit en bewerkt ze die. Mede als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein heeft de gemeente daarbij steeds meer (bijzondere) persoonsgegevens in beheer. Ook slaan we steeds meer informatie digitaal op en we dragen deze informatie ook meer over. We koppelen systemen en data steeds vaker aan elkaar. Een recente ontwikkeling is het toegenomen thuiswerken. Door deze ontwikkelingen is het risico aanzienlijk toegenomen.

We onderscheiden daarin vier verschillende risicogebeurtenissen:

- extern en ongericht, bijvoorbeeld grootschalige phishing- en ransomwarecampagnes
- intern en onbedoeld, bijvoorbeeld fouten van medewerkers met incidenten als gevolg
- extern en gericht, bijvoorbeeld doelgerichte pogingen om geld of informatie buit te maken
- intern en gericht, bijvoorbeeld fraude en ondermijnende activiteiten van eigen medewerkers.

Dit soort gebeurtenissen wordt steeds groter in aantal en vernuftiger. Niet alleen de kans op deze gebeurtenissen neemt toe, maar ook de impact. Daarbij kun je denken aan:

- de bedrijfscontinuïteit is/komt in het geding
- vertrouwelijke gegevens komen in verkeerde handen
- er ontstaat imagoschade
- er ontstaat financiële schade (onder andere herstelkosten, boetes, claims)
- processen raken ontwricht met maatschappelijke, economische of sociale gevolgen

Verborgene zaken in de openbare ruimte

Bergen op Zoom kent een aanzienlijk areaal oevers en kades dat het nodige onderhoud vergen. Het risico is aanwezig dat hier in de onderhoudsplannen niet altijd voldoende middelen voor zijn gereserveerd waardoor we geconfronteerd worden met eenmalige extra uitgaven. De kosten van – toekomstig – beheer en onderhoud, zodra projecten zijn afgerond, blijven een aandachtspunt. Uit de periodieke monitoring van de kwaliteit van de openbare ruimte moet blijken of de middelen voldoende zijn om de afspraken met de gemeenteraad over de kwaliteit kunnen worden nagekomen.

Algemene Risico's

Dit zijn de belangrijkste niet-financiële risico's.

Kwantitatief en kwalitatief personeelstekort

Er bestaat een risico dat de gemeente onvoldoende controle heeft over de personeelsplanning. Daar zijn verschillende oorzaken voor:

- het afnemende imago van de gemeente Bergen op Zoom,
- de beoogde bezuinigingen,
- de mismatch op de arbeidsmarkt,
- de fundamentele verandering van vereiste competenties en mentaliteit in combinatie door afnemende betrokkenheid.

Deze oorzaken kunnen invloed hebben op:

- het vertrouwen van de medewerkers,
- een toename van verloop of uitval,
- of de gemeente zowel kwalitatief en kwantitatief onvoldoende de juiste mensen aan zich kan binden,
- of de gemeente er in slaagt de medewerkers te ontwikkelen

Gevolgen hiervan kunnen zijn:

- demotivatie
- mismatch in vaardigheden, competenties en mentaliteit

Dit risico kent overigens ook een financiële component.

Tekortschietend Stakeholdermanagement

Als gevolg van ontoereikend stakeholdermanagement (denk aan communicatie, profilering en gedragingen) is de kans aanwezig dat de totaalindruk die alle stakeholders – bijvoorbeeld medewerkers, klanten, leveranciers, pers, politiek en de omgeving – hebben van en de binding met de gemeente in een negatieve spiraal terecht komt.

Mogelijke effecten zijn:

- het op achterstand raken ten opzichte van andere partijen en daardoor missen van kansen,
- misbruik van de situatie waarin de gemeente verkeert,
- niet de juiste mensen aan kunnen trekken.

Kwetsbare groepen in de knel

De dienstverlening van de gemeente komt op de verschillende terreinen onder druk te staan door kwalitatieve en kwantitatieve te magere bezetting en noodzakelijke bezuinigingen. Hierdoor bestaat de kans dat met name – de zorg voor – de kwetsbare burgers verschaalt.

De risico's zijn:

- meer inwoners komen in de knel
- kwetsbare groepen krijgen het nog zwaarder als de crisis langer duurt
- er minder geld is om te helpen
- meer eenzaamheid bij ouderen
- meer mensen met financiële problemen
- bedrijven die omvallen
- de gemeente moet misschien keuzes maken bij de Wmo en de Jeugdzorg.

Rolzuiverheid onder druk

Omdat er in Bergen op Zoom geen sprake is van een 'gewoon' coalitieakkoord met een meerderheid in de raad en wethouders die gebonden zijn aan hun fracties, komt er veel druk te staan op de zuiverheid in de rollen tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Een mogelijk gevolg van dat de rollen te veel door elkaar gaan lopen is een gemeenteraad die te veel op de stoel van het college gaat zitten, het college dat te veel op de stoel van het management van de organisatie gaat zitten en een ambtelijke organisatie waarin risicomijdend gedrag leidend is.

Weerstandsvermogen

Conform de methode van het NAR wordt op basis van het risicoprofiel de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze berekening kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, dat het geheel aan middelen vormt dat aanwezig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog restrisico's overblijven.

Benodigde Weerstandscapaciteit

Op basis van het risicoprofiel kunnen we de benodigde weerstandscapaciteit berekenen. We doen dit op basis van een risicosimulatie. Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Door deze benadering kunnen we op een verantwoorde manier minder weerstandscapaciteit aanhouden in tegenstelling tot de situatie waarin we de optelsom van alle risico's als uitgangspunt nemen.

Wanneer alle risico's zich tegelijk in hun maximale omvang zouden voordoen, is hiermee een bedrag gemoeid van € 62 miljoen. Bij een zekerheidspercentage van 90% (waarbij niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen) betekent de uitkomst dat er een bedrag van € 13,5 miljoen nodig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Aan dit bedrag, dat € 1,2 miljoen hoger is dan de berekening bij de begroting 2021, moeten we een extra bedrag van € 7 miljoen toevoegen. Deze 7 miljoen is het risico van het niet realiseren van de bezuinigingen in 2021-2024. Met toevoeging van die € 7 miljoen bedraagt de omvang van de risico's ultimo 2020 € 20,5 miljoen. Dit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om zo de ratio van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen.

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de algemene reserve af te zetten tegen de risico's. Er wordt hierbij geen rekening gehouden met stille reserves: meerwaarden van activa die lager dan de marktwaarde zijn gewaardeerd. Een algemeen kenmerk van stille reserves is dat men er om allerlei redenen niet direct over kan beschikken. Om deze reden worden stille reserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

Het weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag
Stand Algemene Reserve per 1/1/21	28.164.372
Blokkeringen	
Stedelijke vernieuwing	- 3.025.188
Grondbedrijf	- 4.200.000
Resultaat(bestemming) 2020	- 2.574.000
Totaal	- 9.799.188
Weerstandsvermogen voor rentecorrectie	18.365.184
Rentecorrectie 2 % * 2,5	- 918.259
Weerstandsvermogen	17.446.925

In deze opstelling hanteren een correctiefactor voor de rente omdat aanwending ervan ertoe leidt dat de renteopbrengst van de Algemene Reserve niet langer kan worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel gebaseerd op het interne rentepercentage van 2%. Een toelichting op de diverse blokkeringen voor aan grondbedrijf gerelateerde activiteiten vindt u verderop in deze paragraaf.

In het voorgaande is zowel de benodigde (zie toelichting hiervoor) als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf leggen we een relatie tussen deze beiden om het weerstandsvermogen van de gemeente Bergen op Zoom te bepalen en daarover een oordeel te vellen. Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit is de ratio:

Ratio Weerstandsvermogen:	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 17.446.925}{€ 20.500.000} = 0,85$
---------------------------	--

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, gebruiken we onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. De raad heeft zich geconformeerd aan deze waarden.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 – 2	Ruim voldoende
C	1 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio bedraagt voor de Gemeente Bergen op Zoom 0,85. Dit betekent dat de Gemeente Bergen op Zoom op dit moment beschikt over een vermogenspositie die gekwalificeerd wordt als 'matig' om de risico's in financiële zin af te dekken. Deze geschatte ratio per 1 januari 2021 is 0,34 hoger dan de uitkomst bij de begroting 2021 (0,51).

Bovenstaand ratio is de stand per 1 januari 2021. Door positieve resultaten bij het grondbedrijf en te realiseren begrotingsoverschotten kan de ratio de komende jaren groeien naar een niveau van 1,63 medio 2024.

Kengetallen

In lijn met hetgeen bepaald door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) nemen wij voortaan in deze paragraaf ook een vijftal financiële kengetallen op. De kengetallen hebben als een doel meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincie maar zijn voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. Het gaat om de volgende kengetallen:

Netto Schuldquote	netto schulden	(248.905.000)
	totale baten begroting	(264.277.000)

Dit kengetal geeft een indicatie over de omvang schuldenlast en de hiermee gepaarde omvang rentelasten en hoe die op de begroting drukken. Deze is in 2020, tegen de verwachting in, fors gedaald van 105% naar 94%. Voornaamste redenen zijn hogere ontvangsten bij het grondbedrijf, minder investeringen en een meevallend exploitatietekort.

Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen:	netto schulden	
	-/- verstrekte leningen	(246.374.000)
	totale baten begroting	(264.277.000)

Dit kengetal corrigeert de netto schuldquote voor leningen die de gemeente zelf heeft verstrekt. Dit kengetal achten wij prima geschikt voor het duiden van de schuld. Bij dit kengetal wordt de schuldpositie gesaldeerd met de leningen die een gemeente heeft verstrekt. In Bergen op Zoom zijn dezelfde bedragen relatief beperkt maar voor de vergelijking met andere gemeenten (waar dit wel aan de orde kan zijn) is het wel van belang. Vervolgens wordt de omvang van de netto schuld gerelateerd aan de omvang van de exploitatie. Op die manier kunnen de lasten van deze schuld (rente en aflossing) in relatie tot de begroting worden gebracht. Het draait bij een blik op de schulden tenslotte om de vraag in hoeverre de lasten als gevolg van de schulden niet te veel begrotingsruimte opslokken.

Vooraf vanwege het argument dat lasten die voortvloeiend uit de schulden gerelateerd worden aan de inkomsten (begrotingstotaal) zijn wij van mening dat de netto schuldquote zich uitstekend leent voor een beoordeling van de schuldenpositie. De VNG heeft hier inmiddels ook normen voor gedefinieerd: tot 90% groen, 90-130% oranje en > 130% rood.

De netto schuldquote daalde – in lijn met het voorgaande kengetal – in 2020 fors.

Solvabiliteit:	eigen vermogen	(28.164.000)
	balanstotaal	(336.840.000)

De ratio geeft inzicht in hoeverre de gemeente aan haar verplichtingen kan voldoen en in staat is tegenvallers op te vangen.

Dit kengetal drukt uit in hoeverre het totale bezit op de balans is belast met schulden en zegt tevens iets over de weerstandscapaciteit en het vermogen om (incidentele) tegenvallers op te vangen. Dit kengetal is in aanzienlijke mate afhankelijk hoe het gemeentelijk bezit gewaardeerd wordt. Daarbij hebben we te maken met de gemeentelijke verslaggevingsregels die overwegend negatief uitpakken voor de solvabiliteit. Bijvoorbeeld het onderscheid tussen investeringen met maatschappelijk of economisch nut waarbij de eerste categorie voor een lagere waarde kan worden gewaardeerd/geactiveerd dan de aanschafwaarde. Verder is bij een aantal activasoorten (bijvoorbeeld vastgoed) niet mogelijk deze positief te herwaardenen maar is afwaardering wel verplicht wanneer daar aanleiding toe is. Dit soort regels vertekenen de solvabiliteit in aanzienlijke mate.

Bovenstaande maakt duidelijk dat bij het begrip solvabiliteit diverse kanttekeningen geplaatst kunnen worden waardoor wij dit kengetal minder bruikbaar vinden voor het beoordelen van de schuldpositie.

Deze ratio is in 2020 gelijk aan eind 2019 waar eerder een forse daling werd verwacht. Met name het meevallende exploitatieresultaat 2020 en positieve resultaten bij het grondbedrijf zorgen ervoor dat de solvabiliteit gelijk is gebleven.

Grondexploitatie:	totaal alle bouwgronden (wel of niet in exploitatie)	(34.987.000)
	totale baten	(264.277.000)

Dit geeft inzicht in hoeverre de waarde van de gronden zich verhouden tot de geraamde baten.

Structurele exploitatieruimte:	(structurele baten -/- structurele lasten)	5.476.000
	totale baten	264.277.000

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit:	woonlasten per gezin	(837,74)
	woonlasten landelijk gemiddelde	(776)

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetallen	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto Schuldquote	105%	108%	94%
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	103%	107%	93%
Solvabiliteitsrisico	8%	8%	8,4%
Structurele Exploitatieruimte	nmb	0%	2,07%
Grondexploitatie	14%	17%	13%
Belastingcapaciteit	110,79	107,96	107,96

Grondbedrijf

In de begroting is het meerjarenprogramma grondbedrijf (MPG) - dat door de raad in 2020 is vastgesteld - verwerkt. Op basis van het MPG bedraagt het risicoprofiel € 4,2 miljoen per 1 januari 2021. Dit bedrag is in de Algemene Reserve als blokkering opgenomen. Als er nieuwe grondexploitaties worden vastgesteld, heeft dit vanzelfsprekend effect op de hoogte van het risicoprofiel.

De methode om de hoogte van de risico's te bepalen voor de lopende grondexploitaties is gebaseerd op de zgn. IFLO+-methode. In deze methode wordt de hoogte van het risico bepaald op basis van de boekwaardes, de nog te realiseren opbrengsten, en vanaf 2019 ook op basis van de nog te maken kosten. Het risicoprofiel wordt op de volgende manier bepaald:

- 10% over de boekwaarde
- 10% over de nog te realiseren opbrengsten
- 5% over nog te maken kosten
- 50% verwachtingswaarde omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor zullen doen

Kerncijfers van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omvang risico's:	€ 20,5 mln
Weerstandscapaciteit:	€ 17,4 mln
Weerstandratio:	0,85
Risico's Grondbedrijf:	€ 4,2 mln

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Nota risicomanagement	2013

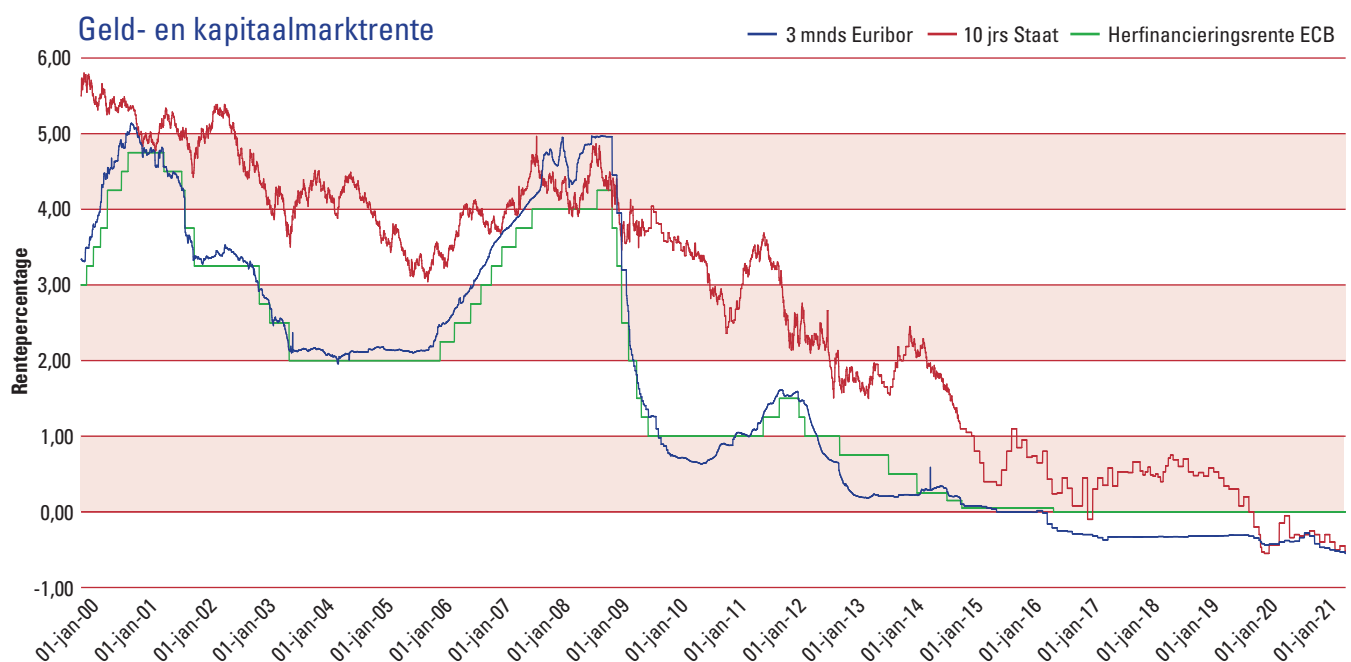
Paragraaf 3.3

Financiering

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze

financieringsparagraaf is samen met de financiële verordening en het treasurystatuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Renteontwikkelingen

In bovenstaande grafiek staan de ontwikkelingen van de kapitaalmarktrente (= de zogenaamde lange rente) en de geldmarktrente (= de korte rente). Voor beide rentes geldt dat deze nu al geruime tijd niveaus kennen die als extreem laag worden gezien op niveaus die tot enkele jaren geleden voor onmogelijk werden gehouden maar nu toch al langere tijd realiteit zijn.

De ECB, die grote invloed heeft op de geldmarktrente door de door haar bepaalde depositorente, lijkt voornamelijk niet van plan deze te verhogen. Om die reden verwachten wij op korte termijn geen stijging van deze rente.

De kapitaalmarktrente is wat minder makkelijk te voorspellen doordat ze afhankelijk is van veel meer factoren. Zoals hierboven beschreven bleef deze per saldo ongeveer gelijk in 2020. In het voorjaar 2021 vertoont deze rente inmiddels een lichte

stijging van -0,5% ultimo 2020 tot -0,25% eind februari. Toch is ook hier de algemene consensus dat geen grote stijgingen worden verwacht. Een argument hierbij is dat de grootste centrale banken hier geen belang bij hebben gezien de relatief grote omvang van de schulden van de aangesloten landen. Een vaak aangehaald voorbeeld hiervan is de ECB in relatie tot veel Zuid-Europese landen. Dit probleem is door Covid-19 nog groter geworden doordat schulden snel verder opgelopen zijn.

Een en ander betekent dat de gemeentelijke financiering in 2020 weer heeft kunnen profiteren van deze relatief lage rentes en dit naar verwachting ook in 2021 weer het geval zal zijn. Tegelijkertijd blijven we benadrukken dat het voorspellen van de rente erg moeilijk is en de praktijk altijd anders uitpakt dan vooraf gedacht. We zullen de lage niveaus dan ook blijven gebruiken om leningen met relatief lange looptijden af te sluiten teneinde het renterisico te beperken.

Ontwikkeling schuld

De schuldpositie van de gemeente wordt bepaald door de omvang van de portefeuille opgenomen geldleningen in combinatie met de stand op de rekening-courant (= de bankrekening). Deze schuld is in 2020 gedaald van € 262 miljoen naar € 249 miljoen. Dit is fors lager dan voorzien in de begroting 2020 (€ 274 miljoen).

De daling van de schuld in 2020 kent diverse oorzaken:

- **Opbrengsten bij het grondbedrijf**
De opbrengsten bedroegen daar € 18 miljoen terwijl er voor € 7 miljoen kosten werden gemaakt. Per saldo resulteert dit een bijdrage van € 11 miljoen aan de afname van de schuld.
- **Investerings**
De investeringen bedroegen in 2020 € 17 miljoen. Voornaamste investeringen waren de investeringen in riolen (€ 5,4 miljoen), haven/brug (€ 3,0 miljoen), wegen (€ 2,3 miljoen) en de parkeergarage (€ 1,0 miljoen). Meer details vindt u in het kredietoverzicht 2020 in het bijlageboek.
- **Naast deze investeringen stond ook een desinvestering van € 4,7 miljoen door de verkoop van grond aan de Provincie. Rekening houdend met € 10 miljoen aan afschrijvingen nam de schuld vanuit de investeringen met € 2 miljoen toe (-/- € 17 miljoen investeringen, + € 5 miljoen verkoop, + € 10 miljoen afschrijven).**
- **Mutaties op balansposten**
Door mutaties op vlottende activa en passiva (bijvoorbeeld vooruit ontvangen bedragen) en financiering vanuit reserves en voorzieningen nam de schuld met € 5 miljoen af.
De mutaties op vlottende activa en passiva zijn in principe eenmalige zaken die in een volgende periode weer anders uit kunnen vallen met een negatief effect voor de schuld.

De lagere schuld van € 14 miljoen (2019 € 262 miljoen -> 2020 € 249 miljoen) kent dus drie onderliggende factoren: Grondbedrijf + € 11 miljoen, investeringen -/- € 2 miljoen en mutaties op vlottende activa/passiva en reserves/voorzieningen + € 4 miljoen.

De lagere schuld leidt ook tot een lagere schuldquote. Deze daalde in 2020 van 105% naar 94%. Naast eerdergenoemde factoren draagt het meevallende jaarrekeningresultaat bij aan de afname van de schuldquote. Naast de omvang van de schuld is de quote ook afhankelijk van de omvang van de totale baten/lasten van begroting/jaarrekening. Omdat die hoger uitvielen, reduceert ook deze factor de schuldquote.

Bij het Beleidskader en de 2^e uitwerking van het Focusakkoord komen we uitgebreid terug op de ontwikkeling van de schuldenlast en de netto schuldquote.

Renterisiconorm en Kasgeldlimiet

De wet Fido vereist dat in de financieringsparagraaf van de jaarrekening de zogenaamde renterisiconorm en de kasgeldlimiet aan de orde komt.

Renterisiconorm

Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in een bepaald jaar te voorkomen. De norm is gerelateerd aan het begrotingstotaal en bedraagt 20% van dit begrotingstotaal. Uitgaande van de gegevens per 1 januari 2020 bedroeg deze renterisiconorm € 50,8 miljoen (20% van € 254 miljoen). Omdat de omvang van de aflossingen in 2020 € 5,2 miljoen bedroeg, werd in 2020 ruimschoots voldaan aan deze norm. Ook de komende jaren zal dit het geval zijn.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal 2020	253.791	253.791	253.791	253.791
Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	50.758	50.758	50.758	50.758
Aflossingen vaste schuld	5.257	30.272	42.288	304
Ruimte onder de renterisiconorm	45.501	20.486	8.470	50.454

De aflossingen herfinancieren we de komende jaren (deels) door nieuwe leningen. Zoals eerder aangegeven, wij kiezen, gezien de relatief lage rentestand, bij nieuwe financieringen voor leningen met een looptijd van minimaal 10 jaar teneinde het renterisico te spreiden.

Kasgeldlimiet

Volgens de wet Fido geldt, ter beperking van de renterisico's op korte termijn, de kasgeldlimiet. Deze is gebaseerd op een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. Door deze richtlijn wordt een grens gesteld aan de kortlopende schuld. Deze ruimte is het afgelopen jaar in het eerste en tweede kwartaal overschreden. Volgens de wet Fido is een overschrijding gedurende maximaal twee opeenvolgende kwartalen toegestaan. Omdat in het derde kwartaal de overschrijding ruimschoots ongedaan werd gemaakt, leidde dit niet tot nader overleg met de toezichthouder.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	KW1	KW2	KW3	KW4
Begrotingstotaal 2020	253.791	253.791	253.791	253.791
Kasgeldlimiet 8,5%	21.572	21.572	21.572	21.572
Totale vlottende schuld	28.668	22.909	10.164	3.711
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	-7.096	-1.337	11.408	17.861

Renteschema

In dit overzicht staat hoe het renteresultaat tot stand komt.
Zie hiervoor ook de renteomslag in het bijlagenboek.

Renteschema

a. De externe rentelasten over korte en lange financiering	6.249
Rentelasten financieringstekort	-/- 38
b. De externe rentebaten	0
Saldo rentelasten en rentebaten	6.211
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	-/- 2.222
Aan taakvelden toe te rekenen rente	3.989
d1. Rente over eigen vermogen	-
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1.910
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	5.899
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- 6.010
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	+ 111

Uit dit schema valt het volgende op te maken:

- De totale rentelasten bedroegen in 2020 € 6.211.000.
- Een bedrag van € 2.222.000 wordt toegerekend aan de grondexploitaties (2,19% over boekwaarde). Tegelijkertijd wordt € 1.910.000 rente bijgeschreven op de verliesvoorziening van het grondbedrijf (het maximaal toegestane percentage van 2,00%).
- Aan overige activa wordt € 6.010.000 toegerekend.
- Het renteresultaat bedraagt € 111.000 positief en is daarmee € 155.000 lager dan het begrote saldo (€ 266.000).

Rentebedrijf

Het saldo van het rentebedrijf is dit jaar € 155.000 lager dan het geraamde saldo. Oorzaak hiervan vormt de lagere rente-toerekening aan grondexploitaties. De toe te rekenen rente op grondexploitaties is gebaseerd op de werkelijke rente die de gemeente over haar afgesloten financieringen betaald. Deze daalden waardoor er € 258.000 minder rente werd toegerekend aan grondexploitaties dan geraamd. Dit nadeel werd gecompenseerd door lagere rentelasten op de langlopende leningen van € 103.000.

We merken op dat we het volledige saldo van het rentebedrijf, zowel in de begroting als de jaarrekening, inzetten als algemeen dekkingsmiddel. Dat houdt dus in dat een hogere rente op de geld- of kapitaalmarkt dan geraamd leidt tot hogere lasten. In de bijlage is de renteomslag opgenomen.

Zoals opgenomen in het begin 2020 geactualiseerde treasurystatuut benutten wij, al een aantal jaren, de huidige lage rentes om bij financieringen te kiezen voor relatief langere looptijden (minimaal 10 jaar). In dat kader is in 2020 één langlopende financiering afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 15 jaar (€ 10 miljoen, rente 0,185%). Hiermee is de gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille verder toegenomen en daarmee het renterisico verder teruggebracht. Omdat de omvang van de terug te betalen financieringen in 2021 relatief gering is (€ 5 miljoen) en het investeringsniveau is teruggebracht, blijft de omvang van nieuwe financieringen relatief beperkt.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is schatkistbankieren voor decentrale overheden verplicht. Gemeenten hebben een rekeningcourant-verhouding met het Rijk om overtollig geld te stallen. Om het cashmanagement niet te verstoren, heeft het Rijk middelen uitgezonderd, bijvoorbeeld het drempelbedrag. Dit is 0,75% van de begroting. De drempelwaarde van Bergen op Zoom bedroeg in 2020 € 1,9 miljoen. In alle kwartalen werd aan deze limiet voldaan.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Treasurystatuut	2020
Financiële Verordening ex artikel 212	2017

Schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	KW1	KW2	KW3	KW4
Begrotingstotaal 2020	253.791	253.791	253.791	253.791
Drempelbedrag	1.903	1.903	1.903	1.903
Buiten schatkist aangehouden middelen	382	1.018	1.537	1.411
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	1.521	885	366	492

Onderhoud kapitaalgoederen

Openbare ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal en draagt bij aan de diverse functies in het gebruik van de stad. Een goed ingerichte en onderhouden openbare ruimte is een primaire voorwaarde voor een schone, hele en veilige stad. De inrichting bestaat in hoofdzaak uit kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, groen, speelvoorzieningen, verlichting en openbare gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en de staat van onderhoud waarin zij verkeren, is bepalend voor het voorzieningenniveau en voor de jaarlijkse lasten.

Relatie met programma's

Deze paragraaf heeft relatie met programma 4 Woon en Leef-omgeving (Fysiek Domein) maar ook heeft ook raakvlakken met de programma's Samen leven, Samen doen (2), Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs (3) en Duurzaamheid (6) waarin de samenwerking is gezocht.

Wat hebben we gerealiseerd

Het IBOR-plan 2018-2022 is in december 2017 vastgesteld. Met ingang van 2018 stellen we ieder kwartaal een IBOR-monitor op. De resultaten van deze monitor worden besproken met de verantwoordelijk wethouders. Hierdoor ontstonden in de loop der tijd meer inzichten en meer mogelijkheden tot bijsturing. Inmiddels leidde de doorontwikkeling van de IBOR-monitor tot een volwassen rapportagetool.

Ieder jaar vindt er met de raad een IBOR-sessie plaats waarin we de jaarresultaten terugkoppelen. De sessie van afgelopen najaar is ook gebruikt om meer beeld en geluid te krijgen bij de doelstellingen uit het Focusakkoord.

Bij de start van het jaar 2020 was de begroting sluitend met bekende arealen. Echter, arealen zijn geen statisch ge-

ven, deze fluctueren met onder andere de opleveringen van (nieuwbouw)projecten en herinrichting van de buitenruimte. Daarom wordt jaarlijks een actualisatie van de arealen gemaakt. Sinds 2020 melden we bij het 1^e Concernbericht deze mutaties en passen we de begroting conform aan. (Aanvullende dotatie begroting 2020 voor DO-GO bedraagt € 298.000).

In 2017 stelde de raad de gewenste beeldkwaliteit voor de openbare ruimte vast volgens het schema hieronder. Deze ambitie geldt in principe de hele looptijd van het IBOR-plan (2018-2022), tenzij er (bijvoorbeeld om financiële redenen) andere keuzes worden gemaakt. Dit is tot op heden niet gebeurd dus ook voor het uitvoeringsjaar 2020 was het de ambitie de openbare ruimte volgens dit overzicht te onderhouden.

Onderhoud type	Bijz. gebieden/ Station	Buitengebied/ Bossen	Historische Binnenstad	Industrie	Invalswegen	Parken	Recreatie- gebied	Sportparken*	Woongebied
Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Groen	B	C	B	C	B	B	C	B	B
Meubilair	B	C	B	C	B	B	C	B	B
Reiniging	B	C	B	C	C	B	C	B	B
Riolering	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Water	B	C	B	C	B	B	C	B	B
Verharding	B	C	B	C	B	B	C	B	B

* Van sportparken is geen beeldkwaliteit door de Raad vastgesteld.

Voor de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus geldt de volgende onderverdeling van de CROW-beeldkwaliteitsniveaus: A+ = zeer goed, A = goed, B = voldoende en functioneel, C = matig, en D = Slecht.

Volgens het in 2019 opgestelde monitoringsplan voor de openbare ruimte vonden het afgelopen jaar een viertal beleidsmetingen plaats. Naast de beeldkwaliteit kijken we ook naar de onderhoudsstaat van de kapitaalgoederen en naar de belevingswaarde.

Naast deze beleidsmetingen beleven alle inwoners en bezoekers van onze stad de openbare ruimte. Zij zien samen natuurlijk veel meer. Het is dan ook logisch dat wij jaarlijks een groot aantal meldingen ontvangen. Het aantal meldingen met betrekking tot IBOR was in 2020 11.948 (in 2019 12.593 en in 2018 11.160). De daling ten opzichte van 2019 is vooral terug te vinden in het aantal groengerelateerde meldingen. Deze daling van 350 meldingen is vooral terug te voeren op de onderdelen onderhoud bomen en eikenprocessierupsen. Ondanks een lichte daling van het aantal meldingen wordt de werkdruk van het aantal MOR-meldingen nog steeds als hoog ervaren. Waarschijnlijk veroorzaakt de langdurige ziekte/afwezigheid van enkele beheerders en het niet invullen van vacature ruimte deze ervaren werkdruk. Het afhandelen van de meldingen kost ook meer tijd dan voorheen omdat mensen minder vaak tevreden zijn met het antwoord en daardoor vasthoudender zijn.

Wat we zeker ook willen benoemen in deze paragraaf zijn de vele participatieprojecten en burgerinitiatieven. Inwoners, verenigingen en bedrijven creëren door hun inzet een plus in de openbare ruimte. In 2020 was sprake van ruim 80 burgerinitiatieven waarbij onze inwoners belangeloos en met positieve energie een bijdrage leverden aan een schonere en veilige leefomgeving.

In 2019 startten we in samenspraak met het team Business Intelligence met de doorontwikkeling van een IBOR-dashboard. Hierbij geven we vier onderwerpen met betrekking tot de diverse IBOR-thema's (beeldkwaliteit, technische staat, Meldingen Openbare Ruimte (MOR), Lemmon-onderzoek) op eenzelfde wijze, grafisch naast elkaar weer. Hierdoor wordt het maken van analyses vereenvoudigd. Door allerlei persoonlijke tegenslagen is de oplevering van dit dashboard voorzien in eerste kwartaal van 2021.

Om het benodigde onderhoudsbudget inclusief de benodigde capaciteit inzichtelijk te hebben, is het van belang dat de beheerarealen up-to-date zijn. In navolging op een actualisatieslag met betrekking tot oevervoorzieningen, markeringen, belijning en straatmeubilair in 2019, liepen we in het afgelo-

pen de achterstand in de arealen voor zowel bomen als voor lichtmasten deze deels in. Voor het areaal wegen ontstond op onderdelen enige achterstand in het onderhoud. Aan de hand van de resultaten uit de tweejaarlijkse technische inspectie stellen we in 2021 een advies en plan van aanpak op om deze achterstand verder in te lopen.

Ook zetten we het groot onderhoud en de vervangingen van beschoeiingen, damwanden en bruggen in 2021 voort om de veiligheid en bereikbaarheid te kunnen borgen. Wat nog wel een punt van aandacht is, is dat het proces van oplevering van projecten, inmeten van opgeleverde projecten en het doorzetten in de BGT door Basisgegevens momenteel achterloopt. Zoals we eerder schetsten, ontstaat er dan een mismatch in de beheerarealen waardoor onderhoudsbudgetten niet in overeenstemming zijn met het te beheren areaal.

Projecten

In 2019 stelden we een programmering op voor de integrale projecten in de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Deze programmering wordt elk jaar wordt bijgesteld. Deze programmering biedt ons de mogelijkheid om in een vroeg stadium overleg te voeren met partners in de openbare ruimte zoals nutsbedrijven en woningbouwcorporatie en/of ander eigenaren van vastgoed. Met als doel zo vroeg mogelijk projecten gezamenlijk te programmeren en vast te leggen in de tijd. Hierdoor is het mogelijk om meer synergie te behalen door de gezamenlijke investeringen te bundelen. Meer 'werk met werk' dus.

In 2020 is deze planning bijgesteld om financiële redenen. Realiteit is ook dat een planning jaarlijks op basis van onvoorziene werkzaamheden/weersomstandigheden, uitval capaciteit of beslissingen door nieuwe ontwikkelingen tegen het licht moet worden gehouden.

Om grip te kunnen houden op het volume van de investeringen binnen de gemeente gebruiken we al enkele jaren van de zogenoemde moederkredieten. In het jaar 2020 zijn de volgende de volgende (integrale) projecten voorbereid dan wel in uitvoering genomen:

- Brug Burgemeester Peterssluis (in uitvoering)
- Aanpassingen verkeer Centrumgebied (vertraagd, uitvoering voorzien in 2021)
- Halsterseweg Zuid-Zoomdam (uitgevoerd)
- Halsterseweg Noord (in voorbereiding)
- Noord- Zuidzijde haven kademuren (in voorbereiding)
- Gageldonk West (doorlopend)
- Scheldebalkon (in uitvoering)
- Noordzijde Zoom (uitgevoerd)
- Vestinggronden Noord (in voorbereiding)

- Vestinggronden Zuid (in voorbereiding)
- Vervanging VRI Marconilaan/Wouwseweg (uitgevoerd)
- Reimerwaalparkbrug (in voorbereiding)
- Tunnelbak Markiezaatsweg (uitgevoerd)
- Wateroverlast Noordgeest (uitgevoerd)
- Geluidschermen Randweg Noord (uitgevoerd)
- Zandstraat/Zoombrug (uitgevoerd)
- Skatebaan Bergse Plaat (uitgevoerd)
- Randvoorziening Langstraat (voorbereid, uitvoering in 2021)
- Bypass stamriool GEP-leiding (uitgevoerd)
- Wateroverlast Antwerpsestraatweg/Pastoor Kusterstraat (voorbereid, uitvoering in 2021)
- Maaipad aanpassing (voorbereid, uitvoering in 2021)
- Brandleiding Spuihuis (voorbereid, uitvoering in 2021)

Naast de investeringen vanuit het moederkrediet 'Openbare Ruimte' is bij een groot aantal van bovengenoemde projecten sprake van een bijkomende investering vanuit het product riolering.

Vanuit groot onderhoud wordt jaarlijks ook areaal in de openbare ruimte verbeterd om de levensduur te verlengen en de beeldkwaliteit te kunnen behouden. Dit vindt verspreid door de hele gemeente plaats.

Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020-2023 is in december 2019 vastgesteld en beschrijft de invulling van de zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt de basis voor de vaststelling van de gemeentelijke rioolheffing. Voor het in stand houden en optimaliseren van het functioneren van het systeem zijn maatregelen nodig in de vorm van rioolverbetering, vervanging of renovatie. In het nieuwe GRP stapten we over naar risicogestuurd beheer om het investeringsvolume te temporiseren. Om hier een nog betere invulling aan te geven, analyseerden we afgelopen jaar het rioolstelsel van de kern Bergen op Zoom nauwkeurig op het hydraulisch functioneren ervan. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de berekeningen, waarbij per jaar aan de hand van de projectenplanning de situatie wordt doorgerekend. Hierbij staat waar mogelijk het simplificeren voorop. Op deze manier is per project bekend wat de meest optimale maatregel is voor het functioneren van het rioolsysteem van Bergen op Zoom.

Gemeentelijk vastgoedbezit

Het gemeentelijke vastgoedbezit wordt onderhouden volgens het door de raad in 2012 vastgestelde gemeentelijk vastgoedbeleid. Daarbij is ook een uitvoerdocument onderhoudsbeheer vastgesteld, gelijktijdig met de herziening van het onderhoudsbeleid. Per pand is er een meerjarenonderhouds-

programma (MJOP) wat de basis vormt voor het uit te voeren onderhoud in een jaar.

Bij het onderhoud van het gemeentelijke vastgoed hanteren we verschillende onderhoudsniveaus. Afhankelijk van de toekomstvisie van een pand, is bepaald welke panden langdurig planmatig onderhouden moeten worden en welke panden incidenteel onderhouden kunnen worden. Op basis daarvan is per pand een normstorting onderhoud (jaarlijkse bijdrage aan de onderhoudsvoorziening) bepaald. Het onderhoud draagt hiermee bij aan de integrale vastgoedwaarden zoals opgenomen in het vastgoedbeleid. Voor het deel vastgoed dat is aangemerkt als verhandelbaar berekenen we geen normstortingen onderhoud.

De gemeenteraad stemde in december 2020 in met het geactualiseerde onderhoudsbeleid met betrekking tot het vastgoed. Hierbij wordt gewerkt met de NEN 2767-methode. Gelijktijdig is op basis van deze NEN 2767-methode de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd voor de periode 2021–2030. De hiervoor benodigde middelen zijn beschikbaar gesteld en opgenomen in de begroting. Hierbij wordt gewerkt met een voorziening. Hiermee voldoen we aan de BBV-richtlijnen.

Het jaar 2020 was ook voor het vastgoedonderhoud een bijzonder jaar. Door de uitgavestop, de bestuurlijke reset en de Covid-pandemie zijn een aantal onderhoudswerkzaamheden uitgesteld en doorgeschoven naar 2021. De top-4 van de uitnames uit de voorziening in 2020:

1. Zwembad De Melanen € 110.000 (betonreparaties/schilderwerk bassins)
2. Theater De Maagd € 630.000 (trekkenwand, buitenschilderwerk)
3. Suikerlab (IRS gebouw) € 130.000 (vervangen cv ketel, onderhoud elektra-installatie)
4. Stadhuis € 85.000 (buitenschilderwerk, onderhoud elektra-installatie)

Sportparken

Het beheer en onderhoud van de buitensportvoorzieningen moet gericht zijn op duurzame instandhouding van de (voldoende) kwaliteit van de voorzieningen. Het beheer en onderhoud bestaat zowel uit het reguliere onderhoud (exploitatie) als uit groot onderhoud. Met ingang van 2020 is de exploitatiebegroting zo ingericht dat voor de bedrijfsvoering en bewaking vanuit één overzicht gewerkt kan worden.

Met betrekking tot het groot onderhoud stelden we voor de jaren 2021 – 2024 een MJOP op met een reële planning en maakten we een calculatie op basis van de uitgevoerde inspecties. De visuele inspectie is uitgevoerd aan de hand van

normen van de NOC*NSF, de betreffende sportbonden. De budgetten voor het onderhoud aan de buitensportaccommodaties zijn opgenomen in de reguliere begroting. Voorsnog wordt niet gewerkt met een voorziening. In het kader van de bezuinigingsopgave (focusakkoord) wordt, aan de hand van nog uit te werken businesscases, in 2021 bepaald hoe we in de toekomst omgaan met de buitensportaccommodaties.

Evenals bij het vastgoed speelde de uitgavestop een rol bij de uitvoering van de geplande werkzaamheden waarbij een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2021. De belangrijkste uitgevoerde werkzaamheden voor groot onderhoud buitensportaccommodaties in 2020 zijn:

- Toplaagrenovatie van de tennisbanen op Meilust en Rozenoord (€ 460.000 inclusief btw).

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Verkeersplan	2014
Bosbeheerplan	2005
Groenstructuurplan	2006
Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	2017
GRP 2020 - 2023	2019
Waterplan	2002
Gemeentelijke Wateropgave	2009

Paragraaf 3.5

Verbonden partijen

De jaarstukken van de verschillende verbonden partijen moeten uiterlijk op 15 april worden toegezonden en zijn om die reden niet in deze jaarrekening opgenomen. Voor een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen bij de verbonden partijen verwijzen wij u naar het raadsvoorstel over de zienswijzen en de ontwerp-begrotingen van de verbonden partijen. Hierin worden ook de jaarstukken van de verbonden partijen ter kennisname bijgevoegd. Dit voorstel wordt gelijktijdig met de gemeentelijke jaarstukken 2020 behandeld.

Verbonden partijen zijn organisaties en instellingen waarin een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als de gemeente

de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of als financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, of omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, of omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Met de Nota Verbonden Partijen, zes kaderstellende spelregels, zijn nadere afspraken vastgelegd tot beleidsmatige en financiële aansturing en beheersing van verbonden partijen. De gemeente Bergen op Zoom kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling	Gemeentelijke vertegenwoordiger	Progr.
GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)	portefeuillehouder	2
GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	portefeuillehouder	2
GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	portefeuillehouder	2
GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	portefeuillehouder	3
GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)	burgemeester	1
Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)	burgemeester	1
GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB)	portefeuillehouder	5
GR Regio West-Brabant	burgemeester	3
GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	portefeuillehouder	2
GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal	portefeuillehouder	2
GR ICT Samenwerking West-Brabant West	portefeuillehouder	6
GR West-Brabants Archief	portefeuillehouder	6
GR Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt crisiszorg West-Brabant (GIA)	portefeuillehouder	2

Deelnemingen	Gemeentelijke vertegenwoordiger	Boekwaarde Deelneming	Progr.
SAVER NV	portefeuillehouder	€ 925.712	3
Rewin NV	portefeuillehouder	€ 13.613	3
Brabant Water NV	portefeuillehouder	€ 228.849	5
NV Bank Nederlandse Gemeenten	portefeuillehouder	€ 93.178	5
PZEM NV	portefeuillehouder	€ 38.118	5
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	portefeuillehouder	€ 18.000	3
Zwembad De Schelp en De Melanen BV	portefeuillehouder	€ 100.000	4
nv Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (nv Aangenaam Bergen op Zoom)	portefeuillehouder	€ 402.750	3
Enexis Holding NV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1.132	5
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1	5
Claim Staat Vennootschap BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1	5

Publieke verbonden partijen

Programma 2

GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de gezondheid(szorg)			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Breda.			
Risico totaal	1. De gemeente draagt bij in het nadelig saldo. 2. De geneeskundige zorg afstemmen op de aanvaardbare kosten.			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het dagelijks en algemeen bestuur.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo naar rato van het aantal inwoners.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Wet Publieke Gezondheid een openbare gezondheidszorgdienst in stand te houden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 3.976.000	1 januari 2021:	€ 4.469.000
	31 december 2019:	€ 4.712.000	31 december 2021:	€ 4.550.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 11.131.000	1 januari 2021:	€ 10.500.000
	31 december 2019:	€ 10.978.000	31 december 2021:	€ 10.500.000
Resultaat	2019:	-/- € 633		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 2

GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Doel	• Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening voor het werkgebied Midden en West-Brabant; • Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening voor het werkgebied Brabant-Noord; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Midden- en West-Brabant; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Landerd, Lith, Loon op Zand, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Steenbergen, Tilburg, Uden, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.			
Bestuurlijk belang	Door de gemeenteraad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo, vanaf 2012 is de jaarlijkse bijdrage komen te vervallen.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Ambulancewet een ambulancevoorziening in stand te houden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 13.047.000	1 januari 2021:	€ 13.749.000
	31 december 2019:	€ 13.670.000	31 december 2021:	€ 13.708.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 25.747.000	1 januari 2021:	€ 23.696.000
	31 december 2019:	€ 25.506.000	31 december 2021:	€ 27.096.000
Resultaat	2019:	€ -/- 370.633		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 2

GR Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Doel	Integrale uitvoering van de Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, en activiteiten voor arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.			
Betrokkenen	Eigenaren en klant: Gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenberg, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Roosendaal. Leverancier: WVS-groep			
Risico totaal	1. Gemeenten dragen gezamenlijk (eventuele) negatieve exploitatiesaldi. Weerbaarheidsreserve van de GR is thans € 2,3 miljoen. Het risico is onlangs becijferd op € 6 miljoen. Aandeel Bergen op Zoom in het additionele tekort WVS ligt rond de 22%. 2. Om exploitatie sluitend te krijgen, zijn naast de subsidies eigen inkomsten nodig. De omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen, ondernemerschap van de regeling en bereidheid ondernemers werk uit te besteden/arbeidsplaatsen ter beschikking te stellen. De afgelopen jaren konden de bezuinigingen op de Rijkssubsidie door WVS onvoldoende door omzetverhoging worden gecompenseerd zodat exploitatietekorten werden gerealiseerd. Dit heeft ook gevolgen voor de liquiditeitspositie van WVS.			
Bestuurlijk belang	De wethouder van het programma sociale voorzieningen vertegenwoordigt de gemeente, in het algemeen bestuur. Hij vertegenwoordigt hierin de klant- en eigenarenrol. Wethouder J.J.S.M. de Lange is binnen GR aangewezen als lid algemeen bestuur.			
Financieel belang	Financiering geschiedt door doorsluizen van gemeenten van rijkssubsidie en bijdragen van derden. Daarnaast betaalt de gemeente op basis van het aantal geplaatsen een eigen bijdrage ter afkoop van tekortfinanciering. Als de weerbaarheidsreserve van de GR onvoldoende is in kader van dekking exploitatietekort moet de gemeente verdere afdekking van het tekort van de GR op zich nemen.			
Uittredingsbepalingen	Opgenomen in tekst GR artikel 38. Met name lid 4 is van belang: 'Een uittredende gemeente is gehouden na uittreding bij te dragen in de negatieve effecten op de exploitatie en in de als gevolg van de uittreding mogelijk ontstane desintegratiekosten. De bijdrage wordt vastgesteld door het algemeen bestuur en de uittredende gemeente. De wijze waarop de bijdrage wordt berekend sluit zoveel mogelijk aan op de bestaande jurisprudentie. Als partijen er niet uitkomen wordt de kwestie conform lid 5 voorgelegd aan een geschillencommissie'. In WVS-verband geven we op dit moment een aanzet voor het formuleren van gezamenlijke uitgangspunten bij de uitwerking van de kostenberekening.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 4.472.000	1 januari 2021:	€ 5.463.000
	31 december 2019:	€ 6.873.000	31 december 2021:	€ 5.413.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 20.753.000	1 januari 2021:	€ 20.691.000
	31 december 2019:	€ 19.318.000	31 december 2021:	€ 20.241.000
Resultaat	2019:	€ 2.601		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	J.S.M. de Lange			

Programma 4

GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Doel	OMWB neemt voorbereidende, coördinerende en uitvoerende taken op zich op het terrein van milieu. Zij voert deze taken uit voor de aangesloten gemeenten, deels in mandaat.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten/provincie behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert en provincie Noord-Brabant. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in eventueel nadelig exploitatieresultaat (zie programma 3).			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	1. De gemeenten hebben een Dienstverleningsovereenkomst met de OMWB, waarin een contract-maat met het aantal af te nemen uren is opgenomen en stellen jaarlijks een werkprogramma op voor de uit te voeren werkzaamheden. 2. De gemeenten hebben een startkapitaal gestort			
Uittredingsbepalingen	Bij uittreding heeft gemeente gedurende een aantal jaren een afnameverplichting.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 3.568.000	1 januari 2021:	€ 1.843.000
	31 december 2019:	€ 2.609.000	31 december 2021:	€ 1.822.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 4.614.000	1 januari 2021:	€ 3.955.000
	31 december 2019:	€ 3.880.000	31 december 2021:	€ 3.955.000
Resultaat	2019:	€ 699.000		
	2021:	€ 0		
Programma	4 Woon- en leefomgeving			
Portefeuillehouder	B. Jacobs MSc			

Programma 1

GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)

Doel	Afstemming tussen hulpdiensten t.b.v. bereiken grotere slagkracht en betere dienstverlening.			
Betrokkenen	In de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt deelgenomen door de 26 gemeenten, de Brandweer Midden- en West-Brabant, De GHOR Midden- en West-Brabant en de Gemeenschappelijke Meldkamer. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	bijdrage per inwoner voortgang hulpverlening openbare veiligheid.			
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft zitting in het algemeen bestuur, de gemeenteraad heeft een plaatsvervangend lid aangewezen.			
Financieel belang	Bijdrage bestaat uit een bedrag per inwoner.			
Uittredingsbepalingen	Uittreden is in principe niet mogelijk. Het betreft hier een wettelijke verplichting.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 18.582.000	1 januari 2021:	€ 16.732.000
	31 december 2019:	€ 19.531.000	31 december 2021:	€ 14.335.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 38.926.000	1 januari 2021:	€ 46.316.000
	31 december 2019:	€ 40.970.000	31 december 2021:	€ 50.688.000
Resultaat	2019:	€ 2.622.000		
	2021:	€ 0		
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid			
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter			

Programma 1

Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)

Doel	Op 28 juni 2007 is besloten BENEGO in een gewijzigde vorm te continueren. De doelen die BENEGO nastreeft luiden als volgt: • Het zeer actief verbinden van lokale initiatieven bij zowel Belgische als Nederlandse grensgemeenten met als doel hiervoor substantiële subsidiebijdrages te verwerven o.a. via Interreg; • Het in stand houden van een platformfunctie dat minimaal éénmaal per jaar een conferentie belegt voor de deelnemende grensgemeenten en tevens op verzoek van de leden concrete samenwerking c.q. informatie-uitwisseling over grensoverschrijdende actuele thema's actief entameert; Het in stand houden van de rechtspersoon (GOL).
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Bergen op Zoom, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Halderberge. Geen vestigingsplaats, alleen overlegvorm. Deelnemende gemeenten niet behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Antwerpen, Arendonk, Baarle-Hertog, Baarle-Nassau, Breda, Essen, Etten-Leur, Goirle, Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Hoogstraten, Kalmthout, Kapellen, Ravels, Tilburg, Turnhout, Wuustwezel, Zundert.
Risico totaal	Jaarlijkse bijdrage van het gemeentelijk belang in grensoverschrijdende projecten.
Bestuurlijk belang	Twee leden van B&W, aangewezen door de gemeenteraad ,vertegenwoordigen de gemeente in de Algemene Ledenvergadering.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage (opgenomen in de begroting).
Uittredingsbepalingen	-
Eigen Vermogen	Nvt, er is geen vermogens positie en geen resultaat, eventuele kosten worden direct verrekend.
Vreemd vermogen	
Resultaat 2013	
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter

Programma 5

GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en het waterschap op het gebied van de heffing en invordering van belastingen en de uitvoering van de Wet waardering Onroerende Zaken.					
Betrokkenen	Waterschap Brabantse Delta en gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert. Vestiging Etten-Leur.					
Risico totaal	De gemeente is verplicht een -jaarlijks te bepalen- bijdrage te betalen aan de begroting. De gemeente staat, gezamenlijk met de overige deelnemers, garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.					
Bestuurlijk belang	B&W hebben uit hun midden één lid aangewezen voor het algemeen bestuur. De voorzitter en de leden van het dagelijks bestuur zijn door en uit het midden van het algemeen bestuur gekozen.					
Financieel belang	Het algemeen bestuur stelt de berekeningswijze van de bijdrage van de deelnemers aan de begroting van de BWB vast met een versterkte meerderheid van tenminste tweederde van het maximaal aantal in dit bestuur uit te brengen stemmen. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.					
Uittredingsbepalingen	Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is het niet mogelijk om uit de regeling uit te treden. Voor uittreding wordt een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht genomen. Een onafhankelijke deskundige stelt, na ontvangst van een aangetekend schrijven met hierin het –door de gemeenteraad goedgekeurde- besluit tot uittreding een liquidatieplan op met daarin de financiële en personele gevolgen van de uittreding. De kosten van het opstellen van dit liquidatieplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	0	1 januari 2021:	€	0
	31 december 2019:	-/- €	423.600	31 december 2021:	€	0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	1.665.000	1 januari 2021:	€	1.255.000
	31 december 2019:	€	1.460.000	31 december 2021:	€	1.050.000
Resultaat	2019:	-/- €	423.600			
	2021:	€	0			
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening					
Portefeuillehouder	Mw. Ir. Ing. P.T.C. Koenders					

Programma 1

GR Regio West-Brabant

Doel	Door bundeling van een aantal gemeenschappelijke regelingen wordt als regio gezamenlijke slagkracht georganiseerd, bestuurlijke drukte verminderd en effectiviteit en efficiency verhoogd. De voormalige Verbonden Partijen als SES, MARB, KCV, Regiobureau en Programmabureau zijn opgegaan in deze GR RWB.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert en Tholen. Vestiging Etten Leur.			
Risico totaal	-			
Bestuurlijk belang	Burgemeester vertegenwoordigt, als lid van het college, de gemeente in het Algemeen Bestuur en (als vice-voorzitter) in het Dagelijks Bestuur. Portefeuillehouders vertegenwoordigen de gemeente in de Bestuurscommissies Middelen, RO, Duurzaamheid, Zorg/Welzijn/Onderwijs, Sociaal-Economische Zaken, KCV en Mobiliteit.			
Financieel belang	-			
Uittredingsbepalingen	Een deelnemende gemeente kan uittreden uit de regeling door toezending aan het algemeen bestuur van daartoe strekkende besluiten van haar college van Burgemeester en Wethouders. De uittreding vindt, behoudens een door het algemeen bestuur geaccepteerde afwijking, plaats op 1 januari van het tweede jaar, volgend op dat waarin het besluit tot uittreding in de Staatscourant is bekend gemaakt. Daarbij brengt het algemeen bestuur in elk geval de financiële consequenties van de uittreding in beeld en draagt zij er zorg voor dat het openbaar lichaam een redelijke periode krijgt om haar begroting en formatie in overeenstemming te brengen met het nieuwe aantal deelnemers. Verplichtingen die specifiek voor de uittredende gemeente zijn aangegaan zullen daarbij in principe ook door die gemeente nagekomen dienen te worden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 1.110.000	1 januari 2021:	€ 504.000
	31 december 2019:	€ 1.115.000	31 december 2021:	€ 504.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 4.614.000	1 januari 2021:	€ 4.640.000
	31 december 2019:	€ 5.212.000	31 december 2021:	€ 4.640.000
Resultaat	2019:	€ 109.000		
	2021:	€ 0		
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid			
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter			

Programma 3

GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Doel	Regionale centrale leerlingenadministratie; Centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) voor betere controle op voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg, Veiligheidspartners.			
Betrokkenen	18 gemeenten nemen deel aan de GR waaronder de Gemeente Bergen op Zoom. Vestiging Breda.			
Risico totaal	Bergen op Zoom blijft zelf eindverantwoordelijk voor deze wettelijke taak. Breda wordt gemandateerd om de centrale leerlingenadministratie te voeren. Risico blijft beperkt tot maximaal de jaarlijkse bijdrage.			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiger in bestuur GR van de 18 gemeenten is portefeuillehouder educatie. Vertegenwoordiger bij Regio West Brabant in ZWO portefeuillehouder educatie.			
Financieel belang				
Uittredingsbepalingen	Looptijd van de GR is twee jaar. Tussentijdse ontbinding kan uitsluitend als alle gemeenten daartoe instemmen.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 11.190	1 januari 2021:	€ 0
	31 december 2018	€ 0	31 december 2021:	€ 0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 1.291.435	1 januari 2021:	€ 1.350.000
	31 december 2019:	€ 1.347.543	31 december 2021:	€ 1.350.000
Resultaat	2019:	-/- € 42.775		
	2021:	€ 0		
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs			
Portefeuillehouder	Mw. Ir. Ing. P.T.C. Koenders			

Programma 2

GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal

Doel	De regeling heeft ten doel de gezamenlijk uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van een gemeente uit te voeren en het afstemmen van beleid terzake van de uitvoering van de in deze regeling benoemde wet- en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Het gemeenschappelijk belang gaat over de uitvoering van de primaire en secundaire processen van de regelingen. Ingangsdatum is 1 januari 2012.			
Betrokkenen	Gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. Vestiging Bergen op Zoom.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo			
Bestuurlijk belang	Voor de uitvoering van deze regeling is een gemeenschappelijk orgaan ingesteld. Een door de raad aangewezen lid van het college vertegenwoordigt de gemeente in het gemeenschappelijk orgaan.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij naar rato van het klantenaantal WWB. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.			
Uittredingsbepalingen	Het college van elke deelnemende gemeente kan, na vooraf verkregen instemming van de raad van die gemeente, besluiten dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd. De raad van de andere gemeenten wordt over de besluiten geïnformeerd. Een dergelijk besluit tot uittreding kan niet plaatsvinden binnen vijfjaar na inwerkingtreding van deze regeling. Een uittreding kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste januari van enig jaar, met dien verstande dat tenminste een opzegperiode van 18 maanden in acht wordt genomen. De deelnemende gemeenten regelen in alle billijkheid de gevolgen van de uittreding. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 0	1 januari 2021:	€ 0
	31 december 2018	€ 0	31 december 2021:	€ 0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 0	1 januari 2021:	€ 0
	31 december 2019:	€ 0	31 december 2021:	€ 0
Resultaat	De ISD heeft geen eigen vermogen of vreemd vermogen.			
	2019:	€ 190.211		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	J.J.S.M. de Lange			

Programma 5

GR ICT West Brabant West

Doel	Ondersteuning op het gebied van ICT in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het betreft echter alleen de automatiseringsfunctie. Het gaat dan om de basisinfrastructuur zoals netwerk, server/opslag en werkplek (het gaat niet om de applicaties die gebruik maken van deze infrastructuur).			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk			
Risico totaal	De dienstverlening van de gemeente is afhankelijk van het goed functioneren van de gemeenschappelijk beheerde ICT-infrastructuur. Daarnaast draagt de gemeente bij in een eventueel nadelig exploitatiesaldo.			
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder behartigt het belang van Bergen op Zoom in het bestuur.			
Financieel belang	Het bestuur stelt jaarlijks een berekenwijze vast van de deelnemersbijdragen.			
Uittredingsbepalingen	Zijn opgenomen in artikel 29 van de GR. De nadelige financiële gevolgen voor de ICT WBW die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichtingen, worden bij het uittredende college in rekening gebracht.			
Eigen Vermogen	1 januari 2017:	€ 0	1 januari 2021:	€ 0
	31 december 2017:	€ 0	31 december 2021:	€ 0
	Er is geen sprake van eigen vermogen aangezien alle resultaten worden terug gegeven aan de deelnemende gemeenten.			
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 61.416	1 januari 2021:	€ 8.861.416
	31 december 2019:	€ 1.361.416	31 december 2021:	€ 7.361.416
Resultaat	2019:	€ 397.134		
	2021:	€ 0		
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 5

GR West-Brabants Archief

Doel	1. De belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. 2. Het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheeren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten: Bergen op Zoom (vestigingsplaats), Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk, Halderberge, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in een eventueel nadelig saldo.			
Bestuurlijk belang	Het college wijst een collegelid aan voor het algemeen bestuur. Portefeuillehouder is ook lid van het dagelijks bestuur.			
Financieel belang	De Bijdrage bestaat uit een bedrag per strekkende meter archief. Daarnaast een bijdrage bedoeld om de verbinding tussen het Archief en het Cultuurbedrijf te behouden en optimaliseren.			
Uittredingsbepalingen	Uittreding dient schriftelijk medegedeeld te worden aan het algemeen bestuur. De uittreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin de schriftelijke uittreding bij het algemeen bestuur is ingediend. Aan de uittreding wordt door het algemeen bestuur voorwaarden en gevolgen verbonden. De nadelige financiële gevolgen voor het West-Brabants Archief, die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichting worden bij de uittredende deelnemer in rekening gebracht. Een onafhankelijke externe deskundige adviseert over de vaststelling van de financiële gevolgen. Het advies van deze deskundige is voor partijen bindend.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 282.805	1 januari 2021:	€ 232.810
	31 december 2019:	€ 232.810	31 december 2021:	€ 232.810
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 1.315.970	1 januari 2021:	€ 1.133.320
	31 december 2019:	€ 1.232.858	31 december 2021:	€ 1.133.843
Resultaat	2019:	€ 104.744		
	2021:	€ 0		
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 5

GR GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties)

Doel	Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) is om de samenwerking te verankeren tussen de West-Brabantse gemeenten bij de aanpak van het voorkomen en bestrijden van GIA en de zorg voor één Meldpunt Crisiszorg in de regio West-Brabant.
Betrokkenen	Onderdeel van de GR GIA zijn de gemeenten uit jeugdhulpregio West-Brabant West en West-Brabant Oost, te weten: Alphen-Chaam, Halderberge, Altena, Moerdijk, Baarle-Nassau, Oosterhout, Bergen op Zoom, Roosendaal, Breda, Rucphen, Drimmelen, Steenberghe, Etten-Leur, Woensdrecht, Geertruidenberg en Zundert.
Risico totaal	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder is namens West-Brabant West vooruitgeschoven op dit dossier en neemt deel aan de bestuurlijke stuurgroep Veilig Thuis.
Financieel belang	
Uittredingsbepalingen	
Eigen Vermogen	De financiën uit het voor Veilig Thuis West-Brabant zijn bij het vaststellen van de centrumregeling vastgelegd in het MeerjarenPlan 2018 -2021 (MJP). Daarin is besloten om de deelnemende gemeenten gedurende die periode jaarlijks € 5.481.048 te laten bijdragen. Hier komt de DUVO-bijdrage (bedoeld voor de vrouwenopvang) die aan centrumgemeente Breda wordt verstrekt, bij. Voor Bergen op Zoom betekent dit een jaarlijkse bijdrage van € 518.711,87 conform besluitvorming in het college en de gemeenteraad eind 2017. Deze bijdrage blijft gedurende de looptijd van het MJP ongewijzigd. Daarnaast is in januari 2020 een inhoudelijke wijziging van de GR door de gemeenteraad vastgesteld, waarin staat toegelicht op welke wijze er besluitvorming plaatsvindt over nieuwe (financiële) wijzigingen.
Vreemd vermogen	In 2020 is er – door een eenmalige uitkeer – een bedrag teruggekomen naar de gemeente Bergen op Zoom van € 170.240. Van deze eenmalige uitkeer is met instemming van het college € 9.310 gebruikt voor de financiering van de zorgcoördinator mensenhandel.
Resultaat	
Programma	2 Samen leven, samen doen
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders

Private verbonden partijen

Programma 4

SAVER N.V.

Doel	Uitvoering afvalinzameling- en reinigingsdiensten.	
Betrokkenen	Bergen op Zoom, Roosendaal, Woensdrecht, Halderberge. Vestiging Roosendaal.	
Risico totaal	Gemeente draagt risico omtrent voortbestaan van het bedrijf c.q. het aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Middelven vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders. De portefeuillehouders 'Huishoudelijk Afval' en 'Reiniging' vertegenwoordigen de gemeente in de Klantenraad van SAVER.	
Financieel belang	Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de kosten van de uitvoering van werkzaamheden gestort aandelenkapitaal van € 925.712. Sinds 2004 is meer sprake van een koppeling prestatie en beloning. Gemeenten betalen dus niet zo zeer op basis van de omvang van het gestort aandelenkapitaal, maar op basis van prestatie.	
Ontwikkelingen	In 1999 heeft Bergen op Zoom het hele project reiniging geprivatiseerd en samen met nog 3 gemeenten ondergebracht in Saver nv De gemeente heeft een aandelenpakket van € 925.712. Voor de reiniging en het inzamelen van huishoudelijk afval geeft de gemeente opdracht aan Saver NV. De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval worden gedekt door het tarief afvalstoffenheffing. Het voor- of nadeel verschil van SAVER nv komt ten bate of ten laste van de deelnemende gemeenten. De gemeente is met een lid van het college vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (wethouder Financiën) en in de Klantenraad (wethouder Huishoudelijk Afval en Reiniging). Dienstverlening geschiedt op basis van DVO's die door de colleges worden vastgesteld. De DVO's zijn een afgeleide van de Raamdienstverleningsovereenkomst (RDVO) die door de aandeelhouders wordt vastgesteld. Hierdoor is er een koppeling ontstaan tussen prestatie en beloning. De aandeelhouders hebben in december 2020 een nieuwe aandeelhoudersovereenkomst vastgesteld. Ook zijn de statuten opnieuw vastgesteld omdat Saver sinds enige jaren onder het zogenaamde structuurregime valt. In het dienstenpakket van SAVER zit naast het inzamelen van huishoudelijk afval tevens de exploitatie van de milieustraat, kolkenreiniging, straatvegen, Gladheidsbestrijding, ongediertebestrijding en de inzameling van monostromen waaronder oud papier, glas, kunststof etc. De dienstverlening van SAVER breidt zich de laatste jaren uit over meer zakelijke partners in de vorm van bedrijven (inzameling bedrijfsafval) en andere gemeenten, niet zijnde aandeelhouders. Dit werken voor 'derden' is overigens gelimiteerd tot maximaal 20% en betreft het maximaal benutten van de beschikbare productiecapaciteit. Binnen de Governance structuur is een en ander in diverse documenten vastgelegd die door de aandeelhoudersvergadering zijn vastgesteld. De Governance structuur is in 2010 vastgesteld.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 27.561.000
	31 december 2019:	€ 27.457.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 11.104.000
	31 december 2019:	€ 11.385.000
Resultaat	2019:	€ 436.443
Programma	4 Woon- en leefomgeving	
Portefeuillehouder	Dhr. P.A.M. van der Velden (AVA)	

Programma 3

Rewin NV

Doel	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.	
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn de 18 gemeenten in West-Brabant te weten: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert, de Regio West-Brabant Kamers van Koophandel in Midden- en West-Brabant en Brabant.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen € 13.613	
Procedure begroting	Gemeentelijke bijdragen verlopen via de GR RWB	
Ontwikkelingen	Lopende discussie over de mogelijke integratie tussen BOM en REWIN waarvan de uitkomsten nog ongewis zijn.	
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€ 1.404.000
	31 december 2018:	€ 1.275.000
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€ 1.025.000
	31 december 2018:	€ 936.000
Resultaat	2018:	€ 50.000
Programma	3 (Vrijtijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs	
Portefeuillehouder	RvC lid: B. Jacobs MSc	

Programma 5

Brabant Water NV

Doel	Innemen en levering water in de aangesloten gemeenten.	
Betrokkenen	Vrijwel alle gemeenten in Noord-Brabant. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen € 228.849.	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over belangrijke investeringen en de thema's die momenteel spelen ten aanzien van waterleidingbedrijven.	
Ontwikkelingen	In 2002 zijn de nv Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant en de nv Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant gefuseerd tot Brabant Water nv. De inbreng van de gemeente als aandeelhouder is gering, maar de aanwezigheid heeft tot doel om met de andere gemeenten in Noord-Brabant in voorkomende gevallen een inbreng te hebben. De aandelen zijn niet verhandelbaar. Vooralsnog wordt gestreefd naar zelfstandigheid en een redelijk tarief voor drinkwater. In principe wordt er geen dividend uitgekeerd, maar dit wordt ingezet voor het behoud van een laag tarief. De gemeente maakt geen deel uit van het dagelijks bestuur. Samen met een circa 16 andere gemeenten wordt er, vanwege de ruime solvabiliteit, momenteel verkend in hoeverre het mogelijk zou zijn te komen tot een structurele dividenduitkering.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 635.876.000
	31 december 2019:	€ 665.384.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 457.000.000
	31 december 2019:	€ 479.000.000
Resultaat	2019:	€ 29.508.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	Dhr. P.A.M. van der Velden (AVA)	

Programma 5

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten

Doel	De gemeente heeft belang bij een gespecialiseerde bank voor Nederlandse overheden. Daarnaast wordt dividend ontvangen.
Betrokkenen	Bijna alle Nederlandse Gemeenten. Vestiging Den Haag.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	De gemeente neemt via aandelen deel in de nv Gestort € 93.178.
Ontwikkelingen	Van oudsher neemt de gemeente deel aan deze vennootschap. Dit is een uitvloeisel van de verhouding tussen gemeente en BNG, waarbij de BNG als huisbankier fungeert. Op dit moment zijn er geen redenen om de situatie te wijzigen. Jaarlijks wordt dividend ontvangen. De gemeente maakt geen deel uit van het bestuur.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 4.887.000.000 31 december 2020: € 5.097.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 144.802.000.000 31 december 2020: € 155.262.000.000
Resultaat	2020: € 221.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders

Programma 5

PZEM NV (voorheen Delta NV)

Doel	Innemen en levering water, gas, elektriciteit en kabel in de aangesloten gemeenten in Zeeland en Noord West-Brabant.
Betrokkenen	Alle Zeeuwse gemeenten (+/- 47%), Provincie Zeeland (50%), Provincie Noord-Brabant en enkele West-Brabantse gemeenten. Vestiging Middelburg.
Risico totaal	Verlies van inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeente bezit +/- 0,5% van de aandelen van Delta nv die een boekwaarde hebben van € 38.118.
Procedure begroting	Gemeente wordt via diverse informatie op de hoogte gehouden over de gang van zaken bij Delta. Grote investeringen en/of belangrijke strategische wijzigingen worden aan de aandeelhouders voorgelegd.
Ontwikkelingen	De herindeling van Halsteren bij Bergen op Zoom had tot gevolg dat de aandelen van de PZEM NV (voorheen Delta NV) mee overgingen. Het aandeel van de gemeente in het totale aandelenpakket is gering. De gemeente bezit 84 aandelen. De gemeente heeft alleen via de aandeelhoudersvergadering bestuurlijke inbreng. PZEM is in de afgelopen na verkoop van diverse bedrijfsonderdelen (afvalverwerker Indaver, deelneming in windmolenpark, consumententak Delta, netwerkbedrijf) op dit moment een producent van energie (Kerncentrale Borsele en Sloecentrale) en handelaar in energie. Daarnaast bezit zij een belang van 50% in Evides. Al geruime tijd is zij op zoek naar een oplossing om de risico's van haar commerciële activiteiten zoveel mogelijk te beperken. Probleem hierbij is het gedeeltelijk bezit (70%) van de kerncentrale in Borsele. PZEM wil af van dit belang maar heeft hiervoor de medewerking van het Rijk nodig. Daar lopen al jaren gesprekken over die momenteel weer zeer actueel zijn door een mogelijke nieuwe kerncentrale. Verder loopt er, in samenwerking met het Ministerie van Financiën, een onderzoek hoe PZEM haar belang in het waterbedrijf Evides kan overhevelen naar haar aandeelhouders. Daarnaast was PZEM in onderhandeling met EDF over eventuele overname van het 50% belang van EDF in de Sloecentrale wat EDF te koop heeft gezet maar, mogelijk door corona, staat dit proces on hold. PZEM bezit de andere 50% in deze centrale.
Eigen Vermogen	1 januari 2019: € 1.346.000.000 31 december 2019: € 1.346.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019: € 956.000.000 31 december 2019: € 940.000.000
Resultaat	2018: € 1.812.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders

Programma 4

Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV

Doel	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst.		
Risico totaal	• Gemeente Bergen op Zoom; • Parkeerbeheer Bergen op Zoom B.V. • Klanten (parkeerders en abonneementhouders)		
Risico totaal	De afspraken over het uitvoeren van het parkeerbeleid zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. Parkeerbeheer voert het parkeerbeleid conform de dienstverleningsovereenkomst uit. De kosten worden betaald uit de parkeerinkomsten. De gemeente draagt het financiële risico en ontvangt ook de inkomsten. Voor het opvangen van tegenvallers en voor het doen van (grote) investeringen is er een parkeerreserve. Deze reserve is op dit moment toereikend.		
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente betaalt een vergoeding voor de geleverde diensten en ontvangt de inkomsten van Parkeerbeheer bv.		
Procedure begroting	Parkeerbeheer bv stelt een eigen begroting op en verantwoordt elk kwartaal de voortgang.		
Ontwikkelingen	Parkeerbeheer Bergen op Zoom bv is opgericht in 2005. De werkzaamheden zijn onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke. In 2011 is het gereguleerd parkeergebied uitgebreid.		
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	-/- €	47.136
	31 december 2018:	€	58.748
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€	1.197.351
	31 december 2018:	€	1.502.471
Resultaat	2018:	€	105.884
Programma	4 Woon- en leefomgeving		
Portefeuillehouder	mw. ir. ing. P.T.C. Koenders (AVA)		

Programma 3

Zwembad de Schelp en de Melanen BV

Doel	De bv exploiteert 2 zwembaden.	
Risico totaal	Gemeente draagt het risico voor het voortbestaan c.q. het gestort aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.	
Financieel belang	Jaarlijks verstrekt de gemeente een subsidie van € 1.8 miljoen. Gestort aandelenkapitaal van € 100.000.	
Ontwikkelingen	In 2001 is voor de exploitatie het zwembad verzelfstandigd in de vorm van een bv. De gemeente is enige aandeelhouder met een aandelenpakket van € 100.000. Er is geen raad van commissarissen. De gemeente vormt het algemeen bestuur. Gezien het belang van het zwembad voor de gemeente en gezien het sociaal statuut loopt de gemeente een financieel risico indien de resultaten van de B.V. achterblijven bij de verwachtingen. In 2003 is het openluchtbad De Melanen hieraan toegevoegd. De gemeente subsidieert jaarlijks met afgerond € 1,6 miljoen. In 2017 zijn de huurovereenkomst en de exploitatieovereenkomst tussen gemeente en de BV geactualiseerd. Door gedwongen sluiting van zwembad de Schelp in maart 2018 kon gedurende langere tijd geen gebruik worden gemaakt van dit bad. Na de heropening in september 2019 zijn grote problemen gebleken met water- en luchtkwaliteit waardoor zwembad geruime tijd opnieuw haar deuren heeft moeten sluiten. Het zwembad is in voorjaar 2020 weer geopend maar beleefde, door de coronaperikelen, een moeizaam jaar. Ook in 2021 zal corona invloed hebben op de bedrijfsvoering.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 100.000
	31 december 2019:	€ 100.000
Vreemd vermogen	1 januari 2018	€ 581.972
	31 december 2019:	€ 517.187
Resultaat	Resultaat 2019:	€ 27.941
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 4

NV Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (NV Aangenaam Bergen op Zoom)

Doel	- Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; - Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds van bedrijfsgebouwen; - De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats en - Het verrichten van alle met het bovenstaande verband houdende of daarop betrekking hebbende handelingen, alles in de ruimste zin genomen.	
Betrokkenen	Gemeente Bergen op Zoom.	
Risico totaal	Verlies aandelenkapitaal (€ 402.750).	
Bestuurlijk belang	De gemeente is in de raad van commissarissen vertegenwoordigd door twee leden van het college.	
Financieel belang	Aandelenkapitaal € 402.750.	
Ontwikkelingen	De NV Aangenaam Bergen op Zoom stelt middelen beschikbaar voor het stimuleren van de economie van de gemeente Bergen op Zoom. Dit door in te zetten op de uitvoering citymarketing en het economisch stimuleren van nieuwe initiatieven zowel bij nieuwe of bestaande bedrijven in Bergen op Zoom.	
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€ 1.714.643
	31 december 2018:	€ 1.664.993
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€ 1.405.878
	31 december 2018:	€ 2.451.810
Resultaat	2018:	€ 49.650
Programma	4 Woon- en leefomgeving	
Portefeuillehouder	Dhr. P.A.M. van der Velden (AVA)	

Programma 5

Enexis Holding N.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Beheer energienetwerk.	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang in Enexis Holding nv kent een boekwaarde van € 1.132 (23.510 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	Enexis is sinds 2009 het afgesplitste netwerkbedrijf van Essent NV. Enexis beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland. Zij zorgt ervoor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klant terecht komen. Enexis is verantwoordelijk voor de aansluiting van ongeveer 2,6 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Het klimaatakkoord leidt ertoe dat netwerkbeheerders hun capaciteit enorm moeten vergroten. Dat betekent dat de investeringen de komende jaren sterk zullen toenemen. Hiervoor heeft Enexis via haar aandeelhouders voor versterking van haar vermogen een zogenaamde hybride lening afgesloten.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 4.112.000.000
	31 december 2020:	€ 4.116.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 4.146.000.000
	31 december 2020:	€ 4.635.000.000
Resultaat	2020:	€ 108.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 5

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen ingevolge de aandelen in EPZ (w.o. de kerncentrale Borssele).
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 1,00 (23.510 aandelen).
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.
Ontwikkelingen	PBE was aanvankelijk opgericht voor een bodemprocedure over het geschil tussen Delta en RWE over het belang in de kerncentrale in Borsele. Partijen hebben hierover een compromis bereikt. De PBE blijft voorlopig bestaan om zaken af te wikkelen volgende uit de verplichtingen van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale 2009. Het is op dit moment onduidelijk wanneer liquidatie kan worden ontbonden. De vennootschap voert hierover overleg met contractpartijen.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 1.589.543 31 december 2020: € 1.569.395
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 455.015 31 december 2020: € 19.533
Resultaat	2020: -/- € 20.148
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders

Programma 5

CSV Amsterdam B.V.

Doel	Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders bij het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen van een eventuele vergoeding (ingevolge de procedure tegen de Staat der Nederlanden) aan de verkopende aandeelhoudersschade als gevolg van de splitsingwetgeving tussen het productie leveringsbedrijf en het netwerkbedrijf.
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 3,14 (314 aandelen).
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.
Ontwikkelingen	In tegenstelling tot eerder voorzien kan deze vennootschap nog niet geliquideerd worden doordat de koper van Attero, Waterland, in 2015 een claim heeft weggelegd. Hierover is in 2016 een akkoord bereikt. Er loopt nog een geschil met de belastingdienst waardoor nog niet duidelijk is wanneer de vennootschap kan worden geliquideerd. Daarnaast is de vennootschap recent in het nieuws gekomen ivm fraude bij landsadvocaat Pels Rijcken. De voormalig bestuursvoorzitter zou CSV mogelijk een rentenadeel van € 55.000 hebben bezorgd.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 491.905 31 december 2020: € 392.593
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 83.583 31 december 2020: € 27.162
Resultaat	2020: € 172.219
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders

Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid is onderdeel van programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein). Het grondbeleid is een instrument dat als doel heeft om de gemeente Bergen op Zoom een goede plek te laten zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Daarbij heeft het grondbeleid invloed op diverse beleidsvelden zoals ruimtelijke ordening en wonen, verkeer en vervoer, cultuur, toerisme, sport en economische zaken.

Wat betreft de woningbouwlocaties gaat het hard. De woningen en appartementen die in de verkoop worden gezet, zijn in een korte tijd uitverkocht. Dit hangt samen met de kwalitatieve uitstraling van de woningen en de krapte op de woningmarkt. Om aan de behoefte van woningen te voldoen is in De Markiezaten in 2020 de verdere ontwikkeling van de grondexploitatie Meander 2 opgestart. Daarnaast stellen we in 2021 voor om de grondexploitatie Terpen 2 te openen. Naast het woningaanbod in ScheldeVesting geven deze ontwikkelingen in De Markiezaten een extra impuls voor nieuwe woningen in Bergen op Zoom.

De lijn die een paar jaar geleden is ingezet om vooral de markt uit te dagen om met mooie en duurzame plannen te komen, heeft goed uitgepakt. In zowel kwalitatieve- als financiële zin. Het werken met deze plannen geeft ook meer mogelijkheden om beheersmatig stappen te zetten, zodat het bouw- en woonrijp maken van de wijken op een goede wijze plaats kan vinden.

De woningmarkt in Bergen op Zoom is breder dan alleen de grondexploitaties. Denk hierbij aan binnenstedelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het voormalige V&D-complex. Om deze reden is de woningbehoefte, inclusief externe en demografische ontwikkelingen meerjarig in beeld gebracht. De woningbouwprogrammering is opgesteld in het perspectief van de stad met de omliggende dorpen. De aantallen woningen binnen de grondexploitaties zijn opgenomen in de woningbouwprogrammering.

Voor wat betreft de bedrijventerreinen kunnen we kort zijn omdat bedrijventerreinen ver uitverkocht zijn, met uitzondering van de eilandkavels in Oude Molen. We blijven ons oriënteren op mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen met potentiële (financiële) ontwikkelmogelijkheden.

De grondexploitaties hebben impact als het gaat om het terugbrengen van de schuldenlast. In totaliteit over de huidige actieve grondexploitaties is dit de komende jaren tot en met 2028 € 32 miljoen.

In het afgelopen jaar heeft Nederland te maken gekregen met de problematiek rondom stikstof en PFAS. Landelijk heeft dit grote impact op bouwprojecten, ook in Bergen op Zoom. Met name ook vanwege de Brabantse Wal die is aangemerkt als natuurgebied. Binnen de grondexploitaties hebben er evaluaties plaatsgevonden op de effecten van stikstof en PFAS en zijn plannings hierop bijgesteld.

De impact van COVID-19 op de samenleving is groot en de financiële effecten ervan zijn nog onzeker (maar materieel). Voor wat betreft de grondexploitaties zien we in 2020 (nog?) geen negatieve effecten. De kosten blijven stabiel en verwachte grondopbrengsten worden gerealiseerd. We blijven de situatie echter nauwlettend volgen en rapporteren tussentijds als daar aanleiding toe is.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Meerjarenprogramma Grondbedrijf	2019
Nota Grondbeleid 2017	2017
Structuurvisie 2030	2011
Beleidsplan Wonen 2014 – 2018	2014
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Grondprijzenbrief 2020	2020
Nota Kostenverhaal	2019

Kerncijfers van de paragraaf Grondbeleid - prognose

	2021	2022	2023	2024
Uitgifte gronden woningbouw in m ²	25.900	25.600	16.100	17.400
Uitgifte gronden bedrijven- en industrieterreinen in m ²	24.900	45.800	11.900	0

Wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Goed en adequaat grondbeleid vraagt flexibiliteit. Flexibiliteit om ontwikkelingen over te laten aan de markt als die de mogelijkheden ziet en wil benutten of om ontwikkelingen zelf uit te voeren als dit vanuit gemeentelijk beleid gevraagd wordt. Om dit mogelijk te maken kiest de gemeente Bergen op Zoom de rol per project, maatwerk dus. Deze gemengde vorm van grondbeleid wordt ook wel situationeel grondbeleid genoemd.

Als actief grondbeleid gevraagd wordt en we als gemeente dus risicodragend gronden ontwikkelen voor verkoop doen we dat op basis van een haalbaarheidsonderzoek. Na de start en het eventueel verwerven van gronden geven we deze gronden uit in concurrentie, om zo de meest optimale ontwikkeling mogelijk te kunnen maken.

Bij initiatieven vanuit de markt toetsen we deze aan de ruimtelijke, programmatische en financiële kaders. Bij een positieve beoordeling wordt het vervolg ingezet en wordt een anterieure overeenkomst opgesteld. In deze overeenkomst wordt het financiële kostenverhaal geregeld waarvoor de Nota Kostenverhaal is vastgesteld.

In alle projecten kunnen zich onvoorziene zaken voordoen, bij actief grondbeleid zijn de risico's over het algemeen groter dan bij faciliterend grondbeleid. Voor beide vormen geldt dat we inzetten op risicomanagement. Afhankelijk van de omvang en impact van de risico's worden relevante beheersmaatregelen getroffen.

Op verschillende wijzen wordt verantwoording afgelegd over het grondbeleid aan de raad. Onder andere via deze paragraaf in de jaarrekening en in de begroting. Ook wordt het Verslag Bouwgrondexploitaties opgesteld. Hierin wordt de voortgang van de portefeuille van het grondbedrijf opgenomen en projectspecifieke informatie van alle grondexploitaties. Tot slot wordt over de grootste projecten twee maal per jaar een Bestuurlijke Voortgangsrapportage gemaakt. Kortom een transparante verantwoording over de uitvoering van het grondbeleid

In de Nota Grondbeleid 2017 is bovendien uitvoeriger omschreven hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert. De nota grondbeleid wordt in 2021 herzien, de voorbereidingen daarvoor zijn eind 2020 gestart.

Indicatoren en relevante (financiële) cijfers

Resultaten per project (Bedragen afgerond en x € 1.000)

Grondexploitaties eindwaarde (op basis van MPG Jaarrekening 2020)	Looptijd	Bedrag
<i>ScheldeVesting</i>		
Havenplein en Dijk	2023	-9.493
Nieuwe Vesting Noord	2020	-37.631
Nieuwe Vesting Zuid Oost	2025	-19.563
Nieuwe Vesting Zuid West	2023	-27.368
Kijk in de Pot Zuid	2020	371
<i>De Markiezaten</i>		
Meander 1	2020	-2.217
Meander 2	2028	2.963
Wal 1	2021	467
Terpen 1	2024	1.466
Klaverwei/Brug	2020	708
<i>Overige grondexploitaties</i>		
Groene Gordijn	2025	1.104
Bloemendaal	2021	113
Stationsgebied	2025	650
Oude Molen	2022	2.524
Wouwseweg	2022	-2.948

Uit het verleden bestaan verliesgevendende grondexploitaties waarvoor een voorziening is getroffen. Tegenover de verliesgevendende grondexploitaties staan de plannen waarvoor in de toekomst positieve resultaten verwacht worden. Dit is de verdien capaciteit van de grondexploitaties. Bij realisatie conform prognose bedraagt de totale verdien capaciteit van de winstgevendende exploitaties (voor winstneming) afgerond € 10,5 miljoen.

Jaarkredieten 2020

Zoals gebruikelijk worden jaarlijks bij de begroting jaarkredieten voor de grondexploitaties vastgesteld. Deze jaarkredieten zijn gebaseerd op het vastgestelde Verslag Bouwgrondexploitaties 2020, waarin de herzieningen voor 2020 en verder zijn opgenomen. Om de jaarkredieten voor u inzichtelijk te maken zijn deze separaat opgenomen in de paragraaf grondbeleid. De jaarkredieten 2020 (inclusief de financieringslasten) zijn:

Grondexploitatie x € 1.000	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
ScheldeVesting		
Havenplein en Dijk	865	368
Nieuwe Vesting Noord	1.686	1.861
Nieuwe Vesting Zuid Oost	1.071	992
Nieuwe Vesting Zuid West	1.887	3.185
Kijk in de Pot Zuid	185	276
De Markiezen		
Meander 1	336	519
Meander 2	17.876	17.211
Wal 1	57	185
Terpen 1	569	395
Klaverwei/Brug	1.058	657
Overig		
Groene Gordijn	223	267
Bloemendaal	337	243
Stationsgebied (bedrijvigheid)	295	86
Oude Molen (bedrijvigheid)	382	106
Wouwseweg (bedrijvigheid)	212	344
Totaal generaal	27.039	26.695

Winstnemingen

In tabel zijn de tussentijdse winstnemingen per grondexploitatie voor 2020 opgenomen. Deze zijn bepaald aan de hand van de in het kader van de BBV voorgeschreven poc-methode (percentage of completion). Voor 1 grondexploitaties is de

in voorgaande jaren genomen tussentijdse winstnemingen neerwaarts bijgesteld. Verder zijn de positieve resultaten van het eind 2020 afsluiten van twee winstgevendende grondexploitaties opgenomen.

Tussentijdse winstnemingen/afgesloten grondexploitaties bedragen x € 1.000		Looptijd	Winstneming 2020
ScheldeVesting			
Kijk in de Pot Zuid	2020	€	371
De Markiezen			
Meander 2	2028	€	195
Wal 1	2021	€	-51
Terpen 1	2024	€	71
Klaverwei/Brug	2020	€	708
Overige grondexploitaties			
Groene Gordijn	2025	€	311
Bloemendaal	2020	€	308
Stationsgebied	2025	€	19
Oude Molen	2022	€	385
Totaal		€	2.317

Risico's

De grondexploitaties gaan samen met het nemen van aanvaardbare risico's. Een afweging van kansen en risico dus. De risico's worden kwalitatief ingeschat en voorzien van beheersmaatregelen, afhankelijk van een inschatting van 'kans' en 'impact'. Als onderdeel van algemeen projectmanagement worden de risico's per grondexploitatie in kaart gebracht en beheerst.

Voor de risico's is een blokkering gelegd op het weerstandsvermogen van de gemeente. Deze wordt berekend op basis van de IFLO-plus methode. Dit houdt in dat voor de hoogte van de blokkering een kwantificering van de risico's wordt aangehouden met daarbij een kans van optreden van 50% over een financiële impact van 10% van de nog te realiseren opbrengsten, over 5% van de nog te realiseren kosten en over 10% van de boekwaarde minus de verliesvoorziening. Dat betekent dat de blokkering per 1 januari 2021 uiteindelijk € 4,2 miljoen moet zijn (was bij de begroting 2021 € 4,8 miljoen voor 2021).

Meerjarig bedraagt de risicoblokkering, met de huidige grondexploitaties, als volgt:

Jaar	2021	2022	2023	2024
Hoogte risicoblokkering	€ 4,2 mln.	€ 2,3 mln.	€ 0,8 mln.	€ 0,2 mln.

Als er de komende jaren nieuwe grondexploitaties worden geopend, heeft dit vanzelfsprekend ook effect op de hoogte van het risicoprofiel.

Bedrijfsvoering

In programma 5 zijn al veel doelstellingen van Bedrijfsvoering toegelicht, in deze paragraaf zijn de volgende aspecten uitgewerkt:

1. Salaris- en personele kosten
2. Dienstverlening
3. Communicatie
4. Financiën
5. Informatieveiligheid
6. Informatie & Processen
7. Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement
8. Facilitaire diensten

1. Salaris- en personele kosten

In 2020 is voor het eerst gewerkt met de personeelsmonitor waarbij maandelijks de personele kosten en inhuur in beeld werden gebracht. Maandelijks is op deze post gestuurd. De salaris- en personele kosten zijn bij diverse programma's toegelicht. In deze paragraaf geven wij u graag het totaaloverzicht:

Categorie	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Saldo
Vast Personeel	37.792.770	35.630.134	2.162.636
Inhuur	3.279.189	5.120.475	-1.841.286
Detacheringsvergoedingen	0	-186.977	186.977
Saldo	41.071.959	40.563.631	508.328
Mobiliteitsbudget	425.000	323.316	101.684
Langdurig zieken budget	810.000	500.941	309.059
Bestuurlijke organisatie	1.670.943	1.659.369	11.574
Totaal Gemeente	43.977.902	43.047.257	930.645
Waarvan Cultuurbedrijf	4.920.066	4.569.965	350.101
Totaal exclusief cultuurbedrijf	39.057.836	38.477.292	580.544

Uit het bovenstaande blijkt dat we in 2020 € 930.000 minder uitgaven dan het beschikbare budget voor salariskosten en inhuur. Wanneer het cultuurbedrijf buiten beschouwing wordt gelaten resteert er nog een voordeel van € 581.000. Vanwege Covid-19 is er bij het cultuurbedrijf fors bespaard op salariskosten en inhuur om zo de misgelopen inkomsten bij het Theater de Maagd (met name horeca), CKB (muzieklessen) en Markiezenhof te compenseren.

2. Dienstverlening

Dienstverlening is iets wat elke medewerker en elk organisatieonderdeel raakt. De organisatieontwikkeling die het afgelopen jaar is ingezet, heeft dan ook mede invloed op de wijze waarop Bergen op Zoom haar dienstverlening wil vormgeven. In het afgelopen jaar hebben we op dit vlak een start gemaakt met het leggen van een stevig fundament onder de dienstverlening voor de komende jaren. Daartoe hebben we de volgende inspanningen verricht:

1. Transformatie Sociaal Domein, Fysiek Domein en Bedrijfsvoering

De drie transformaties staan niet op zichzelf. Daarom kozen we in 2019 een projectmatige aanpak die een stevige verbinding en integrale aanpak borgt. Dienstverlening in- en extern is hierin een van de speerpunten. Organisatiebreed startten we met het opleiden van medewerkers op het gebied van procesoptimalisatie.

2. Leerjaar USD

De transformatie Sociaal Domein vraagt om een andere werkwijze en klantbenadering. Om daar inhoud aan te geven en ervaring mee op te kunnen doen, is 2019 tot leerjaar USD bestempeld. Een integrale klantbenadering staat centraal, ongeacht het kanaal waarlangs we onze klant bedienen. Om die reden is onder andere ook het KCC betrokken bij dit leerjaar.

3. Nieuwe gemeentelijke website

In de eerste helft van 2020 werd een nieuwe website gelanceerd. Hiervoor troffen we voorbereidingen in 2019, waaronder de keuze voor het contentmanagementsysteem.

4. Informatie als grondstof

Om keuzes te kunnen maken op feiten en niet op gevoel, hebben we onder meer geïnvesteerd in de ontwikkeling van interne dashboards. We hebben gemerkt dat de vraag naar informatie en inzichten gebaseerd op data steeds meer toeneemt. Dat vraagt om prioritering en het maken van keuzes. Daartoe hebben we in 2019 een beoordelingssystematiek ontwikkeld, zodat ook het maken van de keuzes gedaan kan worden op basis van objectieve criteria.

Omdat onze dienstverlening steeds meer geautomatiseerd en gedigitaliseerd verloopt, is in 2020 de keuze voorbereid en besloten om afscheid te nemen van het samenwerkingsverband ICT-WBW en op zoek te gaan naar een marktpartij. Na overgang naar de marktpartij in 2022 zal dit naar verwachting een positief effect hebben op de snelheid en kwalitatieve ontwikkeling van onze dienstverlening.

3. Communicatie

De wereld verandert. De complexe maatschappij, de mondige en autonome burger, burger/overheidsparticipatie. Het zijn veel gehoorde en veel omvattende begrippen.

De communicatievisie is een breed gedragen manier van omgaan met elkaar. Het is de leidraad van handelen van gemeenteraad, college en ambtenaren. Het is de standaard die inwoners en bedrijven van ons en van elkaar kunnen en mogen verwachten.

Het gaat over hoe we optimaal diensten en service kunnen verlenen aan onze opdrachtgever.

De communicatievisie speelt ook in op de veranderende rol van de gemeente in de maatschappij. Niet langer verticaal maar horizontaal communiceren. De gemeente sluit aan in de kring en doet mee als dat nodig of gewenst is. De kern van de concept communicatievisie voor de gemeente Bergen op Zoom (bestuur en organisatie) is daarom:

- We doen alles voor en samen met de samenleving.
- We gaan vol de dialoog met de samenleving aan en zetten daarbij alle mogelijke middelen in die er zijn.
- Bergen op Zoom en z'n inwoners en bedrijven stellen we altijd centraal.
- We durven los te laten en geven ruimte voor experiment.

- We hebben vertrouwen in de inwoners, bedrijven en organisaties en geven ze ruimte – zij zijn immers ervaringsdeskundigen in het samenleven in Bergen op Zoom.
- Wij zorgen dat we een betrouwbare partner zijn die zegt wat ie doet en doet wat ie zegt.
- Kiezen we voor directe ontmoeting en contact en zien dat niet als extra werk, maar als het nieuwe normaal.
- We willen weten wat er speelt en leeft en kijken hoe we bij kunnen dragen aan het mogelijk maken van zaken en het oplossen van problemen.
- Kan niet, bestaat niet, maar de gemeente doet niet alles (zelf).

De komende periode stellen we de communicatievisie vast en werken we verder uit hoe we met – raad, college, organisatie en inwoners – invulling geven aan de communicatievisie.

4. Financiën

• Beheersing:

Het verbeteren van het financiële beheer is een permanent streven. In 2020 ging er veel energie naar de uitgavenstop, de financiële effecten van de Covid-19 en de eerste uitwerking van het focusakkoord. Al deze stukken moeten bijdragen aan de beheersing van de financiën.

• Control en audits:

Ook dit jaar besteedden we veel aandacht aan de verbetering van de kwaliteitscontroles binnen de afdelingen. Zeker gelet op de rechtmatigheidsverantwoording af te geven door het college, wordt dit voor de toekomst steeds belangrijker. Op moment van schrijven is nog geen duidelijkheid omtrent het jaar van invoering van deze verantwoording. Los van invoering van deze verantwoording zijn in 2020 reeds stappen gezet omtrent de voorbereiding, zogenaamde doorontwikkeling van control en aanpassing van de processen, in 2021 wordt hier verder vervolg aan gegeven. Eind 2020 is eveneens gestart met de optimalisatie en verbetering van risicomanagement binnen de organisatie.

Dit geldt eveneens voor de aanbevelingen en aandachtspunten naar aanleiding van de interim controle en jaarrekeningcontrole geconstateerd door de accountant. Deze geven handvatten voor optimalisatie van de processen, onder andere op het gebied van interne controle en kwaliteitscontroles. Op vaste momenten wordt over de voortgang gerapporteerd richting college en auditcommissie plus.

• Verordening 213 A (efficiëntere werkprocessen)

In het kader van de artikel 213A onderzoeken worden jaarlijks een aantal processen volgens de methode van Lean

six Sigma geoptimaliseerd. In onze visie is Lean vooral een mens gedreven filosofie die medewerkers op de werkvloer centraal stelt en hen onderdeel maakt van het proces van continue verbetering. Lean richt zich op het elimineren van verspillingen en het creëren van flow in een proces. Six Sigma richt zich op het verminderen van spreiding binnen een proces en onderbouwt beslissingen met data.

Juist dit hebben van een gemeenschappelijk denkraam dat breder is dan de eigen (team)doelstellingen zorgt voor eenheid in de aanpak en uitvoering van de transformatie.

Vanuit deze achtergrondperspectieven kan een duurzame verandering tot stand worden gebracht die gedragen wordt door het management én de medewerkers van de organisatie. Ook heeft de Lean-aanpak een hogere klanttevredenheid tot gevolg waardoor de kans op een beter financieel resultaat sterk vergroot wordt. Een beter financieel resultaat is echter het gevolg van de Lean-aanpak en niet het doel op zich. Door de gerichtheid op de klanten, de medewerkers en de organisatie kan een verandering echt beklijven en is het geen korte ervaring waarna alsnog een (nog grotere) dip volgt.

De volgende processen zijn in 2020 opgepakt:

Projectnaam	Doelstelling
Meldingen Jeugd	Het verlagen van de doorlooptijd met 50% door het invoeren van one piece flow. Met 'one piece' wordt stuksgewijs bedoeld, terwijl 'flow' staat voor continue doorstroming. Er is sprake van flow als de melding door het proces stroomt zonder stil te staan. - Sneller leren van fouten - Geen voorraden - Geen wachttijden
Indiceren WMO	1. 95% van de meldingen zijn intern binnen 42 dagen onderzocht. 2. 95% van de leveringsplannen zijn binnen 14 dagen beoordeeld.
Beëindigingsproces Niet Vrij Toegankelijke Zorg Jeugd	Elke beëindiging van een intensief of perspectief jeugdzorgtraject in de niet vrij toegankelijke zorg wordt beoordeeld, waarbij vastgesteld wordt of de doelen en/of resultaten genoemd in het arrangement behaald zijn voordat de laatste 50% wordt uitbetaald, zodat alle uitbetalingen rechtmatig zijn.
Verwerken inkomstenformulieren	Correctheid: De berekening m.b.t. de inkomsten formulieren is 100% goed. Tijdigheid betaling: 100% van de inkomstenformulieren die voor de 2 ^e van de maand zijn ontvangen zijn in de 1 ^e betaalrun verwerkt. Tijdigheid registratie: Ontvangen inkomstenformulieren zijn binnen 1 werkdag in Corsa geregistreerd.
Proces Fotogrammetrie	95% mutatiesignalering in 1x goed verwerkt in de basisregistratie binnen 7 weken nadat het bestand beschikbaar is
Registratie bestaande cliënten WMO	90% van de meldingen van cliënten worden binnen 1 dag verdeeld (BW binnen 2 dagen).
Tekenproces en borging tweezijdige P&O-documenten (Van eenzijdige aanstelling naar tweezijdige arbeidsovereenkomst)	Alle documenten zijn ondertekend aanwezig in het P-dossier voor ingangsdatum, zodat we juridisch op dit onderdeel geen risico lopen. Uniformiteit in documenten en brieven.
Afhandelen telefoonnotities Sociaal Domein	Iedere inwoner wordt aan de hand van zijn vraag in 1x goed en tijdig doorgeleid binnen het sociaal domein.

5. Informatieveiligheid

Het toenemend en onderkend belang van informatieveiligheid In veel organisaties neemt informatie als productiefactor een belangrijke positie in. Bij een gemeente is dat in bijna elk proces evident: zonder informatie staat alles stil. Daarom worden

eisen gesteld aan de betrouwbaarheid van informatie: beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid. En als die betrouwbaarheid in het geding is, is de betrouwbaarheid van de overheid in het geding. En juist daarom moeten we continu waken over kwetsbare informatie, systemen en processen.

Terugblik op 2020

Onze gemeente is blijkbaar een interessante prooi voor cybercriminelen. Dat bleek toen in februari een onbevoegde toegang kreeg tot de accounts van enkele medewerkers. Mogelijk alleen om emailadressen van contacten te verzamelen, maar experts konden niet uitsluiten dat ze ook toegang tot andere gegevens hadden. We hebben dit hoog opgepakt en dit datalek direct gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Op dit incident werd prudent gereageerd door direct tijdelijke en structurele aanvullende beveiligingsmaatregelen te nemen. En daarmee is onze informatie nóg beter beschermd. Maar we moeten beseffen: 100% garantie bestaat niet en er is een continue wedstrijd tussen 'the good', 'the bad' en soms ook 'the ugly'.

2020 was ook het jaar van het noodgedwongen 'thuiswerken'. Dat werd vanuit informatieveiligheid ondersteund met twee campagnes in april en oktober. Immers, thuis ontbreekt het aan dezelfde beveiligingsmaatregelen als op kantoor. Thuiswerken vraagt om meer oog en oor voor kwetsbare situaties als huisgenoten of anderen in huis zijn. En thuis heeft niet iedereen zijn laptop of PC zo goed onder controle. Dat vraagt om meer specifieke maatregelen en bewustwordingscampagnes. En daarbij heeft Bergen op Zoom steun gekregen van onder meer de VNG Informatiebeveiligingsdienst, het Centrum voor Informatiebeveiliging en Privacy en sloten we ons aan bij de Europese Maand van de Privacy en de Nederlandse evenknie Alert Online. Wij brachten dit samen onder de interne vlag ALTIJD ALERT.

In 2020 is ook de positie van informatieveiligheid in onze organisatie veranderd. Vanuit een onafhankelijke positie adviseert de *Chief Information Security Officer* (CISO) de verantwoordelijke lijnmanagers. En hij ondersteunt medewerkers, management, directie en bestuur bij het nemen van hun verantwoordelijkheden. Via de jaarlijkse audits wordt toezicht uitgeoefend op het naleven van het beleid en het adviseren over aanvullende maatregelen. Maatregelen die altijd in verhouding moeten staan tot de kosten en het risico wat de organisatie loopt. En dan worden gezonde keuzes gemaakt die passen bij onze risico-bereidheid, beschikbare middelen en volwassenheid.

6. Informatie & Processen

Informatiemanagement

De volgende landelijke (technologische) ontwikkelingen vanuit de rijksoverheid en de VNG zijn afgelopen jaar onder andere opgepakt:

- Het bijhouden ontwikkelingen rondom de Wet Open Overheid (verwachte invoering per 2022);
- Het traject voor de invoering van de omgevingswet. Applicaties zijn of worden dit jaar aangepast aan de eisen van de wet en de nieuwe wijze van werken;

- De aanpassing van de applicaties op de omzetting van de Wet kenbaarheid publieke beperkingen zijn doorgevoerd;
- In het kader van het programma voor de opbouw van de gemeenschappelijke gemeentelijke infrastructuur (GGI) door de VNG zijn de volgende acties ondernomen:
 - De uitvoering van de gezamenlijke inkoop voor vaste verbindingen (GT vast);
 - De voorbereiding van de gezamenlijke inkoop voor telefonie diensten (GT connect).

In april 2020 ging de nieuwe website live. Daarmee is de website weer bij de tijd en een stuk gebruiksvriendelijker. Voor een blijvende doorontwikkeling van de gemeentelijke website zijn ook afspraken gemaakt over het beheer en de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke website. Een volgende stap is de invoering van een persoonlijke internet portal. Dat betekent dat inwoners uiteindelijk via één digitale 'toegang' met de gemeente kunnen communiceren.

In het afgelopen jaar hebben we als eerste een overzicht gecreëerd over alle gemeentelijke applicaties. Daarna is op hoofdlijnen bekeken welke applicaties kunnen vervallen en welke kunnen samen worden gevoegd. In het kader van de uittreding bij ICT WBW, zullen we kijken welke systemen in 2021 uitgefaseerd kunnen worden.

IT dienstverlening

In 2020 besloot de Raad om uit te treden uit de GR ICTWBW. Dat betekent dat ontvlechting plaats moet vinden tussen de gemeente Bergen op Zoom en ICTWBW en dat een aanbestedingstraject doorlopen wordt om te komen tot een nieuwe leverancier. In 2020 zijn daar vanuit het cluster Informatie & Processen voorbereidingen voor getroffen. Eind 2021 moet de nieuwe leverancier geselecteerd zijn en heeft de migratie plaatsgevonden.

Onderzoek en Business Intelligence

In 2020 heeft de vakgroep Onderzoek en Business Intelligence weer sturingsdashboards en onderzoeksprojecten opgeleverd. Deze dashboards en rapportages, zoals de personeelslasten monitor worden gebruikt in de aansturing van de organisatie en helpen de organisatie om in control te komen. In 2021 ligt de ontwikkeling voornamelijk op een managementdashboard om als organisatie grip te krijgen op de bedrijfsvoering en financiën.

Basisgegevens

In 2019 is team Basisgegevens gestart met het project 'waarden op oppervlakte'. Dit is een gezamenlijk project met de BWB. Het doel is om alle WOZ-onderdelen te voorzien van een oppervlakte (m²) ipv inhoud (m³) en om een kwaliteitsslag op het onderdeel gebruiksoppervlakte in de BAG te krijgen.

Deze oppervlakte is voor een groot deel bepaald aan de hand van omrekenformules. In april 2020 was de vakgroep gereed met de werkzaamheden die belegd waren bij de gemeente zelf. Tot en met november 2020 is gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van gegevens vanuit BWB. Eind 2020 is voor de gemeente Bergen op Zoom 90% van de WOZ-oppervlakte gelijk aan de BAG-oppervlakte. In 2021 wordt gewerkt aan het stabiel houden van dit percentage.

In 2020 is het project Beter Kenbaar de transitie van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Wkpb) naar de BRK-PB voltooid. De transitie (1 april 2020 en 31 december 2020) bestond uit het aanleveren van alle beperkingenbesluiten aan de openbare registers de BRK-PB (Kadaster), zodat de beperkingen nu rechtstreeks opgevraagd kunnen worden bij het Kadaster in plaats van bij de gemeente. Hierbij zijn ook de beperkingenbesluiten als brondocumenten aangeleverd. De brondocumenten moeten voldoen aan de AVG en zijn daarom geanonimiseerd. Op 25 september 2020 zijn gemeentelijke monumenten (432), Wet voorkeursrecht (3), archeologie (-), Woningwet (2), Opiumwet (sluiting) (1) opgeleverd.

Met de komst van de BRK-PB zijn aanpassing van de besluiten, de leveringsprocessen en voorzieningen binnen de gemeentelijke organisatie noodzakelijk. In 2021 wordt het beheer tussen de vakafdelingen en team basisregistraties verder uitgewerkt en vastgelegd zodat gewerkt wordt volgens een nieuwe werkwijze.

Informatiebeheer

In 2020 is het advies van het bureau DOXIS met betrekking tot de inrichting van de documentaire informatievoorziening functies binnen Bergen op Zoom vastgesteld. Daarna is hier uitvoering aangegeven door de functies te voorzien van een indelingsbesluit functiewaardering en zijn de functies op de betreffende medewerkers van toepassing verklaard. Vervolgens heeft een inkooptraject plaatsgevonden voor het opleidingstraject om de medewerkers op het vereiste kennisniveau te brengen. De aftrap van deze incompany opleiding heeft in december plaatsgevonden. In 2021 wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van medewerkers en positionering in de organisatie.

De inrichting van de informatiehuishouding op basis van processen en standaarden is eind 2019 gerealiseerd. Vervolgens is het procesgericht werken in de organisatie geïmplementeerd. In 2020 zijn we begonnen met de benodigde optimalisering en doorontwikkeling van deze inrichting en de bewustwording voor de nieuwe manier van werken.

In 2020 is het metadataschema gebruikt bij de optimalisatie en kwaliteitsverbetering van een aantal processen. Daarnaast hebben we in het kader van de aansluiting op het e-depot een aantal stappen gezet om de inrichting in onze systemen af te stemmen op de eisen ten aanzien van meta-data. Het deelproject 'digitalisering bouwvergunningen' loopt volgens planning en wordt in het voorjaar van 2021 afgerond.

Door de technologische ontwikkelingen en de snelle wisselingen van social media is het een continu proces om de gemeentelijke social mediakanalen te borgen. Bij de overgang naar de nieuwe website is de archivering van de geluids- en videopnamen van de raads- en commissievergaderingen geregeld.

7. Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement

De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement kijkt terug op een inspannend 2020. Naast een veelvoud aan aanbestedingsprocedures is extra aandacht uitgegaan naar een verdere doorontwikkeling van eigen processen en vraagstukken gerelateerd aan de Covid-19 pandemie. De ontwikkelingsdoelen voor dit jaar zijn behaald.

Onderstaand een beknopte uiteenzetting:

- **Aanbestedingskalender 2020**

Op basis van de aanbestedingskalender 2020 is een breed scala aan onderwerpen aanbesteed. De organisatie weet de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement goed te vinden en de capaciteitsvraag blijft stijgen. Gevolg is dat er meer getoetst wordt en de kwaliteit van de decentrale inkoopprocessen stijgt.

- **Inkoop- en Aanbestedingsbeleid**

In 2020 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid hernieuwd, vastgesteld en per 1 januari 2021 in werking getreden. Het voorgaande beleid dateerde inhoudelijk uit 2013 en heeft in 2018 een technische update gehad.

- **Algemene Inkoopvoorwaarden Leveringen en Diensten Gemeente Bergen op Zoom**

In 2020 zijn de Algemene Inkoopvoorwaarden L&D juridisch getest, aangepast, vastgesteld en per 1 januari 2021 in werking getreden. De voorgaande Algemene Inkoopvoorwaarden dateerden uit 2013.

- **Klachtenregeling Aanbesteden**

De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement heeft gelijktijdig met bovenstaande stukken een klachtenregeling opgesteld op basis van het landelijke format waarbij ondernemers een formele klachtenregeling bij aanbestedingen wordt geboden. Deze klachtenregeling trad per 1 januari 2021 in werking.

- **Samenwerking en synergie**

In 2020 is er door de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement gezamenlijk opgetrokken met diverse andere gemeenten. Zowel voor de Brabantse Wal gemeenten, als andere gemeenten uit de regio wordt er, veelal in het sociaal domein, gezocht naar een zo efficiënt en breed mogelijk gedragen wijze van aanbesteden.

- **Contractbeheer en contractmanagement**

In 2020 is de implementatie van contractbeheer en contractmanagement gefinaliseerd. Met dien verstande dat dit altijd doorlopende processen blijven. De organisatie weet voor vragen over contractbeheer en –management de vakgroep goed te vinden. Er wordt een aanzienlijke kwaliteitsslag gemaakt door reviews en adviesvragen waardoor overeenkomsten de werking sorteren die beoogd wordt door de clusters.

- **Training en bijeenkomsten**

Door de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement zijn ook in 2020 in digitale vorm trainingen en bijeenkomsten georganiseerd. De trainingen waren gericht op de Inkoopstartmelding en Contractbeheer en contractmanagement. Via 'Werk in Beweging' wordt ook in 2021 een training Aanbesteden en Contractmanagement aangeboden.

- **Duurzaamheid**

In diverse aanbestedingsprocedures zijn duurzaamheidsaspecten prominent aan bod gekomen. Tevens is de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement adviserend aan de Vakgroep Duurzaamheid bij het opstellen van het actieplan Duurzaam Inkopen.

- **Inkoopstartmelding**

In 2020 is de stapsgewijze implementatie van de Inkoopstartmelding begonnen. Inkoopprojecten met een totale opdrachtwaarde > € 5000 moeten worden gemeld bij de vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement. De meldingen worden geanalyseerd en voorzien van een advies welke aanbestedingsprocedure passend is. Ook kan de Vakgroep een controle uitoefenen of er reeds bestaande overeenkomsten zijn waar de inkoopbehoefte onder valt of homogene inkoopbehoeften bundelen. De implementatie wordt in 2021 verder doorgezet.

- **Inkoopwegwijzer**

De online tool 'inkoopwegwijzer' is verder ontwikkeld. Via deze tool worden nieuwe formats en inkoopbeleidstukken zoals opgesteld in 2020 aangeboden, maar geldt nu tevens als toegangsportaal voor de inkoopstartmelding.

- **Spendanalyse**

In 2020 is in eigen beheer een spendanalyse over het boekjaar 2019 gemaakt. Voorheen werden deze analyses door een externe partner gemaakt. Door deze analyse in eigen beheer uit te voeren, kan er meer op detailniveau en betere data geanalyseerd worden. Er is een rapportage opgesteld die aan budgethouders wordt aangeleverd. Met ondersteuning van de vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement kunnen zij de geadviseerde acties oppakken.

- **Covid-19**

In 2020 zorgde de Covid-19-pandemie voor een aantal vraagstukken. Wanneer er sprake was van leveranciers die niet aan de overeengekomen verplichtingen konden voldoen, of door het wegvallen van de leveringsvraag (gerelateerd aan lockdownperiodes) noodlijdend werden, is telkens samen met vakafdelingen gekeken naar passende oplossingen. Wanneer hier bestuurlijke adviezen voor benodigd waren, of het formeel maken van afspraken met leveranciers, is ondersteuning verleend.

8. Facilitaire diensten

Een efficiënte bedrijfsvoering vraagt om herkenbare, professionele en servicegerichte facilitaire dienstverlening. Deze dienstverlening is flexibel, toegankelijk en op maat, waarbij goede kwaliteit en realistische kosten met elkaar in evenwicht zijn. Facilitaire dienstverlening zorgt ervoor dat gemeentelijke gebouwen, faciliteiten en informatiehuishouding op orde zijn. Naast het zorgdragen voor de 'dagelijkse' facilitaire dienstverlening en informatiehuishouding heeft Facilitair zich in 2020 specifiek gericht op:

- **Optimaliseren huisvesting**

In het eerste kwartaal van 2020 is het werkplekconcept afgerond. Het doel was onder andere om flexibel samenwerken mogelijk te maken. Bureaus en bureaustoelen zouden worden vervangen door verstelbaar ergonomisch meubilair. Door de financiële positie van de gemeente en door Covid-19 is dit werkplekconcept niet uitgevoerd. De prioriteit lag in 2020 bij het Coronaproof maken van de toegangen, doorgangen en werkplekken. Verder zijn de medewerkers zo goed mogelijk gefaciliteerd voor de inrichting van de thuiswerkplek.

Daarnaast is er noodzakelijk onderhoud gepleegd aan de Groene Serre.

- **Moderne facilitaire ondersteuning van de organisatie**

Er is een start gemaakt met het verbeteren van de facilitaire ondersteuning. Het proces voor de bruikleen van mobile devices is beschreven en in een Lean uniforme

werkwijze (LUW) vastgelegd. Werkinstructies van facilitair zijn beschreven. Er is gestart met het vullen van het kennisstelsel in Topdesk waardoor werkwijzen eenvoudig te vinden zijn en eenduidig kunnen worden uitgevoerd.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

	Vastgesteld
Sturingsconcept	2019
Organisatieregeling 2020	2019
Organisatievisie	2019
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
ARBO-beleidsplan	2018
Treasurystatuut	2020
Nota Reserves en Voorzieningen	2020
Communicatievisie	2018
Inkoopbeleid	2020
Beleids- en investeringsplan; Processen en Informatie 2015-2018	2015
Visie op samenwerking	2016
Risicomanagement	2013

Rechtmatigheid

Inleiding

Het Normenkader is voor de rechtmatigheidscontrole 2020 geactualiseerd en op 17 december 2020 door de raad vastgesteld. Hierbij bepaalde de raad ook de controle- en rapportagetoleranties. De controletolerantie is vastgesteld op 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden van de bruto lasten per programma. De rapporteringstolerantie is vastgesteld op 1% van de bruto lasten per programma met een ondergrens van € 100.000 per programma.

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid wordt bezien in hoeverre begrotingsoverschrijdingen plaats hebben gevonden op de lasten die niet passen in de beleidskaders van de raad.

De toe te passen normen voor het begrotingsrechtmatigheid zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de Gemeentewet (artikel 189, 190 en 191). De gemeenteraad heeft deze nader ingevuld en geconcretiseerd op de navolgende wijze:

- De budgetten zijn door de raad geautoriseerd op het niveau van productgroepen.
- Overschrijdingen tot een maximum van € 100.000 worden door het college in de eerstvolgende tussenrapportage aan de raad een voorstel inclusief dekking ter autorisatie aangeboden.

Overschrijdingen bij de jaarrekening groter dan € 100.000 kunnen passen binnen de beleidskaders van de raad. In de Kadernota en de Notitie over het Begrotingscriterium van de commissie BBV is aangegeven dat de gemeenteraad bij de jaarrekening begrotingsoverschrijdingen alsnog kan autoriseren door het vaststellen van de jaarrekening.

Voor een beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid zijn in onderstaande tabel de werkelijke lasten ten opzichte van de ramingen (na wijziging) uit de begroting 2020. De kolom overschrijding geeft de overschrijding per productgroep weer. Daar waar staat 'Nvt' (niet van toepassing) heeft geen overschrijding plaatsgevonden of is de overschrijding minder dan € 100.000.

Lasten x € 1.000	Begrote lasten na wijziging	Werkelijke lasten	Overschrijding
P101 Bestuur en samenwerken	3.330	3.561	-230
P102 Openbare orde en veiligheid	6.718	6.385	Nvt
P201 Wmo	53.229	52.112	Nvt
P202 Werk en inkomen	60.695	61.699	-1.004
P203 Jeugd	20.140	19.043	Nvt
P204 Volksgezondheid	2.514	2.516	Nvt
P301 Economie en werkgelegenheid	3.393	2.442	Nvt
P302 Vrijtijdseconomie	21.606	19.162	Nvt
P303 Onderwijs	9.252	9.364	-112
P401 Beheer openbare ruimte	13.688	13.816	-128
P402 Afval en riolen	15.057	15.699	-642
P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	35.225	21.938	Nvt
P502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening	3.007	2.935	Nvt
P503 Overhead	26.826	26.818	Nvt
P601 Duurzaamheid	1.468	1.123	Nvt
P501 Algemene Dekkingsmiddelen	2.116	2.315	-199

Analyse voor begrotingsrechtmatigheid

Voor de analyse op de begrotingsrechtmatigheid wordt alleen gekeken naar de lasten op productgroepniveau. In de programma's is een toelichting gegeven op over- en onderschrijdingen binnen de productgroepen. Onderstaande begrotingsoverschrijdingen kan de raad autoriseren door het vaststellen van de jaarrekening.

P101 Bestuur en samenwerken

Bij het opmaken van de jaarstukken zijn nieuwe berekeningen opgevraagd om de pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders om de voorziening wachtgeld te kunnen berekenen. Gezien de lage rentestand heeft op de pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders een bijstorting moeten plaatsvinden van circa € 230.000. Bij het 2^e Concernbericht is aangegeven dat bij het opstellen van de jaarstukken een herberekening plaats zou vinden en de bijstelling in de jaarrekening opgenomen zou worden.

P202 Werk en inkomen

Door de uitvoering van de Tozo-regeling zijn de uitgaven € 1.762.000 hoger uitgekomen dan begroot. Ook de inkomsten zijn hoger uitgekomen dan begroot, namelijk € 2.329.000. Deze overschrijdingen zijn ontstaan doordat er na het samenstellen van het 2^e Concernbericht nieuwe Tozo-middelen zijn ontvangen.

P303 Onderwijs

De overschrijding binnen deze productgroep wordt grotendeels veroorzaakt door een overschrijding op inhuur. Vanwege de inhuur voor het opstellen van het beleidsrijk IHP zijn de inhuurkosten met € 154.000 overschreden.

In 2020 is gemeentebreed gestuurd op de post salaris- en inhuurkosten. In zijn totaliteit is op deze posten ruim € 900.000 overgehouden.

P401 Beheer openbare ruimte

Deze relatief kleine overschrijding van € 128.000 op het totaal van deze productgroep (€ 13,8 miljoen of 0,9%) is ontstaan op het product openbare verlichting. De overschrijding heeft drie oorzaken:

- De belangrijkste oorzaak is, dat door langdurig uitval van de beheerder OV, uitgevoerde maar niet afgeronde werkzaamheden in 2019 pas in 2020 zijn gefactureerd.
- Daarnaast zijn de energiekosten € 81.000 hoger dan begroot.
- Door de schades aan de openbare verlichting zijn voor het herstel hiervan extra kosten gemaakt. Hier staan echter ook hogere baten van de gedeclareerde schades tegenover (€ 83.000).

P402 Afval en riolen

Het product riolering is een gesloten product en het saldo wordt verrekend met de voorziening riolering. Voor 2020 was een onttrekking aan de voorziening riolering geraamd van € 1,3 miljoen. Abusievelijk is deze onttrekking als negatieve last aan de uitgavenkant begroot. Bij het opstellen van de jaarrekening bleek dat er een aanzienlijk voordeel op het product riolering ontstond in 2020 en dat er geen onttrekking uit de voorziening nodig was, maar dat er een storting van € 38.000 gedaan kan worden. Doordat de onttrekking aan de voorziening negatief aan de lasten kant was begroot, ontstond er nu een overschrijding van de lasten.

Algemene dekkingsmiddelen

De overschrijding wordt veroorzaakt door een naheffingsaanslag van de belastingdienst. De belastingdienst is bezig met een controle van de belastingaangiften vanaf 2015. Eind 2020 heeft de belastingdienst nog een naheffingsaanslag over 2015 gestuurd van € 206.000.

Kredieten

Er is één kredietoverschrijding groter dan € 100.000. Het betreft het krediet 'infrastructuur Landschappen van Allure de Zoom'. Bij de financiële eindafrekening van Landschappen van Allure bleek dat er in 2017 een administratieve fout is gemaakt. Een krediet van € 1 miljoen dat de raad in 2014 (RVB14-0096) beschikbaar stelde, is in 2017 afgesloten terwijl dit krediet niet benut was. Er zijn eind 2020 wel voor € 920.000 aan kosten gemaakt voor dit project. Bij de vaststelling van de jaarrekening vragen we om het krediet van € 1 miljoen opnieuw beschikbaar te stellen. Op 27 januari 2021 informeerden we de raad (brief U21-000343) en in de vergadering op 1 februari 2021 de auditcommissie.

In de nota investeren en afschrijven is door de gemeenteraad vastgesteld dat wanneer een investering na 2 jaar nog niet in uitvoering is genomen het krediet komt te vervallen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt voor onderstaande kredieten gevraagd om de termijn van 2 jaar te verlengen.

1. Nieuwe woonwagenlocatie 2: krediet € 300.000. Restantkrediet 31 december 2020: € 300.000. Dit betreft de realisatie Van Heelulaan. Het bestemmingsplan is in voorbereiding en daarom vragen wij om het krediet te handhaven.
2. Biezenhof uitbreiding: krediet € 775.196. Restantkrediet 31 december 2020: € 775.196. Het schoolbestuur startte al in 2020 met de bouw van 2 extra lokalen. Afronding vindt in 2021 plaats. Omdat het schoolbestuur bij ons nog geen bedragen heeft gedeclareerd, zijn er nog geen uitgaven op dit krediet geweest. We verwachten dat we dit afronding van dit krediet in 2021.

Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de raad de verlenging van de krediettermijnen.

Kredietrapportage 2020

Inleiding

De kredieten in 2020 bestaan uit 3 categorieën

- De moederkredieten (bedrijfsvoering, vastgoed en openbare ruimte)
- De kredieten van voor 2019
- Rioleringskredieten

	Krediet*	Uitgaven <2020*	Uitgaven 2020*	Restant krediet*
Moederkredieten	8.290.779	2.399.915	4.126.766	1.764.098
Kredieten voor 2019	37.649.716	22.990.884	7.639.062	7.019.770
Rioleringskredieten	15.601.796	3.781.510	5.461.102	6.359.184
Totaal	61.542.292	29.172.309	17.226.930	15.143.052

* De bedragen in dit overzicht zijn gesaldeerd met de inkomsten (als van toepassing).

Dit geldt voor alle overzichten en bedragen in deze paragraaf

In het bijlageboek bij de Jaarstukken 2020 is een overzicht opgenomen van alle lopende kredieten.

Hieronder wordt op de verschillende onderdelen nader ingegaan.

Moederkredieten

De moederkredieten bestonden in 2020 uit 3 onderdelen: bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen, vastgoed en openbare ruimte. Vanaf 2021 zijn ook de kredieten voor riolering onder de spelregels van de moederkredieten gebracht en is onderwijs, vanwege het vastgestelde beleidsrijke IHP, uit het onderdeel vastgoed gehaald.

Bij de Begroting 2020 is het Uitvoeringsplan 2020 vastgesteld.

In totaal was voor € 11.254.000 aan investeringen voor 2020 gepland.

In 2020 is in totaal voor € 7.134.600 aan kredieten gevoteerd. Van deze kredieten is € 252.500 komen te vervallen en € 3.741.300 betrof een aanvulling op reeds eerder gevoteerde kredieten van voor 2020. Per saldo is er vanuit de moederkredieten in 2020 € 3.140.900 aan nieuwe kredieten in uitvoering genomen.

Omschrijving	Krediet	Uitgaven <2020	Uitgaven 2020	Restant krediet
Uitvoeringsplan 2020				
<i>Beschikbaar gestelde kredieten in 2019</i>				
Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen	191.051	55.514	115.041	20.496
Vastgoed	2.150.506	1.166.591	568.393	415.522
Openbare ruimte	2.808.360	1.177.810	1.411.113	219.437
Totaal beschikbaar gestelde kredieten 2019	5.149.917	2.399.915	2.094.547	655.455
<i>Beschikbaar gestelde kredieten in 2020</i>				
Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen	727.000	0	584.632	142.368
Vastgoed	1.127.158	0	508.712	618.446
Openbare ruimte	1.286.704	0	938.874	347.830
Totaal beschikbaar gestelde kredieten 2020	3.140.862	0	2.032.218	1.108.644
Totaal moederkredieten (2019+2020)	8.290.779	2.399.915	4.126.766	1.764.098

Hieronder geven we een nadere toelichting op de afzonderlijke onderdelen van de moederkredieten:

Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen

In 2020 is er € 700.000 op dit onderdeel uitgegeven. Dit betrof voor een belangrijk deel vervanging van voertuigen (€ 396.000)

Vastgoed

In 2020 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 1.000.000 voor de vervanging van de trekkenwand in schouwburg de Maagd. Dit betrof een aanvulling op een krediet dat voor 2019 al beschikbaar was gesteld.

De uitgaven op de kredieten vastgoed bedroegen in 2020 € 1.077.000. Er is voor € 502.000 uitgegeven aan investeringen in schoolgebouwen en € 254.000 voor renovatie van woonwagens.

Openbare ruimte

Er is in 2020 voor € 2.350.000 geïnvesteerd in de openbare ruimte. Het belangrijkste project betrof de renovatie van de Halsterseweg Zuid (€ 901.000). Andere belangrijke projecten waren Noordzijde Zoom (€ 408.000) en Gageldonk (€ 206.000). Bij de jaarrekening 2019 hevelde we de niet-bestede ruimte van de moederkredieten 2019 van € 2.649.425 over naar 2020. Daarmee kwam het totaal beschikbare bedrag voor het uitvoeringsplan 2020 op € 11.149.425.

Het verloop was:

Uitvoeringsplan 2020:	€ 11.149.400
Beschikbaar gestelde kredieten 2020	€ 3.140.800
Beschikbaar gestelde kredieten van voor 2020	€ 3.741.300
Niet-benutte ruimte 2020	€ 4.267.300

Kredieten van voor 2019

In 2020 is € 7.639.000 uitgegeven van de kredieten die de raad voor 2019 beschikbaar stelde.

De belangrijkste uitgaven waren:

Kredieten voor werkzaamheden Theodorus haven	€ 3.011.000
De Maagd trekkenwand	€ 1.239.000
Infrastructuur Landschappen van Allure	€ 921.000
Parkeergarage AGM	€ 681.000

Eind 2020 zijn er nog 20 kredieten van voor 2019 nog niet afgesloten. In totaal wordt hier nog een investering verwacht van € 6.985.000, waarvan € 3.258.000 betrekking heeft op werkzaamheden in de Theodorus haven (onder andere het vervangen van de brug).

Rioleringskredieten

Rioleringskredieten vallen vanaf 2021 onder de spelregels van de moederkredieten. Er worden dan alleen die kredieten beschikbaar gesteld die worden aanbesteed. Tot voor de Begroting 2021 werd jaarlijks een verzamelkrediet voor riolering beschikbaar gesteld en in 2020 was dit € 6,3 miljoen. Hiervan is in 2020 € 5.159.000 toebedeeld aan verschillende investeringen. Er resteert dus nog een bedrag van € 1.141.000.

In 2020 investeerden we € 5.461.000 in riolering. Vanwege de uitgavenstop zetten nieuwe investeringsprojecten on hold. Daardoor komt het investeringsvolume lager uit dan gepland.

De belangrijkste investeringen waren:

Gageldonk West	€ 1.931.000
Halsterseweg Zuid	€ 797.000
Wateroverlast Noordgeest	€ 790.000
Noordzijde Zoom	€ 422.000
ScheldeVesting 2020	€ 400.000

Eind 2020 zijn 19 kredieten nog niet afgesloten welke een restantwaarde hebben van € 5.511.000.

Paragraaf 3.10

Corona

In maart 2020 werd Nederland getroffen door de Covid-19-pandemie. Uiteraard ging in het begin van crisis de aandacht uit naar het beheersen van de acute gezondheids crisis en het inrichten en handhaven van de intelligente lockdown. In de ambtelijke organisatie ging eind februari een multidisciplinair crisisteam aan de slag om de vertaling naar de lokale situatie te coördineren. Het team adviseerde onder andere over de communicatiestrategie, interne maatregelen en maatregelen richting inwoners, (nood)opvang, ondernemers en over de openbare ruimte. Daar lag onze eerste prioriteit. Het inzicht in de financiële gevolgen had door het treffen van de diverse maatregelen direct onze aandacht.

Begin september informeerden we de raad (brief U20-067174) over de financiële effecten van de Covid-19-crisis tot medio 2020. Deze financiële effecten verwerkten we in het 2^e Con-

cernbericht 2020. Gezien de impact die de crisis had, besloten we om bij de jaarrekening een aparte paragraaf hieraan te wijden. In deze paragraaf staat wat aan Rijkscompensatie is ontvangen en wat de extra kosten/minder opbrengsten waren in 2020. Ook stellen we voor om een deel van de ontvangen Rijkscompensatie over te hevelen naar 2021 omdat de afwikkeling van bepaalde onderwerpen in 2021 doorloopt.

Daarnaast geven we in deze paragraaf in zijn algemeenheid aan:

- hoe we omgingen met de prestatielevering die aan een subsidieverstreking is gekoppeld
- welke maatregelen voor ondernemers we troffen
- welke invloed de Covid-19-crisis op onze openstaande debiteurensaldo heeft

Financieel overzicht

Corona verantwoording 2020

Omschrijving	Compensatie	Lasten/baten	Saldo*	Overhevelen	Saldo 2020
Cluster 'specifieke geldstromen'	8.907.808	7.886.358	1.021.450	797.550	223.900
Cluster 'generieke geldstromen'	2.671.658	1.169.692	1.501.966	875.623	626.343
Cluster 'inkomstenderving'	817.897	-1.764.219	-946.322	0	-946.322
Totaal	12.397.363	10.820.269	1.577.094	1.673.173	-96.079

*) Een positief bedrag is een overschot. Een negatief bedrag is een tekort

In 2020 ontvingen we van het Rijk € 12,4 miljoen aan Corona compensatie. De bijdrage voor de Tozo-regelingen was hier de belangrijkste in (€ 7 miljoen). In het bijlageboek is een specificatie van de verschillende onderdelen opgenomen.

In het overzicht is een onderscheid gemaakt tussen specifieke geldstromen (die alleen aan een bepaald doel bv. Tozo mogen worden besteed) en generieke geldstromen die via de algemene uitkering zijn ontvangen en waar over de besteding geen verantwoording hoeft te worden afgelegd. Via de algemene uitkering ontvingen we voor verschillende doeleinden in totaal € 3,5 miljoen. Daarnaast verrichtten we nog activiteiten door/voor de Covid-19-crisis waar geen compensatie van het rijk tegenover stond. Ook deze activiteiten staan in het overzicht onder generieke geldstromen.

Bij specifieke geldstromen stellen we voor om de uitvoeringsvergoeding van de Tozo-regeling (€ 798.000) over te hevelen naar 2021. De Tozo-regeling voerden we uit binnen de bestaande begroting ISD 2020. Dit was mogelijk doordat niet alle reguliere werkzaamheden doorgang konden vinden door de RIVM-richtlijnen in verband met Covid-19, een herverdeling van werkzaamheden en door de prioritering van Tozo-werkzaamheden. Gevolg is wel dat de participatiewerkzaamheden van de ISD enigszins achterstand opliepen. In 2021 vindt er een inhaalslag van deze werkzaamheden plaats.

Bij de onderdelen waarvan de compensatie van de Covid-19-gevolgen nog niet is afgerond en dit in 2021 plaatsvindt, stellen we voor om deze over te hevelen (bv. de compensatie voor lokale culturele voorzieningen). Er zijn ook

werkzaamheden die in 2020 niet zijn uitgevoerd vanwege Covid-19 maar waarbij we in 2021 een inhaalslag maken (bv. bij participatie).

In totaal stellen we voor om € 1.673.000 over te hevelen naar 2021. Voor de overige onderdelen hebben we in 2020 bijna € 100.000 meer uitgegeven/minder ontvangen dan de Covid-19-compensatie. In dit overzicht namen we wel het hele verlies met betrekking tot de toeristenbelasting en de parkeergelden op terwijl we de compensatie voor de tweede helft van 2020 voor deze onderdelen pas in 2021 ontvangen. Op grond van de voorschriften BBV mag de compensatie die nog niet definitief is vastgesteld in 2020 niet worden meege-
nomen als een nog te ontvangen bijdrage. Deze compensaties moeten we dus verantwoorden in 2021.

Bedrijfsvoering

Als we terugkijken naar het functioneren van de organisatie als geheel en bedrijfsvoering in het bijzonder dan moesten vanaf medio maart zoveel als mogelijk medewerkers thuiswerken om besmetting te voorkomen. In een heel kort tijdsbestek maakten we een omslag van in een fysieke omgeving met elkaar samenwerken naar volledig digitaal vergaderen, verwerken van gegevens, samenwerken in thema's en projecten en zo voort. Dit eiste veel van medewerkers. Ook de digitale ondersteuning van de organisatie werd fors geïntensiveerd. Dankzij onder andere de digitalisering in de voorgaande periode en het Bring Your Own Device beleid verliep de 'technische' transformatie van een fysieke omgeving naar een digitale omgeving succesvol en konden veel werkzaamheden doorgang vinden.

Het digitaal werken kent echter ook een menselijke kant. Gesprekken 'op afstand' gaan vooral over inhoud. Het samenspel tussen groepen medewerkers in cross-overs is minder gemakkelijk te organiseren en onderstroom en bovenstroom zijn moeilijker te beïnvloeden. Digitaal werken vraagt om anders organiseren, sturen van management en college. Bovendien is de zichtbaarheid in de organisatie beperkter. Gecombineerd met het focusakkoord, de forse opgave en forse bezuinigingen op personeel is dit een voedingsbodem voor onrust en onvrede binnen onze organisatie.

Naast deze ontwikkeling bleven we onze fysieke taken zoals de baliefuncties, handhaving, het KCC uitvoeren om onze inwoners, partners en ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en van dienst te zijn. Dit vroeg om bijzondere beveiligingsmaatregelen zodat ook hier besmettingsgevaar zoveel mogelijk werd voorkomen. Hiervan kunnen we nu stellen dat dit zorgvuldig en voldoende plaatsvond.

Ondanks Corona zijn veel doelen bereikt, werkzaamheden uitgevoerd en plannen gerealiseerd zoals voorgenomen in de begroting van 2020.

Prestatielevering bij subsidieverstrekking

Door Covid-19 konden mogelijk niet alle instellingen, die subsidie ontvingen van de gemeente Bergen op Zoom in 2020 hun subsidiabele tegenprestatie leveren.

Subsidies tot € 7.500 kennen geen verantwoordingsplicht. Conform de algemene subsidieverordening is bij toekenning de subsidie reeds vastgesteld. Conform de algemene wet bestuursrecht is er echter wel een mogelijkheid tot terugvordering, wat we in uitzonderlijke situaties toepassen op sportsubsidies en cultuursubsidies (met name bij eenmalige activiteiten en evenementen). Bij subsidiepartners binnen het sociaal domein is er sprake van een continue stroom van dienstverlening en/of activiteiten waardoor deze mogelijkheid niet wordt toegepast.

Als bij de verantwoording van subsidies vanaf € 7.500 blijkt dat niet alle activiteiten/dienstverlening door konden gaan en/of er niet aan alle resultaatafspraken werd voldaan kijken we naar de inspanningsverplichting. Had de organisatie mogelijkheden om toch in gewijzigde vorm activiteiten door te laten gaan of zijn er creatieve mogelijkheden gevonden om hun resultaatafspraken (gedeeltelijk) na te komen? Deze inspanningsverplichting beoordelen we individueel. Bij de beoordeling van de verantwoording hanteren we een flinke mate van coulance omdat het niet voor alle partners mogelijk is om hun activiteiten/dienstverlening aan te passen. Anderzijds is coulance noodzakelijk voor continuïteit bij de subsidiepartners. Zo zijn bepaalde vaste jaarlijkse lasten die ondanks de verminderde dienstverlening wel betaald moeten worden. Uitgangspunt is dan ook dat na de pandemie de subsidiepartners zonder verdere belemmering hun activiteiten/dienstverlening ongewijzigd weer moeten kunnen oppakken. Op basis van de huidige inzichten en informatie, de gesprekken die er zijn geweest met de betreffende instellingen is er geen aanleiding om te veronderstellen dat er subsidies lager zullen worden vastgesteld.

Maatregelen voor ondernemers

De basisgedachte bij de maatregelen die de gemeente voor ondernemers heeft genomen was dat de maatregelen waren gericht op het terugbrengen van vaste lasten van ondernemers om zoveel mogelijk werkgelegenheid in de gemeente - en de continuïteit van bedrijvigheid te behouden. Bij deze ondersteuning was er sprake van het verschuiven van lasten, zoals gemeentebelastingen, en dat eventuele ondersteuning zou worden terugbetaald. De basisgedachte hierbij was dat de economie op termijn weer aantrekt.

De daadkrachtige maatregelen van de Rijksoverheid verzachten de economische pijn van deze crisis zoveel mogelijk. Daar waar nodig namen wij aanvullende maatregelen om te ondersteunen en stelden middelen beschikbaar om bedrijven in de gemeente te helpen om deze crisis door te komen.

Maatregelen:

- De gemeente volgde bij de invordering de regionale lijn van de Belasting Samenwerking West-Brabant (BWB): automatisch uitstel van betaling tot en met 30 juni 2020. Daarna konden ondernemers individueel contact opnemen met de gemeente om een betalingsregeling af te spreken.
- Verruiming terrassen en precario. Tijdelijk mochten terrassen ruimer worden opgesteld en we heffen alleen precario over de periode dat de terrassen open waren.
- Snelle behandeling vragen van ondernemers. Voor coronagerelateerde vragen organiseerden we stand-up bijeenkomsten met medewerkers.
- Versnelling van de betalingstermijn van de gemeente. Zodra een factuur is goedgekeurd, betalen we deze ongeacht de 30-dagentermijn.

Beoordeling openstaande debiteuren

Voor de jaarrekening beoordeelden we of er een groter risico is op oninbaarheid van vorderingen door de effecten van Corona. Hierbij maakten we onderscheid naar de verschillende soorten vorderingen volgens de indeling op de balans (overheid, belasting, inkomensondersteuning en algemeen).

Belastingdebiteuren

De BWB ziet op dit moment nog geen verslechtering in de inning van de opgelegd belastingaanslagen door Covid-19. Het is hiervoor waarschijnlijk nog te vroeg. Als er een effect is op

de inning dan is dit pas later zichtbaar (bijvoorbeeld wanneer steunmaatregelen worden versoberd of ingetrokken). De BWB houdt de ontwikkelingen in de gaten en stemt deze af met de gemeente Bergen op Zoom en de andere deelnemers.

Inkomensondersteuning

Voor de vorderingen voor verstrekkingen inkomensondersteuning volgen we het standaard beleid om de risico's van oninbaarheid op te kunnen vangen. Er is navraag gedaan bij DIVOSA of er grond is om op basis van Covid-19 hiervan af te wijken, maar daar zijn op dit moment geen aanwijzingen voor.

Overige debiteuren

We zien bij deze groep (nog) geen verslechtering. Bij de invordering van nota's waarvan de maximale betalingstermijn is overschreden, beoordelen we wat daarvan de achtergrond is.

In het voorbije jaar kenden zwembaden De Schelp en De Melanen bv beperkingen in de exploitatiemogelijkheden door sluiting op grond van maatregelen van de Rijksoverheid. Het college verleende hierop uitstel van betaling van de huur in afwachting van de aangekondigde steunmaatregelen. Op basis van de tussentijdse informatie is de verwachting dat alle aanvragen volledig kunnen worden toegekend waarna de huurder aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. De aanvraag kan ingediend worden vanaf april 2021.

Hiernaast heeft het college op grond van vergelijkbare argumenten besloten de kermisexploitanten de mogelijkheid te bieden een betalingsregeling te treffen. Een deel van de ondernemers maakte hier gebruik van.

4. Jaarrekening

4.1 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	rekening 2019	begroting voor wijziging 2020		
PROGRAMMA	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	9.999	360	8.985	8.625
P2 Samen leven, samen doen	93.373	32.305	120.530	88.226
P3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	27.536	9.377	33.500	24.122
P4 Woon- en leefomgeving	10.283	47.744	58.011	10.267
P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	-13.246	17.022	2.970	-14.052
P6 Duurzaamheid	921	0	951	951
Subtotaal Programma's	128.866	106.808	224.948	118.140
Algemene dekkingsmiddelen	-133.809	140.549	2.045	-138.504
Overhead	21.937	2.949	24.822	21.874
Post onvoorzien	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal saldo baten en lasten	16.993	250.305	251.815	1.509
Onttrekking aan reserves	-18.002	3.486	0	-3.486
Toevoeging aan reserves	4.089	0	1.976	1.976
Subtotaal	3.081	253.791	253.791	0
Resultaat na bestemming	3.081	253.791	253.791	0

In dit hoofdstuk is het overzicht van baten en lasten opgenomen. De analyse van de realisatiecijfers 2020 staan in de afzonderlijke programma's onder de vraag 'wat heeft het gekost?'. Hier lichten we de afwijkingen per programma op hoofdlijnen toe. In de paragraaf 3.8 rechtmatigheid staat een uitleg over de overschrijdingen groter dan € 100.000 die op productgroep niveau zijn ontstaan.

Programma 1 Bestuur, samenwerken en veiligheid

De afwijking op dit programma gaat grotendeels over het voordeel dat is behaald op de post salaris- en inhuurkosten € 310.000. Daarnaast leidde de teruggaaf van € 70.000 van de Veiligheidsregio over 2019 nog tot een voordeel.

Programma 2 Samen leven, samen doen

Bij de WMO waren de maatwerkvoorzieningen € 621.000 voordeliger dan begroot. De maatregelen om de WMO efficiënter en effectiever uit te voeren, lijken dus een voorzichtig effect te hebben.

Op Beschermd Wonen behaalden we een voordeel van € 242.000 doordat de extra middelen die bij het 1^e Concernbericht beschikbaar zijn gesteld voor Bergen op Zoom niet nodig zijn gebleken. Beschermd Wonen is dit jaar budgettair neutraal uitgevoerd.

Daarnaast wordt bij de WMO voorgesteld om € 223.000 die niet besteed is door te schuiven naar 2021 onder andere voor de invoering van de Wet inburgering.

	begroting na wijziging 2020			realisatie begrotingsjaar 2020			begrotingsafwijking 2020		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
	550	10.048	9.498	924	9.945	9.021	-374	103	477
	39.153	136.578	97.426	43.088	135.371	92.283	-3.935	1.208	5.143
	10.784	34.251	23.467	8.502	30.968	22.466	2.282	3.283	1.001
	49.212	63.971	14.759	43.640	51.453	7.813	5.572	12.518	6.946
	16.686	3.007	-13.680	16.397	2.935	-13.462	289	71	-217
	342	1.468	1.126	282	1.123	842	60	345	285
	116.726	249.322	132.596	112.833	231.795	118.962	3.893	17.527	13.634
	156.312	2.116	-154.196	148.840	2.315	-146.525	7.471	-199	-7.670
	2.873	26.826	23.953	3.240	26.818	23.579	-367	8	374
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	275.911	278.264	2.353	264.913	260.929	-3.984	10.998	17.336	6.337
	3.368	0	-3.368	1.374	0	-1.374	1.995	0	-1.995
	0	1.015	1.015	0	5.567	5.567	0	-4.552	-4.552
	279.279	279.279	0	266.286	266.495	209	12.993	12.784	-209
	279.279	279.279	0	266.286	266.495	209	12.993	12.784	-209

Op de rijksbijdrage BUIG en de verstrekte uitkering behaalden we bij de jaarrekening een voordelig saldo van € 1.262.000. Daarnaast gaven we € 568.000 minder uit aan Bbz, omdat ondernemers gebruik maakten van de Tozo-regeling.

De bijdrage aan de ISD was € 442.000 lager dan begroot en met name vanwege corona is er € 279.000 overgehouden op het participatiebudget.

Op het onderdeel veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijke zorg gaven we € 843.000 minder uit dan begroot. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten voor jeugd € 319.000 lager dan begroot.

Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Economische ontwikkeling kent een voordeel van € 326.000. We hebben geen uitgaven gedaan voor de businesscases Erfgoed en Sport (zoals eerder wel in het Concernbericht opgenomen € 120.000) en door de uitgavenstop waren de uitgaven lager dan begroot.

Op het onderdeel cultuurstimulering ontstond een voordeel van € 519.000, omdat de subsidie aan het Facilitair Bedrijf niet is uitbetaald (€ 371.000) en er rijksmiddelen voor compensatie corona zijn ontvangen die in 2020 nog niet zijn uitgegeven.

Op het cultuurbedrijf is een voordeel ontstaan van € 277.000. In het 2^e Concernbericht is de opbrengst van het Cultuurbedrijf met € 280.000 verlaagd. Doordat de uitgaven zijn beperkt, bleek deze bijstelling achteraf niet nodig.

Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Op de productgroep beheer openbare ruimte ontstond een voordeel van € 341.000. Dit voordeel ontstond door verschillende kleinere mutaties.

Het grondbedrijf kent een voordeel van € 891.000. Dit valt uiteen in twee onderdelen: hogere huurinkomsten van € 526.000 doordat er een herziening plaatsvond van de huur van de containerterminal en eenmalige boekwinsten op verkoop van gronden.

Programma 5 Financiën, bedrijfsvoering en dienstverlening

Het saldo op deze productgroep ontstond doordat hierop het saldo van de jaarrekening wordt begroot. Het begrote rekeningresultaat was afgerond € 7,5 miljoen negatief. Deze post wordt enkel bij de begroting gebruikt en leidt bij de jaarrekening tot een verschil.

De begrote opbrengst voor de gemeentelijke belastingen en dienstverlening komt € 217.000 nadelig uit door een lagere opbrengst OZB voor gebruikers niet-woningen.

Op de productgroep overhead is een voordeel van € 374.000. De salaris- en inhuurkosten zijn € 137.000 hoger uitgekomen dan begroot. Daarnaast zijn met name door corona de facilitaire kosten lager uitgekomen (€ 279.000) en zijn de ICT-kosten € 126.000 lager dan begroot door een teruggaaf door de GR ICT WBW over 2019.

Daarnaast was nog een onttrekking uit de reserves begroot van € 672.000 voor de werkzaamheden door BWB voor het waarderen Wet WOZ. Deze onttrekking vond niet plaats omdat bij het 1^e Concernbericht is aangegeven dat zoveel mogelijk uitgaven in het saldo van de jaarrekening terecht moesten komen.

Programma 6 Duurzaamheid

De bijdrage voor het opstellen van de Visie Warmtetransitie (€ 250.000) is grotendeels niet aangewend. Doordat deze midelen nog wel nodig zijn, stellen we voor deze over te hevelen naar 2021.

4.2 Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. De gemeenteraad stelde in januari 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast.

Totaal van baten en lasten en gerealiseerde resultaat

Overeenkomstig het bepaalde in het BBV moeten we het resultaat presenteren als totaal van baten en lasten, dat wil zeggen zonder mutaties in de reserves en als gerealiseerd resultaat dat wil zeggen met mutaties in de reserves. Er is voor gekozen om de mutaties in de reserves te laten lopen via de programma's. Binnen de programma's zijn de beide resultaten opgenomen.

Overige algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden. De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en (tussentijdse) winsten worden slechts genomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen als ze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Denk daarbij aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken. Uitzondering hierop is de vorming van een voorziening inzake de pensioenen voor wethouders. Hiervoor wordt een voorziening ingesteld. Alle bedragen zijn in euro's.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is gebaseerd op de uitkomsten van de decembercirculaire 2019. Dit leidde in de jaarrekening tot een bijstelling van de ontvangen bijdrage van het Rijk. De ontvangen bijdrage van het Rijk was hoger dan waarmee rekening was gehouden bij de begroting.

CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Balans

Vaste activa

Artikel 35 BBV beschrijft het in:

- Investerings met economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut;
- Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen moeten worden geactiveerd met uitzondering van kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde. Deze worden niet geactiveerd.

Het activeren en afschrijven van vaste activa is gebaseerd op de nota Investeren en Afschrijven 2019 die door de gemeenteraad is vastgesteld op 19 december 2018. Concreet betekent dit dat de activa zijn gewaardeerd tegen (maximaal) de

verkrijgings- of vervaardigingsprijs en dat de investeringen lineair worden afgeschreven. Aan het eind van deze paragraaf is een overzicht van de afschrijvingstermijnen en de methode van afschrijven opgenomen.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa worden verstaan de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio en de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Deze laatste zijn veelal kosten die worden gemaakt voor de voorbereiding van een groot project. Dit heeft als consequentie dat deze als een afzonderlijk actief moeten worden gewaardeerd en dus geen onderdeel uitmaken van de uiteindelijke investering (=materiële vaste activa). De kosten kunnen wel geactiveerd worden, maar dan moet worden voldaan aan een viertal voorwaarden en mag de afschrijvingsduur ten hoogste vijf jaar zijn (artikelen 60 en 64, lid 5).

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden lineair afgeschreven, in overeenstemming met de tabel in het vastgestelde activabeleid 'Nota Investeren en Afschrijven 2019'. De afschrijvingen vinden plaats conform het vastgestelde activabeleid. Het beleid over investeren en afschrijven is in december 2018 geactualiseerd en vastgesteld (RVB18-0075).

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 (betreft totale investering en niet de individuele onderdelen) worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemde worden altijd geactiveerd.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, riolen, groen en kunstwerken.

Investeringen met een economisch en maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd voor het bedrag van de investering.

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief dienen op de waardering in mindering te worden gebracht (artikel 62, lid 2). Voorzieningen moeten worden verminderd op investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Voorbeelden hiervan zijn riolering en afvalstoffenheffing.

Niet in exploitatie genomen gronden zijn verantwoord onder materiële vaste activa. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV

zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk in huidig boekjaar leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Warme gronden zijn verantwoord onder Materiële vaste activa. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld opgenomen onder de materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV). Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als 'warme gronden'. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld mogen, voor wat betreft de toepassing van artikel 65 lid 1 BBV, worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in

minderings gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van nv's en bv's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

De geactiveerde bijdragen van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Flottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede de rentekosten en een aandeel in de administratie- en beheerskosten. De regels voor winstneming op grondexploitaties zijn aangescherpt. Er moet tussentijds winst worden genomen naar rato van realisatie van een plan (percentage of completion). Dit betekent dat bij meerjarige projecten de (verwachte) winst niet pas aan het einde van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Als aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
- de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
- de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopbrengraten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Als er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren te veel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggedraaid. Subsidiebat en de daarbij behorende subsidiebatkosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Waar van toepassing, zijn voorzieningen voor het verwachte verlies in mindering gebracht.

Gereed product

Gereed producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar / kortlopende vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Activa moeten conform artikel 63 BBV gewaardeerd worden op vervaardigings- of verkrijgingsprijs. De nominale waarde van deze vorderingen is gelijk aan de vervaardigings- of verkrijgingsprijs.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

Reserves maken, samen met het gerealiseerde resultaat, deel uit van het eigen vermogen. Onderscheid wordt gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves omvatten reserves waaraan een specifieke bestemming is gegeven.

Bij de indeling van de reserves is aansluiting gezocht bij de indeling zoals die in de nota Reserves en Voorzieningen is vastgesteld. Vaststelling vond plaats in de raadsvergadering van 16 december 2015 (RVB15-0091). Dit betekent dat bij vaststelling van de jaarrekening 2015 alle bestemmingsreserves

zijn opgeheven en de saldi van alle reserves is opgenomen in de Algemene Reserve. Dit was op dat moment de enige reserve. Vanaf 2016 wordt gewerkt met blokkeringen, die elk jaar bij opstellen van het Beleidskader worden afgewogen en herijkt. In 2018 is een kapitaallastenreserve gevormd ter dekking van afschrijvingskosten voor investeringen in IBOR (voor zover de nieuwe kapitaallasten de vrijvallende kapitaallasten overschrijden).

Reserves zijn op de balans opgenomen tegen de nominale waarde. Op de reserves wordt geen rente bijgeschreven.

N.B. De nota Reserves en Voorzieningen is herijkt en in maart 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Ingangsdatum van deze nota is 1 januari 2020.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's waarvan de omvang op balansdatum onzeker is maar redelijkerwijs te schatten en voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt mits het maken van deze kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden in beginsel gevormd ten laste van het resultaat en onttrekkingen vinden plaats ten laste van de balanspost.

Met ingang van 2014 zijn de egalisatiereserves afvalstoffenheffing, riolen en gemalen omgezet in voorzieningen en onder de voorzieningen verantwoord op basis van nieuwe uitgangspunten van de commissie BBV. Hierbij is geen splitsing aangebracht voor vervangingsinvesteringen (inclusief spaarcomponent) en onderhoud.

Voorzieningen zijn op de balans opgenomen tegen de nominale waarde, behalve bij de voorziening grondexploitatie die tegen contante waarde is opgenomen. Bij de indeling van de voorzieningen is aansluiting gezocht bij de indeling zoals die in de nota Reserves en Voorzieningen is vastgesteld. Vaststelling vond plaats in de raadsvergadering van 16 december 2015.

Langlopende schulden

De langlopende schulden hebben een looptijd van één jaar of langer. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover een nadere toelichting opgenomen.

Afschrijvingstermijnen

Methode van afschrijven

Uitgangspunt is dat de activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode.

Afschrijvingstermijnen

In de 'Financiële verordening gemeente Bergen op Zoom 2017' zijn geen afschrijvingstermijnen vastgesteld. Deze zijn bepaald in de nota investeren en afschrijven 2019. Hieronder is een overzicht opgenomen van de te hanteren maximale afschrijvingstermijnen voor nieuwe investeringen vanaf 2019. De afschrijvingstermijnen zijn in de nieuwe nota investeren en afschrijven 2018 niet gewijzigd. Deze (maximale) termijnen zijn gebaseerd op algemene bedrijfseconomische grondslagen en wat gebruikelijk is binnen de gemeente. Afwijking naar beneden toe is alleen mogelijk als uit de onderbouwing blijkt dat de economische levensduur korter is. Voor investeringen die niet volledig toegewezen kunnen worden aan één van deze categorieën is op basis van een onderbouwing een reële afschrijvingstermijn worden aangenomen.

In december 2018 is de nota investeren en afschrijven geactualiseerd. De afschrijvingstermijnen voor riolen en automatiseringsapparatuur (hard- en software) zijn aangepast ten opzichte van de eerdere nota investeren en afschrijven.

Uitgangspunt is dat materiële vaste activa lineair worden afgeschreven in:

a.	60 jaar	Schoolgebouwen
b.	40 jaar	Riolering
c.	40 jaar	Nieuwbouw woonruimten
d.	40 jaar	Kantoren en bedrijfsgebouwen
e.	30 jaar	Sportvelden en –voorzieningen*
f.	25 jaar	Renovatie en restauratie van woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen
g.	25 jaar	Wegen, parken en plantsoenen*
h.	20 jaar	Motorvoertuigen
i.	20 jaar	Technische installaties in (bedrijfs)gebouwen en in openbaar gebied
j.	10 jaar	Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen
k.	10 jaar	Zware transportmiddelen; aanhangwagens, schuiten, personenauto's en lichte motorvoertuigen
l.	7 jaar	Automatiseringsapparatuur (hard- en software)
m.	Niet	Gronden en terreinen

*materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Corona

De impact van Corona vindt ook zijn weerslag in de jaarstukken 2020. Voor de diverse (balans)posten in de jaarstukken is specifiek bekeken wat de gevolgen van corona voor deze posten zijn. Waar posten worden geraakt, is dit vermeld in de Coronaparagraaf (zie paragraaf 3.10).

4.3 Balans

ACTIVA (* € 1.000)

Vaste activa

Immateriële vaste activa

- kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief
- bijdragen aan activa in eigendom van derden

	31/12/2019	31/12/2020
	83	372
	51	46
	134	418

Materiële vaste activa

- investeringen met een economisch nut
- investeringen met economisch nut
waarvoor een heffing kan worden geheven
- investeringen in de openbare ruimte
met uitsluitend een maatschappelijk nut

	170.428	150.622
	92.838	95.244
	35.540	37.193
	298.807	283.059

Financiële vaste activa

- kapitaalverstrekking aan:
 - deelnemingen (effecten)
 - gemeenschappelijke regelingen
- leningen aan woningcorporaties
- overige langlopende leningen
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd
van meer dan één jaar

	107	107
	1.815	1.811
	1.921	1.917
	2.627	2.238
	330	-
	4.878	4.156
	303.819	287.633

Vlottende activa

Voorraden

- grond- en hulpstoffen:
 - overige grond- en hulpstoffen
- onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie
- gereed product en handelsgoederen

	49	49
	49	49
	5.960	16.310
	1.214	1.211
	7.223	17.570

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

- vorderingen op openbare lichamen
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- overige vorderingen

	10.923	11.752
	476	777
	8.467	7.924
	19.866	20.454

Liquide middelen

Overlopende activa

- nog te ontvangen voorschotbedragen van: het Rijk;
- en Overige Nederlandse overheidslichamen.
- overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

	156	186
	263	357
	4.459	4.514
	3.811	6.125
	8.534	10.996
	35.779	49.207

TOTAAL

339.599 336.840

PASSIVA (*€ 1.000)

31/12/2019

31/12/2020

Vaste passiva*Eigen vermogen**- reserves**- algemene reserve*

26.975

28.164

- bestemmingsreserves

2.166

2.089

- nog te bestemmen resultaat-3.081-209

26.060

30.045

*Voorzieningen**- voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's*

7.824

11.492

- onderhoudsegalisatievoorzieningen

3.950

4.108

- door derden beklemde middelen

4.234

3.909

*met een specifieke aanwendingsrichting*16.00819.510*Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer**- onderhandse leningen van: binnenlandse banken*

239.044

223.799

*en overige financiële instellingen**- waarborgsommen*178189

239.222

223.988

281.291**273.543****Vlottende passiva***Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**- kasgeldleningen*

19.000

21.000

- bank en giro

3.599

4.074

*- overige schulden*22.61417.464

45.214

42.538

*Overlopende passiva**- nog te betalen bedragen*

10.204

12.739

*- van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen,**nog te besteden specifieke uitkeringen*

2.151

7.443

*- overige vooruitontvangen bedragen*739577

13.094

20.759

58.308**63.297****TOTAAL****339.599****336.840**

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

81.430

175.510

4.4 Toelichting op de balans

ACTIVA (bedragen x € 1.000)

Opmerkingen vooraf: gelet op het gebruik maken van afrondingen kan het zo zijn dat verwijzingen naar cijfermatige informatie elders opgenomen in de jaarstukken 2020 afwijken van hetgeen is opgenomen in de balans en toelichting op de balans. Daarnaast is het mogelijk dat door deze afrondingen op duizendtallen de optellingen minimaal kunnen afwijken.

Vaste activa

De vaste activa zijn onderverdeeld in:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

In het bijlagenboek "staat van activa per balanspost" worden de gegevens van elk afzonderlijk actief vermeld.

Onderstaand wordt een specificatie gegeven van de vaste activa. Van de materiële en financiële vaste activa is, per categorie, tevens het verloop in de boekwaarden weergegeven.

Daar waar van belang is een korte toelichting gegeven.

	Boekw. 31/12/2019	herru- bricering 2020	invest. 2020	desinv. 2020	Bijdragen van derden 2020	afsch. 2020	Boekw. 31/12/2020
Immateriële vaste activa							
1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio							
2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	83	255	65		15	16	372
3 Bijdrage activa in eigendom van derden	51					5	46
Totaal immateriële vast activa	134	255	65	0	15	21	418

De herrubricering houdt verband met de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de bouwclubs, de boekwaarde per 1 januari 2020 is overgeheveld van de materiële vaste activa naar de immateriële vaste activa, conform BBV voorschriften.

De investering in 2020 heeft te maken met de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de bouwclubs.

Genoemde afschrijvingen zijn reguliere jaarlijkse afschrijvingen.

	Boekw. 31/12/2019	herru- bricering 2020	invest. 2020	desinv. 2020	afwaar- dering 2020	Bijdragen derden 2020	afsch. 2020	Boekw. 31/12/2020
Materiële vaste activa met economisch nut								
1 Gronden en terreinen	51.686			21.571	653		169	29.293
2 Woonruimten	322						21	301
3 Gebouwen	78.011	-255	1.982			145	2.871	76.721
4 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.655		3.466			170	730	34.221
5 Vervoermiddelen	710		422			25	176	932
6 Machines, apparaten en installaties	5.425		647				1.091	4.981
7 Overige materiële vaste activa	2.619		2.071			237	281	4.173
Totaal vaste activa met economisch nut	170.428	-255	8.588	21.571	653	577	5.339	150.622

Toelichting:

- *Algemeen:* De afschrijvingen zijn reguliere afschrijvingen conform de reguliere werkwijze.
- *Herrubricering:* De herrubricering heeft te maken met de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de bouwclubs, de boekwaarde per 1 januari 2020 is overgeheveld van de materiële vaste activa naar de immateriële vaste activa, conform BBV voorschriften.
- *Gronden en terreinen:* De desinvestering heeft betrekking op het openen van de grondexploitatie Meander 2, de waarde van de gronden is ingebracht in de grondexploitatie. Ook is een stuk erfpachtgrond verkocht. Daarnaast is de grond Wal 2, op basis van een uitgevoerde taxatie, afgewaardeerd.
- *Gebouwen:* De investeringen zijn voornamelijk de renovatie van de atletiekaccommodatie van AV Spado, huisvesting en inrichting vrije school, noodlokalen basisschool El Feth, parkeergarages, huisvesting van het Facilitair Bedrijf.

De bijdrage van derden bestaat voornamelijk uit de bijdrage van AV Spado.

- *Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:* De investeringen bestaan hoofdzakelijk uit de herstructurering van de Theodorushaven, onderhoud brug en sluis en voorbereiding aanleg en renovatie van woonwagens.
- *Vervoermiddelen:* In 2020 zijn vier vervoermiddelen aange-schaft.
- *Machines, apparaten en installaties:* De investeringen in 2020 bestaan hoofdzakelijk uit vervangingen in het kader van het virtueel werkplekconcept en diverse ICT-investeringen.
- *Overige materiële vaste activa:* Het grootste deel van de investeringen bestaat uit een investering in de Maagd. Daarnaast is geïnvesteerd in het museum en in het Hof van Asselbergs (Coehoorn). De bijdrage van derden bestaat grotendeels uit een subsidie voor de investering in het Hof van Asselbergs (Coehoorn).

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	Bijdragen					Boekw. 31/12/2020
	Boekw. 31/12/2019	invest. 2020	desinv. 2020	van derden 2020	afsch. 2020	
1 Gronden en terreinen	809					809
2 Gebouwen	18				3	15
3 Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	92.012	5.420		10	3.001	94.421
4 Machines, apparaten en installaties						
Totaal vaste activa met economisch nut	92.838	5.420	0	10	3.004	95.244

De afschrijvingen zijn reguliere afschrijvingen conform de reguliere werkwijze.

Bij grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreft het investeringen in rioleringswerken.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Bijdragen					Boekw. 31/12/2020
	Boekw. 31/12/2019	invest. 2020	desinv. 2020	van derden 2020	afsch. 2020	
1 Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	35.540	3.597		123	1.821	37.193
Totaal vaste activa maatschappelijk nut	35.540	3.597	0	123	1.821	37.193

De afschrijvingen zijn afschrijvingen conform de reguliere werkwijze.

De ontvangen bijdrage heeft betrekking op de investering in de snelfietsroute.

De grote investeringen betreffen: Landschap van Allure, Halsterseweg Zuid, Noordzijde Zoom, snelfietsroute, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties en openbaar groen.

	Boekw. 31/12/2019	invest. 2020	desinv. 2020	afsch. 2020	Boekw. 31/12/2020
Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekking aan:					
1 deelnemingen	107				107
2 gemeenschappelijke regelingen	1.815		4		1.811
Leningen aan:					
woningbouwcorporaties					
Overige langlopende leningen	2.627		388		2.238
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van meer dan één jaar	330		330		
Totaal financiële vaste activa	4.878		722		4.156

De overige langlopende leningen betreffen reguliere aflossingen op hypotheek en op startersleningen.

Bij de overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van meer dan één jaar gaat het over de aflossing van het HNG-depot.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn onderverdeeld in:

- Voorraden;

- Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder;
- Liquide middelen; en
- Overlopende activa.

Onderstaand wordt per categorie de specificatie weergegeven. Daar waar van belang is een korte toelichting gegeven.

Voorraden	31/12/2019	31/12/2020
1 Grond- en hulpstoffen	49	49
2 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden		
- in bewerking	101.468	71.600
- verliesvoorziening grondexploitaties	-95.507	-55.290
sub-totaal	5.960	16.310
3 Gereed product en handelsgoederen	1.214	1.211
Totaal voorraden	7.223	17.570

Toelichting:

1 Grond- en hulpstoffen:	31/12/2019	31/12/2020
- Magazijn	49	49
Totaal	49	49

2 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden	31/12/2019	31/12/2020
- Bouwgronden in exploitatie	101.468	71.600
- Verliesvoorziening projecten	-95.507	-55.290
Totaal	5.960	16.310

Specificatie boekwaarde bouwgrond in exploitatie:	31/12/2019	31/12/2020
Groene gordijn	-248	-74
Bloemendaal	-505	47
ScheldeVesting		
- Nieuwe Vesting Noord	36.974	
- Nieuwe Vesting Zuid Oost	18.300	19.257
- Nieuwe Vesting Zuid West	29.253	26.150
- Kijk in de Pot Zuid	-420	
- Havenplein en Dijk	11.018	11.385
De Markiezaten		
- Meander I	1.698	
- Meander II		10.496
- Wal	807	941
- Terpen	628	-264
- Klaverwei & Brug	-57	
Oude Molen	566	391
Wouwseweg	4.243	3.960
Stationsgebied	-791	-688
Totaal	101.467	71.600

Verliesvoorziening negatieve grondexploitaties	Looptijd	Voorziening 2019 NCW 2%	Voorziening 2020 NCW 2%
Havenplein Dijk	2023	-8.846	-8.946
Nieuwe Vesting Noord	2020	-37.192	
Nieuwe Vesting Zuid Oost	2021	-18.206	-17.719
Nieuwe Vesting Zuid West	2023	-25.936	-25.789
ScheldeVesting		-90.180	-52.454
Meander 1	2020	-2.290	
De Markiezaten		-2.290	
Wouwseweg	2020	-3.037	-2.835
Overige grondexploitaties		-3.037	-2.835
Totaal		-95.507	-55.290

De verliesvoorziening is bepaald op een disconteringsvoet van 2%.

Alle grondexploitaties zijn in het kader van de jaarrekening herzien. De herzieningen geven inzicht in de financiële stand van zaken van de projecten. De gemaakte kosten en ontvangen opbrengsten zijn verwerkt. De nog te maken kosten zijn grotendeels gebaseerd op civieltechnische

ramingen en overeenkomsten. De nog te ontvangen opbrengsten zijn gebaseerd op gesloten verkoopovereenkomsten, actuele taxaties en het vigerende grondprijsuitgiftebeleid en de fasering hiervan is bezien. Waar nodig is de looptijd van het plan aangepast. De gehanteerde parameters zijn: 2,00% meerjarig rentepercentage voor 2021 en verder, 2% kostenstijging en 0% opbrengstenstijging.

De geschetste ontwikkelingen hebben de volgende effecten op de resultaten per grondexploitatie:

Resultaten per project	Totaal verant- woord t/m dienstjaar 2019	Verantwoord in dienstjaar 2020	Totaal verant- woord t/m dienstjaar 2020	Prognose te besteden	Prognose ontvangen	Exploitatie- opzet ultimo 2020 jaarrekening	Resultaat
ScheldeVesting							
Havenplein en Dijk	11.018	366	11.384	3.889	5.780	9.493	negatief
Nieuwe Vesting Noord	36.974	-36.974					afgesloten
Nieuwe Vesting Zuid Oost	18.300	957	19.257	6.623	6.316	19.564	negatief
Nieuwe Vesting Zuid West	29.253	-3.102	26.151	5.313	4.096	27.368	negatief
Kijk in de Pot Zuid	-420	420					afgesloten
De Markiezen							
Meander 1	1.698	-1.698					afgesloten
Meander 2	16.857	-6.360	10.497	8.358	21.818	-2.963	positief
Wal 1	807	134	941	44	1.452	-467	positief
Terpen 1	628	-892	-264	1.180	2.382	-1.466	positief
Klaverwei/Brug	-773	773					afgesloten
Overige grondexploitaties							
Groene Gordijn	-248	173	-75	381	1.410	-1.104	positief
Bloemendaal	-505	551	46	17	176	-113	positief
Stationsgebied	-791	102	-689	3.135	3.096	-650	positief
Oude Molen	566	-175	391	1.301	4.216	-2.524	positief
Wouwseweg	4.243	-283	3.960	1.432	2.444	2.948	negatief

3 Gereed product en handelsgoederen	31/12/2019	31/12/2020
Panden	1.205	1.205
Totaal	1.205	1.205

Om strategische redenen is de specificatie van de panden en de waarde per pand niet opgenomen in deze toelichting.

Specificatie voorraden	31/12/2019	31/12/2020
- voorraad VVV Brabantse Wal	9	6
Totaal	9	6
Totaal gereed product en handelsgoederen	1.214	1.211

kortlopende vorderingen (looptijd < 1 jaar)	31/12/2019	31/12/2020
<i>vorderingen op openbare lichamen:</i>		
1 vorderingen BTW Compensatiefonds	9.053	9.664
2 vorderingen op ministeries	1.869	2.088
3 ISD*		
sub-totaal	10.923	11.752
<i>rekening courantverhoudingen:</i>		
1 Stim. Fonds Volkshuisvesting	389	688
2 Zwembad de Schelp	87	83
3 House of Agrifood		6
sub-totaal	476	777
<i>overige vorderingen:</i>		
1 debiteuren algemeen	4.366	3.741
2 debiteuren belastingen	1.419	1.608
3 debiteuren ISD (bijstand)	6.165	6.317
	11.950	11.666
voorziening voor debiteuren	-3.484	-3.742
sub-totaal	8.467	7.924
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	19.866	20.454

* ISD: het betreft geen vordering voor de gemeente maar een terug te betalen bedrag.

Dit bedrag is opgenomen onder de kortlopende schulden.

In de voorziening voor debiteuren zijn opgenomen de voorzieningen voor:

- Debiteuren algemeen;
- Belastingdebiteuren; en
- Debiteuren ISD (bijstand).

Schatkistbankieren

Conform de wet op het schatkistbankieren kan de gemeente maximaal, gemiddeld ieder kwartaal, € 1,9 mln (0,75% van haar begrotingstotaal) aanhouden c.q. credit staan op haar bankrekeningen. Dit bedrag is in 2020 in geen enkel kwartaal overschreden, zoals uit onderstaande tabel blijkt.

	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Begrotingstotaal 2020	253.791	253.791	253.791	253.791
Drempelbedrag	1.903	1.903	1.903	1.903
Buiten schatkist aangehouden middelen	382	1.018	1.537	1.411
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	1.521	885	366	492

Liquide middelen	31/12/2019	31/12/2020
Kassaldi	34	30
Banksaldi:		
1 BNG		
2 ABN/AMRO	122	156
3 RABO	1	
Kruisposten		
Totaal liquide middelen	156	186

Bij de BNG, RABO en kruisposten was per 31-12-2020 sprake van een negatief saldo. Dit saldo is als kortlopende schuld opgenomen.

Overlopende activa	31/12/2019	31/12/2020
Overheidslichamen te ontvangen bedragen, gespecificeerd naar:		
- Europese overheidslichamen;	-	-
- het Rijk; en	263	357
- Overige Nederlandse overheidslichamen.	4.459	4.514
Overige nog te ontvangen bedragen	3.811	6.125
Totaal overlopende activa	8.534	10.996

De specificatie van overheidssubsidies is in hoofdstuk 4.7
Overzicht overheidssubsidies toegelicht.

PASSIVA (bedragen x € 1.000)**Vaste passiva**

De vaste passiva zijn onderverdeeld in:

- Eigen vermogen;
- Voorzieningen en
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Onderstaand wordt per categorie het verloop weergegeven. Daar waar van belang is een korte toelichting gegeven. In 2019 zijn de moederkredieten ingesteld. Er wordt nu geen nieuwe kapitaallastenreserve voor onderhoud openbare ruimte meer gevormd.

Het overzicht probeert zo goed mogelijk het verloop van het totaal van de reserves weer te geven.

		structu- rele mutaties	vermeer- deringen	verminde- ringen	resultaat- bestemming 2019	31/12/2020
Eigen vermogen	31/12/2019					
Algemene reserve	26.975		4.914	644	-3.081	28.164
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2017	794			28		765
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2018	1.293			45		1.248
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2019	80			4		76
Totaal eigen vermogen	29.141		4.914	721	-3.081	30.254
Gerealiseerde resultaat 2020						-209
						30.045

Het nadelig resultaat over 2019 van € 3.080.654 is overeenkomstig het raadsbesluit onttrokken aan de algemene reserve.

Het rekeningresultaat 2020 van € 208.927 nadelig, is afzonderlijk op de balans opgenomen.

Voorzieningen	31/12/2019	31/12/2020
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.824	11.492
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.950	4.108
Voorzieningen voor door derden beklemden middelen	4.234	3.909
Totaal voorzieningen	16.008	19.510

De toelichting op de voorzieningen is in hoofdstuk 4.6

Toelichting reserves en voorzieningen opgenomen.

Langlopende schulden (looptijd > 1 jaar)	31/12/2019	31/12/2020
Opgenomen langlopende schulden:		
1 geldleningen diverse geldverstrekkers	187.044	171.799
2 geldleningen ivm rente swaps	52.000	52.000
sub-totaal	239.044	223.799
Waarborgsommen	178	189
Totaal langlopende schulden	239.222	223.988

Deze post bevat leningen die verband houden met afgesloten renteswaps voor in totaal een bedrag van € 52 miljoen. Een renteswap is een financieel instrument aanvullend op kortlopende geldleningen waardoor de rente voor langere tijd gefixeerd wordt. Om deze reden worden deze leningen

opgenomen onder de langlopende schulden. Het zijn allemaal zogenaamde 'payer swaps' waarbij de gemeente een vaste rente betaalt gedurende een aantal jaren en een variabele rente ontvangt gedurende dezelfde looptijd. De swaps zijn afgesloten bij Deutsche Bank (rating A-, twee renteswaps,

looptijd 11 en 30 jaar met een onderliggende waarde van € 42 mln.) en Rabobank (rating A+, twee renteswaps, looptijd 6 en 11 jaar met een onderliggende waarde van € 10 mln). Het zijn effectieve posities. Hiermee bedoelen we dat er (kortlopende) leningen zijn afgesloten die volledig aansluiten met de te ontvangen variabele rente vanuit de renteswaps.

Op diverse leningen is in 2020 voor € 25,2 miljoen afgelost en voor € 10 miljoen nieuwe leningen afgesloten. De totale rentelast in 2020 bedroeg € 6,3 miljoen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn onderverdeeld in:

- Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of minder;
- Overlopende passiva;

Onderstaand wordt per categorie het verloop weergegeven.

netto vlottende schulden met een rentetypische korter dan één jaar	31/12/2019	31/12/2020
Kasgeldleningen	19.000	21.000
Bank en giro	3.599	4.074
Overige schulden	22.614	17.464
Totaal netto vlottende schulden	45.214	42.538

overlopende passiva	31/12/2019	31/12/2020
Nog te betalen bedragen	10.204	12.739
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden uitkeringen	2.151	7.443
Overige vooruitontvangen bedragen	739	577
Totaal overlopende passiva	13.094	20.759

Onderdeel van de nog te betalen bedragen vormt een post voor WMO-begeleiding/huishoudelijke ondersteuning en Jeugdwet. Door het college is een regeling in het leven geroepen die voorziet in de mogelijkheid voor aanbieders WMO en Jeugd een aanvraag in te dienen voor meerkosten als gevolg van Corona voor het jaar 2020. Het maximale bedrag dat hiermee gemoeid is, is het bedrag dat de gemeente ontvangt van het Rijk over 2020, te weten € 241.471 (Jeugd: € 93.667 en WMO: € 147.804). Deze bedragen zijn inclusief een vergoeding voor LTA-aanbieders (Landelijk Transitie Arrangement jeugd). Het Rijk en de VNG hebben afgesproken dat de VNG namens de gemeenten de afhandeling van meerkosten LTA verzorgt. Deze kosten worden door de VNG bij de gemeenten gedeclareerd. Na aftrek van deze door VNG gedeclareerde kosten zal het resterende

saldo ten goede komen aan de lokale en regionale zorgaanbieders. Het is nog onzeker of en, zo ja, in welke mate een beslag op dit budget gedaan zal worden mede gelet op het feit dat de regeling per 1 april 2021 inwerking is getreden en subsidie voor 15 mei 2021 moet worden aangevraagd.

De specificatie van de voorruit ontvangen overheidsbijdragen nog te besteden bedragen is in een aparte toelichting opgenomen, onderdeel 4.7.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Meerjarige inkoopcontracten

Vanaf 2017 schrijft het BBV voor dat meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' moeten worden opgenomen voor de jaren dat het contract nog loopt na 2020. Het betreft een bedrag van € 158,8 miljoen.

Gegarandeerde geldleningen

De gegarandeerde geldleningen bedroegen eind 2020 € 8 miljoen (zie 4.10). Dit is fors hoger dan 2019 (€ 2,6 miljoen) dit komt door een verstrekte garantie van € 6 miljoen aan Scholengemeenschap 't Rijks.

Het betreffen allemaal 100% borgstellingen. In 2020 is geen aanspraak gedaan op borgstellingen.

Brandweerkazerne

In december 2013 is de nieuwe brandweerkazerne verkocht aan de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant (VR). Er is overeengekomen dat de gemeente de brandweerkazerne terugkoopt als de VR niet langer gebruik wenst te maken van de kazerne. De boekwaarde van de kazerne bedraagt ultimo 2020 € 6,3 mln.

Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd (sociaal domein)

De verwerking van de cijfers niet vrij toegankelijke zorg jeugd vond op dezelfde manier plaats als voorgaand jaar. Er wordt op regionaal niveau gewerkt met resultaatgerichte contracten afgesloten met diverse zorgaanbieders. Deze resultaatgerichte contracten houden in dat 50% van de kosten betaald wordt bij aanvang van een traject en dat de overige 50% betaald wordt bij succesvolle afronding van een traject. Deze afronding hoeft niet altijd in het jaar van aanvang plaats te vinden. Voor trajecten die gestart zijn in 2020, maar hun afronding in een ander jaar kennen, wordt 50% van de nog te betalen kosten opgenomen als niet uit de balans blijvende verplichting. De niet uit de balans blijvende verplichting bedraagt ultimo 2020 € 2,41 miljoen.

4.5 Staat van reserves en voorzieningen

Reserves/voorzieningen		Stand op 1-1-2020	Rentebij Schr. 2020 Perc. Bedrag		+	-	Stand op 31-12-2020
					in 2020	in 2020	
R98000	Algemene (risico)reserve	26.974.864	0,0%	0	5.566.860	4.377.353	28.164.371
R21017	Bestemmingsreserve kapitaallasten obr 2017	793.638	0,0%	0	0	28.344	765.295
R21018	Bestemmingsreserve kapitaallasten obr 2018	1.292.597	0,0%	0	0	44.571	1.248.026
R21019	Bestemmingsreserve kapitaallasten obr 2019	80.000	0,0%	0	0	4.000	76.000
Totaal reserves		29.141.099		0	5.566.860	4.454.267	30.253.691
Voorzieningen ivm verplichting/verliezen/risico's							
V00150	Voorz. Pensioen gemeentebestuur	5.239.138	0,0%	0	410.327	404.447	5.245.019
V00151	Voorz. Voormalig personeel	-	0,0%	0	546.604	0	546.604
V00153	Voorziening wachtgeld wethouders	185.632	0,0%	0	338.559	220.359	303.831
V10050	Voorz. Uittredingskosten GR ICT WBW	-	0,0%	0	2.445.000	43.533	2.401.467
V83050	Voorz/ comp.Verspr.Gebieden	2.399.068	0,0%	0	1.018.480	421.997	2.995.551
Voorziening voor onderhoudsegalisatie							
V21050	Voorz. Onderhoud wegen en ov	1.692.629	0,0%	0	2.330.745	3.539.629	483.745
V21250	Voorz. Onderhoud cvt	156.556	0,0%	0	261.310	96.295	321.571
V57050	Voorz. Onderhoud openbaar groen	177.549	0,0%	0	420.894	198.393	400.050
V96054	Voorz. Egal. Beheerplan gebouwen	1.923.265	0,0%	0	2.497.619	1.517.777	2.903.108
Voorzieningen voor derden bekleemde middelen							
V62051	Voorz. Maatschappelijke opvang	386.909	0,0%	0	226.647	357.617	255.938
V66350	Voorz. Beschermd wonen	0	0,0%	0	248.640	0	248.640
V72151	Voorz. Huishoudelijk afval	1.196.046	0,0%	0	140.000	161.675	1.174.371
V72250	Voorz. Onderhoud riolering	2.089.571	0,0%	0	37.783	0	2.127.355
V81050	Voorz. Ruimte voor ruimte gelden	353.703	0,0%	0	0	353.703	0
V96053	Voorz. Hypotheken Delta Lloyd	207.979	0,0%	0	16.732	122.015	102.695
Totaal voorzieningen		16.008.046		0	10.939.340	7.437.441	19.509.944
Totaal reserves en voorzieningen		45.149.145		0	16.506.199	11.891.709	49.763.635
Overige voorzieningen							
	Voorz. Diverse grondexploitaties	95.507.459	2,00%	1.910.150	0	42.128.054	55.289.555

+ = Vermeerdering

- = Vermindering

4.6 Toelichting reserves en voorzieningen

Reserves

Stand per 31-12-2020		
R98000	Algemene Reserve	28.164.371

De algemene reserve dient als buffer om tegenvallers op te vangen. Daarnaast wordt de omvang van de algemene reserve afgezet tegenover de omvang van de risico's (zie paragraaf Weerstandsvermogen). Onderstaand vindt u een overzicht van de mutaties op de algemene reserve in het afgelopen jaar. Hierbij is tevens aangegeven welke claims nog zijn meegenomen. De omvang van de algemene reserve valt met € 28 mln hoger uit dan de in december 2020 aangegeven € 19 mln bij de 1^e Begrotingswijziging 2021. Dit verschil wordt verklaard oor een tweetal componenten. Het jaarrekeningresultaat 2020 valt met een saldo van ongeveer "0" € 5mln beter uit dan geraamd. Daarnaast levert de actualisatie van het grondbedrijf een bedrag op van 4 mln (vervroegde winstneming, reducering verliesvoorzieningen en wat andere meevallers waarvoor verwezen wordt naar de paragraaf grondbeleid).

Stand per 31-12-2020		
R21017	Reserve kapitaallasten OBR 2017	765.294

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

Stand per 31-12-2020		
R21018	Reserve kapitaallasten OBR 2018	1.248.026

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

Stand per 31-12-2020		
R21019	Reserve kapitaallasten OBR 2019	76.000

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

Totaal	30.253.691
---------------	-------------------

Stand Algemene Reserve 1/1/2020	26.974.865
--	-------------------

Onttrekkingen	
Stedelijke Vernieuwing	-522.417
Bijdrage Archief	-60.000
Jaarrekeningsaldo 2019	-3.080.654
Vastgoed	-61.372

Totaal Onttrekkingen	-3.724.443
-----------------------------	-------------------

Vermeerderingen	
Grondbedrijf	3.943.949
Aangenaam	970.000
Totaal vermeerderingen	4.913.949

Stand Algemene Reserve 31/12/20	28.164.371
--	-------------------

Blokkeringen	Bedrag
Stedelijke Vernieuwing	3.025.188
Resultaat bestemming	0
Grondbedrijf	4.200.000
Totaal blokkeringen	7.225.188

Voorzieningen

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's

Stand per 31-12-2020		
V00150	Vz pensioen gemeentebestuur	5.245.019

In 2020 is het rentepercentage voor de pensioenen van oud-gemeentebestuurders wederom verlaagd. Dit heeft ertoe geleid dat de voorziening opgehoogd diende te worden, anders is de voorziening niet voldoende om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Er is € 230.000 toegevoegd aan de voorziening. Daarmee is de stand van de voorziening per 31 december 2020 € 5.482.737. De voorziening wordt gewaardeerd op basis van een actuariële berekening per jaar ultimo.

Stand per 31-12-2020		
V00151	Vz voormalig personeel	546.604

In 2020 zijn afspraken gemaakt met personeelsleden over hun vertrek. De toekomstige kosten van de vertrekregelingen worden gedekt uit deze voorziening.

Stand per 31-12-2020		
V00153	Vz wachtgeld wethouders	303.831

In 2020 hebben er wijzigingen plaatsgevonden in de bezetting van het college van B&W. Hierdoor hebben we gedurende 2020 de voorziening voor wachtgeld aan moeten vullen. De voorziening bedraagt per 31 december 2019 € 303.831. Deze is gelijk aan de betalingsverplichtingen die wij hebben voor 4 oud-wethouders die wachtgeld ontvangen.

Stand per 31-12-2020		
V10050	VZ uittredingskosten GR ICT WBW	2.401.467

In december 2020 heeft de raad besloten om uit te treden uit de GR ICT WBW. Op basis van een rapport van bureau KokxDeVoogd is een inschatting gemaakt van de uittreedsom en hiervoor een voorziening gevormd van € 2.445.000.

Stand per 31-12-2020		
V83050	Vz complex verspreide gebieden	2.995.552

Saldo gevormd door bijdragen van afgesloten exploitaties voor nog uit te geven bedragen inzake fysieke afwerking.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Stand per 31-12-2020		
V96054	Vz Egalisatie beheerplan gebouw	2.903.108

In 2020 heeft per saldo een storting van € 979.843 plaatsgevonden. Deze storting is voornamelijk een gevolg van uitgesteld onderhoud aan Sporthal Tuinwijk voor € 618.882 en doordat bij diverse aanbestedingen welke in het 2de h.j. hebben plaatsgevonden, de uitvoering van schilderwerken en bouwkundige werken welke voor € 250.000 in 2020 was geraamd pas in 2021 uitgevoerd gaat worden.

Stand per 31-12-2020		
V21050	Vz Onderhoud Wegen en OV	483.745

In 2020 heeft in vergelijking met 2019 een fors hogere onttrekking plaatsgevonden aan de voorziening groot onderhoud wegen en OV. Dit is een direct gevolg van uitgestelde werkzaamheden uit 2019 en daarnaast is ook Randweg Noord voor een groot deel opnieuw geasfalteerd. Ook op elementenverharding is zwaarder ingezet omdat op dit deel de technische kwaliteit onvoldoende was.

Stand per 31-12-2020		
V21250	VZ Onderhoud CVT	321.571

In 2020 heeft een inspectie plaatsgevonden op civieltechnische kunstwerken, zodat een actueel beeld beschikbaar is over de onderhoudstoestand van deze werken. Als een direct gevolg van de ingestelde uitgavenstop is slechts een beperkte programmering uitgevoerd.

Stand per 31-12-2020		
V57050	Vz Openbaar Groen	400.050

In 2020 is wederom geïnvesteerd in het uitvoeren van de maatregelen vanuit het VTA-programma op onderhoud bomen en bossen, om op deze wijze de achterstand in te lopen. Deze uitgebreide programmering is wel deels ten koste gegaan van de programmering op andere groen-elementen w.o. een kwaliteitsverbetering op gras- en kruidachtige. Op basis van de gerealiseerde beeldkwaliteit in 2020 zal komend jaar hierop geïnvesteerd moeten worden om de met de raad afgesproken beeldkwaliteit te realiseren.

Voorzieningen voor door derden beklemde middelen

Stand per 31-12-2020		
V62051	Vz Maatschappelijke opvang	255.938

De voorziening maatschappelijke opvang betreft regionale middelen ter financiering van maatschappelijke opvang (MO), verslavingsbeleid (VB) en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). De gemeente Bergen op Zoom ontvangt de decentralisatieuitkering MO, VB & OGGZ als centrumgemeente en dient deze regionaal in te zetten. Deze voorziening is bedoeld om eventuele schommelingen in de decentralisatieuitkering op te vangen. Daarnaast worden hieruit eenmalige regionale initiatieven op het gebied van MO, VB & OGGZ gefinancierd. In 2020 is de omvang van de voorziening afgenomen met € 130.972.

Dekking van incidentele extra subsidies als Housing First, GGZ-WNB en WijZijnTraverse	-357.618
Overschot beschikbaar gestelde Corona Middelen	138.506
Vooruitontvangen regionale bijdragen voor Brede aanpak dak- en thuislozen	88.140

Stand per 31-12-2020		
V63350	Vz Beschermd Wonen	248.640

De voorziening Beschermd Wonen betreft de regionale middelen ter financiering van Beschermd Wonen. Deze middelen ontvangt Bergen op Zoom als centrumgemeente voor de regio West-Brabant West. De middelen mogen daarom niet aan andere doeleinden worden besteed. Voor 2020 was er, na de vaste bijdrage van de deelnemende gemeenten, een overschot van € 248.640. Begin 2020 was de voorziening leeg. Er is in 2019 een extra bijdrage aan de deelnemende gemeenten gevraagd. De extra bijdrage van het Rijk van € 4,2 miljoen is voldoende gebleken voor dekking van de kosten van 2020. In 2020 zijn we in overleg gegaan met het Rijk over de tijdelijk toegezegde extra middelen. Dit in samenhang met het uitstel van de doordecentralisatie van de taak Beschermd Wonen naar de individuele gemeenten. De extra middelen zijn ook voor 2021 toegezegd.

Het Rijk heeft via de september- en decembercirculaire 2020 € 800.483 beschikbaar gesteld voor de compensatie van meerkosten in de Maatschappelijke Opvang en het Beschermd Wonen. Hiervan is in 2020 ongeveer € 661.980 uitgegeven aan de Maatschappelijke Opvang. De resterende € 138.500 is in 2020 toegevoegd aan de voorziening Maatschappelijke Opvang. Dat betekent dat deze middelen in 2021 beschikbaar zijn voor dit doel. De gemeenteraad is in overweging gegeven voornoemd bedrag als subsidieplafond te hanteren. Deze regeling treedt in werking op 1 mei 2021,

de subsidie moet uiterlijk 15 juni zijn aangevraagd. Het is nog niet duidelijk tot welk bedrag subsidie zal worden aangevraagd (zie ook de voorziening maatschappelijke opvang).

Stand per 31-12-2020		
R72151	Vz Huishoudelijk Afval	1.174.371

Betreft een egalisatievoorziening om verschillen in de exploitatie op te vangen. In 2013 is overgegaan naar invoering "Diftar". In 2020 is per saldo een bedrag van € 161.675 onttrokken.

Stand per 31-12-2020		
V72250	Vz Onderhoud Riolerings	2.127.355

Het betreft een egalisatievoorziening om verschillen in de exploitatie op te vangen. Met de begroting 2020 werd rekening gehouden met een geraamde onttrekking van € 1.322.511. In werkelijkheid is er in 2020 een bedrag van € 37.783 gestort in de voorziening.

Stand per 31-12-2020		
V81050	Vz Ruimte voor Ruimte	0

Betreft gelden die ontvangen worden in een regeling van particulieren/ontwikkelaars die in het buitengebied een bebouwing willen realiseren. Voor het mogen realiseren dragen zij gelden (per perceel) af waarbij deze gelden vervolgens ingezet worden voor verbetering van het buitengebied. De projecten voor verbetering van het buitengebied worden uitgevoerd conform het landschapsontwikkelingsplan (LOP) en voorgelegd aan de raad. In 2020 is € 353.703 ingezet cfm RVB14-0096 betreffende Landschap van Allure de Zoom en hebben geen ontvangsten voor ruimte voor ruimte percelen plaatsgevonden.

Stand per 31-12-2020		
V96053	Vz.Afl. hypothecaire geldl. Delta Lloyd	102.695

Saldo stemt overeen met de af te lossen hypotheeken.

Totaal Voorzieningen per 31/12/18	19.509.946
--	-------------------

Overige Voorzieningen

Stand per 31-12-2020	
Vz Diverse Grondexploitaties 1	55.289.527

Ten behoeve van dekking tekort op diverse grondexploitaties is deze voorziening gevormd. Een verdere toelichting staat in het verslag bouwgrondexploitaties.

Stand per 31-12-2020	
Vz Oninbare posten 2	3.741.926

Voorziening ten behoeve van diverse dubieuze debiteuren.

Toelichting:

1. De verliesvoorziening grondexploitaties is bij de presentatie van de balans conform de BBV in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende grondexploitaties.
2. De voorziening voor oninbare posten (dubieuze debiteuren) is bij de presentatie van de balans conform de BBV in mindering gebracht op de betreffende vorderingen.

4.7 Overzicht overheidssubsidies

	Stand 1-1-2020	Bestedingen	Ontvangsten	Stand 31-12-2020
Nog te ontvangen bijdragen overige overheden				
T096 Landschap van Allure de Zoom	2.007.219	103.376	0	2.110.595
T097 Landschap van Allure Waterlinie	2.236.828	41.243	0	2.278.071
T114 F58 Snelfietsroute	27.514	42.097	27.514	42.097
T116 IRS Broedplaats	187.686	191.757	296.010	83.433
Totaal nog te ontvangen bijdragen overige overheden	4.459.247	378.473	323.524	4.514.196
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
T033 ISV Geluid	19.951	0	0	19.951
T101 Bijdrage NGE	243.302	93.401	0	336.703
Totaal nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	263.253	93.401	0	356.654
Totaal nog te ontvangen	4.722.500	471.874	323.524	4.870.850

	Stand 1-1-2020	Bestedingen	Ontvangsten	Stand 31-12-2020
Vooruitontvangen bijdragen overige overheden				
T007 RMC/LMC gelden	-165.412	11.999	79.765	-233.178
T018 Collectieve GGZ preventie	-20.225	0	0	-20.225
T106 Regionalisering onderwijs	-39.832	0	0	-39.832
T109 Streekorganisatie projecten	-82.912	30.839	0	-52.073
T110 Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling	-85.000	44.625	0	-40.375
T111 Hof van Asselbergs (Coehoorn)	-225.000	225.000		0
T112 Klimaatadaptiedialoog	-14.500	0	0	-14.500
T113 Stimuleringsregeling Biobased Economy	-250.000	0	0	-250.000
T114 F58 Snelfietsroute	0	0	587.000	-587.000
T117 ZonMW Beschermd Wonen	0	59.655	78.795	-19.140
T118 Toegankelijke bushaltes	0	33.200	60.000	-26.800
T119 RRE Subsidie	0	278.650	342.100	-63.450
T120 Grensinformatiepunt (GIP)	0	0	58.602	-58.602
Overigen	0	0	387.000	-387.000
Totaal vooruitontvangen bijdragen overige overheden	-882.880	683.967	1.513.497	-1.792.175
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk				
T008 OAB gelden	-115.614	2.703.634	2.879.068	-291.048
T115 SPUK	-1.152.111	0	565.304	-1.717.415
T121 Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0	0	33.469	-33.469
T122 Tozo uitkering	0	7.039.701	9.555.046	-2.515.345
Overigen	0	0	1.093.517	-1.093.517
Totaal vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	-1.267.725	9.743.335	14.126.404	-5.650.794
Totaal vooruitontvangen	-2.150.606	10.427.302	15.639.901	-7.442.970

4.8 Overzicht van incidentele baten en lasten

Artikel 19, lid c (begroting) en 28, lid c (rekening) BBV schrijft voor dat een overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen moet worden in zowel de begroting als de jaarrekening.

Doel hiervan is om door eliminatie van de incidentele effecten een goed beeld te houden van de structurele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten

Prod. groep	Omschrijving	Bedrag	V/N
Div	Diverse compensatie gelden vanwege corona Voor diverse activiteiten zijn zowel specifieke als generieke compensatie gelden van het Rijk ontvangen ter compensatie van hogere uitgaven als gevolg van corona als lagere inkomsten. Voor een verdere toelichting hierop verwijzen wij u zowel naar paragraaf 3.10 Corona als de bijlage Corona gelden in het bijlagenboek.	12.397	V
Div	Inkomstenderving als gevolg van corona In het bijlagenboek is in de bijlage Corona gelden een overzicht opgenomen van de inkomstenderving die wij hebben geleden als gevolg van corona.	-1.764	N
P201	Wet inburgering (WMO) Voor de invoering van de Wet inburgering is € 133.000 ontvangen in de algemene uitkering. Door uitstel van de invoeringsdatum zijn deze gelden niet besteed in 2020 en worden overgeheveld naar 2021.	133	V
P401	Openbare ruimte Vanwege de aanleg van glasvezel binnen onze gemeente is er een hogere degeneratievergoeding ontvangen.	178	V
P403	Incidentele verkopen Er is een incidentele meeropbrengst van € 72.000 bij de woonwagens vanwege verkoop van woonwagenstandplaatsen. De opbrengst bij het grondbedrijf is € 301.000 hoger vanwege éénmalige boekwinsten op verkoop van gronden.	373	V
P403	Omgevingsvergunningen Er zijn in 2020 meer omgevingsvergunningen aangevraagd dan verwacht. Wellicht mede vanwege corona.	168	V
P501	Dividend Saver Saver heeft eind 2020 een extra dividend over 2018 uitgekeerd.	439	V
	Totaal	11.924	V

Prod. groep	Omschrijving	Bedrag	V/N
Div	Extra uitgaven als gevolg van corona In het bijlagenboek is in de bijlage Corona gelden een overzicht opgenomen van de extra uitgaven die wij hebben geleden als gevolg van corona. Tegenover deze extra uitgaven stonden zowel specifieke bijdragen als een generieke vergoeding via de algemene uitkering.	-9.056	N
P101	Besturen en samenwerken Vanwege de rentedaling is er een extra storting in de pensioenvoorziening gedaan van € 230.000.	-230	N
P102	Openbare orde en veiligheid De afrekening van de Veiligheidsregio 2019 heeft geleid tot een teruggave van € 70.000.	70	V
P201	Eénmalige ruimtevrager 2019 (WMO) In de budgetten voor de WMO was het restant van de éénmalige middelen vanuit de Begroting 2019 opgenomen voor innovatie van het sociaal domein. Deze middelen zijn niet besteed in 2020.	134	V
P202	Bijdrage ISD De organisatiekosten van de ISD zijn lager uitgekomen dan begroot en hierdoor is een teruggave ontvangen van € 442.000.	442	V
P202	Bijstandsbesluit Zelfstandigen A.g.v. Tozo hebben ondernemers in veel gevallen een beroep gedaan op Tozo en niet op de Bbz.	568	V
P203	Veiligheid jeugd en Niet vrij toegankelijke zorg Van de centrumgemeente Breda is een teruggave ontvangen vanwege een overschot op Veilig Thuis van € 170.000. Daarnaast is gebleken dat de nog te betalen post in de jaarrekening 2019 € 306.000 te hoog was opgenomen.	476	V
P301	Economische ontwikkeling Als gevolg van de uitgavenstop is er bezuinigd op de uitgaven in 2020 en zijn ook de éénmalige middelen uit de Begroting 2019 voor het opstellen van de business case sport niet uitgegeven.	326	V
P302	Buitensport Vanwege de uitgavenstop is er extra bezuinigd op het onderhoud aan de buitensport accommodaties in 2020.	235	V
P401	Openbare ruimte Vanwege de uitgavenstop is er minder onderhoud gepleegd aan het openbaar groen, civiel-technische kunstwerken en recreatieve voorzieningen. In totaal € 347.000. Vanwege doorgeschoven werkzaamheden uit 2019 aan de openbare verlichting zijn de kosten € 206.000 hoger uitgekomen.	553	V
P501	BTW aangifte Eind 2020 is een naheffingsaanslag van de belastingdienst ontvangen voor de BTW 2015.	-206	N
P503	Gr ICT-WBW Op basis van de jaarrekening 2020 is een teruggaaf van de GR ICT WBW ontvangen.	240	V
	Totaal	6.448	N

4.9 Sisa

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/ Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: B1/01	Indicator: B1/02	Indicator: B1/03	Indicator: B1/04	Indicator: B1/05	Indicator: B1/06	
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.					
			Indicator: C1/01	Indicator: C1/02					
			€ 342.100	Nee					
		Gemeenten	Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen			
					Alleen invullen bij akkoord ministerie				
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: C1/03	Indicator: C1/04	Indicator: C1/05	Indicator: C1/06			
			1	Regeling Reductie Energiegebruik 2019-0000645929	€ 278.650	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)			
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie					
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: C1/07	Indicator: C1/08	Indicator: C1/09	Indicator: C1/10			
			1	Regeling Reductie Energiegebruik 2019-0000645929	€ 278.650	Conform uitstel loopt de regeling door in 2021	Nee		
			OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voor-schoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
						Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
					Gemeenten	Indicator: D8/01	Indicator: D8/02	Indicator: D8/03	Indicator: D8/04
€ 2.140.499	€ 458.456	€ 104.679				€ 115.614			
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen				Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
	Bedrag					Bedrag			
Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.				Aard controle R			
Indicator: D8/05	Indicator: D8/06	Indicator: D8/07				Indicator: D8/08			
1									

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: E3/01	Indicator: E3/02	Indicator: E3/03	Indicator: E3/04	Indicator: E3/05	Indicator: E3/06
			1 lenM/BSK-2014/237906	€ 15.092	€ 0	€ 51.067	€ 0	€ 0
			2 lenW/BSK-2019/153614	€ 100.126	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
			Indicator: E3/07	Indicator: E3/08	Indicator: E3/09	Indicator: E3/10	Indicator: E3/11	Indicator: E3/12
			1 lenM/BSK-2014/237906	€ 510.043	€ 0	€ 0		Ja
			2 lenW/BSK-2019/153614	€ 100.126	€ 0	€ 0		Nee
			lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)
Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R				Aard controle n.v.t.		
Indicator: E20/01	Indicator: E20/02	Indicator: E20/03				Indicator: E20/04		
Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m³, m², aantallen)				Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.				Aard controle n.v.t.		
Indicator: E20/05	Indicator: E20/06	Indicator: E20/07				Indicator: E20/08		
1								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
			€ 25.783.656	€ 789.359	€ 1.917.137	€ 28.425	€ 150.457	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
			Indicator: G2/07	Indicator: G2/08	Indicator: G2/09	Indicator: G2/10	Indicator: G2/11	Indicator: G2/12
			€ 144.078	€ 444	€ 0	€ 315.843	€ 0	Ja

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021										
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)		
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R		
			Indicator: G3/01	Indicator: G3/02	Indicator: G3/03	Indicator: G3/04	Indicator: G3/05	Indicator: G3/06		
			€ 5.000	€ 280	€ 164.667	€ 0	€ 0	€ 0		
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t.							
			Indicator: G3/07							
			Ja							
SZW	G4	Tijdelijke overbruggings-regeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R		
			Indicator: G4/01	Indicator: G4/02	Indicator: G4/03	Indicator: G4/04	Indicator: G4/05	Indicator: G4/06		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 3.810.774	€ 205.186	€ 5.015	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.264.617	€ 119.952	€ 4.287	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 okt. t/m 31 dec. 2020)	€ 829.157	€ 12.465	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: G4/07	Indicator: G4/08	Indicator: G4/09	Indicator: G4/10	Indicator: G4/11			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	1.053	50	€ 684.943	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	303	30		Ja			
			3 Tozo 3 (1 okt. t/m 31 dec. 2020)	267	4		Ja			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R			
			Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15	Indicator: G4/16			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)							
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)							
			3 Tozo 3 (1 okt. t/m 31 dec. 2020)							
			VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld			
						Aard controle R.	Aard controle n.v.t.			
						Indicator: H4/01	Indicator: H4/02			
						1 1.197.413,00	-€ 3.177.120			
1 Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen				Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting		
Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R				Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.		
Indicator: H4/03	Indicator: H4/04	Indicator: H4/05				Indicator: H4/06	Indicator: H4/07	Indicator: H4/08		
Regeling specifieke uitkering stimulering sport	€ 4.374.533	€ 434.737				€ 3.047.620	€ 892.176	De bedragen betreffen brutobedragen. Voor het bedrag van het mengpercentage is deze, conform de aanvraag en beschikking, bepaald door het brutobedrag te berekenen op basis van 21%.		
Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)								
Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R								
Indicator: H4/09	Indicator: H4/10	Indicator: H4/11								
Regeling specifieke uitkering stimulering sport	€ 4.374.533	365%								

4.10 Overzicht gewaarborgde geldlening

Staat van gewaarborgde geldleningen

Nr.	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Rente percentage	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 01-01-2020	Bedrag v/d/ in de loop v/h dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buiten-gewone aflossing	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 31-12-2020
5	2.326.077,39	Tante Louise Vivensis	5,02%	1.077.011	0	97.594	979.417
	126.000,00	Petangeske	6,10%	83.160	0	5.040	78.120
	6.000.000,00	Scholengemeenschap 't Rijks	0,21%	0	6.000.000	0	6.000.000
TOTAAL				1.160.171	6.000.000	97.969	7.057.537

Staat van gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en het verbeteren van eigen woningen

Naam van de geldnemer	Rente percentage	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 01-01-2020	Bedrag v/d/ in de loop v/h dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buiten-gewone aflossing	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 31-12-2020
Gegarandeerde geldleningen particulieren Halsteren	diverse percentages	761.492	0	150.000	611.492
Garantieverstrekking t.b.v. Nationaal Restauratiefonds	diverse percentages	655.457	0	324.704	330.753
TOTAAL		1.416.949	0	474.704	942.245

Achtervangfunctie bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Het totaal aan achtervang via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw bedraagt eind 2020: € 451.672.000,00

Achtervangfunctie bij Waarborgfonds Sport (SWS)

Het totaal aan achtervang via Stichting Waarborgfonds Sport bedraagt: € 186.000.

Deze heeft betrekking op door Stadlander afgesloten financieringen waarbij de achtervang gedeeld wordt met het Rijk en de andere gemeenten.

4.11 Wet normering topinkomens

Vermelding in Jaarrekening in het kader van de Wet Normering Topinkomens (hierna: WNT).

Vanuit de WNT moet van een aantal topfunctionarissen een aantal gegevens in de jaarrekening worden opgenomen. Het gaat er bij deze personen niet om of ze meer verdienen dan in de Wet staat vermeld. Er moet een aantal gegevens worden opgenomen. Door de wetgever is voor een gemeente als topfunctionaris aangewezen de gemeentesecretaris en griffier.

Met de brief van 27 februari 2014, 2014-0000107212 stelde de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

de volgende gedragslijn voor: dat door de desbetreffende instellingen niet volledig aan de verplichting tot openbaarmaking van externe niet-topfunctionarissen kan en hoeft te worden voldaan. Daarnaast kondigt hij in dezelfde brief aan dat wetgeving zal worden voorbereid die ertoe strekt om deze verplichting aan te passen of geheel of gedeeltelijk te schrappen. Bergen op Zoom rapporteert daarom alleen over de topfunctionarissen.

Voor de gemeentesecretaris en griffier ontstaat hiermee het volgende beeld:

bedragen x € 1	Th.J.M. Wingens MPA	C.J.M. Terstappen	E.P.M. van der Meer
Functiegegevens	gemeentesecretaris/ algemeen directeur	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 16/08	17/08-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Ja (per 17/08)	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.406	65.974	36.600
Beloningen betaalbaar op termijn	19.995	11.958	6.342
Subtotaal (1)	135.402	77.932	42.943
		$(229/366) * 201.000 = 125.762$	
Voormalig topfunctionaris (ogv WNT voor maximaal 4 jaar)			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	N.v.t.	39.936	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn		7.134	
Subtotaal (2)		47.070	
		$(137/366) * 201.000 = 75.238$	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	201.000	201.000	$(137/366) * 201.000 = 75.238$
Totale bezoldiging	135.402	125.002	42.943
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Th.J.M. Wingens MPA	C.J.M. Terstappen	n.v.t.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband 2019 (in fte)	1,0	1,0	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.935	93.648	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	19.535	17.403	N.v.t.
Totale bezoldiging 2019	135.470	111.051	N.v.t.

5. Taakvelden conform indeling BBV-wetgeving

Sinds 2017 is vanuit het BBV (artikel 66 BBV) een lijst met taakvelden voorgeschreven in zowel begroting als jaarrekening. Door middel van deze taakvelden kunnen de baten

en lasten die verbonden zijn aan de verschillende taken van gemeenten onderling met elkaar vergeleken worden. De raad kan de informatie gebruiken voor sturing op prioriteiten.

© Michiel Verbeek

Taakvelden programma 1

Besturen, Samenwerken en Veiligheid

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
0.1 Bestuur	Baten	-3	-3	-238	234	V
0.1 Bestuur	Lasten	2.895	3.330	3.561	-230	N
0.1 Bestuur		2.892	3.327	3.323	4	V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	-55	-81	-80	-2	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	4.811	5.282	5.152	131	V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		4.756	5.201	5.072	129	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	-302	-466	-607	141	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	1.279	1.436	1.233	203	V
1.2 Openbare orde en veiligheid		977	970	626	344	V
Resultaat programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid		8.625	9.498	9.021	477	V

Taakvelden programma 2

Samen leven, samen doen

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-412	-447	-427	-20	N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	6.237	6.707	6.069	638	V
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		5.825	6.260	5.642	618	V
6.2 Wijkteams	Baten	0	-283	-276	-7	N
6.2 Wijkteams	Lasten	4.913	5.531	5.337	194	V
6.2 Wijkteams		4.913	5.248	5.061	187	V
6.3 Inkomensregelingen	Baten	-29.824	-36.344	-40.129	3.786	V
6.3 Inkomensregelingen	Lasten	36.559	42.774	44.497	-1.723	N
6.3 Inkomensregelingen		6.734	6.430	4.367	2.063	V
6.4 Begeleide participatie	Lasten	12.187	12.968	12.808	159	V
6.4 Begeleide participatie		12.187	12.968	12.808	159	V
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	-85	-45	-40	N
6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	3.964	4.672	4.263	409	V
6.5 Arbeidsparticipatie		3.964	4.587	4.218	369	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	Lasten	2.125	2.412	2.180	232	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)		2.125	2.412	2.180	232	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	-1.334	-1.180	-1.328	148	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	17.928	20.144	19.668	476	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		16.594	18.964	18.340	624	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	12.467	14.414	14.601	-187	N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		12.467	14.414	14.601	-187	N

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Baten	-734	-813	-882	69	V
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Lasten	19.887	21.981	21.903	78	V
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+		19.153	21.168	21.022	146	V
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	Lasten	1.760	2.462	1.528	934	V
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-		1.760	2.462	1.528	934	V
7.1 Volksgezondheid	Lasten	2.504	2.514	2.516	-2	N
7.1 Volksgezondheid		2.504	2.514	2.516	-2	N
Resultaat programma 2 Samen leven, samen doen		88.226	97.426	92.671	5.143	V

Taakvelden programma 3

Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
0.10 Mutaties reserves	Baten	-60	-60	-60	0	-
0.10 Mutaties reserves		-60	-60	-60	0	-
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	-444	-449	-418	-31	N
2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	1.464	1.233	1.195	38	V
2.4 Economische havens en waterwegen		1.020	784	777	7	V
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	-140	-1.245	-480	-765	N
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	1.194	1.441	709	733	V
3.1 Economische ontwikkeling		1.054	197	229	-32	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	-252	-190	-24	-167	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	889	719	538	181	V
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		637	528	514	14	V
3.4 Economische promotie	Baten	-852	-489	-277	-212	N
3.4 Economische promotie	Lasten	1.178	1.140	775	365	V
3.4 Economische promotie		326	651	498	154	V
4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	327	329	323	6	V
4.1 Openbaar basisonderwijs		327	329	323	6	V
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	-1	-1	-6	5	V
4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	4.060	4.181	4.467	-286	N
4.2 Onderwijshuisvesting		4.059	4.180	4.461	-281	N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	-2.364	-3.243	-3.213	-30	N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	3.647	4.742	4.574	168	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		1.284	1.499	1.361	138	V

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	-2	-2	-59	57	V
5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	2.539	2.399	2.495	-96	N
5.1 Sportbeleid en activering		2.537	2.397	2.436	-39	N
5.2 Sportaccommodaties	Baten	-2.102	-2.298	-2.174	-125	N
5.2 Sportaccommodaties	Lasten	5.454	5.480	5.194	286	V
5.2 Sportaccommodaties		3.352	3.182	3.020	161	V
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Baten	-2.413	-2.147	-1.278	-869	N
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Lasten	7.149	7.351	5.592	1.759	V
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie		4.736	5.204	4.314	890	V
5.4 Musea	Baten	-530	-308	-217	-90	N
5.4 Musea	Lasten	3.499	3.214	3.087	127	V
5.4 Musea		2.969	2.907	2.869	37	V
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	-106	-243	-189	-54	N
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	747	767	787	-20	N
5.5 Cultureel erfgoed		641	525	598	-74	N
5.6 Media	Baten	-172	-170	-168	-2	N
5.6 Media	Lasten	1.353	1.255	1.233	22	V
5.6 Media		1.181	1.085	1.065	20	V
Resultaat programma 3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid, onderwijs		24.062	23.407	22.406	1.001	V

Taakvelden programma 4

Woon- en leefomgeving

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
0.10 Mutaties reserves	Baten	-659	-2.636	-1.314	-1.323	N
0.10 Mutaties reserves	Lasten	1.976	45	4.597	-4.552	N
0.10 Mutaties reserves		1.317	-2.591	3.283	-5.874	N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-1.183	-1.297	-963	-334	N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	2.077	2.198	2.386	-188	N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		894	901	1.423	-522	N
0.63 Parkeerbelasting	Baten	-4.612	-3.312	-3.675	363	V
0.63 Parkeerbelasting		-4.612	-3.312	-3.675	363	V
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	-268	-358	-695	337	V
2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	9.166	9.124	9.138	-15	N
2.1 Verkeer en vervoer		8.898	8.766	8.443	323	V
2.2 Parkeren	Baten	-25	-60	-53	-6	N
2.2 Parkeren	Lasten	2.784	2.775	2.862	-87	N
2.2 Parkeren		2.760	2.715	2.809	-94	N
2.5 Openbaar vervoer	Baten	-38	0	-33	33	V
2.5 Openbaar vervoer	Lasten	169	139	137	2	V
2.5 Openbaar vervoer		131	139	104	35	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-5.421	-4.692	-7.125	2.433	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	6.112	5.678	4.617	1.062	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		690	986	-2.508	3.495	V
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	86	61	61	0	V
5.5 Cultureel erfgoed		86	61	61	0	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-66	-66	-154	88	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	3.997	4.358	4.483	-125	N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		3.931	4.293	4.330	-37	N

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
7.2 Riolering	Baten	-11.661	-11.784	-12.165	381	V
7.2 Riolering	Lasten	7.851	7.968	8.413	-444	N
7.2 Riolering		-3.810	-3.816	-3.752	-63	N
7.3 Afval	Baten	-9.060	-9.060	-9.297	237	V
7.3 Afval	Lasten	7.089	7.089	7.287	-198	N
7.3 Afval		-1.971	-1.971	-2.010	39	V
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	-62	62	V
7.4 Milieubeheer	Lasten	1.315	1.250	1.237	13	V
7.4 Milieubeheer		1.315	1.250	1.175	74	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	-31	-31	-41	10	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	68	68	57	11	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria		37	36	16	20	V
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	-93	-93	-57	-36	N
8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.165	1.165	1.201	-36	N
8.1 Ruimtelijke ordening		1.071	1.071	1.144	-72	N
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Baten	-13.628	-16.541	-7.325	-9.216	N
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten	12.088	17.495	5.413	12.082	V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		-1.540	954	-1.913	2.866	V
8.3 Wonen en bouwen	Baten	-1.658	-1.918	-1.996	78	V
8.3 Wonen en bouwen	Lasten	4.046	4.604	4.162	442	V
8.3 Wonen en bouwen		2.388	2.686	2.166	520	V
Resultaat programma 4 Woon- en leefomgeving		11.585	12.168	11.097	1.071	V

Taakvelden programma 5

Bedrijfsvoering, financiën, dienstverlening

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
0.10 Mutaties reserves	Baten	-2.767	-672	0	-672	N
0.10 Mutaties reserves	Lasten	0	970	970	0	-
0.10 Mutaties reserves		-2.767	298	970	-672	N
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Baten	0	-7.478	0	-7.478	N
0.11 Resultaat van de rekening v an baten en lasten		0	-7.478	0	-7.478	N
0.2 Burgerzaken	Baten	-1.343	-821	-876	54	V
0.2 Burgerzaken	Lasten	2.143	2.184	1.955	230	V
0.2 Burgerzaken		799	1.363	1.079	284	V
0.4 Overhead	Baten	-2.949	-2.873	-3.240	367	V
0.4 Overhead	Lasten	24.822	26.826	26.818	8	V
0.4 Overhead		21.874	23.953	23.579	374	V
0.5 Treasury	Baten	-2.462	-2.412	-2.844	432	V
0.5 Treasury	Lasten	2.053	2.053	2.109	-56	N
0.5 Treasury		-410	-360	-735	376	V
0.61 OZB woningen	Baten	-6.918	-7.168	-7.183	15	V
0.61 OZB woningen	Lasten	670	709	816	-107	N
0.61 OZB woningen		-6.247	-6.459	-6.367	-92	N
0.62 OZB niet-woningen	Baten	-8.045	-8.345	-8.066	-279	N
0.62 OZB niet-woningen	Lasten	130	113	164	-52	N
0.62 OZB niet-woningen		-7.915	-8.232	-7.901	-331	N

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
0.64 Belastingen overig	Baten	-716	-352	-273	-79	N
0.64 Belastingen overig	Lasten	28	1	0	1	V
0.64 Belastingen overig		-688	-351	-273	-79	N
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-138.086	-146.421	-145.965	-456	N
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		-138.086	-146.421	-145.965	-456	N
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	-31	31	V
0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-8	63	206	-143	N
0.8 Overige baten en lasten		-8	63	175	-112	N
Resultaat programma 5 Bedrijfsvoering, financiën, dienstverlening		-133.449	-143.624	-135.439	-8.186	N

Taakveld programma 6

Duurzaamheid

		Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Resultaat 2020	V / N
7.4 Milieubeheer	Baten	0	-342	-282	-60	N
7.4 Milieubeheer	Lasten	951	1.468	1.123	345	V
7.4 Milieubeheer		951	1.126	842	285	V
Resultaat programma 6 Duurzaamheid		951	1.126	842	285	V
Saldo totale taakvelden				597		

Colofon

De Jaarstukken 2020 zijn een uitgave van de gemeente Bergen op Zoom.

Inhoud:	Gemeente Bergen op Zoom
Foto's:	Aangenaam Bergen op Zoom, VVV Brabantse Wal
Beeldmateriaal:	VVV Brabantse Wal / Citymarketing Bergen op Zoom / AdobeStock
Ontwerp en opmaak:	FraaieDingen.nl